

15 izdelkov
v 51.letu do 51% nižja cena!
Akcijska velja od 28.9. do 8.10.
v vseh prodajalnah Mercatorja
(oz. do razprodaje zaloga).

Mercator najboljši sosed

Inplet spet v Lyonu

Edino podjetje iz Slovenije na tem sejmu - Julija pridobili še certifikat EKO TEX 100 - Že 14. presoja kakovosti po ISO 9001

DOLNJE BREZOVČE - Na enem največjih sejmov pletiv na svetu, v francoskem Lyonu, je te dni letos drugič razstavljalo tudi podjetje Inplet iz Dolnjega Brezovčja. Po besedah direktorice Inpleta Helene Kožar - Zidarič so bili na sejmu med proizvajalci metraže edini Slovenci. Domov pa so se inpletovci vrnili zelo zadovoljni, saj jih je obiskalo kar polovico več strank kot lani, na tendenčnih forumih.

Bo vlada prezrla zakon?

SEVNICA - Na svetu pokrajine Posavje v ustanavljanju v Sevnici so razpravljali kritizirali vlado, ker obstaja bojazen, da do 21. oktobra ne bo pripravila koncesijsko pogodbo za gradnjo spodnesavske verige, čeprav ji to nalogo nalaga zakon, ki je stopil v veljavo konec julija. Območna gospodarska zbornica bo pripravila v petek posvet o tem v Krškem, ki naj bi se ga udeležil tudi gospodarski minister Jože Zagož. Strokovna komisija Posavja za HE na spodnji Savi, ki jo vodi Niko Galeša, meni, da je delo ministrstva na tem področju skrajno neresno. Direktor Savskih elektrarn Borut Miklavčič je dejal, da brez dokapitalizacije koncesionarja ne bo projekta, vrednega 460 milijonov evrov. Ogrozi pa ga lahko že zamuda pri odpiranju gradbene jame za HE Boštanj.

kjer so predstavljena najmodernejša pletiva, pa so imeli predstavljenih kar 21 svojih vzorcev, kar je velik uspeh za Inplet. Na sejmu so pridobili novega kupca, ki je že naročil Inpletove izdelke.

Da bi kakovost svojih izdelkov še povečali, so v letošnjem juliju pridobili tudi mednarodno priznan certifikat EKO TEX 100, s katerim zagotavljajo, da so vsa pletiva iz Inpleta izdelana iz okolju prijaznih surovin. Znano je, da imajo v Inpletu že vrsto let tudi certifikat kakovosti ISO 9001. Prav te dni so ob že 14. preverjanju sistema kakovosti presojevalci londonske institucije, ki jim je ta certifikat podelila, ugotovili, da sistem deluje zelo dobro. Ugotovili niso prav nobene neustreznosti, česar so se v Inpletu še zlasti razveselili, saj jim to pomeni nekakšno nagrado za dobro delo.

P. P.

Ekološka tržnica

NOVO MESTO - Jutri, 29. septembra, bodo na novomeški tržnici prvič ponudili pridelke in izdelke iz ekoloških kmetij. Ekološke kmetije, članice Združenja za ekološko kmetovanje Dolenjske, Posavske in Bele krajine, bodo prodajale na petih stojnicah na najvišje ležečem trkotniku mestne tržnice. Otvoritev bo ob 8. uri, prodaja pa bo nato potekala vsako sredo in vsak petek. Kot sporočajo iz združenja, ki je bilo avgusta sprejeto v Zvezo ekoloških kmetov Slovenije, letos na našem območju izpolnjuje pogoje za prodajo na tej tržnici 10 kmetij, prihodnje leto pa jih bo še enkrat toliko. Novomeška ekološka tržnica bo za ljubljansko, mariborsko in celjsko že 4. te vrste v Sloveniji.

DAN BREZ AVTOMOBILA - Evropski akciji Dan brez avtomobila se je v petek, 22. septembra, pridružila tudi Mestna občina Novo mesto. Za ves promet so zaprli Glavni trg in Rozmanovo ulico, dopoldansko veselo dogajanje na osrednjem novomeškem trgu pa se je začelo ob deseti uri. Okoli 400 predšolskih otrok iz Novega mesta in okolice so navdušili cirkusant Ali in njegova simpatična pomočnica Petra (na sliki), čarovnik Niko in mlada pevka Sanja Cerjak, s prometom so jih seznanili novomeški policisti. Zvečer si je množica ljudi ogledala film novomeških ustvarjalcev "Na svoji Vesni", ki se je zaključila z ognjemetom, evropski dan brez koles pa sta s koncertom sklenili skupini TNT in Durhmarš. Na trgu so pripravili tudi tekmovanje v "fun-ballu" in sejem koles, kadar je želel, je lahko preizkusil zaletavček, na ogled je bil še mestni avtobus. Sicer pa so tega dne vsi avtobusi mestnega potniškega prometa vozili brezplačno. Ob tej priložnosti sta na novinarski konferenci mestna svetnika Sašo Stojanovič in mag. dr. Tatjana Marija Gazvoda predstavila učinke akcije Novo mesto koles in načrte v prihodnjem letu. (Foto: M. Znidaršič)

Dva priključka, a brez tunela?

Občina Novo mesto je prepričala ministrstvo za promet in zveze, da je krožišče v Bučni vasi veliko boljše rešitev kot standardno križišče

NOVO MESTO - Krožišče s petimi vhodnimi cestami se tudi ministrstvu zdi najbolj varna in prometno najustrežnejša rešitev, ki bo omogočala dober pretok prometa. Opravljene študije so tudi pokazale, da Novo mesto nujno potrebuje dva priključka na bodočo avtocesto in ne le enega, kot so predvidevali dosedanja dokumenti. Taka pridobitev bo imela tudi svojo ceno, saj naj bi se občina (odločali bodo občinski svetniki) na ta račun odpovedala tunelu na karteljevskem klancu in pristala na prekriti vkop.

Cena izgradnje krožišča ne bo gresla predvidene denarne vsote za severni del novomeške obvoznice, ki jo bodo odprli naslednje poletje. Kot je v začetku preteklega tedna na obisku v Novem mestu dejal minister za promet Anton Bergauer, so študije pokazale, da bo le z dvema priključkom zagotovljeno normalno vključevanje novomeškega območja in njegovega zaledja na avtocesto. Če bo priključek speljan preko krožišča v Bučni vasi, ne bo mogoče zgraditi tunela na karteljevskem klancu. Tu naj bi zato vkopali avtocesto v klanec in jo na zgornjem, najtežjem delu v dolžini 290 metrov tudi prekrili.

Na tiskovni konferenci po obisku, ki ga je sicer pripravil mestni odbor SLS-SKD, je minister Bergauer še povedal, da bodo za 3 pododseke avtoceste proti Obrežju že do aprila 2001 dobili lokacijske načrte. Nekaj priprav na gradnjo bo zato steklo že letos. V kratkem bo odprt odsek avtoceste Višnja

Gora-Bič, ki bo Dolenjem prinesla neprijetno novost - plačilo cestnine na cestninski postaji Dob.

Predsednik uprave Družbe za avtoceste mag. Janez Božič je pojasnil, da so lani odsek Bič-Trebnje-Hrastje razdelili na 3 pododseke. Del avtoceste ob Biču do Korenitke bo v marcu dobil lokacijski načrt, zato bi lahko z deli začeli pro-

Janez Božič

ti koncu naslednjega leta, saj jih prej čakajo še odkupi zemljišč. Za del mimo Trebnjega (Korenitka-Ponikve) bo v 14 dneh končano vrednotenje dveh dolinskih in ene pobočne variante avtoceste, nakar bo sledilo usklajevanje z občino. "Potek avtoceste po dolini je še v

obsegu stroškov, ki lahko do 50 odst. presegajo že predvidene, vse ostale variante so za Dars nesprenjemljive iz prometnega in finančnega vidika. Če bo drugače, bo potreben rebalans nacionalnega programa," je dejal Božič.

Za odsek Ponikve-Hrastje pričakuje lokacijski načrt v začetku leta 2002, za Hrastje-Kronovo pa konec januarja prihodnje leto. Za odsek od Kronovega do Smednika bo lokacijski načrt izdan decembra letos, zato tu, podobno kot na trasi od Biča do Korenitke že odkupujejo zemljišča in pripravljajo projekte, medtem ko naj bi z gradbenimi deli začeli prihodnje jesen. Odsek med Smednikom in Krško vasjo naj bi dobil lokacijski načrt v septembru 2001, tisti od Krške vasi do Obrežja pa aprila 2001. Tudi tu se ni rešena postavitev OMV-jeve bencinske črpalke, ki ji nasprotuje ministrstvo za kulturo.

Ker je za Novo mesto pomembna tudi izgradnja zahodne obvoznice, ki bi zaključila obvozni krog okoli mesta, je treba, kot je poudaril državni sekretar za ceste Žare Pregelj, pripraviti študije in umestiti to nalogo v program izgradnje državnih cest.

B. DUŠIČ GORNIK

DAEWOO **Auto-hit**
tel.: 07/33 76 490
Podobliškova 6a, Novo mesto
SALON VOZIL, Novo mesto

Jesenski kmetijski
obratniški sejem v Komendi
od 6. do 8. oktobra 2000
z veliko razstavo živine.

Berite danes

stran 4:

• Vihar je le zalegel

stran 6:

• Posledice
"šlomparije" države

stran 9:

• Kam z gnojevko z
velikih farm?

stran 18:

• Ekološko kmetovanje
je način življenja

stran 19:

• Poje ob delu in
železo mu odpeva

stran 21:

• V puščavi našla svoje
črne dragulje

Srečanje žensk v Dobrnič

DOBRNIČ - Tradicionalno srečanje žensk v spomin na 1. kongres Slovenske protifašistične zveze žensk (SPZZ) bo v nedeljo, 8. oktobra, ob 11. uri pred šolo v Dobrnič. Slavnostna govornica bo Sonja Lokar, izvršna direktorica Srednje in vzhodnoevropske mreže za enake možnosti spolov, to je mednarodnega instituta s sedežem v Budimpešti. Na srečanju bodo sprejeli dogovor in pravila za ustanovitev Društva Dobrnič. Iz Novega mesta bo odpeljal avtobus ob 9.30 izpred Windischerja (nekdanji Hotel Kandija), ustavil v Zabji vasi, v Mačkovec pri trgovini, na Sejdovi pri trgovini Novak, nato pri Mestni občini in v Bršljinu.

Zastoji zaradi vojaških vaj

CERKLJE - Na širši lokaciji letališča Cerklje ob Krki bo od 1. do 6. oktobra potekalo vojaško usposabljanje. Premik kolone 43 vozil se bo začel v ponedeljek, 2. oktobra, zjutraj iz vojašnice Kranj proti Ivančni Gorici in Krškemu do Cerklj. Na cilj naj bi prišli ob 13. uri. Zastoje je pričakovati na hitri cesti Bič - Otočec na odcepu za Cerklje. Del aktivnosti bo potekal še v bližini Breg in Drnovega, v vajo pa bodo vključeni tudi preleti letal in helikopterjev ter uporaba manevrskega streliva.

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

ISSN 0416-2242

9 770416 224000

kobra **debitel**
07/ 30 81 118 041 600 700
ŠMARJE 13a, ŠENTJERNEJ, e-mail: kobra@team.si
NOVO
• WAP Motorola V.2288 27.000 SIT
Ob sklenitvi naročila razmerja ali staro za novo (- ocena rabljenega aparata)
• MOBI SOKOL+ 39.000 SIT

Košarka **Liga Kolinska**
KRKA TELEKOM : GEOPLIN SLOVAN
Novo mesto,
športna dvorana Leona Štuklja,
sobota, 30.9.2000, ob 19. uri.
Žrebanje vstopnic: **Mobreglja (Kobra)**

Poslanci dobivajo mlade

Poslancev v državnem zboru je 90. Čeprav bi težko rekli, da si vsi pošteno zaslužijo svoje plače, država zaradi tega stroška še ne bo propadla. Ker pa nobena vlada doslej v plačni politiki ni znala narediti reda, se kar naprej dogaja, da teh 90 poslanskih plač, ki si jih vsaka nova garnitura poslancev poskuša še povečati, z nenavadno hitrostjo dobiva mlade. Sodniki so si že izborili poslancem enake plače, zdaj so na vrsti zdravniki, za njimi drugi delavci v zdravstvu pa učitelji in profesorji, državni uslužbenci. Vsi bi imeli poslanske plače in kdo bi si jim upal reči, da si boljših plač od sedanjih ne zaslužijo!

Vprašanje pa bi se v resnici moralo vrteti okrog tega, ali jim je mogoče dati več, kdo jim bo dal in od kod bo vzel. Pa še zakaj samo njim, ko pa težko in naporno delajo tudi drugi! Strokovnjaki v gospodarstvu, kot so inženirji, ekonomisti, oblikovalci, tehnologi, računalničarji in mnogi drugi se po znanju in izobrazbi lahko mirno primerjajo s staskajočimi skupinami, medtem ko se s plačami ali celo samo z zahtevami po njih sploh ne morejo. V gospodarstvu pogosto velja za drzno, če zahteva plačo vsak mesec, zato je stavka pri nas postala privilegij državnih služb.

Zdaj se bo država šla igrice Kdo bo prej. Ali bo gospodarstvo klonilo pod bremenom stavkovnih izsiljevanj in bodo proizvodni delavci začeli stradati ali pa se bo prej le našla vladna ekipa, ki bo na tem področju končno rekla bobu bob?

BREDA DUŠIČ GORNIK

Anton Bergauer

VREME
Ob koncu tedna bo pretežno oblačno, predvsem v zahodni in osrednji Sloveniji pa bodo občasno padavine.

MERKUR
Vroč kot v savni
najnižje pri nas ta hip
MERKURJEVE VROČE CENE
Več kot 60 izdelkov po vročih cenah, od 28. 9. do 21. 10. 2000, za izdelke v zalogi.

Olimpijske igre in mi

Zaradi olimpijskih iger vsaj nekateri Slovenci hodijo v službe nekoliko neprepani. Menda je nam, ki smo ostali doma na stari celini, vendar lažje, kot tistim, ki so se podali na tekmovališča v Avstralijo. Torej, ko nastaja ta zapis, je bil tako za naše olimpijce v Sydneyju kot njihove navijače doma med težjimi dnevi tokratnega olimpijskega poletja. Rokometnašema so bili ruski reprezentanti prehud nasprotnik in končni izid tekme, ki se je jutraj po srednjeevropskem času začela obetavno za naše, je pokopal mnoga upanja. Kakor koli je boleč rokometni poraz, smo lahko veseli zlatega dvojca in enako vrhunskega strelca ter presenetljivega 4. mesta Brigitte Langerholc. Letošnje igre ne glede na to, ali nam bodo zagotovile še kaj odličij ali bo pa ostalo pri sedanjem izkupičku medalj, so tudi prispevale nekaj novosti v enciklopedijo izjemnosti. V olimpijskem času je v obtoku tudi precej vprašanj. Slovenske ljubitelje vrhunskega veslanja ta hip zanima, ali bosta zmagovita sydneyjska veslača Izotok Čop in Luka Špič v bodoče še nastopala skupaj. Pogost vprašanje zadnjih nekaj ur je tudi, zakaj je Gregor Cankar, 6. na olimpijskih igrah v Atlanti, v Sydneyju doživel na atletski stezi neuspeh. Razmisli- ljate o olimpiadi, spremljate igre, navijate za koga? O tem je govor v tokratni anketi.

MARTIN PEČARIČ, kmet iz Metlike: "Vem, da zdaj potekajo olimpijske igre, to pa je skoraj vse. Gledal sem le otvoritev, ki je bila prav veličastna in verjetno ena najlepših do zdaj, sportnih iger pa zdaj ne spremljam, ker enostavno ne utegnem. Jeseni je preveč dela s spravilom pridelkov, tako da za kakšne rezultate slišim le po radijskem sprejemniku."

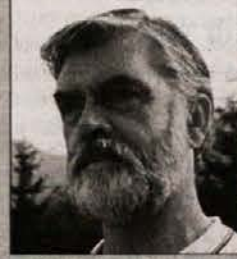
JASNA ŠUŠTAR, poslovna tajnica v IMP Livar, d.d., v Črnomlju: "Nisem ljubiteljica športa pa tudi nihče v naši družini ne. Tako iger skorajda ne gledamo, sama pa niti ne utegnem. Službenih in družinskih obveznosti je preveč. No, ampak danes sem pa le slišala, da smo dobili kar dve zlati medalji. Tega sem vesela in našim športnikom čestitam."

TOMI HORVAT, učitelj računalništva v OŠ Dobova: "Navdušen sem nad dosežki slovenskih tekmovalcev na olimpijskih igrah. Ker je večina tekmo- vanj ponoči in jutraj, olimpiado spremljam bolj malo, med tednom se ne da zaradi službe. Od naših bi lahko dobili medaljo še rokometišči, čeprav je to malo verjetno. Pri naših olimpijcih je kakovost, a kot da jih je zgrabila trema."

JANEZ KUSELJ, upokojenec, iz Krškega: "Spremljam olimpijske igre. Seveda navijam za naše. Zadovoljen sem s tem, koliko medalj so dosegli do zdaj. Upam, da bo vsaj še ena. Rokometišči s Španci pa - kot da jim je zmaga- lo moči, drugače pa je imenitno. Posebno sem navijal za strelca Rajmunda Debeveca. Otvoritveni dogodek je bil nekaj enkratni!"

TONE KOVAČIČ, strojni tehnik iz Kočevja: "Več kot 15 let sem bil roko- metni sodnik in pred tem tudi igralec, zato tudi na OI najraje gledam roko- met. Spremljam tudi plavanje, košarko, atletiko in gimnastiko, domala vse. Še vedno verjamem, da gre za razliko od drugih tekmovalcev, kjer gre že samo za denar, na olimpiadi še vedno za čast."

FRANC FLORIJAČIČ, upoko- jenec iz Novega mesta: "Nimam toli- ko časa, da bi cele dni preždel pred televizijo. Olimpijske igre spremljam le takrat, kadar utegnem. Malo seveda tudi navijam za naše tekmovalce. Naj- bolj me zanima plavanje, rad pa gle- dam tudi nogomet, vendar žal naše ekipe ni v Avstraliji. Tudi otvoritve olimpijskih iger nisem gledal."

JERNEJ ZORAN, učitelj, s Kuzar- jevega Kala: "Olimpijskih iger ne spremljam preko medijev, lahko bi re- kel, da jih spremljam preko svojih pri- jateljev, ki mi povedo, če kdo od naših športnikov dobi medaljo ali doseže do- bro uvrstitev. Drugače raje spremljam zimske olimpijske igre, saj so zimski športi zanimivejši. Sicer pa sem vesel vseh uspehov naših športnikov."

KAROL GAČNIK, delavec Tom- plasta z Mirne, doma v Zavrčju: "Gledam Olimpijske igre v Sydneyju, kolikor mi čas dopušča, po televiziji, predvsem pa panoge oz. športe, v kate- rih nastopajo naši olimpijci. Škoda je, da je spodrsnilo Mitji Petkovski, odličnemu telovadcu in športniku sploh. Seveda spremljam tudi nastope naših obetavnih veslačev pa roko- metašev..."

DŽEVDET RUŠITI, lastnik Coctail bara v Sevnici: "Na letošnji olimpiadi v Sydneyju spremljam predvsem nogo- met. Gledam televizijo, predvsem v svojem lokalu, in sem nekoliko pre- senčen nad slabšo igrjo Brazilcev. Si- cer pa nimam časa niti kakšnega posebnega interesa, da bi podrobneje spremljal dogajanja na največjih šport- nih igrah."

Po Ljubljani še Frankfurt

Metliška Kolpa je med razstavljalci z našega območja izstopala na ljubljanskem sejmu Pohištvo

LJUBLJANA - Družba Kolpa je, potem ko se je v tem mesecu udeleži- la že jesenskega veleseja v Zagre- bu, javnosti in poslovnim partnerjem predstavila kar nekaj novosti tudi v Ljubljani. To jesen namerava z njimi nastopiti še na največjem sejmu ko- palniške opreme v Frankfurtu.

Kot je povedal vodja investicijske prodaje Brane Faleskini, so razstavi- ni prostor Kolpe obiskali vsi distrib- uterji in partnerji iz Slovenije in iz držav bivše Jugoslavije. Vsi so dobro ocenili predstavljene programe. Obiskovalci so se ustavljali ob novem

bazenu z masažo, ki ga je za to po- detje projektiral v prestolnici živeči Novomeščan Danilo Lapajne, in ob drugih novostih: kotni kopalni kadi s tuš kabino in novimi oblikami masaže, tuš kabini za močnejše po- stave, posebni antibakterijski delov- ni plošči iz kerrocka za bolnišnice, ambulante in laboratorije ali pa ob čistilih za Kolpine izdelke.

Sodobnim smernicam sledi tudi novo kopalniško pohištvo, v katerem se kot materiali prepletajo steklo, les in kerrock. Oblikovala jo je metliška arhitektka Gordana Vinski. B. D. G.

REVOZ PODARIL CLIA - V začetku meseca je direktor tovarne Revoz Jean Marc Calloud šolskemu centru Novo mesto in Tehniškemu šolskemu centru iz Nove Gorice predal dva avtomobila clia. Vozili, ki sta ju prevzela direktor novomeškega centra Štefan David in novogoriški ravnatelj Egon Pipan, bosta obe soli uporabljali za šolanje bodočih avtomobilistov. Revoz je v učne namene do sedaj novomeški šoli podaril že laguno, clia, več motorjev, učnih maket, karoserij in karoserijskih delov, novogoriški pa pred časom dva motorja.

NOVOSTI KMALU V PRODAJI - Bazen z masažo, ki ga je za Kolpo obliko- val novomeški rojak Danilo Lapajne, je bil ob razlagi Braneta Faleskinija (na sliki) na sejmu Pohištvo deležen precejšnje pozornosti. Novi programi bodo v prodaji v treh mesecih, s kupčijo pa ne bo lahko, saj tudi na proizvod- njo plastičnih mas pritiskajo cene nafte. (Foto: B. D. G.)

NOB najpomembnejše obdobje

To je v Koprivniku poudaril škof dr. Vekoslav Grmič - Slavnostni govornik je bil kočevski župan Janko Veber

KOPRIVNIK - V tej vasi na Kočevskem so se v soboto srečali borci 18. divizije VIII. Levstikove, IX. kočevske in X. ljubljanske bri- gade ter jurišnega bataljona. Več kot 500 udeležencev, med njimi so bili tudi borci iz Doline pri Trstu, je počastilo spomin na partizanske boje novembra 1944. V spopadu z dvakrat močnejšo sovražnikovo voj- sko, ki so jo sestavljale nemške SS enote, domobranci bataljon in sol- ske enote domobrancev iz Stične in Sentvida, je bilo 18. diviziji, potem ko je okupatorska soldateska kreni- la v boj v Belo krajino, ukazano, naj napade sovražnika.

Slavnostni govornik kočevski žu- pan Janko Veber je povedal, da je imela v tistem času pomembno vlo- go Komunistična partija, ki je tudi s sistemom ljudske oblasti skušala ure- sniti revolucionarna načela, a to nikakor ne zmanjšuje državnotvor- nega pomena organov, nastalih med vojno in po njej. Njihovo nastajanje in delovanje je bilo veliko zgodovins- ko dejanje, ki si zasluži posebno

mesto v obeleževanju pomembnih obletnic, kakor tudi zasedanje zbor- a odposlancev slovenskega naroda, čigar 57. obletnico bodo letos pro- slavili 1. oktobra v okviru praznova- nja kočevskega občinskega praznika.

"V preteklosti je Sloveniji najbolj škodila germanizacija, fašizacija in hlapčevstvo. Še posebej je to potre- bo poudariti zdaj, ko se znova sre- čujemo z avstrijskimi zahtevami po razveljavitvi avnojskih sklepov.

Vihar navdušenja se je razvel ob krajšem nagovoru naslovnega škofa dr. Vekoslava Grmiča. Dejal je, da je bil osvobodilni boj 1941-1945 za Slo- vence najsvetlejšje obdobje njihove zgodovine in najbolj pomemben za obstanek naroda. "Res je, da nas je v dolgi zgodovini vedno reševala upornost zoper tiste, ki so nam ho- teli znova in znova vzeti slehern pro- stor pod soncem, a je bil pritisk v času okupacije največji doslej. Mora- mo si prizadevati, da spomin na to slavno epopejo slovenskega naroda ne bo nikoli zbledel," je dejal.

M. G.

Parlamentarne volitve 2000 • Parlamentarne volitve 2000

Kandidati za državnozborske volitve

SNS v 6. volilni enoti

LJUBLJANA - Predsedstvo Slo- venske nacionalne stranke je na red- ni seji 18. septembra soglasno potrdi- lo liste kandidatov za volitve 2000. V 6. volilni enoti bo v 2. okraju kan- didiral Matjaž Engel, novomeški svetnik, v 3. volilnem okraju pa dose- danji poslanec v državnem zboru Rafael Kužnik.

Vovk in Falkner kandidata N.Si

NOVO MESTO - Na novinarski konferenci v sredo, 20. septembra, je vodstvo občinskega odbora Nove Slovenije Krščanske ljudske stranke predstavilo kandidata za državno- zborske volitve in programske usme- ritve stranke, pri tem pa so še pose- bej izpostavili cilje delovanja na Dolenjskem. V 2. volilnem okraju bo kandidiral Franc Vovk, župan Do- lenjskih Toplic, v tretjem pa Matjaž Falkner z Otočca, upravnik farme Mercator-Agrokombinat Krško.

Predstavitev kandidatov SDS Posavja

ČATEŽ OB SAVI - Občinske po- družnice Socialdemokratske stranke Slovenije Brežice, Krško in Sevnica so na Čatežu ob Savi 21. septembra pripravile predstavitev kandidatov SDS Posavja. Mag. Andrej Vizjak je kandidat Socialdemokratske stranke v Brežicah, Branko Krznarič v Krškem, Branko Kelemina, sedanji dr- žavnozborski poslanec, pa v Sevnici.

SLS + SKD predstavila kandidata

BREŽICE - Občinski odbor SLS + SKD Slovenske ljudske stranke Brežice je 21. septembra sporočil, da je v Brežicah strankin kandidat za letošnje volitve v državni zbor Tone Cerjak. Stranka je na novinarski kon- ferenci predstavila tudi svojo orga- niziranost in program.

Kandidati ZLSD v 1., 2., in 3. volilnem okraju

NOVO MESTO - Na novinarski konferenci območne organizacije ZLSD Novo mesto 22. septembra so predstavili kandidata stranke v 1., 2., in 3. volilnem okraju, in sicer: Ivana Štajdoharja, Igorja Perhaja in Bredo Oklešen. Volilni program stranke je

predstavil predsednik ZLSD Borut Pahor, ki je ta dan dopoldne med drugim obiskal tudi metliško po- detje Beti.

Peterle kandidira že četrtrič

TREBNJE - Na novinarski kon- ferenci občinskega odbora N.Si Trebnje se je predstavil kandidat za poslanca v volilnem okraju Trebnje Lojze Peterle. Poudaril je, da je ve- sel, ker že četrtrič kandidira v občini Trebnje, in povedal, da bo potrudil, da bi prišlo do končne odločitve o poteku nove avtoceste v dobro Tre- banjec in Dolenjske. Po njegovem mnenju bi bila potrebna kompromi- sni rešitev, to je nižja pobočna vari- anta - nad gradom.

Ivan Kukar v Semiču

SEMIČ - Kandidat za volitve Nove Slovenije Krščanske ljudske stranke Ivan Kukar je v nedeljo, 24. septembra, v Semiču predstavil pro- gram stranke in bistvo gesla "Bese- da drži".

Poslanec Rokavec napovedal kandidaturu

LITIJA - Poslanec državnega zbora Franci Rokavec je na novinar- ski konferenci predstavil svoje delo v iztekačem se mandatu. Ocenil ga je kot pozitivnega, kljub temu da so nekateri projekti šele v začetni fazi. V tem času je vložil kar 52 poslan- skih vprašanj oziroma pobud, bil predlagatelj ali sopolredatelj sed- mih zakonov, organiziral pa je tudi 14 poslanskih večerov. Ob koncu novinarske konference je napovedal ponovno kandidaturu za poslanca v državnem zboru.

Kandidati Demokratske stranke Slovenije

NOVO MESTO - Na volitvah za poslance državnega zbora bodo v šesti volilni enoti kot kandidati na- stopili: v 1. volilnem okraju (Crno- melj, Metlika) Peter Štefanič, v drug- em in tretjem (Novo mesto) Anton Bajec, v četrtem (Trebnje) Jože Vencelj, v 5. (Brežice) in 6. volilnem okraju (Krško) Florijan Bergant, v sedmem (Sevnica) Marjan Putrih, v osmem (Laško) in enajstem (Zagor- je) Irena Štraus ter v 9. (Hrastnik) in 10. volilnem okraju (Trbovlje) Izotok Vojko Sedmak.

Volilna karavana ZLSD

KOČEVJE - Volilna karavana ZLSD je v ponedeljek prispela tudi v Kočevje. Območna organizacija

ZLSD Kočevje je na mestni plošča- di pripravila prireditve, katere se je udeležil tudi predsednik stranke Borut Pahor. Kočevskih volivcem so se predstavili strankini kandidati za državnozborske volitve iz 4. volilne enote v Kočevju, še posebej pa dose- danji poslanec državnega zbora in kočevski župan Janko Veber in Vili Levstik iz občine Ribnica.

Predstavitev kandidatke SDS

KOČEVJE - Mag. Alenka Gabrič iz Štalarjev pri Kočevju, občinska svetnica, se je novinarjem predstavi- la na konferenci, ki jo je pripravila So- cialdemokratska stranka. Kandidatka za poslanko je povedala, da bo v skladu s programom SDS nadaljeva- la z delom na programu, ki si ga je kot kandidatka za županjo občine Kočevje zastavila pred dvema letoma.

Kandidati Nove stranke

NOVO MESTO - Zunajparla- mentarna stranka Nova stranka je na volilnem zboru potrdila kandidatne liste in volilni program. V vseh vo- lilnih enotah bo imela, kot kaže, 65 kandidatov, od tega le 23 moških. V 6. volilni enoti kandidirajo: v 1. in 3. volilnem okraju Vesna Jakše, v drug- em Romanu Potočnik, v četrtem Milica Mežan, v petem Sonja Lipej, v šestem Gregor Štrubelj, v sedmem Nikolaj Erjavec, v 8. in 11. Robert Ličen ter v 9. in 10. volilnem okraju Igor Pavelšek.

Dolenjska kandidata SLS+SKD

NOVO MESTO - Na novinarski konferenci mestnega odbora SLS+SKD Slovenske ljudske stranke Novo me- sto 25. septembra sta se predstavila kandidata stranke šentjernejski žu- pan Franc Hudoklin, ki bo kandi- diral v 2. volilnem okraju, in dose- danja poslanka dr. Vida Čadonič Špelič, kandidatka v tretjem okraju. Oba sta predstavila svoja volilna pro- grama, kot gost konference pa je zbrane nagovoril predsednik SLS+SKD dr. Franc Zagožen.

Vabila

ZLSD v Žužemberku

ŽUŽEMBERK - V gostilni Zu- pančič v Žužemberku bodo v petek, 29. septembra, ob 18.30 ustanovili občinski odbor ZLSD Žužemberk. Izvolili bodo tudi predsednika in predsedstvo odbora, po zaključnem ustanovnem sestanku pa se bo zb- ranim predstavila kandidatka za po- slanko Breda Oklešen.

Srečanje s poslancem Pungartnikom

TREBNJE - Predsednik občin- skega odbora LDS Trebnje Igor Ter- šar vabi liberalne demokrate, pri- jatelje in simpatizerje stranke na dru- žabno srečanje, ki bo v petek, 29. septembra, ob 16. uri pri planinskem domu na Vrhtrebnjem. Na srečanju bodo predstavili kandidata za po- slanca LDS Cirila Metoda Pungar- nika, ki opravlja to funkcijo tudi v iz- tekajočem se mandatu državnega zbora.

Ljubljanska županja podpira Štriclja

SEVNICA - Občinski odbor LDS Sevnica vabi v petek, 29. septembra, ob 18. uri v jedilnico Lisce v Sevnici na predstavitev kandidata LDS za poslanca Andreja Štriclja. O smer- nicah stranke bo govorila ljubljanska županja Viktorija Potočnik.

Pahor in Jazbec v Paradižu

SEVNICA - ZLSD Sevnica vabi v soboto, 30. septembra, ob 16.30 v gostišče Paradiž na srečanje s pred- sednikom stranke Borutom Pahor- jem in Marijo Jazbec, kandidatko ZLSD Sevnica.

Prireditve trebanjske ZLSD

TREBNJE - Občinska organiza- cija ZLSD bo v soboto, 30. septem- bra, ob 19. uri v Kulturnem domu v Mokronogu pripravila predstavitev in razgovor s kandidatom Borisom Kobalom. V sredo, 4. oktobra, pa ob 19. uri vabijo na predstavitev Borisa Kobala v Kulturni dom Trebnje, o prednostnih usmeritvah vlade 2000-2004 bo govoril predsednik stranke Borut Pahor, prireditve pa bo pope- stril Zoran Predin.

ZLSD Novo mesto vabi

NOVO MESTO - Kandidat ZLSD Igor Perhaj se bo predstavil danes, 28. septembra, ob 19. uri v Podgra- du, jutri, 29. septembra, ob 19. uri v Stopičah, 1. oktobra bo ob 15. uri z nogometnimi veterani Dolenjske odigral nogometno tekmo pred gasil- skim domom v Gabrju, 4. oktobra pa se bo predstavil še v Dolenjskih Top- licah. Kandidatka Breda Oklešen se bo 29. septembra ob 19. uri pred- stavila v Žužemberku, 1. oktobra ob 18. uri v Šmarjeti, dan kasneje pa bo peklala palačinke in kostanj v Jakčevi ulici v Novem mestu. Sicer pa bosta poslanska kandidata palačinke in kostanj peklali skupaj v soboto, 30. septembra, pri Mercatorju na Cikavi.

Tovornjaki na carino mimo mesta

Novomeška enota BTC je v desetih letih kompletno logistično dejavnost iz Bršljina preselila v Češče vas - Od septembra je tam tudi carinjenje

ČEŠČA VAS PRI NOvem MESTU - V začetku septembra je v tukajšnji poslovni stavbi BTC pričela poslovati novomeška izpostava carine. Kako pomembno je, da se je v zadnjih 10 letih celotna logistična dejavnost umaknila iz goste naseljenega in v trgovski center spremenjenega Bršljina, dokazujejo tudi številke. Na terminalu za cestna vozila je vsak dan v postopkih carinjenja za izvoz ali uvoz 50 do 70 vozil, pretežno težkih tovornjakov. Ti danes, ko je zgrajena 1. faza severne mestne obvoznice, ne obremenjujejo več mesta.

Odslej v Češči vasi opravljajo carinske postopke na istem mestu, kot je terminal za cestna vozila, tu pa deluje tudi enota za trošarine. Dogodek so prejšnjo sredo obeležili z manjšo slovesnostjo, ki sta se je udeležila tudi generalni direktor Carinske uprave Franc Košir in predstavnik uprave BTC Vinko Kocjančič. Ob tej priložnosti je Košir povedal, da je bila carina zadovoljna tudi s prejšnjimi prostori v Bršljinu, vendar pa s preselitvijo izpolnjuje dano obljubo.

Nova lokacija carine je namreč pomembna predvsem za novomeško občino in mesto samo.

Logistična dejavnost je bila v Bršljinu omejena in dolgoročno neustrezna, zato sta družba BTC in občina zgradili center v Češči vasi. Samo BTC je v nekaj letih v to lokacijo vložil več kot milijardo tolarjev. Češče vasi niso izbrali po naključju, ampak so jih k temu vodili trasa severne mestne obvoznice in bodoča priključka na avtocesto. Lokacija je oskrbljena z

elektriko in plinom, povsem komunalno opremljena in ima tudi čistilno napravo. Carinski terminal za cestna vozila je tu že od leta 1991, leta 1995 so zgradili in vselili prvo skladiščno stavbo, lani še tri dodatne, vmes pa tudi poslovno stavbo. BTC ima na tem mestu zdaj 5.000 kv. metrov pokritih površin in še 8.000 zunanjih za skladiščenje domačega in deloma tudi blaga pod carinskim nadzorom.

BTC se ukvarja s celotnimi logističnimi storitvami: s carinskim posredovanjem ter z organizacijo transporta z manipulacijami in skladiščenjem blaga. Na tem programu je zaposlenih 10 od 19 delavcev, letos pa bodo ustvarili 90 milijonov tolarjev oz. tretjino vseh letnih prihodkov novomeškega BTC-ja.

B. D. G.

CARINA V OBMOČJU TERMINALA - Carinska izpostava v Novem mestu zaposluje 10 inšpektorjev in 6 carinikov. Pristojna je za carinske postopke na dolenjskem in za trošarinske postopke na širšem območju. Letno ocarini preko 60.000 pošiljk blaga, od tega 80 odst. po poenostavljenih hitrih postopkih. Na sliki direktor carine Franc Košir in vodja novomeške izpostave Franc Strojnik pri ogledu novih prostorov. (Foto: B. D. G.)

Gašper, hišni državni prvak

Zlata plaketa Zlate harmonike Ljubecne za mladega Brusničana Gašperja Mraka - Harmonikar pri priljubljenih Mačkonih

VELIKE BRUSNICE - Še ne 12-letnega Gašperja Mraka iz Velikih Brusnic v življenju veselila predvsem dve stvari - harmonika in nogomet. Prvo je odkril v drugem razredu osnovne šole, ko je harmoniko prvič prijel v roke. No, čisto naključno njegovo srečanje z diatonično harmoniko tudi ni bilo, doma je namreč včasih nanjo zaigral njegov oče.

Da ima Gašper resnično posluš in ne le začetno navdušenje, je preveril Tone Springer iz Gotne vasi. Poučeval ga je leto dni, nato pa ga je v uk vzel znani harmonikar Toni Sotošek. Mladi Brusničan je hitro napredoval in kot četrtošolec na izbirnem tekmovanju za Zlato harmoniko Ljubecne na Ratežu osvojil pokal občinstva in se uvrstil v polfinale. Na letošnje tekmovanje za zlato harmoniko se je prijavilo kar 300 tekmovalcev iz vse Slovenije, od tega jih je v finale uspelo priti le 27-im med njimi tudi Gašperju. Drugi najmlajši udeleženec je bil na presenečenje mnogih med desetimi dobitniki zlate plakete, letos pa je v svoji kategoriji osvojil še 2. mesto na tekmovanju harmonikarjev na Ločici pri Vranskem. "Uspehi, ki sem jih dosegel, so velika spodbuda za naprej," je skromno povedal navihani Gašper. Upravičeno so nanj ponosni njegovi starši mama Zvonka in oče Jože, ki ga na njegovi glasbeni poti spremlja od vsega začetka, in mlajši bratec Matic. Mama pa pravi: "Gašper je državni prvak v naši hiši!"

Seveda ne moremo mimo Mačkonov, najmlajšega narodnozabavnega ansambla pri nas, katerega član je tudi Gašper. Njihov prvi nastop se je zgodil za 8. marec v tretjem razredu. Sledili so nastopi v šoli, na čišnjavi razstavi, leto kasneje so nastopili na prireditvi Boš videl, kaj dela Dolenjc, nato na Alpskem večeru in v oddaji Po domače, pa še bi lahko naštevali. 22. oktobra

Gašper Mrak

bodo na koncertu v Gabrju z naslovom Otrokom novega tisočletja predstavili svojo kaseto.

M. Ž.

Planinci na Triglavu

NOVO MESTO - Športno društvo Komunala, ki je bilo ustanovljeno letos spomladi, je v petek, 15. septembra, organiziralo pohod na Triglav. Udeležilo se ga je 14 planincev. Po sestopu z vrha so se nekateri ohladili v Blejskem jezeru. Vsi veseli in polni zadovoljstva so sklenili, da bodo novembra organizirali še eno pohod, in sicer na Kum.

Koncert v šmihelski cerkvi

NOVO MESTO - V soboto, 30. septembra, bo ob sedmih zvečer v župnijski cerkvi v Šmihelu koncert, na katerem bodo nastopili: sopranistka Urška Damiš, tenorist Matjaž Kastelic, rogistka Maja Burger in orglar Matej Burger.

Pomanjkanje denarja zavira obnovo

Novomeška OŠ Center se pripravlja na devetletko - V pričakovanju odgovora Ministrstva za šolstvo in šport - Pestijo jih prostorske težave, kadrovske so dobro pripravljene

NOVO MESTO - Tako kot ostale slovenske šole se na uvedbo devetletke pospešeno pripravljajo tudi na osnovni šoli Center v Novem mestu. "Letos spomladi smo se prijavili na Ministrstvo za šolstvo in šport, da bi v šolskem letu 2001/2002 začeli z devetletko v 7. razredu. Odgovor ministrstva pričakujemo vsak čas," je povedala ravnateljica Vida Yebuah.

Kadrovske in programske so na uvedbo devetletke dobro pripravljene, pestijo pa jih prostorske težave in materialne možnosti na šoli. "Že sedaj delno delamo po učnem načrtu za devetletko. Zelo se trudimo za izobraževanje učiteljev, sodelovanje s starši in čim bolj izobrazbo otrok. Lani je uspelo izdelati razred kar 98,5 odst. učencev. Naše težave so druge. Stavba šole je bila zgrajena leta 1929, zato so naše rane dotrajane instalacije, nefunkcionalnost učilnic, stara oprema, neprimerna

telovadnica in zunanji prostori šole," je pripovedovala ravnateljica. Lansko leto so na šoli začeli zamenjati instalacije v kletnih prostorih, vendar so jih zaradi pomanjkanja denarja dokončali šele letos, ko naj bi sicer začeli z delom v pritličju. Tu se namreč nahajajo tudi učilnice, katerih ureditev je nujno potrebna za uvedbo devetletke. Pa se je ponovno zataknilo pri denarju. "Od občine smo sicer dobili ustno zagotovilo, da nam bodo materialno pomagali. Na podlagi tega smo se sploh pri-

javili za devetletko, sedaj pa s predvidenim obnavam že zelo zamujamo," je povedala Vida Yebuah in izrazila dvom, da bodo drugo leto lahko prišla na vrsto še druga prepotrebna dela: adaptacija učilnic, nakup opreme in popravilo igrišča, ki dobesedno razpada. "Do sedaj so po mojih izračunih vzdrževalna dela znašala okoli 25 milijonov tolarjev, da usposobimo učilnice za devetletko, pa bi nekje potrebovali še 30 milijonov."

Vida Yebuah

Poleg že naštetega na šoli nimajo niti večnamenskega prostora, kjer bi se lahko naenkrat zbrali učenci in učitelji šole, zato za prireditev ob zaključku šole najamejo Športno dvorano Marof. Rešitev za večnamenski prostor ravnateljica vidi v zunanjem dvorišču med krakoma šole, ki je sedaj popolnoma neuporabno, in v obnovi podstrešja šole, s katerim bi pridobili nekaj dodatnega prostora.

M. ŽNIDARŠIČ

S podjetji z roko v roki

Mednarodna konferenca o projektne delu, ki ga financira program Phare - Z visoko strokovno šolo za strojništvo bo sodelovalo več podjetij

OTOČEC - Šolski center Novo mesto je nosilec tehničnega izobraževanja v našem okolju in še posebej razveseljuje, da se v njegovem okviru uspešno razvija tudi Višja strokovna šola za strojništvo. Prav ta je minulo sredo na Otočcu pripravila mednarodno konferenco, na kateri so si izmenjali izkušnje in poglede na projektno delo v šoli.

Novomeška visoka strokovna šola za strojništvo dela na tem področju po posebnem projektu, ki ga financira program Phare, podpira pa ga tudi slovensko ministrstvo za šolstvo. To je v Sloveniji izmed 70 programov odbralo 10 najprimernejših, med njimi tudi novomeškega. Tako so na konferenci predstavniki tukajšnje šole ugodoma že lahko spregovorili o dosedanjih izkušnjah pri projektne delu in o bodočih ciljih.

Kot je povedal ravnatelj šole in vodja projekta Drago Simončič, je za projektno delo najpomembnej-

še sodelovanje med šolo, študenti in podjetjem. Doležljeno se v času praktičnega izobraževanja s pomočjo mentorjev v podjetjih izdelovali seminarske naloge. Te bodo v bodoče zastavljene bolj kompleksno, zahtevale bodo delo v skupinah in bodo predvsem uporabne za podjetje. Uporabljali bodo pridobljena teoretična znanja za konkretne praktične naloge, se učili zastavljati in uresničevati čim bolj uporabne naloge, spoznavali bodo delovno okolje in njegove zahteve ter se na ta način bolj pripravili za vključitev v delovno okolje po končanem študiju.

Šola je z anketo poiskala tudi podjetja, ki jih tak način sodelovanja zanima. Za začetek se bo v projekt vključilo najmanj 15 podjetij iz območja Dolenjske in Bele krajine, še 10 pa občasno. V bodoče naj bi krog vključenih podjetij še širil.

B. D. G.

NOVA KAKOVOST V ŠOLI - S projektne delom, ki so ga predstavili pred letom na mednarodni konferenci na Otočcu, naj bi študij približali potrebam podjetij. O izkušnjah s projektne delom so govorili tudi predstavniki s partnerske šole v Parizu, udeležba na konferenci pa je pokazala, da se domača podjetja zanimajo za tesnejše sodelovanje s šolo in študenti. (Foto: B. D. G.)

Potrebovali bi še štiri učilnice

Za 9-letni program bo treba šolo v Škocjanu dograditi - Vrtca na Bučki še ni - Dokončno uredili romsko izobraževanje - Kadrovske izpolnjeni

ŠKOCJAN - Osnovna šola Frana Metelka Škocjan, ki jo skupaj s podružnično šolo na Bučki obiskuje 330 učencev, bo za uvedbo 9-letnega šolanja potrebovala 400 kv. metrov dodatnih prostorov. S tem bi pridobili 4 učilnice in nekaj kabinetov, prostorsko stisko pa bi odpravili tako, da bi nadgradili vrtce. Seveda je investicija odvisna od državnega proračuna. Občina je namreč projekt prijavila ustreznim službam v Ljubljano.

"Obstoječe učilnice so sicer ustrezne, a so sedaj v šoli zasedeni vsi prostori, ki jih je možno izkoristiti za pedagoško delo. Računalniško učilnico na primer smo uredili kar v zbornici, za kombinirani romski oddelk smo preuredili en prostor, je pa res, da oddelki niso polno zasedeni," pravi v.d. ravnatelj Anton Zupet.

Glede na to, da je bilo ob zadnjem vpisu v vrtce zavrženih 10 otrok, 29 otrok iz občine pa obiskuje druge vrtce, bi lahko prostorsko stisko vsaj nekoliko omilili z ureditvijo oddelka vrtca na Bučki, za kar so starši vložili vlogo pred dobrim letom. A v stoletje staro stavbo, v kateri sta tudi dva kombinirana oddelka osnovne šole, bo potrebno vložiti kar precej truda. Dela so namreč ocenjena na 5 mi-

Anton Zupet

lioni, kar pa se zagotovitve osebja tiče, ni težav.

Sicer pa se je kolektiv v zadnjih nekaj letih kadrovske izpolnil, izobrazba strokovnih delavcev se je občutno dvignila, šola pa se lahko pohvali kar z nekaj pridobitvami. Tako so med drugim dokončno uredili izobraževanje Romov, ki predstavljajo kar dobro desetino učencev. Glede na to, da je kar štiri petine otrok vozačev, je še kako dobrodošlo, da lahko otroci izbirajo med dvema avtobusoma zjutraj in med dvema po končanem pouku. Uredili so tudi prevoze otrok s posebnimi potrebami iz občine Škocjan v Novo mesto. Učenci se lahko vključijo v tečajne oblike učenja tujih jezikov, v podaljšano bivanje, številne krožke in še kaj, vsekakor pa ne gre prezreti mednarodnega programa Korak za korakom, ki so ga v škocjanski vrtce začeli uvajati leta 1997, letos pa so s projektom prišli do tretjega razreda.

T. JAKŠE GAZVODA

POSODOBLJENO - Veruj v enega boga! Ne skrni božjega imena! Posvečuj gospodov dan! Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji! Ne ubijaj! Ne nečistuj! Ne kradi! Ne pričaj po krivem! Ne želi bližnjega žene! Ne želi bližnjega blaga! Obvezno pojdi na volitve! Tako posodobljene božje zapovedi veljajo od pretekle nedelje, ko so v novomeškem Kapitolju rekli, da je greh, če ne greš na volitve.

DIREKTORSKA - V Novem mestu je direktor nadrl delavko, ki je bila v skrbeh, kako bo preživela družino, ker ni dobila plače. "Slaba je gospodinja, ki ne more dva meseca preživeti z eno plačo!" O tem, kakšen je direktor, ki ne more delavcem v treh mesecih dati vsaj ene plače, ni rekel nobene... PRAVIČNO - "Ko so pred štirimi leti Štajerci in Primorci prevzemali prometno ministrstvo od dolenjske garniture, so na Dolenjskem že rekli, da ne bo nič od obvoznice niti od avtoceste proti jugu. Pa glejte zdaj," je rekel minister Bergauer, "jaz se zavzemam za enakomerno naložbo po Sloveniji." Saj, saj: najprej na Štajersko in Primorsko, ostanek pa enakomerno po vsej državi.

NA CELI ČRTI - V petkovi akciji se je pokazalo, da je Novo mesto brez avtomobilov prazno in poleg tega tudi jezero mesto. Mnogi so se, namesto da bi se razvedrili v pešačenju ali kolesarjenju, zataknil v kolonah pločevine. O akciji in zaporu mesta za promet pa tudi o zastojnih avtobusih niso vedeli nič. Mestna občina je zatajila.

Ena gospa je rekla, da ima predvolilna parola novomeške kandidatke spremenljivo vrednost. Zdej: "Tatjana v Ljubljano!", kdaj pozneje pa: "Tatjana v Ljubljano!"

Pohod na Smuk

NOVO MESTO - Planinsko društvo Intel servis Novo mesto organizira pohod gorjanskih gospodičen in škrtov v Rožni Dol, na Mirno goro in Smuk. Odhod bo v soboto, 30. septembra, nekaj pred sedmo uro zjutraj. Hoje je približno za 5 ali 6 ur, prijavitve pa se lahko pri Vojku Mrharju ali Tonetu Progarju, kjer dobite tudi dodatna pojasnila o pohodu.

Poslednja pot

Ce si morda želel v Ločni grob imeti, si namreč se uštel, bi moral pohiteti.

Boš truplo ali pepel, odslej človeško nič na zadnjo pot odšel na brito v Srebrniče. JURE MURN

Škocjanski ovinki

ANTIKRIST - V škocjanski občini je 13 cerkev. V zadnjih letih so vse obnovili, tisto v Močvirju tako rekoč rešili propada. Zanimivo je, da so veliko večino teh cerkev obnovili še v prejšnjem režimu, a prav vse razen tiste v Bučki, ki je sodila v sevnjsko občino, pod "komando" Janeza Povšice. Povšič je bil prej predsednik krajevne skupnosti, zadnja leta pa župan. Kljub njegovi podpori pri obnovi cerkva pa ga nekateri zagrizenci prikazujejo kot antikrista. Za take velja le, če ližeš prag cerkve, pa čeprav porušene.

OBCINA - Škocjanska občina je kot Renaultov clio: ima vse, kar imajo tudi veliki. No, skoraj vse: občinsko stavbo, šolo, banko, zdravstveno postajo, lekarno, avtobusno postajo, faro, nimajo pa policije. Tako hodijo sem red delat policisti iz Sentjerneja, kar pa pošten Škocjanec težko prenaša. V Škocjanu se že govori, da bodo v postopku denacionalizacije zahtevali nazaj policijsko postajo, ki so jo v 50. letih nasilno preselili v Sentjernejo. Na to, da bo treba najprej zgraditi stavbo za policijo, ki so jo kmalu po deložaciji takratnih miličnikov v Sentjernejo podrl, pa nihče ne pomisli. In na to tudi ne, da bodo potem radar in balončki še bližje.

Koliko denarja za sušo, se ne ve

Na občini Šentjernej prejeli skoraj 550 vlog zaradi suše - Prvotno predvideni denar bo država gotovo zmanjšala, kdaj bo in za koliko, pa še ni znano

ŠENTJERNEJ - Letošnja suša je kmetijske površine na šentjernejskem polju močno prizadela. Največja škoda je sicer na travnikih, ki se jih praktično ni dalo izkoriščati, sledijo pa koruza, kjer je bila škoda ocenjena na več kot 50 milijonov tolarjev, krompir, pri katerem je bila stopnja poškodovanosti 80-odstotna, močno so prizadeti zelenjavarji ter pridelovalci žit, kjer je stopnja poškodovanosti 30- do 90-odstotna.

Kot je povedal Janez Hrovat, uslužbenec občinske uprave, ki sodeluje z občinsko komisijo za

elementarne nesreče, je škodo prijavilo 549 občanov, v vloge pa je zajetih 2.748 hektarov, kar je večina kmetijskih površin občine. "Kljub temu lahko zamudniki še prijavijo škodo zaradi suše do sredine oktobra," pravi Hrovat. Občina Šentjernej je tako prijavila 242 milijona škode zaradi suše, po prvem popravku vseh prijav občin pa je državna komisija to prijavo zmanjšala na 142 milijona, kar naj bi bilo osnova za delitev denarja.

A kdaj bo državna pomoč prišla do oškodovancev, še vedno ni znano, čeprav je državni zbor sprejel zakon o zagotovitvi sredstev za odpravo posledic suše, plazenja tal in sluzenja morja, po katerem naj bi prizadetim občinam namenili

skupno 10,15 milijarde tolarjev, del sredstev pa naj bi bil na voljo do konca oktobra. A na državni ravni še vedno usklajujejo izhodišča za izplačilo škode občinam, ki pa bodo žal odvisna od razpoložljivih sredstev v državnem proračunu.

Naj ob tem spomnimo, da je občina Šentjernej zaradi toče leta 1998 prejela 25 milijonov tolarjev pomoči, kar je bilo dobra desetina prijavljene škode, sredstva pa so prizadeti dobili letos spomladi.

T. J. G.

Za cesto bodo krajani prispevali znaten delež

Tudi javna razsvetljava?

DOLENJE GRADIŠČE PRI ŠENTJERNEJU - Krajani Dolenjega Gradišča so se prejšnji četrtek na lastno pobudo sestali z županom občine Šentjernej Francem Hudoklinom in sodelavci, da jim povedo svoje potrebe in predloge o ureditvi vasi. Izpostavili so prepotrebno preplastitev močno dotrajane 800 metrov dolge ceste skozi vas. Na občini so že pripravili predračun, po katerem bi bila dela vredna 7,2 milijona tolarjev. Ker občina vsega denarja ne more prispevati, so se krajani strinjali, da približno polovico prispevajo sami. Vsaka hiša bo tako v desetih obrokih nakazala skupaj 110 tisoč tolarjev, z zbiranjem denarja pa bodo začeli, takoj ko bo gradbeni odbor - za njegovega predsednika je bil izvoljen domačin Jože Turk - pripravil pogodbo. Tako naj bi ceto preplastili prihodnjega junija. Krajani želijo, da bi se istočasno uredila tudi javna razsvetljava skozi vas. Projektne dokumentacije sicer še ni, dela pa naj bi veljala 4 milijone tolarjev. Kako bo z denarjem za to naložbo, še ni določeno.

Slej ko prej bo potrebno urediti tudi pokopališče in tamkajšnje parkirišče. Problem bo rešen s spremembo kmetijskega zemljišča v stavbno. Ob obzidu bi uredili parkirišče in hkrati pripravili tudi dokumentacijo za razširitev pokopališča. Ker bi krajani v vasi želeli urediti igrišče, bo občina, če je to v njeni moči, odstopila del svojega zemljišča, Gradiščani pa so opozorili tudi na nujnost ureditve protipožarnih hidrantov, ki so zasuti, zato bi bilo potrebno namestiti nadzemne hidrante.

T. J. G.

Vihar je le zalegel Mirni Peči višja osnova

MIRNA PEČ - Kot je povedala Mira Fabjan - Barbo iz mirnoperške občine, se je državna komisija odzvala na številne proteste in pripombe občin glede ocenjene škode zaradi suše do konca junija 2000. Predstavnik prizadetih občin je povabila v Ljubljano; tako so se v torko tam mudili tudi predstavniki mirnoperške občine.

Državna komisija jih je seznanila z usklajevanjem o določitvi osnov za poplačilo škode. Občinska komisija je škodo do konca junija ocenila na 58,9 milijona tolarjev, državna komisija pa je občini prisodila samo dobra 2 milijona osnov za škodo. Po novih izhodiščih znaša osnova 52,7 milijona tolarjev, kar se je že precej približalo oceni občinske komisije. Kot pravijo v Mirni Peči, je to samo dokaz, da je njihova komisija ocenjevala realno, z zvišanjem osnove pa je tudi njihova občina obravnavana podobno kot ostale oškodovane občine. Višja osnova še ne pomeni toliko več denarja za odpravo posledic škode zaradi suše, saj je vsota, ki je na razpolago, omejena.

"Še vedno se nam postavlja vprašanje, kakšen smisel imajo strokovne ocene in delo občinskih komisij, če jih v Ljubljani tako na hitro popravljajo," se sprašuje Mira Fabjan - Barbo. Od državne komisije zdaj pričakujejo obvestilo o prvih odobrenih sredstvih in navodila za delitev pridobljenih državnih sredstev.

B. D. G.

Slavko Učman

Furman Slavko iz Vavte vasi Naložil si je 8 križev

VAVTA VAS - Učmanov Slavko iz Vavte vasi pri Novem mestu od preteklega petka že nosi 8 križev, in čeprav si pri tem pomaga s palico, ga sosedji še vedno pogosto vidijo z njegovim konjem in gumi vozom. V vojski je bil vsa vojna leta in še dve leti potem, zato so mu ponujali, da bi šel k policiji ali železnici, toda njega sta vlekla zemlja in furmanstvo.

"Imel sem najboljše konje in prvi v dolini kupil gumi voz. Več je bilo dela, bolj sem bil zadovoljen," se spominja z nasmehom. Veliko kmetijo, ki obsega 7 ha obdelovalnih površin in čez 3 ha hoste, sta nekaj obdelovala skupaj z bratom.

Zdaj so se časi obrnili. V Vavti vasi 15, kjer se je pred desetletji rodilo sedem bratov in sester, danes ni otrok. Slavko pa kljub temu skrbi, da je zemlja obdelana, čeprav dobička od tega nima, prej izgubo. Vsak dan še zapreže konja v voz in gre kositi travo. "Dokler bo le tako," si misli.

B. D. G.

Suhokranjec proti Afriki

Žužemberški rojak Igor Brezovar se je s svojim BMW-jem odpravil na več kot 20.000 km dolgo pot

ŽUŽEMBERK - V nedeljo, 17. septembra, je na svojega jeklenega konjička v Pragi sedel Igor Brezovar. Mladji poslovnež, ki že vrsto let živi in dela v Pragi, si je za cilj izbral severno Afriko in Bližnji vzhod. To je pravzaprav že njegovo tretje potovanje: prvo je bilo po Evropi, drugo (leta 1996) pa dvomesečno potovanje po Indiji.

Obložen z najnunejšo prtljago za takšna potovanja, se je v nedeljo popoldne ustavil v rodnem Žužemberku in prenočil v rojstni hiši. Pot ga bo vodila preko Italije, kjer bo s trajektom nadaljeval pot v Tunizijo, nato v Libijo in preko Čada v Egipt, kjer se mu bo pridružila prijateljica Irena Šolcova iz Češke. Prepotovala bosta Egipt, s

Suhokranjski drobiž

POPOTOVANJE - Suhokranjca, športnika in kolesarja Jože Jenkole z Dvora in Matjaž Longar iz Žužemberka sta pred kratkim s kolesom prevozila okoli 1.500 km dolgo pot po srednji Evropi. Začela sta na avstrijsko-češki meji, obiskala številna manjša mesta na Češkem in končala prvi del potovanja v Zakopanskem na Poljskem. V Slovenijo sta se vračala po Slovaški in Madžarski mimo Blatnega jezera. Zanimivo potovanje priporočata tudi ostalim mladim.

S KONJI PO LJUBLJANI - Člani konjerskega društva Suha krajina so minuli konec tedna preživeli cele tri dni v Ljubljani na ljubljanskem gradu, kjer so potekale viteške igre. Prizadevni predsednik društva, ki je 5 let delal v Litostroju, se je tokrat po mestu popeljal s konjsko vprego. Skupaj s konjeniki so v petek peljali grajske gospe po beli Ljubljani. V soboto pa so imeli prost dan, da ne bi ovirali mladoporočencev, ki so se na grad pripeljali z drugačnimi konjčki.

VITEZI - Žužemberški grajski gosposde in vitezi na nedeljskem turnirju z mednarodno udeležbo niso uporabili orožja, ki ga je Turistično društvo Suha krajina pred kratkim nabavilo. Tako so se zaman ozirali tudi po grajskih damah, ki bi zmagovalce obdarile z ruto in srebrnim prstanom.

SUHOKRANJEC V AFRIKO - Igor Brezovar, poslovnež, ki že vrsto let dela in živi v Pragi, se je v nedeljo odpravil na pot proti severni Afriki in Bližnjemu vzhodu. Na sliki postane v rodnem Žužemberku z motorjem znamke BMW R 1100 GS in s potrebno opremo. (Foto: S. M.)

DEDIŠČINA - Sprememba lokalne samouprave leta 1994 je hotela, da je takrat novoustanovljena občina Šentjernej v svojo last med drugim dobila tudi potok najstarejše trte na svetu, kateri je prejšnja občina Novo mesto namenila delež cerkvene zemlje na Vrbovcih nad Pletermi. Sicer je res, da po zakonu novim občinam pripada tisto, kar je na njihovem ozemlju, a začuda trta med stvarmi, ki bi se lahko delile, v delitveni bilanci menda edina ni bila omenjena niti z besedo. Torej bo trta gotovo uspešna!

POSVET - Nedavni posvet s starši učencev na šentjernejski osemletki, na katerega je povabila predsednica strateškega sveta za vzgojo in izobraževanje dr. Darja Piciga, bi lahko mirne duše označili za neuspelega. Prisotne starše bi namreč lahko prešteli na prste ene roke, za manj kot dvajsetčlansko udeležbo posveta pa so prispevali nekaj učiteljev šole in predstavnik Zavoda za šolstvo. Za obveščanje je organizator sicer poskrbel po lokalnih radijskih postajah, vendar sporočilo, kot kaže, ni prišlo do pravih ušes. Vsekakor so se za obveščanje zelo potrudili na šoli, ki je omenjenemu srečanju nudila le gostoljubje. Žal so obvestilo o posvetu tudi oni prejeli le dan ali dva pred dogodkom, a so kljub temu učenci odnesli domov kar 500 vabil. Na eni strani je razumljivo razočaranje prisotnih staršev nad neudeležbo ostalih, na drugi pa je razumljiva tudi njihova neudeležba. Težko je vse spustiti iz rok, preklicati že vnaprej dogovorjene obiske... Če bi šlo tako naprej, bo organizator posvetov težka prišel do tako zaželenih predlogov in mnenj staršev o osnovni šoli.

Petel'n kikirika, da so v društvu Gallus Bartholomaeus potrebovali kar en teden za diagnozo, zakaj pravi pasemski petelin v Pletermah kar en teden ni dal glasu od sebe. Potreboval je namreč kokoško.

Kako do soka in žganja

DOLENJSKE TOPLICE - Občina Dolenjske Toplice in Kmetijska svetovalna služba vabita vse, ki želijo gospodarno spraviti pridelek jabolk, na prikaz postopkov izdelave jabolčnega soka, jabolčnika, kisa in sadnega žganja. Prikaz bo na kmetiji Franca Novinca, Bušinec 6 pri Dolenjskih Toplicah, v soboto, 30. septembra, ob 10. uri. Prikaz bosta vodila Franci Kotar in Jani Gačnik.

Mirnoperško zijalo

DOBRODOŠLA - Toča je reden gost v naših krajih in čudež je, če kako leto ne mahne po dolenjskih poljih. Niti najstarejši ne pomnijo, da bi bili ljudje v mirnoperški dolini kdaj hvalježni za ledeno darilo z neba. V Globodolu pa se je letos zgodilo tako. Čeprav se še tako čudno sliši, so ugotovili, da je ob silni suši toča naredila več koristi kot škode.

VEDNO MANJ - Ob priliki bomo spet kaj zapisali o tem, kako kaj gradijo mrliško vežico v Mirni Peči. Danes že noben spodoben kraj ne more brez nje, pa domnevamo, da jo težko čakajo tudi tam. Gradili so že, gradili, potem pa se je gradnja ustavila. Zdaj se na gradbišču dogajajo čudne stvari. Kot smo pred časom brali v policijskem poročilu, so nepridipravi začeli odnašati z gradbišča. Gradnja torej ne stoji, namreč mesto da bi bilo mrliške vežice vse več, je je vse manj!

PREIMENOVANJE? - Potem ko so v Mirni Peči kmetje s "puntem" dosegli tisto, česar sicer ne bi, so začeli resno razmišljati o tem, ali se splača biti tihi in miren. Odgovor: Se ne splača! Mirna Peč poslej ne bo več tako mirna.

TUDI NASAD JABOLK MOČNO PRIZADET - V KZ Krka, poslovni enoti lastna proizvodnja, ki ima z jabolki zasajenih 30 ha zemlje v Klevčevu in 18 ha v okolici Pletermi, bodo letos zaradi suše nabrali skoraj tretjino manj plodov. Kar 30 odstotkov jabolk je popadalo na tla, zaradi suše pa bo kar 80-odstoten izpad l. kakovosti. (T. J. G.)

Zelo skromen obisk staršev

Začeli so se regijski posveti Ministrstva za šolstvo in šport o izobraževanju in vzgoji - Posvet s starši osnovnošolcev

ŠENTJERNEJ - S posvetom na šentjernejski osnovni šoli je minulo sredo Ministrstvo za šolstvo in šport začelo s regijskimi posveti, ki so namenjeni temeljnemu novostim in odprtim vprašanjem na področjih predšolske in osnovnošolske dejavnosti, glasbenih šol in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami, potekali pa bodo med 18. septembrom in 12. oktobrom. Ravnateljem šol, predsednikom svetov osnovnih šol in vrtcev, predsednikom svetov staršev ter županom dolenjskih, belokranjskih in posavskih občin so novosti in dejavnosti ministrstva v letošnjem šolskem letu predstavili državna sekretarka za osnovno šolstvo Angelca Likovič in njeni podsekretarji.

Po omenjenem posvetu pa so se na povabilo strateškega sveta za vzgojo in izobraževanje pri ministrstvu v šoli zbrali še starši tamkajšnjih učencev in tako odprli serijo srečanj s starši, ki bodo septembra in oktobra potekala po vsej Sloveniji. Namen tovrstnih posvetov, na katerih govorijo o postopku za prehod iz osnovne v srednjo šolo, postopku za uvajanje devetletke in modelu devetletne šole, je zbrati mnenja in predloge staršev o osnovni šoli tako na pod-

lagi razdeljenih vprašalnikov kot tudi pogovorov.

Kot je dejala predsednica strateškega sveta dr. Darja Piciga, ki je vodila sredini posvet, bi lahko že za prihodnje leto omilili sedanjí točkovni sistem pri izbiri za srednjo šolo. Ker pa se bliža tudi 1. september 2002, ko bo devetletna osnovna šola obvezna za vse, in ker se iz leta v leto vse manj šol odloča za uvajanje 7. razreda devetletke, je po njenem mnenju čas za ponoven temeljit razmislek o posameznih novostih. V več kot enournem, predolgem uvodnem predavanju je dr. Piciga, kot kaže goreča nasprotnica devetletnega šolanja, med drugim navedla nekaj svojih pomislekov glede devetletke, med drugim zaključno preverjanje znanja pri več predmetih, nivojski pouk in vprašanje velikega števila predmetov. Sklepne misli srečanja, ki se ga je udeležilo izredno malo staršev, so bile: potrebno je več sodelovanja med šolo in starši ter pozitivnega odnosa do učencev, več praktičnega in uporabnega znanja v šolah ter sodobnih učnih načrtov, ki bi pripomogli k večji informacijski pismenosti. S temi sklepi bi se gotovo strinjali tudi zagovorniki devetletke.

M. Ž.

ŽUŽEMBERŠKI KASTELAN V LJUBLJANI - V petek, 22. septembra, se je v Ljubljani s prihodom milostljivih gospodov in njihovih opred ter srednjeveških ekip pričel tridnevni turnir dežele Kranjske. Med udeleženci sta bila tudi Volk Engelbert in Jurij s Turjaka, kastelana na žužemberškem gradu, v spremstvu viteзов Jurija in Andreja. Na zasedanju deželnih stanov (na sliki) so govorili o srednjeveških in novodobnih težavah, sledile so viteške igre, manjkali pa nista niti srednjeveška tržnica niti gostija. Žužemberčani, ki so imeli najmočnejše moštvo s konji, konjeniki in vitezi, so preživeli na ljubljanskem gradu tri dni in med drugim skrbeli tudi za prevoz gostov na ljubljanski grad. (Foto: S. Mirtič)

Velik korak naprej v skrbi za okolje

Prvič dan odprtih vrat Livarja tudi v Črnomlju, kjer je 218 zaposlenih - Otvoritev še zadnjega filtra v verigi filtrirnih naprav - 9 štipendistov - Izobraževanje - Načrti

ČRNOMELJ - V podjetju IMP Livar vsako leto septembra praznuje livarski praznik, toda poleg v proizvodnem centru v Ivančni Gorici se je letos to prvič zgodilo tudi v Črnomlju. V soboto, 23. septembra, se je na dnevno odprtih vrat, katere tema je bila varstvo okolja, zbralo veliko delavcev, krajanov in ostalih, ki so si želeli pod strokovnim vodstvom pobliže ogledati delo livarne. "Vesel sem vas, zelo ste mi polepšali dan," je odkrito vesel dejal direktor Stane Osterman, pod čigar vodstvom je podjetje vidno napredovalo.

"Za nami je leto in pol vztrajnosti, napora, iskanja idej in rešitev. Vesel sem, da podjetje raste, in to na vseh področjih. Leto 2000 se bo tako verjetno zapisalo kot prelomno leto v zgodovini IMP Livar. Znanje in razvoj morata biti naši glavni gibalci," je v pozdravnem nagovoru ob slavnostni otvoritvi mreže čistilnih filtrov v Črnomlju dejal Osterman. Dan pred tem so namreč pognali še zadnji filter, tako da je ekološka sanacija v Črnomlju zdaj končana. "Zrak je očiščen najmanj v zakonski meji. Te dni je začel delati tudi nov obdelovalni stroj, v prihodnjih dveh bosta še dva. Zavedam se, da je perspektiva podjetja na višjem nivoju tehnologije," je dejal direktor. Letošnje investicije Livarja znašajo preko tristo milijonov tolarjev.

Da Livar postaja okolju prijazno podjetje, je bil vesel tudi črnomaljski župan Andrej Fabjan, ki je pohvalil, da je vodstvo Livarja uresničilo svoje obljube. Kot je povedal Osterman, pa so že pričeli tudi s pripravami na pridobitev okoljevarstvenega certifikata ISO 14001, kar bodo izpeljali v prvi polovici prihodnjega leta. "Pomembno je spremeniti tudi mišljenje zaposlenih, zato bomo organizirali šolo izobraževanja, sicer pa ljudje k sreči postajajo vse bolj ekološko osveščeni." Nerešen problem ostaja še deponija, za kar morajo v Črnomlju še pridobiti prostor. Pričakujejo sodelovanje lokalne skupnosti.

Obnovi kulturnega doma

V Livarju, ki na leto proizvede več kot 25 tisoč ton kakovostnih ulitkov, imajo cilj v petih letih povečati proizvodnjo, v desetih pa prodajo kar podvojiti. Postati želijo močna livarna z vrhunsko obdelovalnico, ki si upa ulitke tudi vgrajevati. Prodaja je v prvih letošnjih osmih mesecih porasla za nekaj več kot 17 odstotkov. Največ izvažajo v Italijo, Nemčijo, Hrvaško in na Madžarsko, veliko pozornost pa zadnje čase posvečajo povečanju nemškega in avstrijskega trga ter prodoru v severno Evropo.

Pomemben sobotni dogodek pa je bil tudi podpis devetih štipendijskih pogodb s črnomaljskimi srednješolci. V Livarju se očitno zavedajo, da je štipendiranje najbolj učinkovita in uspešna metoda vzgajanja lastnih kakovostnih kadrov. Ne pozabljajo pa tudi na pomen izobraževanja, saj so temu letos namenili petdeset odstotkov več denarja kot lani.

L. MURN

Otroške igre v Beli krajini

Predstavitve knjige

DRAGATUŠ - Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti Območna izpostava Črnomelj je v okviru Dnevoev evropske kulturne dediščine v torek, 26. septembra, pri OŠ komandanta Staneta Dragatuš povabil na predstavitev knjige Otroške igre v Beli krajini.

V njej je objavljenih štirideset iger, ki so jih nekdaj igrali belokranjski otroci. Gre za 1. zvezek iger na paši. Opisi iger so povzeti po raziskovalnih nalozah učencev belokranjskih osnovnih šol Črnomelj, Dragatuš in Semič iz leta 1998 in zapisih Mirka Bartolja iz Sečjega sela pri Vinici iz leta 1985. V knjigi so opisane najbolj priljubljene igre, kot so ciljanje koze, črni mož, kamenčkanje, koblikanje, nebesčalka, pikičanje, praščanje, rezanje zemlje, stelcanje, špikanje, zemljo krast' in druge. Objavljene so tudi fotografije iger.

Predstavitve knjige je bila pestra tudi zato, ker so se nekatere igre obiskovalci lahko tudi igrali, saj so sodelavci, ki so pomagali pri urejanju knjige, to pokazali.

L. M.

Otvoritev telovadnice

ČRNOMELJ - V petek, 29. septembra, bo ob 10. uri v telovadnici pri črnomaljski osnovni šoli Mirana Jarca slovesna otvoritev telovadnice, ki so jo pričeli graditi pred dobrima dvema letoma.

L. M.

Skromen odziv sponzorjev

V Črnomlju kljub temu pričeli z bivalno skupnostjo

ČRNOMELJ - Avgusta smo pisali o nameri črnomaljskega Dijaškega doma, da v njem uredijo bivalno skupnost, katere prednost je, da se stanovalci počutijo kot doma. V njej se učijo samostojnosti, predvsem pa je pomembno, da lahko ostajajo v domu tudi ob koncu tedna, saj je bil doslej dijaški dom od petka popoldne do nedelje zvečer zaprt.

Ker bi za ureditev bivalne skupnosti v prvem nadstropju dijaškega doma, za katero je že pripravljen tehnični načrt, potrebovali kar 43 milijonov tolarjev, so se v Dijaškem domu odločili, da za začetek preuredijo trakt, v katerem je VDC, ki se bo kmalu preselil v nove prostore. Načrtovali so, da bodo tam skupnost uredili do konca leta, nalozba pa bi jih veljala 2,7 milijona tolarjev. A tudi tega denarja v dijaškem domu nimajo, in ker tudi v belokranjskih občinah ni bilo pravega razumevanja za pomoč, so upali vsaj na odziv sponzorjev. Žal je na žiro račun Dijaškega doma Črnomelj št. 52110-603-33166, s pripisom za BE (bi-

valno enoto), prišel le prispevek sestre ene od varovank v VDC.

Kljub temu da prostori za bivalno skupnost še niso urejeni, so v dijaškem domu konec preteklega tedna pričeli s tovrstno obliko varstva odraslih z motnjami v duševnem razvoju kot tudi za učence. Predčasno so se odločili, da ostanejo vrata doma odprta tudi ob koncu tedna zato: ker stanovalci nimajo možnosti, da bi vikend preživeli doma, ker jim starši ne morejo nuditi varstva ali preprosto nočejo domov, ker se v Dijaškem domu dobro počutijo. Za prvo poskusno bivanje v domu ob koncu tedna se je odločilo šest stanovalcev, za začetek pa so za silo uredili najnujnejše prostore, kjer so si s strokovnim delavcem skuhalhi kosilo, oprali in zlikali perilo, uredili obutev, obiskali kino. Ker, kot rečeno, v dijaškem domu nimajo denarja, so za najnujnejšo opremo poprosili Karitas. Rdeči križ ter posameznike v upanju, da bodo razumeli njihovo stisko in jim priskočili na pomoč.

M. B. J.

OTVORITEV FILTRIRNIH NAPRAV - Direktor IMP Livar d.d. Stane Osterman in črnomaljski župan Andrej Fabjan sta prerezala trak na slavnostni otvoritvi mreže novih filtrirnih naprav. Ekološka sanacija v Črnomlju je tako na zadovoljstvo vseh, zlasti prebivalcev, zdaj končana. (Foto: L. M.)

O POMIRITVI - Blagoslov slike Narodna pomiritev in slovesno mašo s so-maševanjem je v cerkvi sv. Antona nad Kovačo vasi vodil novi ljubljanski pomožni škof monsinjor Andrej Glavan. V svoji pridigi je med drugim govoril o spravi ne le med narodi, temveč tudi med posamezniki. (Foto: M. B. J.)

Pomiritev v sliki in besedi

V cerkvi sv. Antona v Kovači vasi ljubljanski pomožni škof Andrej Glavan blagoslovil sliko Maksima Sedeja ml. - Narodna pomiritev

KOVAČA VAS - Cerkev sv. Antona Padovanskega nad Kovačo vasi pri Starem trgu ob Kolpi je pogorela leta 1938, ko je vnjo udarila strela. Zadnja tri leta jo obnavljajo in vse bolj postaja versko, kulturno in narodno svetišče. Ljudje se namreč radi zbirajo na griču, kjer stoji cerkev in od koder je prelep razgled po Poljanski dolini in bližnjem hrvaškem hribovju. Tako se jih je tudi preteklo soboto, ko so blagoslovili sliko Narodna pomiritev Maksima Sedeja ml., zbralo nekaj sto.

Triptih Narodna pomiritev, ki krasno steno cerkve sv. Antona, je kar 500 krat 160 centimetrov veliko umetniško delo, sicer pa že dvajseto iz serije narodne pomiritve, ki nastaja že

od šestdesetih let. Kot je dejal starotrški župnik Jože Pavlakovič, je to izjemno aktualno umetniško delo dar vsemu našemu narodu.

Pred mašo v Kovači vasi so pripravili procesijo iz Starega trga ter si ogledali in blagoslovili križev pot, ki ga ustvarja kipar Denis Kraškovič, sicer domačin iz Predgrada, s sodelavci. 14 kapelic križevga pota so Italijani podrlji po partizanskem napadu 1. junija 1942. Kraškovič, ki živi v Zagrebu in uči na srednji likovni šoli, pa se je tokrat odločil, da ustvari krasni križev pot v povsem novi tehniki, saj je združil fotografijo, računalniško animacijo, kiparstvo in slikarstvo.

M. B. J.

Kmetje potrebujejo odškodnino zdaj

Minister za kmetijstvo Ciril Smrkolj na delovnem obisku v Beli krajini - Vse tri občine od suše močno prizadete - Prva izplačila v treh tednih - Pereč problem vodooskrbe

KRASINEC - Pretekli teden sta Belo krajino obiskala minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Ciril Smrkolj ter direktorica Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS Marja Majer Cuk ter se s sodelavci srečala z vsemi tremi belokranjskimi župani: semiškim Ivanom Bukovcem, črnomaljskim Andrejem Fabjanom in metliškim Slavkom Dragovanom. Skupaj s kmeti in gozdarji so si na Planini in Mirni gori ogledali državne parcele, kasneje pa so v gostišču Kapušin na Krasincu povabili na okroglo mizo s kmeti.

Odziv je bil velik, kar ni presenečenje, če povemo, da je bila glavna tema pomoč pri odpravljanju posledic suše v Beli krajini. Vse tri belokranjske občine so bile namreč ene najbolj prizadetih v Sloveniji in so po besedah metliškega župana Dragovana dobile le tretjino normalne količine padavin. Minister Smrkolj je najprej razložil novi zakon in povedal, da bo država letos od osmih milijard tolarjev odškodnine zagotovila 4 milijarde 600 milijonov tolarjev, ostanek v višini treh milijard 400 milijonov tolarjev pa v naslednjem letu. Uvedli bodo tudi znižanje zakupnin na prizadetih območjih pri Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov, zmanjšali bodo zdravstvene in pokojninske prispevke v sorazmerju z nastalo škodo. Metliška občina bo za škodo zaradi suše, prijavljeno do 30. junija, tako prejela 83 milijonov 477 tisoč tolarjev, črnomaljska 77 milijonov 148 tisoč in semiška 42 milijonov 693 tisoč tolarjev. Prvi del, menda 10 odstotkov škode, naj bi kmetje dobili v treh tednih.

"Zavzemam se, da bi ta pomoč do kmetov prihajala ne v četrtinah, temveč da bi vsaj denar, ki vam je namenjen letos, prišel v enem znesku. Kmetje potrebujete denar zdaj. Vem, da vlada pomanjkanje

krme, ki je nujna za vzdrževanje črede. Razumem vas, ker imam tudi sam živino in senik, na katerem je letos pol manj sena kot sicer. Ali bo treba dokupiti krmo ali zmanjšati čredo ovac," je na pripombe kmetov, kako se bojijo, s čim bodo krmili živino vso dolgo zimo, povedal Smrkolj. V Beli krajini menda odkup mleka pada že kar nekaj časa, škoda pa so utrpeli tudi čebelarji, ki ravno tako spadajo med kmete. Minister jim je svetoval, naj se obrnejo na državno komisijo. Belokranjci so omenili, da kmetje ne smejo pozabiti, da jih čaka še cenovni šok, saj so cene umetnih gnojil in nafte porasle za 36 odstotkov.

Da naša država še vedno pre malo denarja namenja kmetijstvu, se

je strinjal tudi minister, ki je dejal, da predlog proračuna za leto 2001 znaša 62 milijard, za leto 2002 72 milijard, da bi bili na nivoju evropskih držav, pa je potrebnih od 90 do 100 milijard tolarjev.

Po njegovem mnenju je za boljši razvoj nujno treba pripraviti tudi načrt izrabe prostora. Semiški in metliški župan, Bukovec in Dragovan, sta opozorila še na pereči problem vodooskrbe ter nujnost dokončanja štiri leta starega projekta Vodooskrba Bela krajina, ki ga podpira tudi država. Minister je obljubil nadaljnjo pomoč.

Direktorica Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS Marja Majer Cuk je razložila, da imajo zakupne pogodbe sklenjene za 580 ha obdelovalnih zemljišč v Beli krajini, gozdov pa je še več, kar 5 tisoč ha. Tu dela izvaja Gozdno gospodarstvo Novo mesto. Sicer pa imajo 18 tisoč zakupnikov za 60 tisoč ha zemlje, od tega 30 tisoč kmetov, ostalo pa so pravne osebe. Skrajni rok prijave škode s tega področja je 30. september.

L. MURN

MINISTER PRI BELOKRANJCIIH - Minister Smrkolj (drugi z desne) in direktorica Sklada Cukova sta se na delovnem sestanku srečala z belokranjskimi kmeti in vsemi tremi župani. Na sliki sta semiški župan Bukovec in metliški Dragovan. (Foto: L. M.)

LE NAŠEL ČAS - Vabilo na delovni sestanek ministra za kmetijstvo Cirila Smrkolja z župani belokranjskih občin je prišlo komaj nekaj ur pred napovedanim prvim dogodkom, tako da smo se morali novinarji potruditi in si na hitro vzeti čas zanje. Na tesnem s časom je bil očitno tudi minister, ki prej najbrž ni mogel potrditi svojega prihoda. Toda predvolilni čas očitno dela čudeže. Kljub obilici dela je le obiskal Belo krajino in se tu zadržal kar vse popoldne in pozno v večer.

NI STRANKARSKO VABILO - Čeprav naslov okrogle mize v gostišču Kapušin na Krasincu ni kazal strankarskih znakov, je minister srečanje seveda pridno izkoristil tudi za predvolilno kampanjo. Tistih nekaj dejstev, koliko odškodnine zaradi suše bo dobila vsaka občina, je povedal na različne načine, nato pa začel dolgozvežiti z obljubami, v katere je pridno vplel ime "svoje" stranke.

METLIŠKA OBČINA NAJVEČ - Zakaj neki je bilo srečanje z ministrom v metliški občini, na Krasincu, in ne v črnomaljski ali semiški? Morda zato, ker je ta belokranjska občina dobila največ odškodnine zaradi suše in je pač gostila še ostali dve. Kavalir, ni kaj.

Črnomaljski drobir

NEJEVERNI TOMAŽI - Črnomaljski so bili prijetno presenečeni, da je Livar v soboto na stečaj odpri svoja vrata. To se ni zgodilo že kar nekaj časa, sploh v bivšem Beltu. Veseli so, da je podjetje izpolnilo svoje obljube glede ekološke sanacije, saj zdaj iz Livarja ni več onesnaženih izpuhov. Mnogi so se udeležili dneva odprtih vrat, si ogledali livarno in priložnostni film o njenem razvoju, prelistali časopis, ki so ga izdali ob tej priložnosti, skratka lahko bi temu rekli tudi to, da so Črnomaljski nejeverni Tomaži. Ne verjamejo le besedam, o vsem so se hoteli prepričati na lastne oči.

NALEZLJIVOST - Morda je k Livarjevi popolni ekološki sanaciji kaj pripomogel tudi sosed. Mislilno seveda na še eno črnomaljsko uspešno podjetje Danfoss Compressor, ki je nedavno tega ravno tako na stečaj odpri svoja vrata. Tudi v Danfossu skrb za čisto okolje ni neznanka in morda gre za nalezljivost. Ekološke certifikate pridobivata obe podjetji, ki sta sosed, kar pomeni, da vsaj glede zraka Črnomaljske čaka zdrava prihodnost. Ko bi bila ta nalezljivost prisotna še kje drugje, seveda pri dobrih stvareh!

UREJENOST - V neredu se ne opazi kaj dosti, če pa je vse pospravljeno, se vidi najmanjša napaka. V Livarju so se na obisk lju-

di dobro pripravi, tudi z ureditvijo okolice, ki so jo krasili lepi nasadi rožic.

Semiške tropine

"KDAJ NAM BOSTE VI PLACALI?" - Na srečanju kmetijskega ministra z belokranjskimi kmeti, ki so mu jasno in glasno povedali svoje težave, je neki kmet iz kočevske vasi na severu semiške občine, edini ženski med gosti, direktorici Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS, zastavil vprašanje, kdaj jim bo država začela plačevati, da sploh obdelujejo težko dostopne hribovite predele, namesto da morajo kmetje plačevati najemnino, ki se jim bo zdaj, zaradi posledic suše sicer zmanjšala. Jasnega odgovora seveda ni dobil.

SAMO NE O MEDVEDIH - Ko je isti kmet še dejal, da se je v petih letih obdelovalnost te države zmanjšala zaradi težkega terena zmanjšala kar za 70 odstotkov in da se zaradi zaraščenosti širi tudi divjad, med drugim, da je vse več medvedov, je minister Smrkolj med pritajenim smehom navzočih dejal le: "Veste kaj, o medvedih se bova pa pogovarjala po volitvah!". Razlaga je odveč.

USPEŠNI MLADI KOLESARJI - 6-članska ekipa mladih kolesarjev iz Kočevja so v Hannover, kjer so osvojili odlično 5. mesto, spremljali tehnični vodja ekipe Miran Mozetič iz Nove Gorice ter mentorja prometne vzgoje Breda Vilčič in Klemen Kovačič iz Kočevja. Na posnetku: z uradnega treninga (Foto: M. L.-S.)

RAZSTAVA POSVEČENA VODAM - Za razstavo naravoslovnih fotografij Viktorja Luskovca (na posnetku ob predsednici KS Kočevska Reka Mirjam Mikulič) so se v Kočevski Reki odločili tudi zato, da bi z njo opozorili na problem svojega jezera. (Foto: M. L.-S.)

Posledice "šlamparije" države

"Ohranimo (Mirtovski) potok" - razstava z okoljevarstveno vsebino in namenom - Brez predstavnikov ministrstva in občine

KOČEVSKA REKA - V Dalminovih hiši v Kočevski Reki so v petek odprli razstavo fotografij "Ohranimo (Mirtovski) potok". Razstavo in njen namen sta zbranim, med katerimi ni bilo ne predstavnikov ministrstva za okolje in prostor in ne kočevske občine, predstavila predsednica KS Kočevska Reka Mirjam Mikulič in avtor razstave Viktor Luskovec.

Mirtovski potok so zaradi izrednega bogastva in pestrosti rastlinskega in živalskega življa v neokrnjeni naravi doline zgornje Kolpe že leta 1962 predlagali za popolno zavarovanje, vendar do tega še do danes ni prišlo. Čeprav se je že ob otvoritvi nekoč zaprtega območja Kočevske Reke začela porajati ideja o ustanovitvi naravnega parka, v okviru katerega bi širše območje Mirtovskega potoka postalo osrednji, najbolj varovani del, pa so pred 10 leti na njem pričeli graditi malo hidroelektrarno. Kot je povedal Luskovec, bi ta pobrala iz potoka kar 86 odst. vse vode, zaradi česar bi bil ogrožen obstoj izredno dragocenega biotopa, ki je med drugim tudi eno poslednjih zatočišč vidre na Slovenskem.

V opisu okoliščin, ki so botrovale svojevrstnemu paradoksu, da je država dovolila tako poguben poseg na območju, ki ga je pred-

videla za osrednji del bodočega parka, je Luskovec kot pozitivno označil oktobra lani sprejeto odločitev Ustavnega sodišča, ki je razveljavilo vladno uredbo o podelitvi koncesije za energetsko izkoriščanje Mirtovskega potoka. Poudaril je, da se odbor za ohranitev doline zgornje Kolpe, ki je letos pričel akcijo zbiranja podpisov za ohranitev in zavarovanje Mirtovskega potoka, zavzema za spornost rešitev oziroma da oba investitorja dobita razumno odškodnino, saj, kot je dejal, čeprav je gradnja hidroelektrarne popolnoma nezakonita, investitorja naj ne bi trpela zaradi "šlamparije" države.

Razstavo, ki so jo s svojim nastopom popestrili učenci OŠ Kočevska Reka in kočevske glasbene šole, je organizirala KS Kočevska Reka in je posvečena, kot je povedala Mikuličeva, varovanju voda in njihovega pomena. Mikuličeva je ob tem opozorila, da podobna ekološka katastrofa kot v sosednji osilniški občini grozi tudi kočevskorskemu jezeru. "Ker jez pušča in je bilo letos izjemno sušno leto, je od 19 hektarjev ostal le še okoli hektar jezera," je povedala in dodala, da so s tem seznanjeni tako na ministrstvu kot občini, da pa nihče ne ukrene nič.

M. L.-S.

V AMERIKO! - Ob otvoritvi stalne razstave ribniškega muzeja "V Ameriko!" je dr. Marjan Drnovšek dejal, da je izseljenstvo del slovenske narodne zgodovine, ki je prešlo v naši zavesti, ter da bi Slovenija morala imeti izseljenski muzej. Na posnetku: z otvoritve razstave (Foto: M. L.-S.)

Kočevski kolesarji 5. v Evropi

AMZS in Slovenija so na 15. evropskem prometnoizobraževalnem tekmovanju v Nemčiji zastopali mladi kolesarji iz Kočevja - Preventiva na zavirljivi ravni

KOČEVJE - Na 15. evropskem prometnoizobraževalnem tekmovanju klubov AIT, ki je potekalo od 21. do 24. septembra v Hannoveru v Nemčiji, je Avto-moto zvezo Slovenije zastopala ekipa mladih kolesarjev iz Kočevja. V letošnji rekordni konkurenci kar 24 držav so kočevski osnovnošolci osvojili odlično 5. mesto in se tako uvrstili le mesto slabše kot njihovi vrstniki iz Nove Gorice lani v Latviji, kjer se je za naslov evropskega prvaka potegovalo 17 ekip.

"Namen tekmovanj, ki poteka pod pokroviteljstvom mednarodne organizacije AIT, je vzpodbuditi izboljšanje izobraževanja otrok na področju cestne varnosti in pokazati njegov pomen tako širši javnosti kot tudi vladam," je povedala prejšnji tork pred začetkom uradnega treninga 6-članske kočevske ekipe sekretarka komisije za mednarodno sodelovanje pri AMZS Saša Petrič. Poudarila je, da je v izbiro nacionalnih ekip sodelujočih evropskih držav vklju-

čeno preko pol milijona otrok v starosti 10 do 12 let, ki preko različnih predtekmovanj, ki jih organizirajo klubi v sodelovanju z osnovnimi šolami, sveti za preventivo in podobnimi organizacijami, pridobivajo potrebno znanje o cestnoprometnih predpisih in pra-

vilnem ravnanju s kolesi tudi v težjih situacijah. Na Kočevskem je na predtekmovanjih, ki jih je organiziralo AMD Kočevje, sodelovalo preko 200 učencev iz kočevskih osnovnih šol. Najboljše rezultate in s tem mesto v ekipi, ki jih je kot predstavnike Slovenije popeljala v Hannover, so dosegli: Polona Benegalija, Teja Križman in Teja Merhar med deklicami in Aljaž Zupančič, Tomaž Cetinski in Matej Kocjan med dečki.

Slovenija je letos na tekmovanju, ki ga je organiziral nemški klub ADAC, tako kot prvič že pred 15 leti, sodelovala četrtič. Lani in prvo leto so AMZS in s tem Slovenijo zastopali mladi kolesarji AMD Gorica, pred dvema letoma ljubljanski kolesarji iz Most, letos pa je ta čast pripadla kolesarjem iz Kočevja. Janez Trošt iz vodstva AMZS je povedal, da je bil razlog za to, ker imajo na Kočevskem sorazmerno malo nesreč z udeležbo otrok v prometnih nesrečah, kar pomeni, kot je dejal, da je preventiva tu na zavirljivi ravni.

M. L.-S.

90 let telovadnega društva Sokol

KOČEVJE - 23. oktobra letos bo minilo 90 let, ko je bilo v slovenski gostilni Beljan v Kočevju ustanovljeno telovadno društvo Sokol, ki je imelo na začetku 44 članov, od tega 10 telovadcev. Ustanovitev je bila iz narodnopolitičnega vidika zelo pomembna, saj so posamezni kočevski Nemci, ki so bili tedaj v večini v mestu ob Rinži in širši okolici, temu odločno nasprotovali. Kljub temu je to društvo uspešno delovalo in večalo članstvo. Vodstvo in člani društva so bili Slovenci, ki so želeli, da bi se slovenstvo v tem nemškem okolju čimbolj uveljavilo.

Kočevska v sliki

KOČEVJE - 3. oktobra bo fotografsko društvo Grča v Likovnem salonu v Kočevju odprlo fotografsko razstavo. Predstavilo se bo 8 kočevskih fotografov, dela pa je izbral in ocenil mag. Janez Černač.

Lisac razstavlja

KOSTEL - Danes, 28. septembra, bodo ob 17. uri v prostorih Nove ljubljanske banke v Potoku odprli razstavo del kiparja, Jožeta Lisca, ki jo organizira Turistično-sportno društvo Kostel. Kiparja iz Kočevja, ki je imel doslej pet samostojnih razstav doma in zamejstvu, bo predstavil Andrej Pečnik, v kulturnem delu programa pa bodo sodelovali učenci domače šole.

V nedeljo mali maraton

KOSTEL - V nedeljo, 1. oktobra, se bo ob 11. uri začel tek tretjega obkoljskega maratona po dolini Kolpe. Start bo pri Fari, cilj pa v 22,4 km oddaljenem Dolu. Med tekom bo veljala tako imenovana mobilna zapora na tem cestnem odseku, in sicer med 11. in 14. uro.

A. K.

Podelili bodo priznanja

KOČEVJE - Na slavnostni seji občinskega sveta ob letošnjem prazniku občine Kočevje, ki ga ta praznuje v spomin na zasedanje Zbora odposlancev slovenskega naroda, bodo podelili tudi priznanja. Naziv častnega občana bo prejel akademski kipar Stane Jarm za življenjsko delo in uspehe na področju upodabljanja umetnosti. Zlato priznanje občine bo prejelo podjetje Elektro Ljubljana, d.d., PE Elektro Kočevje, srebrno Janez Žlindra, bronasto pa mag. Janez Černač.

Pohod k stičišču štirih občin

VELIKE LAŠČE, KRVAVA PEČ - Na območju občine Velike Lašče bo pri Krvavi Peči v soboto, 30. septembra, več prireditev. Najprej se bo ob 8. uri začel pohod k stičišču štirih občin (Brezovica, Cerknica, Ig in Velike Lašče) v Iški tesni pri Vrbi, kjer se bo ob 10. uri začelo srečanje ljubiteljev okrnjenih narave. Strokovna skupina ZID bo predstavila zanimivosti o tem stičišču, učitelji, ki sestavljajo projektno ekipo za raziskovanje povezovalne poti ob rimskem zidu, pa bodo predstavili svoje dosedanje delo, ugotovitve in načrte iz raznih vidikov. Na srečanju bodo predstavili tudi zbiranko o povezovalni poti od stičišča preko Krvave Peči in Rutarke panote do Lužarjev in o zanimivostih na tej poti. Po srečanju se bodo udeleženci vrnili do Krvave Peči, kjer bo ob 14. uri na prostem igra "Krvavska legenda", katere avtor je Milan Tekavec. V predstavi bodo sodelovali tudi člani Konjeniškega društva iz Velikih Lašč.

Stalna razstava o izseljencih

Izseljenstvo je eno od devetih jeder prenove ribniškega muzeja - Osnova razstavi je študija o izseljevanju iz Ribniške doline, zgrajena pa je na temelju spominov

RIBNICA - V prostorih muzeja Miklove hiše v ribniškem gradu so v petek zvečer odprli razstavo o izseljevanju iz Ribniške doline do druge svetovne vojne. Razstavo sta odprla predstavnika Inštituta za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU dr. Marjan Drnovšek in Dean Ceglar ter absolventka zgodovine Viktorija Centa, ki je na podlagi nastale razstave pripravila tudi svojo diplomsko nalogo.

"Prenova muzeja v Ribnici obsega devet jeder in izseljenstvo je eno od njih," je o ideji za postavitev razstave, ki sta jo financirala ministrstvo za kulturo in občina Ribnica, povedala avtorica razstave Viktorija Centa iz Ribnice. Razstava nosi kratak, a zgovoren naslov "V Ameriko!", saj se je tako, kot je zapisano v zloženki k razstavi, glasil najpogostejši slišni vzklík druge polovice 19. in začetka 20. stoletja. Zloženka je napisana v slovenskem in angleškem jeziku in vsebuje vrsto podatkov, do katerih se je v pripravi študije o izseljevanju

iz Ribniške doline dokopal Dean Ceglar ob raziskavi po arhivih in drugih institucijah. Centova je njegovo delo dopolnila z delom na terenu. Čeprav pri tem ni obdelala, kot je povedala, niti 10 odstotkov Ribniške doline, je po slabem letu dni dela po domovih ljudi na Ribniškem zbrala dovolj materiala, da je pripravila razstavo.

"Razstava je zgrajena na temelju spominov tistih, ki so odhajali jočim mahali v slovo, in tistih, ki so slišali zanimive zgodbe o svojih sorodnikih onkraj luže," je povedala Centova. Za izseljence nam-

reč ni ostalo veliko oprijemljivega - le nekaj starih fotografij, pisem in kovčkov, s katerimi so se vrnili domov le redki med tistimi, ki so odšli od doma. Odhajali pa so, kot je povedal Ceglar, v Ameriko, Kanado, Južno Ameriko in po I. svetovni vojni tudi v zahodno Evropo. Največ izseljencev iz Ribnice se je naselilo v Cleveland v državi Ohio ter v rudniško bogato mesta Minnesota - Ely, Eveleth, Calumet, Duluth in Chisholm, v Kanadi pa je bil za Ribničane, ki so v Clevelandu leta 1913 ustanovili društvo z imenom svojega rodnega kraja, najbolj zanimiv rudnik zlata v Kirkland Lake. Kot zanimivost je ob tem še navedel, da najstarejši ribniški potni list datira iz leta 1859.

M. L.-S.

Načrte je treba spremeniti

VAS V KOSTELU - Do 20. oktobra letos bosta javno razgrnjena osnutka sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnega plana za zadnja štiri leta in srednjeročni družbeni plan za občino Kostel. Te planske akte je sicer sprejela občina Kočevje, kamor je spadalo to območje. Odkar je novoustanovljena občina Kostel, se v tej občini prizadevajo za čimbolj načrtno izbiro prostora. Zato so nujni spremenjeni planski akti. Ob tem se zastavlja vprašanje, ali bodo sprejeti občinski akti iz tega območja veljali tudi po 1. januarju 2001, saj še ni sprejet dopolnjeni zakon o planiranju in urejanju prostora v predhodnem obdobju, te prostorske sestavine pa so podlaga za vse občinske prostorske akte in tudi za območje te občine. Omemba neveljavnosti teh planskih aktov pa utegne biti sporna v primerih očne ustanovitve in zakonitosti aktov, saj je Ustavno sodišče Republike Slovenije pri svojih odločitvah večkrat poudarilo pomembnost sestavin dolgoročnega plana načrtnih posegov v slovenski prostor, katerega še vedno ne izkoriščamo in uporabljamo s sprejetimi smernicami iz obdobja od leta 1970.

V. D.

Laški sel

VPIS ABONMAJA - Jutri, 29. septembra, bodo od 10. do 17. ure v občinski pisarni vpisovali gledališki abonma za pet predstav. Vpis bodo ponovili še v soboto od 9. do 11. ure.

IZ NAŠIH KRAJEV - Koncert "Iz naših krajev" bo 6. oktobra ob 20. uri v Levstikovem domu. Organizirata ga občina in Radio Slovenija.

POZNAMO ROJAKE? - Prireditelj s takim naslovom bo danes, 28. septembra, ob 19.30 na Trubarjevi domačiji v galeriji Skedenj. Na takih srečanjih bodo predstavljeni rojaki, ki pomembneje vplivajo na zgodovino slovenskega naroda.

ZA OTROKE - Ob tednu otroka bo več prireditev za otroke, ki jih organizira zavod "Parnas", in sicer: 5. oktobra ob 17. uri na Trubarjevi domačiji delavnica "Pete linčji iz gline", ki jo bo vodil lončar Jakob Nosan iz Prigorice; 7. oktobra ob 12. uri se bo začel izlet s kolesi do Kobiljega Curka (start na Trubarjevi domačiji); istega dne ob 15. uri pa bo pri Škrabcu v Robu delavnica "Okrasimo srčke", na katero vabijo Dobrodelci iz Roba.

Delujejo kot velika družina

Gasilci in lovci dajejo utrip društvenemu življenju v krajevni skupnosti Trebelno - Lovci za čisto okolje in večji odstrel prašičev - PGD Štatenberk zmaguje tudi na državnih tekmovanjih

TREBELNO - Na Trebelnem se lahko pohvalijo z uspešno in pestro društveno dejavnostjo. Med najuspešnejšimi društvi so gasilci, zlasti štatenberški, ki že več let prednjačijo na številnih tekmovanjih v trebanjski gasilski zvezi, zmagujejo pa tudi na regijskih in državnih tekmovanjih. Lovci pa so ravno ob zlatem jubileju svoje družine prišli do novega doma na Trebelnem, enega najlepših in najbolj opremljenih tovrstnih objektov za družabna srečanja.

Letos so ob koči uredili še strelišče za malokalibrsko puško in glinaste golobe. Do pridobitev so prišli predvsem s svojim delom, s številnimi prostovoljnimi urami in denarnimi prispevki. Tako se je zgodilo, da so v KS Trebelno v rekordnem času zgradili tudi mrliško vežico, podjetni predsednik sveta krajevnih skupnosti Anton Cvetan pa se je izkazal tudi kot predsednik gradbenega odbora za lovsko kočjo na Trebelnem. Lovci vsako spomlad pripravljajo očistevalne akcije. Samo letos so iz gozdov zvelekli in odpeljali kar 30 m³ odpadkov oz. smeti, ki so jih bili v razne grape zmetali brezvestni neznanci. Tem gotovo ni dosti mar za ohranitev kulturne in naravne dediščine, kaj šele, da bi razmišljali tako napredno in pogumno kot pogumno razmišljajo na turistični kmetiji Lamovškovi v Mirni vasi, kjer dajejo bolj obetavno podobo tem razgibanim, hribovitim, a prelestnim krajem.

Stane Muhič iz Česnjic pri Trebelnem je že 8 let gospodar LD Trebelno, pri lovcih pa je bil poprej tudi predsednik nadzornega odbora.

ra, zato zna družno uresničevati skupne načrte. Muhič našteva imena najbolj zaslužnih za ta ali oni dosežek in več ali manj se pojavljajo ista imena: pri gradnji strelišča Robi Vrščaj, Jože Gorenc, Alojz Dragan, Stane Cvetan in tudi mlajši lovci; pri gradnji lovske

Stane Muhič, predsednik PGD Štatenberk

koče pa poleg predsednika LD Jožeta Gorenc in gradbenega odbora Cvetana omeni še Staneta Ureka, Albina Vrščaja in Alojza Dragana. "Tudi kmétom se zahval-

jujem za razumevanje glede škode, ki jo povzroča divjad. Še največ škode delajo divji prašiči. Lani smo uplenili 18 prašičev, letos bi radi odstrelili vsaj 30 divjih prašičev. Sicer pa je na območju naše LD, ki šteje 31 članov, na okrog 4800 ha površin dosti tudi druge divjadi," pravi Muhič.

Muhič je kot predsednik PGD Štatenberk vsaj toliko kot na delo lovcev ponosen na dosežke stotnije gasilcev. Zanje je značilno temeljito delo z mladimi, zato se ni bati za prihodnost gasilstva v tem predelu trebanjske občine. Podpredsednik PGD je Alojz Dragan, poveljnik Branko Zore, tajnik Zvone Muhič, blagajnik Polde Kocjan. Predsednik Stane Muhič pa pravi, da mora pohvaliti celoten upravni odbor in izjemno prizadevno članstvo, ki ga še tesneje povezujejo tudi sorodstvene vezi. Tako štatenberški gasilci delujejo kot ena sama velika družina. Pogreša pa Smodejeve memoriale, s katerimi so pričeli sevniški gasilci, so pa prijetno poživili društveno delo in poglobili stike dolenskih, posavskih in zasavskih gasilcev.

P. PERC

Srečanje defektologov

ZAGORJE OB SAVI - Jutri bo v Zagorju ob Savi 13. srečanje društva defektologov Slovenije. Društvo združuje strokovnjake, ki s poklicnim znanjem pomagajo otrokom, mladostnikom in odraslim s posebnimi potrebami na področju šolstva, socialnega varstva, zdravstva in zaposlovanja.

P. P.

Zapora ceste Planina-Sevnica

V ponedeljek najprej na odseku Zelence, 9. oktobra v Šentjurju

PLANINA PRI SEVNICI - Na pobudo krajanov krajevnih skupnosti Planina so 19. septembra letos ustanovili iniciativni odbor za izgradnjo odseka ceste Zelence na regionalni Planina - Sevnica. Kljub doseganju prizadevanjem in večletnim obljubam Ministrstva za promet in zveze, Direkcije RS za ceste, do izgradnje tega odseka še ni prišlo. Ta cesta je izrednega pomena za razvoj kraja, vožnje delavcev v službo in je pomembna povezava med dolensko magistralo in štajersko avtocesto. Zaradi naraščajočega prometa je ob tej makadamski cesti življenje v oblikih prahu, ki se dviguje, že nevzdržno. Prebivalci teh pozabljenih kozjanskih krajev so se odločili, da na ta problem širše opozorijo tudi s fizično zaporo omenjenega odseka, ki se bo pričela v ponedeljek, 2. oktobra, ob 6. uri, in trajala do izpolnitve njihovih zahtev. Te pa so: pristojni z ministrstva oz. z direktorja za ceste naj si sam kraj ogledajo in trdno zagotovijo, da se bo takoj pričelo delo na tej cesti.

P. P.

Če tega dne ne bodo izpolnjene njihove zahteve, krajani grozijo, da bodo 9. oktobra zaprli odsek ceste Planina-Šentjur-Dramlje, v Šentjurju.

P. P.

Nov vodovod za Česnjice

ČESNJICE PRI TREBELNEM - Akcija za vodovod Česnjice - Reber vodi Alojz Korošec, zajela pa je 5 gospodinjstev in 10 lastnikov zidanic. Novi izvir Reber-Gostinca daje 7 l vode v minuti tudi v najhujši suši, pravi Korošec. Doslej je vode primanjkovalo ob suši, bila pa je pogosto tudi motna, saj se je skalila ob vsakem večjem nalivu. Morali so jo močno klorirati in prekuhati. Položili so že 300 m novega vodovoda in 400 m električnega kabla, ker bo potrebno prečrpavanje vode. Najpoznejše do začetka novembra bodo zgradili z lastnim delom in prispevki še zajetje.

DAN BREZ AVTOMOBILA - Sevnica se je pridružila 21. krajevni po Sloveniji in stotinam po Evropi, ki so sodelovale v akciji Dan brez avtomobila. Učenci 8. d in nižjih razredov sevniske osnovne šole Sava Kladnika so na sicer zelo prometnem, a tokrat zaprtem odseku pred šolo risali in pisali po asfaltu in na tekstilni transparent razna bolj ali manj duhovita gesla o prometni (ne)varnosti. (Foto: P. P.)

Učni center v Trebnjem

V okviru Upravne akademije se bodo usposabljali zlasti Dolenjci - Storitve ponujajo celotnemu javnemu sektorju

TREBNJE - Upravna akademija (UA), ki deluje znotraj Ministrstva za notranje zadeve, skrbi za sistematično, enotno in nenehno usposabljanje in izpopolnjevanje zaposlenih v javni upravi. UA se je lani odločila, da bo približala svoje programe, da bi postali dostopnej-

ši in jih pričela izvajati tudi na regionalni ravni. UA želi ponuditi svoje storitve celotnemu javnemu sektorju, torej tudi institucijam na področju lokalne samouprave, javnim zavodom in javnim skladom. Zato je UA po nekaterih regijah skupaj z upravnimi enotami predlagala t.i. učne centre. Območje Dolenjske naj bi pokrival učni center s sedežem na Upravni enoti Trebnje. Njen načelnik mag. Milan Rman je na ponedeljkovi predstavitvi spregovoril o možnostih izobraževanja v okviru učnega centra na CIK v Trebnjem, samo idejo pa je pozdravil tudi trebanjski župan Ciril Pungartnik. Direktor Upravne akademije mag. Slobodan Dujić pa je širše predstavil koncept decentralizirane mreže učnih centrov za izobraževanje uslužbencev javne uprave.

P. P.

Geodetska uprava v Šetinovi hiši

SEVNICA - Mercator namerava v starem mestnem jedru urediti svojo prodajalno in celotno šetinovo hišo, kjer naj bi bili tudi poslovni prostori za Geodetsko upravo in stanovanjske površine. Župan Janez in direktor Stanovanjskega sklada Jože Kovač sta se s predstavniki Mercatorja pogovarjala o nakupu stanovanjskih površin za potrebe stanovanjskega sklada občine Sevnica. Ker so pogoji glede na razmere na trgu ugodni, bo s pričetkom obnove prišlo do realizacije dogovora. Ob sodelovanju vseh partnerjev obstajajo velike možnosti, da se tudi s to načrtovano investicijo revitalizira staro mestno jedro, izboljša ponudba in pridobijo novi poslovni prostori in stanovanjske površine za naše občane.

Preplastitev ceste v mestu in do Rožnega

SEVNICA - Sevnica občina je uspela priti v državni plan z nekaterimi manjšimi projekti. Tako bodo asfaltirali cesto na vohu v Impoljski graben, izdelujejo projektno dokumentacijo za pločnike na Logu in Blanci, razširili so mostička na Orehovem in sanirali udora na Blanci. Med obiskom državnega sekretarja za ceste Zareta Preglja v občini prejšnji teden si je ta v spremstvu župana, Kristijana Janca in poslanca Branka Klemine ogledal cestni odsek Sevnica-Blanca-Rožno in cesto skozi mesto Sevnico. Z nekaterimi praznoprreditvami sredstev naj bi še letos preplastili ta odseka.

VODALE POVEZUJE ASFALT - Najstarejša vaščanka Zgornjih Vodal Matilda Siniko (na vozičku) je preteklo soboto prerezala trak na posodobljeni cesti, ki povezuje Zgornje in Spodnje Vode, asfalt pa so dobile tudi Gredice. Predsednik sveta KS Tržišče Marjan Jamšek in predsednik gradbenega odbora Marjan Gorenc (ob Sinikovi) sta poudarila, da so krajani ob krajevnem samopriskrbi iz svojih žepov primaknili že 5 milijonov dolarjev. KS Tržišče je za 2100 m ceste (izvajalec je bil Jože Luzar iz Škocjana) prispevala 13 milijonov dolarjev. Jamšek se je posebej zahvalil sevniskemu županu Kristijanu Jancu za posluh za podeželje, ta pa sposobno vodstvo KS. (Foto: P. Perc)

Trebanjske iveri

SLABE PLAČE? - Zakaj z Upravne enote Trebnje uhajajo ključni ljudje, tudi v sosednji občinski upravo? So krive le slabe plače ali še kaj? Jih bo uspelo načelniku upravne enote Milanu Rmanu ustrezno nadomestiti? Pot do primernih sodelavcev, tudi skozi učni center UA (upravne akademije), utegne biti dolgotrajna...

"APERKAT" KNJIŽNICE - S pravim aperkatom je septembra mokronoške bralce pričakala knjižnica, ko jih je obvestila, da bodo odslej vrata odprta le enkrat tedensko, je v boksarskem žargonu pričel odstirati svoj "žulj" naš zvesti bralec Stanko. Bralci so se po pomoč zatekli na sedež krajevnih oblasti. "Neki vzrok že mora biti!" so rekli tam in odgovorne v Trebnjem takoj pisno zaprosili za pojasnilo. "Potem pa," kot bi rekel pesnik Aškerc, "vse tiho je bilo!" Sedaj v Mokronogu ubijajo, če so morda v trebanjski matični knjižnici stali na glavi, ko so brali rezultate o pismenosti, kjer je naš ponosni narod razvrščen čisto pri dnu. Mor-da pa sploh ne vedo zanjo?! "Bes, djaur!"

ORGANI - Režiser in gledališki igralec Boris Kopal, kandidat za poslanca ZLS v volilnem okraju Trebnje je pričel turnejo po trebanjski občini. Zanimivo bi bilo njegovo soočenje z drugimi kandidati, zlasti z Lojzeto Peterleto, morda bi oba podkrepila svoje nagovarjanje volivcev z zapoznelo spolno vzgojo, saj Kopal in Peterle rada vpletata med svoje javne nastope tudi ženske in moške spolne organe...

Sevniški paberki

ZAUPANJE IN FAMILIARNOST - Župan Kristijan Janc je kar med 87 kandidati za delovno mesto na oddelku za okolje in prostor, seveda zgolj slučajno, izbral svojo sestro. O tem je v sevniških logih slišati številne različne komentarje, tudi naklonjenih oz. vsaj prizanesljivih, češ saj je zaposlil osebo, ki celo pretega razpisne pogoje, saj ima visoko in ne zgolj zahtevano srednjo izobrazbo. Med tistimi, ki obsojajo takšno familiarnost pri kadrovanju, pa se kritiki sprašujejo, kje se bo takšna samopašnost ustavila, če se poteza celo opravičuje, češ da svojemu sorodniku župan pač najbolj zaupa?

CESARJI, KRALJI, PAPEŽI - Harmonikar Lojze Mrgole, po domače Rženčkov Lojz mlajši, je preteklo soboto v Spodnjih Gredicah rekel, da se Voda le lahko veselijo napredka in novega asfalta tudi zato, ker imajo Papeže, Kralje in Cesarje...

BOJAN IN VITA - Sobotni nastop izvrstnega pianista Bojana Goriška in sansonjerke Vite Mavrič (na posnetku) v Loki je bil prvi nastop Vite po dveh letih, odkar je povila sinka. Prijetno preseščena nad odzivnostjo loške publike bo v Loko še rada prišla, verjetno z Mojzesom - Mojmirom Sepetom, estradnim umetnikom.

ki podobno kot Vita, ki izžareva človeško toplino, skromnost... Bojan in Vita sta za loški nastop vadi-la 10 dni in sta prikratk nastopila skupaj. Loški pedagog in slikar Mirko Bogovič je svojemu nekdanjemu učencu izročil sliko Loke. (Foto: P. P.)

Zimsko vzdrževanje ceste na Lisco

SEVNICA - Občina bo pripravila sestanek, da bi se dogovorili o zimskem vzdrževanju ceste na Lisco. Do odcepa za Jurklošter poteka regionalna cesta, potem poteka cesta po laški občini, na vrhu pa po sevniški občini, zato je vsako leto problematično financiranje vzdrževanja. Tudi zimska turistična ponudba je odvisna od prevoznosti ceste.

Akcije povezujejo in sprejo ljudi

58 odjemalcev vode na Vetrniku ni deležno pomoči KS Boštanj oz. vaškega odbora Apnenik - Samovolja predsednika VO Apnenik

APNENIK PRI BOŠTANJU - "Če bo kdaj narejena vrtina v Gravovici, bo obstoječi vodovod na Vetrniku izkoriščen tudi za napajanje Apnenika. To je vsa filozofija razvoja vodopreskrbe na tem območju! Zato je treba vse narediti na vetrniškem vodovodu. Ne more se črpati voda iz Apnenika na Vetrnik, ampak obratno," je sklenil daljši pogovor o vodooskrbi na tem predelu boštanske krajevnih skupnosti Miloš Hočevar, predsednik vodovodnega odbora Vetrnik, ki oskrbuje s pitno vodo 58 odjemalcev oz. uporabnikov.

Pogovor z vaščani in nekaterimi lastniki zidanic iz Boštanj je bil precej obremenjen z izjavami predsednika vaškega odbora Apnenik, Petra Pešca, objavljenimi v našem časopisu, predvsem pa v luči njegovega očitka, da naj bi Lojze Zalašek mlajši enostransko odstopil od dogovora, da bodo lahko iz izvira na njegovi zemlji črpali vodo v Apnenik. Boris Šalamon iz zaseleka Gunte pravi, da s Peščem ni možen noben dogovor. "Ko smo se

že skoraj dogovorili, da gremo skupaj z Vetrnikom, je zadeve zapletel. Domnevamo, da je hotel, da bi on njim prodajal vodo, a mi smo tisti, ki bi se morali podrežati njim, ker smo zadnji prišli zraven." Šalamon se jezi na Pešca tudi, ker je v njihovo hosto stresel nekaj kamionov kamenja, ko so gradili cesto. Delo v gozdu je zdaj lahko nevarno, saj se na strmeh pobočju proži kamenje.

Tudi Lojzeta Kovača s Kremena in Franca Trameta čudi, kako da vodstvo KS Boštanj dopušča takšno gospodarjenje z denarjem, da skoraj vse (pri zadnji akciji na vodovodu pa dobesedno vse) porabi samovoljni Peter Pešec za akcije, kjer misli zlasti nase, na svoje sorodnike in somišljenike, čeprav so v manjšini, večina mora pa graditi le z denarjem iz svojih žepov. Radi bi, da bi akcije povezovale, ne pa netile nove nesporazume ali jih celo razplamtele v incidente. Zato se ji zdi toliko bolj nepošteno blatenje Zalaškega, ki jim je dovolil odvzem vode iz svojega vira, s tem preprečil pomanjkanje vode in pritrnil vodovodnemu odboru Vetrnik letno okrog 500.000 dolarjev.

P. P.

Meja pokrajin naj bo prehodna

Okrogla miza posavskega združenja seniorjev o Posavju, Sloveniji in evropeizaciji - Pred volitvami se več pogovarjajo o pokrajinah - Posavje "uspešno z zelenjavo"

KRŠKO - Posavje, Slovenija in Evropa - kakšne bodo videti v prihodnosti? Vprašanja o tem so vse pogostejša. O njih so govorili tudi na nedavni okrogli mizi v Krškem, na katero je povabilo Združenje seniorjev Slovenije - managerjev in strokovnjakov, območno združenje za Posavje.

Navzoči mag. Igor Strmšnik je med drugim rekel, da ni razlogov, da si ne bi Brežice in Krško v bodoči pokrajini delila nalog, kot to že delata. Državni sekretar za regionalno politiko je prepričan, kot je dejal, da bodo imeli v Posavju "dobro pokrajino". Prepričan je tudi, da so v Posavju "znali odpraviti ovire pri ustanavljanju regije, ki jih mnogi v Sloveniji niso uspeli". Po Strmšnikovem mnenju, ki ga je izrekel tudi na okrogli mizi v Krškem, so v Posavju dosegli soglasje, ki ga država zahteva v zvezi z ustanavljanjem bodočih pokrajin. Nekaj manj soglasja o regionalizaciji je po Strmšnikovih besedah na Dolenjskem, v Beli krajini in na Kočevskem, "vendar se bodo dogovorili tudi tam". Državni sekretar je prepričan, da se "regionalizem v Sloveniji mora zgoditi". Ugotavlja, da zamisli o ustanavljanju pokrajin padajo na plodnejša tla v zadnjem obdobju, ko so pobudniki pokrajin lahko bolj prodorni s svojimi predlogi zaradi bližajočih se volitev.

Pokrajinskih meja sicer ne gre poveljevat, kar so poudarjali tudi na omenjeni krški okrogli mizi o regionalnem razvoju. Valentin Dvojmoč, direktor območne gospodarske zbornice za Posavje, predlaga, da bi se posamezna sosednja območja povezovala med seboj pri razvojnih projektih, čeprav bi formalno spadalo vsako v drugo pokrajino. Dvojmoč verjame, da bodo pokrajinske razvojne načrte lahko delali le, če bodo na voljo tudi državne smernice.

Ker je bila omenjena okrogla miza namenjena tudi vključevanju Slovenije v Evropsko skupnost, so udeleženci izvedeli tudi, kaj o evropeizaciji Slovenije menita Strmšnik in oba navzoča državna sekretarja, člana ožje pogajalske skupine za pristop Slovenije k Evropski skupnosti - že omenjeni Strmšnik in Miro Prek. Strmšnik npr. meni, da bodo glede vstopa Slovenije veliko lažja pogajanja naše države z Brusljem kot pogajanja v Sloveniji med političnimi strankami.

M. L.

KOT BI BIL VULKAN - Pri Drnovem se je letošnje poletje približno dva meseca kadilo iz tal, kot bi bil tam vulkan. Za prebivalce okoliških vasi, Jelše, Podlog in Drnovo je bilo to nedvomno zelo neprijetno. Oken stanovanj verjetno niso mogli imeti odprtih, nekateri menijo, da v omenjenih vaseh niso mogli imeti zunaj obešenega perila, ne da bi to smrdelo po dimu in prežganem. Na fotografiji: Stanislav Dvoršek na goreči deponiji pri Drnovem v petek pozno popoldne, ko so krški gasilci spet zalivali goreče lubje z vodo. (Foto: M. L.)

GENERACIJA TRGOVCEV IZ PETDESETIH - Generacija učencev novomeške trgovske šole iz petdesetih let na srečanju pred časom pred Srednjo ekonomsko in trgovsko šolo v Brežicah. Pripleti šopki, izrečena dobrodošlica Alojza Bambiča in prisrčen pozdrav šolskih vodstev sta pregnala začetno treme nekdanjim trgovskim učencem, ki so se organizirano sestali tokrat prvič po 50 letih. (Foto: Organizacijski odbor)

"To je drugačna šola"

Srečanje učencev nekdanje novomeške trgovske šole - Prisrčno - Veselje z grenkim priokusom - Popoln seznam učencev

BREŽICE - Pred časom so se v Brežicah srečali nekdanji učenci trgovske šole v Novem mestu, ki so to šolo obiskovali v letih 1948-1950. "To je bilo naše prvo srečanje po tistem, ko smo končali šolo. Večkrat smo že poskušali pripraviti srečanje, npr. za desetletnico, dvajsetletnico, vendar se nismo nikoli zbrali. Zdaj nam je uspelo," pravi veselo Ivan Urek iz Brežic. Nekdanje sluhateljce je zbral 7-članski organizacijski odbor, vsak od članov je iskal nekdanje učence na svojem območju od Sotle do Bele krajine in Kočevja. Posebej sta se zavzela za srečanje Alojz Bambič iz Šentjerneja in že omenjeni Urek, ki je bil pobudnik in glavni organizator.

Kot pravi Urek, so se udeleženci srečanja zelo razveselili toplega sprejema v srednji in trgovski šoli v Brežicah. Pred šolo sta jih pozdravila ravnateljica Srednje ekonomske in trgovske šole Brežice in Višje strokovne šole Brežice Mar-

tin Šoško in Franc Pakec. Za prijazen sprejem se vodstvu šole lepo zahvaljujejo. "Ogledali smo si šolo. Ta je res nekaj čisto drugega, kot je bila trgovska šola v našem času," pravi Urek. Srečanje so nadaljevali v gostišču Hervol v Bukošku, kjer je "ob odlični postrežbi dal piko na domači ansambel Hervol". Kot še pravi Urek, se je v gostišču vsak od udeležencev predstavil. "Tako je imelo srečanje tudi nekaj grenkega priokusa. Zato, ker se nismo poznali, in tudi zato, ker vseh nekdanjih sošolcev ni bilo. Od približno 140 takratnih dijakov se nas je zbralo petdeset. Nekateri so žal že umrli," ugotavlja Urek.

Brežiška srednja in trgovska šola je dala organizacijskemu odboru na vpogled seznam učencev iz nekdanje novomeške trgovske šole. Urek pravi, da so bili kot organizatorji tega zelo veseli in da se šoli zahvaljujejo.

M. L.

"JEDRSKA ELEKTRARNA? DA!" - "V Sloveniji ne bi smelo biti dileme, ali naj jedrska elektrarna Krško deluje do konca obratovalne dobe ali naj jo zapremo predčasno. Tudi v pogajanjih z Evropsko skupnostjo ne bi smelo biti vprašanja, ali naj se jedrska elektrarna zapre ali ne." Tako je nedavno v Krškem rekel mag. Igor Strmšnik, član skupine, ki se pogaja za vstop Slovenije v Evropsko skupnost. Za nuklearno torej.

VRAČANJE - Čas pred volitvami je v Krškem letos podoben obdobju po koncu 2. svetovne vojne, ko so se v te kraje vračali ljudje iz tujine. V te kraje se vračajo ljudje, ki jih sicer domaćini v Krškem vidijo zelo malokrat, in kandidirajo za letošnje volitve.

Z LUBADARJI - Če sedanja krška tovarna celuloze in papirja ne bo hotela plačati zasipanja odlagališč lubja, si občina, da zaradi sanacije deponij ne bi zabredla v boj kot, lahko omisli ekipo, ki bo cenejša od buldožerjev in gašenja. Nad kupe lubja lahko pošlje legla lubadarjev. Pristojnih državnih uradnikov, ki bi sicer lahko tudi plačali dokončno ureditev deponij lubja, taka sanacija ne bi prestrašila. Oni so večinoma v marmornju, zato ni bojazni, da bi jim lesni črvi pohrustali delovno okolje.

ZPM Krško ob tednu otroka

KRŠKO - Zveza prijateljev mladine Krško v sodelovanju z društvi prijateljev mladine, otroškimi vrtni in šolami pripravlja v tednu otroka ustvarjalne delavnice, veselo ranjanje glasbeno-zabavni program in še kaj pod skupnim naslovom Imamo se radi. Prireditev bo 2. oktobra na Senovem, 4. oktobra v Leskovicu in 6. oktobra v Podbočju. V soboto in nedeljo bo piknik na Raki. V osnovnih šolah v krški občini bodo med 2. in 6. oktobrom organizirali otroške parlamentarne, občinske otroške parlamentarne, občinske otroške parlamentarne bo predvidoma zasedal 13. oktobra; tema je letos Hočem, torej zmorem. V torek, 2. oktobra, ob 12. uri bo v zeleni dvorani krškega hotela Sremič okrogla miza Zdrav duh v zdravem telesu, namenjena zdravstvenemu letovanju in počitnicam za otroke.

Novo v Brežicah

PRIHAJA NA DAN - Sredi novembra bo obletnica iztekanja kerozina iz opuščenega cevovoda na Krškem in Brežiškem polju. Kerozin in cevovod sta nemi pričci nekdanjih časov, ko so se nad Cerkljami ob Krki spreletavali orli zvezne armade. V času, ko nekdanjemu izključno vojaškemu letališču različni organizatorji vdihavajo novodobno civilno dušo, nekatere skrbi predvsem to, kaj vse je v deželici ob spodnjem toku reke Krke ostalo za nekdanjo zvezno armado in čaka priložnosti, da se pokaže na dan.

SVETNIŠKO - Ljudje v Brežicah ne verjamejo, da je v občinskem svetu med sejo mogoče oster zasebni pogovor med dvema svetnikoma preko klopi, zato ga objavljamo. Prvi svetnik (skoraj nič nasmejan, skoraj šepetaje, ogorčeno): "Bil sem na sejah, ki si jih ti obstruiral." Drugi svetnik (nič nasmejan, tudi skoraj šepetaje, divje): "Lažes ko pes!"

NEVERJETNOSTI - Dogodki napovedujejo, da bodo v Cerkljah ob Krki naredili prej še kako dodatno letališko stezo kot vsaj centimeter pločnika skozi vas ob zelo prometni in nevarni cesti.

RAZLIČNI POGLEDI - Brežiška lokalna oblast meni, kako trgovske so Brežice in da dobro živijo od kupčije z Zagrebom. Hrvaški ministri v Zagrebu - oni ne kupujejo v Brežicah - menijo, da je slabo, če Brežice živijo od hrvaških nakupov v Sloveniji, zato občasno sprejmejo kako carinsko omejitev. Trenutki streznitve, bi se reklo.

SLOMŠKOVA KAPELICA - Tako so v nedeljo pristopili k svečanosti na Ardrem pod Velikim Trnom, ko so blagoslovili kapelico ter v njej kipec Antona Martina Slomška in novi zvon. Preden so zvon potegnili kvšku, so navzoči začuli, kak zven daje, ko nanj pritrukujejo spretno roke. Na slovesnosti so nastopili pevci z Velikega Trna pod vodstvom Janka Gabriča. (Foto: M. L.)

Nova kapelica na Ardrem

V čast Slomšku - Zvon

ARDRO POD VELIKIM TRNOM - Tu so v nedeljo odprli in blagoslovili kapelico, ki so jo poimenovali po Antonu Martinu Slomšku. Kapelico, ki je zamenjala prejšnjo na tem mestu, krasi Slomškov kipec. Novost v njej je tudi zvon, ki so ga kupili s pomočjo ameriškega duhovnika slovenskega rodu, ki je obnoviteljem kapelice poslal 500 dolarjev.

"Ta kapelica naj bo znamenje ljubezni do Boga in do ljudi," je priporočil v nagovoru Metod Oblak, župnik na Velikem Trnu. Dober obisk svečanosti dokazuje, da se po takem nauku duhovnika v fari sv. Duha ravna tudi sicer. Naklonjeni so tudi duhovniku Metodu Oblaku, kar so ob blagoslovitvi izpovedali z besedami, da z nedeljskim dogodkom želijo počastiti tudi obletnico dela na Ve-

likem Trnu: 32 let mineva, odkar je prišel v ta kraj.

Kapelico na ardrskem križpotju, ki so jo na minulo Slomškovo nedeljo blagoslovili, kot rečeno, so domačini naredili z mislijo, da je prva v Sloveniji posvečena Slomšku. Postavili so jo vaščani Ardra pod Velikim Trnom na pobudo Omerzelovih.

V kapelici bo, kot so se dogovarjali, vsako leto enkrat maša. Tu bodo tudi opravili velikonočni blagoslov.

M. L.

Lubje gorelo celo poletje

Globinski požar pri Drnovem - Za sanacijo ni denarja

KRŠKO - Pri Drnovem ob cesti od Krškega proti Velikemu Podlogu se je še pred dnevi kadilo, od tam se je tudi širil dim. To se je dogajalo na nekdanjem odlagališču lubja, kjer že nekako do začetka letošnjega avgusta gori. Gasilci so se ognja lotili z vso vneto. "Na deponiji pod površino gori. Gre za podtalni požar, računamo, da znaša globina od 1 do 3 metre. Problem pri sanaciji te deponije je, da se ne odzoveva ne lastnik zemljišča ne tisti, ki je pripeljal lubje. Občina pa ni bila pripravljena financirati sanacije deponije zaradi tega, ker ima že slabe izkušnje pri sanaciji podobnega letošnjega požara v Vrbinu, kjer so stroški znašali 1,6 milijona tolarjev," je povedal Stanislav Dvoršek, namestnik direktor-

ja poklicne gasilske enote Krško.

Gasilci, poklicni in prostovoljni, so se odločili zaradi stalnih pripomb in pritožb občanov nekako zaustaviti omenjeni požar. "Zdaj kaže, da nam bo to uspelo. Pri sanaciji sodeluje strojniki, ki ga financira občina oziroma štab civilne zaščite," je minuli petek zvečer povedal Dvoršek.

Kot pravi namestnik direktorja gasilske enote iz krškega, gasilci vedo, kako se lotiti tudi tega požara. Problem je denar za plačilo strojnih ur. Gasilci nimajo denarja za tovrstno akcijo. Če bi gorečo deponijo lubja sanirali z buldožerji, bi ta poseg namreč veljal kar desetino vsega denarja, ki je v občini Krško namenjen prostovoljnemu gasilstvu.

M. L.

Dobrodelni koncert društva Novina

KOPRIVNICA - Humanitarno društvo M&V Novina bo v sodelovanju z vrtcem in osnovno šolo Koprivnica v soboto ob 18. uri v osnovni šoli v Koprivnici pripravilo spominski dobrodelni koncert družinskega tria Novina pod geslom Samo življenje za druge je vredno življenja. Sodelovali bodo harmonikarji Tonija Sotoška, vokalna skupina Valvasor, Zabice iz vrta in učenci osnovne šole v Koprivnici.

Vsak dan šestim zaprejo vrata

Ob polletju v brežiški bolnišnici že 340 bolnikov več, kot jim jih plača zavarovalnica - Za podaljšano bolnišnično dravljenje

SEVNICA - Tudi v brežiški bolnišnici je treba zagotoviti možnost podaljšanja bolnišničnega zdravljenja za starejše občane oz. osebe, potrebne celodnevne nege, ki jih ni mogoče oskrbeti niti v domači oskrbi ne v socialnih zavodih. Tako so sklenili na svetu pokrajine Posavje v ustanavljanju v Sevnici na pobudo krškega župana Francija Bogoviča.

Ta je opozoril na primer bolnice, ki po operaciji na KC v Ljubljani po končanem bolnišničnem zdravljenju v brežiški bolnišnici ostaja prav tam, ker je potreba intenzivnejše nege. Bolnice ni bilo možno premestiti v domačo oskrbo zaradi socialnih razmer, Center

za socialno delo Krško pa si je zaman prizadeval priskrbeti bivanje v kateremkoli socialnem zavodu v Sloveniji.

Na svetu so menili, da ni niti strokovno niti smotno, da ne bi omogočili takšne celodnevne nege v okolju, kjer problem nastaja, pač pa bi se morali svojci bolne osebe voziti na obiske v Mursko Soboto. Direktor brežiške bolnišnice Tone Zorko je povedal, da so v Brežicah zdravili več kot polovico bolnikov iz Posavja, kar je precej več kot prejšnja leta. Morali pa so tudi ekonomsko ravnati, saj zavaroval-

nica pač ne plača več, kot je dogovorjeno, zato so morali zdraviti dnevno 14 bolnikov manj. Ob letošnjem polletju so imeli že 340 bolnikov več, kot jim jih plača zavarovalnica, to je Koširjev zavod za zdravstveno zavarovanje. Povprečno dnevno odklonijo 6 pacientov. Najpogostejše se to dogaja ponoči, ko je ravno tako treba speljati vso diagnostiko, je dejal Zorko. Zdravnik dr. Slavko Sušin pa je poudaril, da je odločitev ministrstva za zdravstvo popolnoma v nasprotju s stroko in ekonomiko. Čimprej bi morali vsem bolnišnicam omogočiti podaljšano bolnišnično zdravljenje. "Družba je toliko vredna, kolikor skrbi za otroke in za starce! Kako je možno, da je prišlo do tako slabe rešitve?" je še vprašal Sušin. Posavci bodo ministrstvo pozvali naj financira nekaj postelj za podaljšano bolnišnično zdravljenje tudi v brežiški bolnišnici.

P. P.

Cvetka Mavsar na Kitajsko

KRŠKO - V slovenski 5-članski reprezentanci, ki bo nastopila na svetovnem prvenstvu v amaterski radiogoniometriji na Kitajskem 13. do 18. oktobra, bo sodelovala tudi Cvetka Mavsar. Mavsarjeva je članica krškega radiokluba.

Športni dnevi ob reki Krki

VELIKE MALENCE - Osnovna šola Brežice in čolnarski klub Čatež sta skupaj organizirala športne igre na Krki. Učenci višjih razredov so se pod vodstvom učiteljev odpeljali s kolesi do Cerklj ali do Mrašvega. Od tam so se s čolni spustili po reki do Velikih Malenc in do športnega igrišča, ki so ga tako kot tamkajšnji pristan uredili letos. Šolarji so 9 km dolgo progo prevozili približno v dveh urah. Progo vključuje z jezovi in z drugimi ovirami v reki so veslači premagali z veseljem in brez ne-sreč. Učenci, ki so ostali na igrišču, so se pomerili v odbojki ali lokostrelstvu.

CT naprave že oktobra?

BREŽICE - V brežiški bolnišnici bi radi že za letošnji občinski praznik v oktobru predstavili javnosti dragocene CT naprave za računalniško tomografijo, ki jih že nameščajo. Naložba znaša blizu milijona mark, zanjo so prispevale tudi posavske občine, zato bo direktor bolnišnice Tone Zorko na otvoritvi oz. predstavitev najsoodbornejših naprav povabil tudi vse občinske svetnike v Posavju.

Kam z gnojevko z velikih farm?

Za čiščenje gnojevke na Farmi Stična izdelan pilotski projekt - 3-dnevni mednarodni posvet - Farmam manjka zemlje za gnojenje z gnojevko - Na zahodu te površine zagotovljene

LJUBLJANA, STIČNA - Tridnevni posvet v okviru projekta "Čiščenje gnojevke iz velikih farm", ki poteka v štirih državah (poleg Slovenije še na Češkem, Madžarskem in v Romuniji) so sredi septembra zaključili z obiskom stiske prašičje farne, kjer je vodstvo farne na čelu z direktorjem Alojzom Plantaričem goste seznanilo, kako na tej farmi ravna z gnojevko.

Na že omenjenem nacionalnem in mednarodnem posvetu, ki ga je v Ljubljani pripravilo Ministrstvo za okolje in prostor, v sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, sta predstavila češki, madžarski, romunski in slovenski pilotni projekt Nizozemec Hay Hendriks in Danec Sven Hindkjaer. Slednji je še posebej ocenil okvirni logistični pristop k slovenskemu pilotnemu projektu, zasnovan na primeru Farne Stična. Hindkjaer je predstavil še smernice o najboljši kmetijski praksi, Danec Paul Martin Moeller pa je spregovoril o kmetovanju v okviru okoljske zakonodaje. Omenjeni projekt izvajajo v okviru strateških implementacij projektov Donavskega programa, ki ga financira program Phare. Namen posveta pa je bil zlasti predstaviti slovenski pilotni projekt farne Stična ter ponuditi rešitve in možnosti za njegovo uresničitev. Pot do te v praksi bo zelo težavna, saj je kot običajno pri vseh načrtih odvisna predvsem od denarja, kajti stiški projekt je ovrednoten kar na 193 milijonov tolarjev. Na farmi, kjer letno vzredijo okrog 11.000 prašičev, bi s tem dobili tehnološke, ne pa tudi tehnične rešitve.

"Na Danskem in Nizozemskem imajo prašičje farne sistemsko, z zakonom urejeno tudi ravnanje z gnojevko, imajo zagotovljene površine, ki jih lahko gnojijo z gnojevko. To razvažajo tudi do 200 km okoli farm. Pri nas imamo sami na voljo 130 ha zemlje, potrebovali pa bi 600 ha površini! Delamo na programu praznjenja gnojevke in iščemo v ob-

čini Ivančna Gorica proste površine pri kmetih. V občini je po naših ocenah od 5 do 6.000 ha primernih zemljišč. Preučiti je potrebno, koliko jih kmetje obremenjujejo že s svojo živino. Doslej smo vozili gnojevko zastonj.

Med ukrepi za zmanjšanje količine gnojevke je nujno zmanjšati dotok vode v gnojevko, da bi dosegli 10 odstotkov suhe snovi (zdaj le 4 odstotke), goščo, sediment pa že zdaj uporabljamo za gnojenje naših zemljišč. Zdaj je vprašanje - glede na sezonski značaj gnojimo namreč lahko največ 7 mesecev v letu - kako zadržati tolikšne količine gnojevke. Zdaj prečiščujemo gnojevko na krajevni čistilni napravi, toda tisto, kar ta spušča v Višnjico, še ne ustreza po naši zakonodaji. Toda ta čistilna naprava ni bila zgrajena za čiščenje dušika, ampak le za KPK. Samo za kanalizacijo plačujemo letno od 15 do 16 milijonov tolarjev. Tisti, ki jim gre toliko v nos smrad z naše farne, bi se lahko vprašali, kdo bo potem plačeval vzdrževanje oz. obratovanje te čistilne naprave, ko naj bi mi (po pilotnem projektu) zgradili svojo? Ta denar pa nikomur ne smrdi! Po tem projektu naj bi zgradili tudi betonske oz. kovinske bazene za gnojevko, da bi bil vpliv te na okolje čim manjši. Sam način obdelave gnojevke naj bi zmanjšal izgube amoniaka oz. njegovega vpliva na okolje. Ob tem, ko si prizadevamo, da z gnojevko ne bi prekomerno obremenjevali okolja, je treba znova spomniti, kar so poudarili tudi tuji strokovnjaki: da so snovi v gnojevki vredne, uporabne

za gnojenje. Iz narodnogospodarskega, in če hočete, tudi ekološkega vidika je pomembno, da ne bi za gnojenje uporabljali le umetnih gnojil in potratno ravnali z električno energijo," je povedal direktor Farne Stična Alojz Plantarič.

P. PERC

Uredili pašnike

VELIKE LAŠČE - Letos so v občini Velike Lašče na novo uredili pet pašnikov v skupni površini okoli 15 hektarov, in sicer dva na Veliki Slevici in enega na Velikem Osolniku za pašo plemenskih telic, enega v Dedniku za pašo drobnice, ter enega v Laščah za pašo krav dojlj. Trije od projektov za ureditev pašnika kandidirajo za dodelitev republiške subvencije za spodbujanje usposabljanja pašnikov. Za ureditev pašnikov so se kmetje odločili po spomladanskem demonstracijskem prikazu postavitve pašnikov, ki ga je v sodelovanju s Kmetijsko svetovalno službo vodil prof. dr. Tone Vidrih z Biotehnične fakultete.

Novi kmetovalec

SLOVENJ GRADEC - Septembrski Kmetovalec v rubriki Poljedelstvo prinaša zapise o pridelovanju špinatov, koruzni bulavi sneti in travno-deteljnih mešanica za konje. Za živinorejce bodo zanimivi prispevki o vplivu poletne vročine na krave, pregledu sestave koruznih silaž, ki so jih na Kmetijskem inštitutu Slovenije analizirali v zadnjih treh letih, in nasveti za dobro silažo. Nadalje pišejo o pomenu kitajskega kapusa v prehrani in za zdravje, o prvih med slovenskimi vini za leto 2000, dozorevanju grozdja in pripravi na trgatve, med obvestili pa so tokrat novice iz Evropske unije.

Revija o konjih

LJUBLJANA - Nova revija o konjih prinaša vtise z Evropskega mladinskega prvenstva v dresurnem jahanju v Lipici, utrinke in rezultate galopskih in kasaških dirk ter mednarodnega turnirja v preskakovanju ovir CSI-B in o pokalu Slovenije v Velenju. Nadalje pišejo o postojanskem furmanskem prazniku, konjeniškem prazniku v Vrbljenah, pohodu ženske Pohorske konjenice, o prikolicah in prevozu konj ter anatomiji jahanja. V rubriki legende tokrat lahko beremo o izjemnem konju Jappeloupu, ki je nanizal nešteto zmag, zanimivi pa so tudi prispevki o prehrani športnega konja, oskrbi poškodb in negi kopit.

Nove klavnice ne bo?

VELIKE LAŠČE - Zaradi spremembe v standardih in usklajevanja kmetijske zakonodaje z evropsko KZ Velike Lašče ne vedo, ali bodo nove klavnice gradili ali ne. VURS namreč predvideva po eno industrijsko klavnico v vsaki slovenski regiji, tri od teh pa naj bi bile izvozne. Ivan Levstek, direktor KZ Velike Lašče, pravi, da bi bila preusmeritev iz industrijske klavnice v obrtno nesmiselna, saj bi lahko po zakonu letno zaklali le okoli 1000 GVZ (preračunano glede na težo govedi, prašičev in konj), sadaj pa zakoljejo okoli 3000 GVZ letno. V klavnici imajo organizirano tudi nočno dežurstvo za zakole v sili, kar izkoristijo tudi kmetje iz Kočevja, Ribnice, Grosuplje in celo iz Novega mesta in Ljubljane.

M. B.-J.

KONEC ODKUPA - Med zadnjimi, ki so pripeljali v Vinsko klet žametno črmino, so bili minuli konec tedna Bajukovi iz Drašičev (na fotografiji). Grozdje so natrgali v bližnji vinski gorici Babni gori, pri trgatvi pa je pomagalo tako mlado kot staro. (Foto: M. B.-J.)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanic

Vzroki za motnje pri alkoholnem vrenju mošta

Ne bojmo se povečati doze kvasovk

(Nadaljevanje)

Vinogradniki, ki niso letos razsluzili belega mošta, so prepustili lahko vrenje avtohtonim kvasovkam ali so prilili iz posode v fermentaciji nekaj t.i. "kipečega mošta". Danes že verjamejo čistim kulturam kvasovk tudi najbolj nezaupljivi, saj rezultati govorijo njim v prid. Z odbiro so se vzgajale odporne "rase", ki zmorejo veliko več kot neselekcioneirane. Tudi večja sposobnost preživetja je pri čistih kulturah, saj so na startu spočite in pripravljene za "dolge proge". Kvasovke v kipečem moštu so že delno izčrpale svojo življenjsko moč. Dokazano je, da sveže kvasovke zmorejo sedem razmnoževanj, torej se zelo namnožijo. Če uporabljamo kvasovke nimajo več sposobnosti, da bi se v sodu razmnoževale tako dolgo, da jih bo dovolj, so pač živa bitja. Zato se lahko zgodi, da se nam po lepo začetem vrenju proces ustavi, predno je ves sladkor spremenjen.

Avtohtone kvasovke se v moštu, ki ni razsluzen, dobro počutijo. Motnost mošta jim ustreza, hitreje se sprošča plin CO₂, kar se kaže v živahnem gibanju mošta. Preostali delci so tudi vir prehrane kvasovkam. Ugotovljeno je, da so divje kvasovke (apikulate) velike porabnice dušične hrane in da se predvsem pri nižjih temperaturah hitreje razmnožujejo kot saccharomyces. Letos lahko govorimo o za fermentacijo težavnih moštih (visok sladkor, nizka kislost, nizka vsebnost dušične hrane v grozdju). Mogoče bo pri kasne-

jših trgatvah temperatura moštov še nizka. To bo težka naloga za kvasovke in za nas. Iz zelo sladkega mošta nastane veliko alkohola, ki je v višjih koncentracijah strup za kvasovke. Skrajne temperature, bodisi nizke ali visoke, otežujejo v zadnji fazi povrtje. V takih primerih je potrebno pravočasno predvideti nevarnost prekinitev in jo preprečiti. Ni dovolj, da prislusujemo kipelni vehi in se po njej ravnamo, potrebni so nam tudi dnevni podatki o temperaturi in sladkorju v moštu. Tudi brez pokušanja ne gre.

Kdor se ni dovolj posvetil alkoholnemu vrenju že na začetku, naj bo toliko bolj pozoren! Letos ne bo malo težav z mladimi vini. Na Kmetijski inštitut že dobivamo vzorce moštov, ki jih moramo zaradi cika negativno oceniti. Če pa pravočasno ugotovimo, da mošt ne vre več, a je v njem še sladkor, lahko zastojo odpravimo. Včasih je veljalo, da premočni kvasni nastavek pusti vinu aromo po kvasovkah. To je nemogoče. Zato se ne bojmo povečati doze kvasovk pri obujanju vrenja sploh, saj preostali sladkor zmore predelati samo veliko število celic. Suhe kvasovke se niso obnesle pri reševanju vrenja zastoja v končni fazi, ker niso bile vaje alkohola. V takih primerih je bilo več uspeha s svežimi drožmi pravkar povrelega zdravega vina. Toda takih primerov ne bo veliko, zato priporočam kljub temu suhe kvasovke, natančno pripravljene in v večji količini, doza: najmanj 50 g/hl. Kvarjenje mladega vina v času, ko pripravljamo močan kvasni nastavek, lahko zaustavimo z žveplanjem, in sicer približno z 30 mg SO₂/hl.

Letošnji letnik bomo gotovo pomnili po izjemno dobrih vinih, vendar razočaranj ne bo manjkalo. Še je torej čas za ukrepanje. Pa srečno! (Konec)

Dr. JULIJ NEMANIČ

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Šipek lahko popestri obrok

Sprehod po sveži jesenski naravi obogatimo še z nabiranjem šipkovih plodov. Divja roža ali šipek je pri nas precej razširjena večletna rastlina, ki raste ob poteh, na kamnitih pobočjih in bolj suhih travnikih. Iz lepih rozgatih cvetov se razvijejo oranžnordeči plodovi. Posušene plodove uporabljamo za pripravo šipkovega čaja, iz svežih, vitaminsko bogatih plodov pa lahko pripravimo marmelado, džem, žele, liker, sok ali ga pastemiziramo v sladkorni vodi.

Šipek, ki pa še ne sme biti mehak, očistimo, razpolovimo in z nožem odstranimo seme ter bodičaste dlačice. Nato plodove oplaknemo s hladno vodo in odcedimo. Polovice zložimo v kozarce, jih zalijemo s sladkorno raztopino in pasteriziramo pol ure pri 75° C. Na 1 liter vode vzamemo 75 dag sladkorja. Če želimo pripraviti približno 4 litre ŠIPKOVEGA SOKA, potrebujemo 5 kg šipka, 3 l vode in 75 dag sladkorja. Očiščen in opran šipek zmeljemo, zalijemo s prevreto in ohlajeno sladkorno mešanico. Vse skupaj pustimo pokrito čez noč na hladnem. Nato sok odlijemo, na hitro segrejemo na 75° C, nalijemo v segrete steklenice in takoj zapremo s kovinskimi ali gumijastimi pokrovi. Če želimo ohraniti večino vitamina C, lahko pripravimo SUROVO MARMELADO IZ ŠIPKA. Šipek naberemo po prvi slani, ga očis-

timo, predvsem pa temeljito odstranimo dlačice, ki so zelo neprijetne, če zaidejo v marmelado. Plodove pustimo 4 dni v hladnem prostoru in jih večkrat premešamo. Nato jih pretlačimo skozi gosto sito. Na pol kilograma mezge vzamemo pol kilograma pregretega sladkorja in mešamo tako dolgo, da se sladkor stopi. S surovo marmelado napolnimo do vrha majhne kozarčke in dobro zapremo s kovinskimi pokrovi. Marmelado hranimo v zelo hladnem prostoru ali v hladilniku.

Za pripravo ŠIPKOVEGA DŽEMA vzamemo na 1 kg očiščenega šipka 80 dag sladkorja. Očiščene plodove damo v posodo, prilijemo malo vode in prevremo. Nato primešamo pol količine sladkorja in čez nekaj minut še drugo polovico. Pred koncem kuhanja vmešamo še železno sredstvo in džem takoj napolnimo v segrete kozarce in hermetično zapremo.

Okusen je tudi ŠIPKOV LIKER. Pripravimo 1 kg očiščenih šipkovih plodov, 1 liter 96-odst. alkohola in 250 g sladkorja. Očiščen šipek damo v posodo in prilijemo alkohol. Posodo zapremo in pustimo stati do 6 tednov. Sladkor in 1/4 vode zavremo. Ko voda povre, sladkorno maso pustimo, da se ohladi. Alkoholno mešanico precedimo, ji med mešanjem dodamo sladkorno maso in pretočimo v ustrezne steklenice.

Sejem ovc in koz

ADLEŠIČI - Društvo rejcev drobnice Bele krajine vabi rejce, kupce in prodajalce na sejem ovc in koz, ki bo v soboto, 7. oktobra, od 9. do 13. ure v Adlešičih. Kupovali in prodajali bodo lahko kladne in plemenske živali vseh kategorij. Na prodaj bodo tudi živali iz kontroliranih tropov.

Z NOVOMESKE TRŽNICE

V ponedeljek so branjeve na novomeski tržnici ponujale: česen po 500 tolarjev kilogram, čebulo po 150, šalotko po 400, sveži fižol v zrnju po 1000, stročji fižol po 600 do 800, solato po 250 do 400, rdečo peso, kumare, bučke, koren, kolerabo in črno redkev po 200, ohrovt po 100 do 200, zelje po 100, kisló zelje po 200, cvetačo po 400, jurčke po 1000 do 3000, šampinjone po 400, papriko po 150, paradižnik po 100 do 250, sladke feferone po 200, krompir po 80 in merico špinat po 300 tolarjev. Šopek peteršilja in pehtrana je stal 100, kilogram kostanja 300 do 500, jabolk 100, hrušk 100 do 180, grozdja 200 do 250, fig 600, divjih breskev 200, orehovitih jedrc 1000 do 1200, košarica malin 300, zavitek rezancev 300, liter sadjevca 800, slivovce 1000, liter in pol domačega kisa 200, kilogram medu 900 do 1000 in steklenička propolisa 300 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 70 do 3 mesece starih prašičev, 53, starih 3 do 5 mesecev, in 38 starejših. Prve so prodajali po 340 do 400 tolarjev kilogram, kar je 9.000 do 12.000 tolarjev za žival, druge po 280 do 350, kar znaša 13.000 do 24.000, in tretje po 320 do 350 tolarjev kilogram, kar pomeni 32.000 do 35.000 tolarjev za žival.

kmetijsko svetovanje

Silirajmo zadnji odkos trave

Silirne dodatke uporabljamo le takrat, ko trave ne moremo dovolj posušiti

Po dolgotrajni suši trava spet raste in ob ugodnih vremenskih razmerah lahko pričakujemo še en odkos. V jeseni trave ne moremo posušiti za seno, zato se odločimo za siliranje.

Vedno moramo silirati le dovolj osušeno travo. Tako dosežemo višjo vsebnost hranilnih snovi (predvsem sladkorjev), kar omogoči nastanek večjih količin mlečne kisline, ki je konzervans. Če lahko travo posušimo, tako da vsebuje nad 30 odst. sušine, bo silaža ob pravilni izvedbi siliranja dobra in dodajanje silirnih dodatkov ne bi bilo gospodarno.

Pogosto pa nam ne uspe posušiti trave dovolj, zato moramo uporabiti silirne dodatke, ki nam pomagajo pri vrenju silaže. Sveža trava brez dodatkov se zelo slabo silira. Za najtežje pogoje siliranja lahko uporabljamo mravljinčno kislino ali soli mravljinčne kisline. Rokovanje z mravljinčno kislino je zelo nevarno, zato moramo biti pri tem zelo previdni.

Pri krmi, ki vsebuje vsaj 25 odst. sušine, lahko uporabljamo pripravke na osnovi mlečnokislinskih bakterij, kot so Plantanaze, Pioneer 1188 in Sil-All. Ti pripravki imajo več prednosti, saj so poceni, rokovanje z njimi je enostavno, niso korozivni, so nestrupeni in so naraven produkt. Krmi jih dodajamo s posebnimi dozatorji ali pa s škropilnicami po škropimo krmo, običajno kar v silosu. Nekateri pripravki vsebujejo še določene encime, ki ugodno delujejo na potek siliranja. Priporočljivo je, da poleg pripravka dodamo še vsaj 5 kg sladkorja na tono krme.

Če nimamo pri roki silirnega dodatka, trave pa nam ni uspelo dovolj posušiti, si lahko pomagamo tudi z "dodatki", kot so mleti koruzni storži, (lahko so tudi sveži), melasa, krmni sladkor, suhi rezanci sladkorne pese, posušena sirotka in žitni zдроб. Melase uporabimo 20 kg/t krme ostalih dodatkov pa vsaj dvakrat toliko. Te dodatke je potrebno čim bolj enakomerno porazdeliti po krmi, ki jo siliramo.

STANE BEVC, dipl. inž.

Vertikala sled človeškega telesa

V nekdanji samostanski cerkvi, razstavišču Galerije Božidarja Jakca, so odprli razstavo 19 bronastih kipov akad. kiparja Dušana Tršarja - Cikel rish Vstop v prostor

KOSTANJEVICA NA KRKI - Z navpičnicami gotških stebrov nekdanje samostanske cerkve, ki je zdaj elitno razstavišče Galerije Božidarja Jakca, so od konca prejšnjega tedna v umetniškem dialogu vitke skulpture akademskega kiparja Dušana Tršarja. Umetnik je sprejel izziv tega gotsko-baročnega razstavišnega prostora in vanj umestil 19 večjih kipov. Razstavo so slovesno odprli v petek, 22. septembra, zvečer po pozdravnem nagovoru direktorja galerije Bojana Božiča in po predstavitvenih besedah dr. Nadje Zgonik o razstavljenih delih in njihovem ustvarjalcu. Za prijetno vzdušje je na otvoritvi poskrbel Ljubljanski oktet pod vodstvom Igorja Švare.

Dušan Tršar je študiral kiparstvo na Akademiji za likovno umetnost (ALU) v Ljubljani pri profesorih Zdenku Kalinu in Francišku Smerduju. Diplomiral je leta 1963 in čez tri leta končal še kiparsko specialko pri prof. Borisu Kalinu. Študijska potovanja so ga vodila po Evropi, severni Afriki, Aziji in Združenih državah Amerike. Od leta 1991 je redni profesor na ALU. Samostojno in skupinsko je razstavljal doma in na tujem, za svoje delo pa je prejel več nagrad, med drugim nagrado Prešernovega sklada. Kot ustvarjalec se je v prvem obdobju pridružil tedaj aktualnemu neokonstruktivizmu, geometrijsko abstraktni umetnosti, konec sedemdesetih let pa se je vrnil k bolj klasičnemu kiparstvu z zanj posledično navpično organizirano strukturo.

V Kostanjevici je prvič razstavljal že pred 23 leti. Tokratno razstavo je pripravil tri leta in posebej zanjo ustvaril sedem novih skulptur. Kipom iz bron in z dodatki

Dušan Tršar ob svojem kipu na kostanjevski razstavi.

lesa in kamna je kot spremno razstavo priložil serijo risb z naslovom Vstop v prostor. Kot je zapisala dr. Zgonik v katalogu razstave, lahko govorimo pri Dušanu Tršarju o kipu

kot telesu, ki je sestavljeno iz cele vrste hibridnih identitet. "Tu ni več sledu o tradicionalnem privilegiranem obravnavanju človeške teme v kiparstvu. Uveljavljajo se drobne, obrobne teme, oblike kipa spominjajo na rastlinski, živalski svet, od antropomorfnih namigov je ostala le še vertikala kot sled aktivnega človeškega telesa v prostoru." A kljub odstopanju od osrednje kiparske teme, človeka, vsebinsko še vedno sega k razumevanju temeljnih problemov človeškega obstoja.

M. MARKELJ

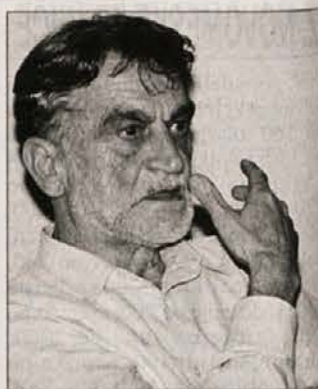
Kulturo vrniti v središče družbe

Minister za kulturo Rudi Šeligo je bil gost večera v novomeški Knjigarni Goga - Pomen kulture za slovensko istovetnost in prepoznavnost v bodočem evropskem domu

NOVO MESTO - V atriju Knjigarne Goga, ki je bil letos že kar nekajkrat prizorišče zanimivih razgovorov, je v sredo, 20. septembra, beseda tekla o kulturi in kulturni politiki, o nacionalnem kulturnem programu, o založništvu in položaju knjige pa še o čem v povezavi s kulturo. Na vprašanja voditelja pogovora Janeza Mežana in na dodatna vprašanja poslušalcev je odgovarjal zares pristojen človek za to tematiko - sedanjí minister za kulturo, sicer pa znani pisatelj, dramatik, publicist in nekdanji predsednik Društva slovenskih pisateljev Rudi Šeligo.

Šeligo je posebej poudaril svoje videnje kulture, ki naj bi se kot vrednostni model in eden od temeljev slovenske identitete ponovno vrnila v središče družbe. Ta položaj je kultura v slovenski družbi dolgo imela, a ga je z državno osamosvojitvijo Slovenije izgubila, ko smo jo povsem po nepotrebnem izrinili na obrobje. Vendar je v času, ko vstopamo v Evropo, narodnostni obstoj ponovno v nevarnosti, morda najhujši doslej. V bodočem evropskem domu se kot prepoznavna skupnost lahko ohranimo le s svojo kulturo, brez nje bomo izginili. Zato je toliko potreb-

nejše prav zastaviti kulturno politiko, ki naj ne bo, kot je zdaj, le razdeljevanje denarja iz proračuna. Potrebna je dolgoročna vizija, ki jo naj začrta in podpre nacionalni kulturni program. O njem se je v zadnjih desetih letih le govorilo. Po Šeligovem mnenju je odlaganje oblikovanja in sprejema nacionalnega kulturnega programa blokiral strah pred zahtevno nalogo, ki zahteva jasne odločitve, kaj je tisto, kar je za slovensko kulturo pomembno, in kaj ni. Sedanja ekipa je nacionalni kulturni program končno le pripravila in bo v začetku oktobra pripravljen za obravnavo na vladni ravni.

Rudi Šeligo v Knjigarni Goga.

Kulturni minister je v razgovoru posebej poudaril, da bo ob številnih javnih zavodih, ki z izjemo knjižnic, kar dobro živijo, treba odločneje podpreti tudi vsa tista kulturna žarišča, ki sicer niso javni zavodi, a opravljajo pomembno poslanstvo, kot na primer male neprofitne založbe. Poudarek pa bo seveda treba dati tudi na vzgojo in doseči, da bo umetnostna vzgoja dobila več prostora v šolskih programih.

Poslušalci so se ob vsem povedanem najbolj razgovorili o položaju slovenske knjige, o težavah, ki ne dajo dihati malim založnikom in netržno usmerjenim knjigarjem, ter o problemih splošnoizobraževalnih knjižnic.

M. MARKELJ

Antologija novomeškega roka

Založba Goga je izdala dvojni album Novo mesto 1977-1997 s 37 skladbami 24 glasbenih skupin

NOVO MESTO - Dvajsetletno obdobje med letoma 1977 in 1997 je tisti čas, ki bi ga lahko imenovali prva doba rokenrola in popa na Dolenjskem. Pred tem je sicer nastalo nekaj malega skupin z električnimi kitarami v sestavi, kar je pač najbolj prepoznaven zunanji element rokarske glasbe, niso pa imele nobenih pravih možnosti posneti svoje igranje na plošče ali magnetofonski trak. Z nastopom ansambla Rudolfovo in izidom njihove male plošče leta 1977 se vzpostavi novomeška rokavska glasbena scena in začne "pisno" obdobje novomeškega roka, se pravi, da nastopi čas, ko se odpro možnosti za snemanje plošč in kaset, vendar še vedno ne tako široko, da bi si prav vsako lahko privoščil svoj album, kot je to dandanašnji. Posneta plošča ali kaset je bila tiskrat poleg drugega tudi dokaz kvalitete glasbene skupine.

V času od 1977. do 1997. leta se je na novomeški rokarski sceni pojavilo veliko skupin, nekatere bolj kratkotrajnega diha, druge s prav veteransko vzdržljivostjo, ki so posnele avtorsko glasbo na različne nosilce zvoka. V radijskih arhivih, glasbenih založbah in pri zasebnikih se je nabralo kar precej posnetih glasbe. V to dediščino se je poglobil Tomaž Koncilija, sicer tudi

sam dejaven rokarski glasbenik, in ob pomoči 140 sodelavcev pripravil gradivo za dvojni cedejko, ki je po treh letih priprav končno izšla. Antologijski album novomeškega roka in popa z naslovom Novo mesto 1977-1997 je izdala Založba Goga, oblikoval ga je Tomaž Slak, spremno brošuro pa je napisal Tomaž Koncilija. Javnosti bodo album predstavili na dan uradnega izida v soboto, 30. septembra, zvečer v klubu LokalPatriot, ko se bodo v živo predstavile številne novomeške glasbene skupine.

Kot pravi Koncilija, je namen albuma ustvarjalno prebuditi mlajše generacije in hkrati dati priznanje glasbenikom, ki so zaznamovali novomeško sceno. Album "želi biti antologija, kronologija in album z arhivsko vrednostjo, ki bo sedanosti in prihodnosti ohranil glasbeno produkcijo novomeškega rokenrola v vseh njegovih različicah ter se poklonil obdobju, ko posneti skladbo ni bilo tako preprosto, kot se morda zdi danes". Na dveh cedejih je posnetih 37 skladb 24 glasbenih skupin, od ansambla Rudolfovo, Orion, Drevored, Bacili in Županove torte do Mercedes band, D'Kovači, Društvo mrtvih pesnikov, Barakuda, če omenimo le najbolj znana imena.

M. MARKELJ

Prve avtorice albuma Novo mesto 1977-1997 sta iz rok avtorja projekta Tomaža Koncilije prejela prekajena veterana novomeške rokarske scene Dušan Obradinovič Obrar in Tomaž Zorko Zore.

Na svoji Vesni za pokušnjo

Predstavitel odlomkov najnovejše akcijske komedije Na svoji Vesni v novomeški filmski produkciji - Tudi znani igralci

NOVO MESTO - Petkov večer, 22. septembra, se je na Glavnem trgu odvijal pravi filmski spektakel. Junaki filma Na svoji Vesni v režiji domačih režiserjev Klemna Dvornika in Saša Đukića so namreč prikazali delček te najnovejše akcijske komedije, ki letos nastaja v novomeški filmski produkciji, sicer pa je predstavitev nekaterih zanimivejših odlomkov sledila kar na platnu. Na prireditvi, ki jo je vodil Robert Erjavce in jo je zaznamoval tudi veličasten ognjemet, je igrala Mestna godba Novo mesto.

Na svoji Vesni je že četrti večji filmski projekt skupine dolenjskih zanesenjakov, ki je leta 1994 začel

na TV Vaš kanal ustvarjati zabavno serijo 'Klinika', leta 1996 je nastal film Spomini mame Manke, pred tremi leti Milice, v začetku prihodnjega leta pa se obeta premiera filma Na svoji Vesni. Kot je povedal producent in scenarist filma ter eden glavnih igralcev Franci Kek, gre za nizko proračunski projekt, čeprav je najdražji do zdaj - stal je slabe štiri milijone tolarjev. Igralska zasedba je pestra. Poleg

ZVEZANA MAMA MANKA - Na prizorišču so gangsterji pripeljali na džipu zvezano mamo Manko, ki pa sta jo takoj rešila neustrašna policista Janez in Franci.

prijubljenega lika preproste kmečke ženske mame Manke, ki jo igra Saša Đukić, so zaigrali: Franci Kek, Jani Muhič, Petra Škerlj, Rok Jožef, Jerica Pezdič, Barbi Muhič, Florjan Kastelic, k sodelovanju pa so povabili tudi nekatera slavna imena: Mileno Zupančič, Matjaža Javšnika, Dejana Jevtoviča, Matjaža Smodiša, Roberta Erjavca, Saša Boleta, Alenko Kozolc, Andreja Karolyja, Roka Cvetkova in njegovega petletnega sina Aleksa ter člane glasbenih skupin ansambla Lojzeta Slaka, Čuki, Demolition Group in Zabranjeno pušenje. V filmu pa bo zaigral celo slavni Roger Moore. Kot pravijo ustvarjalci, gre za dolenjski hollywoodski film, vsem, ki so projekt podprli, pa se lepo zahvaljujejo.

"Glavni uspeh je, da smo snemanje sploh preživeli, saj so bile nekatere situacije, na primer skok s helikopterja, smrtno nevarne, če si bo film ogledalo veliko ljudi, bomo pa sploh zadovoljni," meni Kek. Glede na množico navdušenih obiskovalcev že na petkovi predstavitvi odlomkov se jim tega ni treba bati.

L. MURN

Doma glasbene dediščine lepó napolnjena, občinstvo pa ponovno zadovoljno.

V ciklu Koncerti ob svečah se je letos zvrstilo šest nastopov priznanih slovenskih izvajalcev in dveh tujih. Koncertom je prisluhnilo v povprečju 85 obiskovalcev na večer, kar govori o vse večji odmevnosti in priljubljenosti teh kulturnih prireditev. Organizator in umetniški vodja Milko Bizjak pravi, da bo poskusil koncertni cikel v Domu glasbene dediščine izvesti tudi prihodnje leto, če seveda ne bo izostala podpora kulturnega ministrstva in če bodo v matični mirnopoški občini znali prisluhniti tem kulturnim prizadevanjem. Letošnji cikel je bil prav zaradi denarnih težav okrnjen za štiri od predvidenih desetih koncertov. Bizjak upa, da se bo prihodnje leto od začetka junija do konca septembra v Domu glasbene dediščine le zvrstilo deset koncertov. Z njim delijo upanje tudi ljubitelji dobre glasbe in verjetno tudi vsi tisti, ki jim je kaj za ugled mlade mirnopoške občine, saj si je prav s Koncerti ob svečah zarisala prepoznavne črte kulturne podobe.

M. MARKELJ

Vpis med knjižne moljčke

ČRNOMELJ - Danes, 28. septembra, bo ob šestih zvečer v ZIK-Knjižnici Črnomelj vpisovanje starih in novih članov v bralni klub Knjižni moljček, ki je namenjen otrokom od tretjega do sedmega leta.

Krške dejavnice

KRŠKO - Krška območna izpostava Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti je za Dneve evropske kulturne dediščine pripravila pester kulturni program, v katerem so glavni poudarek dali Valvasorjevi hiši kot enemu najpomembnejših spomenikov v mestu, ki je toliko bolj potreben pozornosti javnosti, ker je v zelo slabem stanju in kliče po obnovi. Minuli teden so pod vodstvom mentorjev arhitekta Janka Rožiča, akad. slikarja Zige Okorna in akad. kiparja Jirija Kočice potekale tridnevne arhitekturne, slikarske in kiparske dejavnice. Udeleženci so spoznavali arhitekturo starega mestnega jedra, v Galeriji Krško so likovno ustvarjali, zadnji dan pa so razpravljali o bodoči dejavnosti v Valvasorjevi hiši, ko bo ta prenovljena. Za zaključek so prisluhnili koncertu učencev tukajšnje glasbene šole.

Ta teden je Valvasorjeva hiša še bolj v ospredju. Že včeraj je bilo v Valvasorjevi knjižnici predavanje Slavka Štribarja o zgodovini Valvasorjeve hiše, odprli so tudi razstavo Valvasorjevih del in gradiva o njem. Danes ob pol šestih popoldan bo v Domu obrtnikov okrogla miza o načrtih in vizijah Valvasorjeve hiše, ob sedmih zvečer bo gledališka skupina s Senovega pripravila literarno-dramski večer z odlomki iz Valvasorjevih del, jutri, 29. septembra, pa bodo ob šestih zvečer v Galeriji Krško odprli fotografsko razstavo, nakar bo še koncert glasbene skupine Autodafe.

Ira Roma v Gogi

NOVO MESTO - Jutri, 29. septembra, bo ob osmih zvečer v Knjigarni Goga večer staroslovanskih, ruskih in ciganskih napevov. Nastopil bo Ira Roma, ki ga sestavljajo Iri na in Aleksander Guščin ter Branko Rožman.

Lepota glasbe v soju sveč

Letošnji niz Koncerti ob svečah zaključen - Ali bo prihodnje leto odmevni koncertni cikel neokrnjen?

SREDNJI GLOBODOL - Na zadnjem koncertu iz letošnjega cikla Koncerti ob svečah, ki je potekal v soboto, 23. septembra, zvečer v Domu glasbene dediščine, sta se ljubiteljem komorne glasbe predstavili priznani glasbenici, flautistka Karolina Šantl Zupan in harfistka Pavla Uršič Kunej, v duu in kot solistki. Obema smo imeli priložnost prisluhniti že v lanskem ciklu Koncerti ob svečah in letos na drugem koncertu Novomeškega glasbenega festivala, a sta čar Corellijeve, Telemannove, Bachove, Galaisove, Donizettijeve, Debussyjeve, Tournierove in Geninjeve glasbe v izvedbi s flauto in harfo ter mojstrstvo obeh glasbenic tolikšna, da je bile dvoranica

Flautistka Karolina Šantl Zupan in harfistka Pavla Uršič Kunej sta zaključili koncertni niz v Domu glasbene dediščine.

Od zibelke do groba

BRESTANICA - Danes, 28. septembra, bo ob osmih zvečer na gradu Rajhenburg zadnji od koncertov niza Jesenske serenade. Nastopil bo pevski kvartet Fortissimo, ki ga sestavljajo Janez Banko, Nejc Rudel, Matjaž Prah in Boris Rener. Z besedo bo koncert povezoval Igor Škrli.

Razstava Šmihel 2000

NOVO MESTO - Jutri, 29. septembra, bodo ob 17.30 v prostorih župnije Novo mesto-Šmihel odprli razstavo umetniških del, ki so nastala na letošnji 3. bienniali slikarski koloniji Sedem stoletij svetlobe in senc - Šmihel 2000. V kulturnem programu bo nastopila skupina Zarja in Sonce ter pesnik Smiljan Trobiš.

POTA IN STRANPOTA

dežurni poročajo

dežurni poročajo

RAZGRAJAL V GOSTILNI - 29-letni J. Š. iz okolice Šentjerneja je utemeljeno osumljen kaznivga dejanja poškodovanja tuje stvari, ker je 20. septembra zvečer v gostinskem lokalu Okrepčevalnica pri Šmiletu v Kotu pri Semiču razbijal inventar, poškodoval pipo ter grozil lastniku lokala. Škoda znaša 80 tisoč tolarjev.

IZ AVTA MOBILNI TELEFON - 20. septembra popoldne je neznanec vlomil v osebni avto A. M., ki ga je parkiriral pred železniško postajo v Črnomlju, in mu iz avta ukradel mobilni telefon.

DENAR IZ PREDALA - Neznaneec je 19. septembra prišel v kuhinjo stanovanjske hiše v Novem mestu ter lastnici A. B. iz predala odnesel 40 tisoč tolarjev.

ŠTIRI KARDANE - Neznanci so med 16. in 20. septembrom prišli do nezavarovanega objekta farne Grude naale Vruhu pri Brežicah in s kmetijskih strojev ukradli štiri kardanske gredi in nekaj delov kmetijske cisterne. Lastnik je oškodovan za 200 tisoč tolarjev.

VLOM V AVTO PRED HIŠO - Med 23. in 24. septembrom je neznanec vlomil v avto S. I. pred hišo v Ločah pri Dobovi in odnesel dve dvigalki za tovornjake, več ključev, izvijačev, pasove za povezovanje tovora in kovinsko škatlo s ključi v vrednosti 300 tisoč tolarjev.

ŠTIRI TELEFONE - V noči na 21. september so iz bencinskega servisa Petrol na Drnovem izginili kar štiri mobilni telefoni.

KAR IZ PISARNE - Iz pisarne novomeškega podjetja Revoz je nekdo ukradel prenosni računalnik in adapter, vreden 500 tisoč tolarjev.

KRAJA V GARDEROBI - 20. septembra popoldne je neznanec v garderobi športne dvorane Marof v Novem mestu kradel iz torb dijakinje. Prečencanki je odnesel denarnico z denarjem, mobi in bančno kartico ter dokumente. Orehovčanki bančno kartico in nekajdenarja, iz torbe dijakinje iz Hrasta pri Vinici pa prenosni telefon.

Odkrili ukraden jeep

OBREŽJE - Na mejnem prehodu so policisti v petek, 22. septembra, pri mejni kontroli odkrili, da 21-letni Šved N. M. vozi vozilo Jeep Grand Cherokee, ki ga išče Interpol, ker je bilo ukraden na Madžarskem. Zoper osumljenca je podana kazenska ovadba.

Nalašč je trčil v policijsko vozilo

NOVO MESTO - 23. septembra nekaj po polnoči se je policist peljal z avtom proti Ločni, pri bencinskem servisu OMV pa mu je izsilil prednost 30-letni voznik avta B. U. iz Novega mesta. Na policistove znake ni ustavil, temveč je odbrzel proti Ločni in središču mesta. Policistu sta na pomoč prihiteli še dve patrulji, ustavljali so ga s prižgano modro rotacijsko lučjo in kasneje v Zalogu z rdečo lučjo. Kršitelj je tam policista obvozil in zapeljal mimo prečno postavljenega policijskega vozila. Ob tem je enega policista zadell z levim ogledalom, nato pa s povečano hitrostjo odpeljal proti Straži. Policisti so hoteli za njim, ga skušali prehiteti, medtem pa je ta trčil v službeno vozilo in ga poškodoval. Pred naseljem Dvor so policisti mladeniča le ustavili in ga pridržali. Preizkus z alkoholom je odklonil. Čakata ga sodnik za prekrške pa tudi kazenska ovadba.

V petek kar 20 Kitajcev in 13 Turkov

Policisti prijeli še tri pomagače - V osmih mesecih na slovensko - hrvaški meji kar 125 odstotkov več ilegalcev kot lani - Največ Iračanov - Kritične razmere v Centru za tujce

KRŠKO - Da je ilegalnih prehodov državne meje med republiko Hrvaško in Slovenijo čedalje več, je jasno iz dneva v dan oz. bolje rečeno iz noči v noč. Samo pretekli petek, 22. septembra, so posavski policisti prijeli kar 33 ilegalcev pa tudi tri, ki so jim pri tem pomagali. Najbolj ogroženi sta prav meji z Madžarsko in Hrvaško.

V bližini naselja Ribnica so policisti v petek najprej opazili sumljivo kombinirano vozilo, ki jim ga je kasneje uspelo ustaviti v bližini Drnovega. V njem se je nahajalo kar dvajset kitajskih državljanov, ki so skušali ilegalno priti v Slovenijo. Prijeli so tudi voznika in dva osumljenca (vsi hrvaški državljani), ki so osumljeni, da so tujce na nezakonit način pripeljali v našo državo. Okrog 10. ure istega dne pa so policisti v bližini Pirošice, v bližini Cerklj ob Krki, odkrili še trinajst Turkov, ki so k nam ilegalno prihajali kar peš. Policisti so nato konec tedna pri poskusu ilegalnega prehoda med Obrežjem in reko Savo zalotili še Afganistanca, ne mejnem prehodu Obrežje so v avtu Nizozemca napovprečju od štiristo do šestotujcev dnevno, med njimi je veliko otrok, za katere ni možno zagotoviti niti najnujnejših življenjskih pogojev. Zastruženo se tudi zdravstvene razmere, velika je nevarnost širjenja nalezljivih bolezni. Sanitar na in požarna inšpekcija sta z odločbama zahtevala ureditev razmer, vendar jih glede na opisano stanje ni mogoče realizirati. Zaradi pomanjkanja sredstev za odstranitev tujcev iz države ti čakajo v centru dlje, kot bi bilo potrebno. Težko je zagotavljati tudi varnost, zato prihaja do številnih kršitev in pobegov. Dosledno izvajanje strožjega policijskega nadzora in ustreznega namestitve mladoletnikov brez spremstva nista možna zaradi lokacije objektov.

šli v prtljajniku skritega Iračana, na mejnem prehodu Dobova pa so v tovornem vagonu z naloženimi drvmi, ki je pripeljal iz Hrvaške, odkrili tri skrite Romune. Vse tujce so po končanem postopku vrnili na Hrvaško.

V prvem osmih mesecih letos je naša policija zaradi ilegalnih prehodov državne meje obravnavala kar 36 odstotkov več tujcev kot v enakem lanskem obdobju. To je šlo zlasti na račun Iračanov (7.035), Romunov (2.681) in Turkov (1.959), medtem ko se je število obravnavanih državljanov ZR Jugoslavije močno zmanjšalo. Tujci prihajajo ilegalno v Slovenijo večinoma s Hrvaške, kar pomeni, da so na slovensko - hrvaški državni meji obravnavali 12.044 (5.357) oseb, kar je 125 odstotkov več kot enakem lanskem obdobju. Slovenski mejni policisti so v letošnjem polletju tujim varnostnim organom vrnili 2.566 tujcev, največ na meji s Hrvaško.

Ilegalci pomenijo velik problem in zlasti strošek. V prvi polovici leta je bilo v Centru za tujce na novo nastanjenih 6.836 tujcev, ki prihajajo zlasti iz bolj oddaljenih držav in skušajo čez Slovenijo priti v zahodnoevropske države. To povzroča čedalje večje težave pri njihovem vračanju, saj so v glavnem brez osebnih dokumentov. Razmere v centru so zaradi znatnega povečanja števila pribežnikov postale kritične. Do avgusta letos so namreč obravnavali že 18.147 ilegalcev, nastanitvene možnosti pa so 220 ležišč v ljubljanskem centru in 60 ležišč v izpostavi v Prosenjakovcih. V stavbi na Celovski cesti, kjer je tudi Azilni dom, je v

V ŠENTJERNEJU KRIŽIŠČE SE-DAJ OČITNO BOLJ NEVARNO - V zadnjem mesecu dni, odkar so v glavnem šentjernejskem križišču vključili semaforje, je bilo zvite že kar nekaj pločevine. Vozniki namreč še vedno vozijo "na pamet" in pozabljajo, da je sedaj potrebno tudi na prednostni cesti ustaviti, če pač gori rdeča luč. V soboto, 23. septembra, je voznica osebnega avtomobila spregledala rdečo luč na semaforju in trčila v kombi ter se lažje poškodovala. Rane je dobila tudi sopotnica v kombiju. (Foto: T. J. G.)

L. MURN

Oropala invalida na vozičku

Brezobzirnost ne pozna meja

Tudi naše črne kronike so vse pogostje polne novic o ropih, pa ne le bank in zlatarn, vse več je tudi žeparjev. Takih, ki te včasih celo sredi belega dne na ulici napadejo za nekaj tolarjev, če pa se kaj dosti braniš, te povrh vsega še premikastijo.

Torkov rop sredi Novega mesta pa je vseeno nekaj posebnega. Resda ni šlo za velike denarje in tudi nihče ni bil mrtev, toda dva mlada fanta sta zvečer v bližini avtobusne postaje napadla invalida na vozičku ter mušega, ki ga je pomagal riniti v breg. Slednjega sta pretepala, toda ker jima ni uspelo iz žepa ukrasti njegove denarnice, sta se raje spravila na invalida. Iz njegove denarnice je bilo očitno lažje izmakniti tisoč tolarjev. Dogajanje so prijaviili policiji mimoidoči in policisti so kmalu zatem v bližnjem gostinskem lokalu na avtobusni postaji prijeli osumljenca. Gre za dva prebivalca romskega naselja Brezje, B. B. šteje devetnajst let, R. J. je še mladoleten.

Vse kaže, da brezobzirnost ne pozna meja. Dandanes se za denar očitno naredi vse. Dva zdrava in spočita mladca napadeta nemočnega invalida na vozičku za borih tisoč tolarjev, ki jih nato v nekaj minutah zapravita za pijačo. Z ljudmi je očitno nekaj narobe. Ne gre iti tudi mimo dejstva, da gre za fanta iz romskega naselja Brezje, saj je prav te prebivalce prepogosto mogoče srečati na sodiščih. Pa tako radi poudarjajo "vsi drugačni, vsi enakopravni", toda kaj, ko se tega spominja le pri svojih pravicah, ki jih še kako dobro poznajo, na svoje dolžnosti in odgovornost, med drugim tudi na pošten in etičen odnos do soljudi, pa kar pozabljajo.

L. MURN

Prevozil rdečo in bežal

NOVO MESTO - 24. septembra je v križišču Seidlove ceste s Kettejevim drevoredom 24-letni voznik osebnega avta D. N. iz Podgore prevozil rdečo luč, nato pa polkrožno obrnil in se odpeljal proti Šmihelskemu mostu. Policisti so to opazili in ga skušali ustaviti z rdečo lučjo, kasneje tudi z modro rotacijsko lučjo in zvočnimi signali, pa ni ustavil. V podzemni garaži poslovne stavbe Hedera so ga prijeli. Preizkus alkoholiziranosti je odklonil. Med izrekom prepovedi nadaljnje vožnje je zbežal, a so ga takoj spet prijeli in ga pridržali. Čaka ga srečanje s sodnikom za prekrške.

Pogin rib v potoku Hinje

VRHEK PRI KRMELJU - 21. septembra popoldne so v potoku Hinje opazili pogin rib. Policijska patrulja je skupaj z ribiči ugotovila, da se poginjene ribe nahajajo v potoku in ob njem vse od začetka Krmelja, kjer je v potok spjeljava cev, iz katere se je izlivala rumena tekočina neznane vrste, pa do izliva v reko Mirno. Vzeli so vzorce za nadaljnjo preiskavo, da bodo ugotovili vrsto onesnaženja, to pa bo tudi podlaga za ukrepanje zoper onesnaževalca.

Večkratnemu kršitelju vzeli avto

NOVO MESTO - 21. septembra popoldne so policisti na Maistrovi ulici ustavili 44-letnega B. S. iz Prečne, ki ni imel voznškega dovoljenja in ne brezhibnih pnevmatik na zadnji osi vozila. Preizkus z alkotestom je odklonil. Ker je večkrat kršitelj cestnoprometnih predpisov, so ga policisti pridržali in mu začasno odvzeli avto. Čaka ga postopek pri sodniku za prekrške.

Kar 4,36 g/kg alkohola

SEVNICA - Policisti so 19. septembra do iztreznitve pridržali 32-letnega B. Z. iz okolice Studenca, kar je bilo nujno, saj je ob 14.30 vozil s 4,36 promila alkohola. Prepovedi vožnje ni upošteval, saj so ga v večernem času ponovno ustavili.

Varnostni pas je vez z življenjem

Če bi v avtu vsi uporabljali varnostni pas, bi bilo 40 odstotkov manj žrtev - Pri nas obvezno - Starši kljub opozorilom premalo pazijo na varnost otrok - Za mlajše varnostni sedež

Policist, ki je ustavil voznika osebnega avta, da bi preveril njegove dokumente in alkoholiziranost, je opazil, da v njegovem avtomobilu zadaj sedijo otroci. Na policistovo vprašanje, ali ima pripete otroke na zadnjem sedišču, je gospod srednjih let odgovoril, da otroci spijo. "Pa vendarle bi jih morali imeti," je nadaljeval policist. "Ali veste, kaj se zgodi, če bi vi kar naenkrat morali zavreti? Neprijeti otroci bi odleteli naprej, proti šipi, morda celo ven. Za tokrat naj velja opozorilo, prihodnjic vas čaka kazen, je zaključil policist," možakar pa je odpeljal naprej. Morda je nasvet upošteval ali pa tudi ne.

Pripenjanje varnostnega pasu je zelo pomembno, saj bi bilo po ugotovitvah strokovnjakov med vozniki in potniki v avtomobilih 40 odstotkov manj žrtev, če bi jih uporabljali. Seveda pravilno napete. Tako pa slišimo, da menda ni nobenega problema dobiti posebne ščipalke, s katerimi predvsem ženske varnostni pas zrahljajo, da jim ne pomečka lepe bluze ali jakne. Policisti ne poudarjajo zastoj, da je varnostni pas vez z življenjem. Odrasel človek lahko z močjo rok in nog zadrži težo telesa ob trku le do hitrosti 7 km/h, kolikokrat se peljemo tako hitro, ve vsak. V Sloveniji je obvezno pripenjanje z var-

OTROŠKI VARNOSTNI SEDEŽ - Na zadnjih sediščih morajo biti privezani tudi otroci, kar starši mnogokrat pozabijo, za otroke pa so varnostni sedeži nepogrešljivi. (Foto: L. M.)

Strokovni posvet

ČATEŽ - Združenje strokovnih delavcev upravnih notranjih zadev je pretekli teden v Termah Čatež organiziralo enodnevni strokovni posvet na temo Aktualna vprašanja slovenske migracijske in azilne politike.

Odkrili ukraden jeep

OBREŽJE - Na mejnem prehodu so policisti v petek, 22. septembra, pri mejni kontroli odkrili, da 21-letni Šved N. M. vozi vozilo Jeep Grand Cherokee, ki ga išče Interpol, ker je bilo ukraden na Madžarskem. Zoper osumljenca je podana kazenska ovadba.

L. M.

Ni kršenja človekovih pravic

Slovenski zaporji so prepolni - Lani 7,4 odstotka odvisnikov od mamil - Nedavno pismo z Doba polno neresnic

V Sloveniji trenutno prestaja zaporno kazen 1158 ljudi, zmogljivosti vseh naših zavodov za prestajanje zaporne kazni pa so manjše, le za 1056 oseb, kar pomeni, da gre za 109,7 odstotno prezasedenost. Lani je bilo vseh zaprtih 6348, od katerih je eden naredil samomor. 471 ali 7,4 odstotka je bilo odvisnih od ilegalnih mamil, 421 ali 6,63 odstotka pa od alkohola. 40 obsojencev je okuženih z različnimi oblikami hepatitisa, nihče od 161 prostovoljno testiranih pa ni HIV pozitiven.

Republiški inštitut za varovanje zdravja se že pet let trudi z izvajanjem različnih preventivnih programov za preprečevanje in širjenje nalezljivih bolezni sodobnega časa (hepatitisa in aidsa) in programov za preprečevanje in obravnavo odvisnosti. V zvezi s problematiko odvisnosti so zapornikom poleg predavanj na voljo tudi individualni svetovalni pogovori in skupine za samopomoč. Cilj so oddelki brez mamil, kar je težko, saj je menda dostopnost drog v zaporih razmeroma lahka.

Tudi dolenski Zavod za prestajanje kazni zapora Dob je, kot smo nedavno pisali, prenatrpan z zaporniki, saj imajo 353 obsojencev, prostora pa je za 273. Razumljivo, da med zaporniki iz najrazličnejših razlogov prihaja do nezadovoljstva, vendar je o njihovih pismih o kršenju človekovih pravic v tem zavodu, ki so se pretekle dni pojavila v dnevnem časopisju, upravniki zavoda Jože Podraž dejali, da so neutemeljena. Oseba, ki je avtor pisma, menda sploh ne obstaja in ni zapornik z Doba. Sicer pa tu kar okrog 70 odstotkov obsojencev prestaja zelo visoke kazni, od treh do petnajst let zapora, kar seveda specifično vpliva tako na njihovo psihično stanje kot na odnose med njimi in delavci zavoda. Tudi struktura obsojencev je zelo pestra, saj prihajajo iz 15 različnih držav, po nacionalnosti pa je sestava še bolj pisana. Sicer pa na Dobu vse pritožbe obravnavajo individualno in sproti, pa tudi obiski varuha človekovih pravic so redni.

L. M.

Zasul ga je gramoz

BREZOVO - 20. septembra dopoldne je 26-letni A. Ž. iz okolice Studenca pri Sevnici odšel delat v svoj kamnolom izven naselja Brezovo ob regionalni cesti Zavratec-Bucka. Za kamnolom ni imel obratovalnega dovoljenja. Z delovnim strojem znamke Richer je izkopal gramoz. Med 12. uro in 12.30 se je na stroj usula večja količina gramaza in ga do polovice zasula. A. Ž. je uspelo rešiti se iz kabine, vendar ga je zatem večja količina peska zasula ob stroju, da je na kraju nesreče umrl. Sicer pa se je v prvem polletju letošnjega leta zgodilo 178 (lani 219) delovnih nesreč, v katerih je umrlo 14 (21) ljudi, 92 (106) pa je bilo hudo poškodovanih.

L. M.

Olimpijski nastop je bil klavrn

Brežiški metalec kladiva Primož Kozmus se je na olimpijskih igrah s 68,83 m dolgim metom uvrstil na 38. mesto - Z osebnim rekordom bi bil v finalu deveti

BREŽICE - Olimpijski nastop mladega brežiškega rekorderja v metu kladiva se je v skladu z okolščinami končal po pričakovanih precej klavrn. Primož je nastopil v drugi kvalifikacijski skupini, iz katere so se v finale uvrstili štirje metalci. Za finale je zadostoval 76,61 m dolg met, Primožev pred dobrim mesecem, natančneje 5. avgusta, doseženi državni rekord pa znaša 76,81 m. V finalu bi Primožev rekord zadostoval za 9. mesto.

Ko je Primož avgusta izpolnil olimpijsko normo, so bile njegove ambicije velike, medtem ko je njegov trener Vladimir Kevo napovedal, da lahko Primož na olimpijskih igrah vrže okoli 73 m daleč, kar bi zadostovalo za uvrstitev okoli 25. mesta, se je mladi rekorder nadejal še precej boljšemu nastopu. Vendar tedaj ni vedel, da bo moral v Avstralijo že tri tedne pred svojim nastopom in da bo ta čas moral vaditi brez trenerja in nekaj časa celo brez kladiva.

Kljub temu je treninge v Avstraliji dobro izkoristil, na testiranih moči in eksplozivnosti pa je dosegel svoje

do sedaj najboljše izide. Bil je močnejši kot kdajkoli, in če bi mu uspelo vso to moč z dobro tehniko vložiti v met, bi moral državni rekord premakniti še za kakšen meter ali dva navzgor. A ni bilo tako. Tehnika gibanja je pri vrhunskih športnikih izjemno natančen motorični program, ki se lahko zaradi motečih dejavnikov hitro poruši, posledica tega pa je bistveno slabši izid. To se še posebej pogosto zgodi mladim športnikom. Tudi s Primožem je bilo tako. V soboto, 23. septembra, ob 12.15 je šlo zares. Primož je v prvem metu vrgetl 68,83 metra, v drugem poskusu

je prestopil, v tretjem pa mu je uspelo vreči le 67,02 m daleč, kar je zadostovalo za končno 38. mesto med 44 nastopajočimi. Zanimivo je, da je Primož pred odhodom na olimpijske igre s svojim rekordom na svetovni lestvici zasedal prav 38. mesto.

Po vrnitvi domov si bo brežiški olimpijec najprej privoščil nekoliko daljše počitnice, potem pa bosta s trenerjem Vladom Kevom temeljito proučila tekmovalni koledar za sezono 2001, v kateri bodo Primoževi prvi cilji nastop na evropskem prvenstvu za atlete do 13. leta, svetovno prvenstvo, univerziada in sredozemske igre.

L. V.

Novomeščana v Banjaluki

NOVO MESTO - Člana teniškega kluba Krka TC Otočec sta nastopila na članskem turnirju v Banjaluki. Roka je v drugem krogu izločil Jugoslovnan Lacić, Blaža pa v tretjem krogu Bolgar Jordan Kanev.

besedo imajo številke

KOLESTARSTVO

Giro dell'Emilia, UCI-1/123. september - 1. Gilberto Simoni (Italija, Lampre-Daikin) 4:58:29, 2. Massimo Cocoli (Italija, Lampre-Daikin) +57, 3. Mirko Celestino (Italija, Polti) 1:06, 4. Marco Magnani (Italija, Alessio) 1:24, 5. Ivan Basso (Italija, Amica Chips) 1:26, 6. Gorazd Štangelj (Slovenija, Liquigas-Pata) 1:44, 7. Dario Frigo (Italija, Fassa Bortolo) 2:34, 8. Davide Rebellin (Italija, Liquigas-Pata), 9. Sven Montgomeri (Švica, Francaise des Jeux), 10. Ivan Gotti (Italija, Polti) oba 2:56 itd.

Velika nagrada Kamnika, krikerij, člani (54 km) - 1. Stare (Sava Kranj) 43, 2. Vlado Miholjevič (Krka Telekom) 33, 3. Igor Kranjec (Perutnina Ptuj & Radenska Rog) 11, 4. Boštjan Mervar (Krka Telekom) 9 itd.; **starejši mladinci**: 1. Jure Zrimšek (Krka Telekom) 27; **mlajši mladinci** - 1. Bole (Bled) 20... 3. Muhvič (Krka Telekom).

NOGOMET

2. SNL, 8. kolo - ELAN: ALU-MINI 2:1; Strelci: 0:1 - Majcen (2), 1:1 - Pavlovič (42), 2:1 - Denis Perse (61).

Lestvica:

1. Živila Triglav	8	6	1	1	21:3	19
2. Elan Novo mesto	8	5	2	1	16:10	17
3. Jadran Šepi	8	5	1	2	16:7	16
4. Ivančna Gorica	8	5	1	2	14:9	16
5. Dravinja	8	5	1	2	8:7	16
6. Nafta Lendava	8	4	2	2	11:7	14

NAMIZNI TENIS

1. SNTL za moške, 2. kolo - KRKA: UČILA KRIŽE 6:2 (Horvat: Ksu Či 2:0, Hribar: Verž 2:0, Retelj: Jazbec 1:2, Hribar: Ksu Či 1:2, Horvat: Jazbec 2:0, Retelj: Verž 2:0, Horvat/Hribar: Ksu Či/Jazbec 2:0, Hribar: Jazbec 2:0)

Vrstni red: 1. ŽNTK Maribor 4, 2. Kema Puconci 4, 3. Krka 4, 4. Radgona 4, 5. Maxi Olimpija 2, 6. ETA Presej 2, 7. Era Velenje 0, 8. Moravske toplice Sobota 0, 9. Radlje 0, 10. Učila Križe 0.

Agaton je blizu

RIBNICA - Po zasluženih zmagi nad Sodražico so igralci Agatona tesno, a povsem zasluženost slavili še na tekmi s Kotom in so zdaj s Sodražico najbližji kandidati za prvo mesto v medobčinski malonogometni ligi v Ribnici. Izidi 9. kroga: Kot: Agaton 3:4, Grmada: Grafit 0:2, Divji jezdec: Turjak 3:2, Sodražica: Laški pesjani 4:1. Na lestvici s 24 točkami vodi Sodražica, na listi strelcev pa Miha Čampa (Sodražica) in Srečko Rajšel (Agaton), oba pa sta dosegla po 18 zadetkov. (M. G.)

Predsednik ima svoje turnirje

Mednarodni karate turnir Slovenija Open za pokal Hypo uspešen tudi za domačine - Okrog 330 tekmovalcev iz 8 držav - Tudi francoska reprezentanca - Samovolja predsednika KZS

SEVNICA - Že na letošnji januarjski skupščini Karate zveze Slovenije so sprejeli v koledar KZS turnir Slovenija Open za pokal Hypo v Sevnici, zato so bili organizatorji sevnškega turnirja neprijetno presenečeni, ko so dobili kakšne tri tedne pred njihovim turnirjem razpise za nekakšne turnirje, ki niso bili nikjer v koledarju.

"Gre za samovoljo predsednika KZS Cirila Klanjščka, ki pelje svojo politiko, ne sliši predlogov, tudi ostalih klubov. Nas klubov je le 82 in bi moral upoštevati tudi mnenje vseh ostalih. Na njegov turnir se je odzvalo manjše število tekmovalcev in tudi po kakovosti je bil slabši od našega. A ne gre za to! Če je turnir enkrat v koledarju, ga ne more nihče več ertati, če za tem ne stoji izvršni odbor KZS, ampak samo en človek, ki je predsednik zveze, a ni kompetenten," je povedal glavni trener sevnškega KK Hypo Jurij Orač.

Vodstvo sevnškega kluba na čelu s predsednikom Antonom Črepinškom je ocenilo, da je letošnji turnir, ki ga je odprl sevnški podžupan Andrej Štrcelj, precej boljši od lanskega, saj se ga je udeležila tudi francoska članska reprezentanca, ki ima

v svojih vrstah tudi svetovne prvake. To pa je hkrati spodbuda, da prihodnje leto dobijo na turnir še več boljših tekmovalcev. Letos jih je bilo okrog 330 iz 8 držav. "Naš klub je bil med boljšimi in mislim, da smo na pravi poti. Če čez 14 dni odpotujemo v Avstrijo na turnir Salzburg Open. Čaka nas še nekaj mednarodnih turnirjev na Slovaškem, Madžarskem in mladinsko državno prvenstvo," pripoveduje trener Orač.

Rezultati: KUMITE: kadeti (60 kg) 1. Saša Bjegović (Samobor, Hrvaška), kadeti (65 kg) 1. Dalibor Filipič (Tika Trbovlje)... 3. Danilo Lisec Hypo Sevnica; kadeti (70 kg) 1. Rok Črepinšek; kadeti (75 kg) 1. Andrea Zunanon (Italija); mladinci (65 kg) 1. Marko Stopar (Hypo); mladinci (75 kg) 1. Ivan Maruna (Vrhapče Zagreb)... 3. Domen Novšak (Hypo); mladinci (+80 kg) 1. Miha Valenčak (Oplotnica); kadetkinje (+50 kg) 1. Željka Zrnetič (Vrhapče ZG); KATE kadeti 1. Enes Dedić... 3. Rok Črepinšek; mladinci 1. Marko Stopar, 2. Markus Kumer (Nemčija); kadetkinje 1. Karolina Racman (Brestanica); mladinke 1. Lucija Šoltesova (Slovaška); KATE dečki (1: 91 - 8. - 5. kju) 1. Aljoša Orač (Hypo),

dečki (1: 91 in ml. - 4,3. kju) 1. Tomislav Stolar (Hrvaška), dečki (1: 90 - 88) 1. Armin Coralić (Kolektor Idrija), 2. Denis Suhodolčan (Hypo), dečki (1:87 - 85) 1. Ado Bogaljevič (Shotokan SLO); moški (1: 78 in st.) 1. Marko Stopar, 2. Andre Schmuck (Nemčija), deklice (1: 90 - 88) 1. Jamsina Hodžić (Velenje), deklice (87-85) 1. Tea Vrbka (Tempo Zagreb), ženske (1:78 in st.) 1. Miriam Szukladarek (Francija); KUMITE dečki (90-88) - 40 kg 1. Marko Lučić (CRO)... 3. Aleks Valand (Hypo), (90-88) +40 kg 1. Goran Patafa (CRO), (87-85) - 40 kg 1. Matija Novosel (CRO), 2. Tadej Mirt (Hypo), (87 - 85) - 50 kg 1. Ivan Klarendić (CRO), (87-85) +50kg 1. Ado Bogaljevič; moški (78 in st.) - 68 kg 1. Cecil Bolesnane (F), moški (78 in st.) - 78 kg 1. Oliver Beaudry (F), moški (78 in st.) +78 kg 1. Alain Varo (F); deklice (90-88) - 35kg 1. Adriana Terek (CRO), (90-88) +35 kg 1. Maša Martinović (CRO), (87-85) 40kg 1. Sanja Jezernik (Civitas SLO), ženske (78 in st.) 60 kg 1. Patricia Chereau (F) in ženske (78 in st.) +60 kg 1. Laurence Fischer (F).

P. P.

SLOVENIJA OPEN 2000 - Domači karateisti (na posnetku s trenerjem Oračem) so si priborili številna odličja in dokazali, da je sevnški karate še vedno v slovenskem vrhu. (Foto: P. P.)

Tokrat bo grmelo še pri tleh

Finale evropskega avtomobilističnega super touring pokala namesto v Ljubljani v Cerkljah - Nastopila bosta tudi dirkača formule 1 Narini in Morbidelli

CERKLJE - Ker ljubljanske mestne oblasti organizatorjem tradicionalnih avtomobilističnih dirk klubu

Avto sport Slovenija niso dovolile pripraviti prireditve na ljubljanski obvoznici, je moral zagnati organizator že uveljavljene prireditve, dolenski rojak Matjaž Tomlje, najti novo progo. Spomnil se je zapuščenih parkirnih prostorov za vojaška letala v neposredni bližini letališča v Cerkljah, se povezal z brežiškimi občinskimi oblastmi in z njihovo pomočjo od ministrstva za obrambo s privoljenjem ministra Janeza Janše dobil pristanek lastnika objekta.

Ministrstvo je dalo parkirišča z dovoznimi potmi in najem brežiški občini, občina pa naprej organizatorjem avtomobilskih dirk, ki so v kratkem času poskrbeli, da je tam nastala 2005 m dolga in 11 m široka dirkalna steza. Te dni ob stezi nameščajo trojne zaščitne ograje, naslednji teden bodo zgradili montažno tribuno za 5000 gledalcev in postavili zaščitno mrežo za varnost gledalcev.

7. in 8. oktobra bo na prvi prireditvi na novi dirkalni stezi, imenovani po glavnem pokrovitelju Mobilu Mobikrog, nastopilo skupno 120 dirkačev. Osrednji dogodek tekmovanja bo finalna dirka evropskega super turing pokala, v zahodni Evropi izjemno priljubljene serije dirk, ki med

drugim gostujejo tudi v Monzi, Imoli, Zeltwegu, na Hungaroringu in Misani, med vozniki pa so tudi taki, asi kot sta nekdanja voznika formule 1 Italijana Nicola Larini in Gianni Morbidelli. Vse dirke evropskega super turing pokala prenaša tudi sportna televizijska postaja Eurosport. Poleg tega se bodo v Cerkljah za zmage potegovali tudi vozniki slovenskega in hrvaškega državnega prvenstva, obeh škodinskih pokalov in pokala seicento.

I. V.

Druga zmaga Krke

NOVO MESTO - Novomeški igralci namiznega tenisa so po zmagi v prvem kolu blesteli tudi na prvi tekmi v domači telovadnici na Otočcu, ko so brez težav s 6:2 ugnali Učila Križe. Spet se je zelo izkazal Horvat, ki je dobil vse tri posamične partije in premagal tudi najboljšega kitajskega nimznotenisarja v Sloveniji Ksu Čija. Izvrstno je igral tudi veteran Marjan Hribar, ki je s Ksu Čijem po izenačenem boju izgubil z 1:2. Hribar in Horvat sta brez težav premagala gostujočo dvojico.

OTROCI ZNAJO KOTALKATI - Agencija za šport Novo mesto od 18. septembra do 6. oktobra za predšolske otroke vseh novomeških vrtcev na asfaltiranih igriščih pri vrhah pripravlja tečaj kotalkanja oziroma rolanja, kot smo ob pojavu kotalk s kolesčki v vrsti ta šport preimenovali Slovenci. Tečaj je vodil Aleš Gros s sodelavci, udeležilo pa se ga bo 140 otrok. (Foto: I. V.)

OLIMPIJSKI KOMENTAR

Kaj se je dogajalo v Cathyni duši

Nastop na olimpijskih igrah je za vsakega športnika velika zgodba. Na ta nastop je vezano ogromno pričakovanj in zahtev, duševni pritiski na športnike pa so ogromni. Nekateri jih zdržijo, drugim na poti do vrha spodrsne, čeprav so hoteli najboljše. Ti niso poraženci, so le nesrečniki.

Aboriginska duša

Le kaj je izražal skrivnostni žalostni, skoraj obupani pogled Avstralke Cathy Freeman po zmagi v teku na 400 m. Kaj se je v njeni duši dogajalo tisti trenutek, ko bi vsak drug športnik nasmejano skakal z državno zastavo in skupaj z gledalci proslavljal zmago. Ona pa se je samo sedela in zbegano zrla predse, medtem ko je stadion norel.

Cathy Freeman pred štartom svoje življenjske tekme na 400 m. (Foto: Gary Hershorn/Reuters)

Olimpijske igre so velika priložnost belih naseljencev Avstralije, da se nekako opravičijo prvotnim naseljencem aboriginom. Cathy je aboriginka, je simbol svojega naroda, zato so ji Avstralci izkazali čast, da je prižgala olimpijski ogenj. Cathy je morala zmagati, sicer bi bila avstralska olimpijska zgodba nepopolna. Njen izraz po zmagi je pokazal, kakšno breme je temnopoltu aboriginsko dekle prenašalo. Ljudje, ki niso nikoli nastopili na velikem tekmovalju, ki niso bili nikoli na doseg velike zmage, njene duše ne bodo nikoli razumeli. Čeprav televizijske kamere pokažejo skoraj vse, v dušo športnika ne sežejo. Na srečo.

Slovenske olimpijske zgodbe

Tudi Slovenci imamo svoje avstralske olimpijske zgodbe. Slovenske medalje so prišle v prave roke. Iztok Čop in Luka Špiš sta šampiona, za katera je bilo zlato tako rekoč rezervirano. Ni prav veliko športnikov, za katere bi bili tudi strokovnjaki prepričani, da so na teh olimpijskih igrah enostavno nepremagljivi. Odlična Blejca, ki

na tekmovalnih najvišje ravni ne poznata poraza, sta brez težav prenesla tudi strašanski psihični pritisk. Slovenska strokovna in športna javnost sta od njiju zahtevala zlato. Onadva o tem sicer nista hotela govoriti, vendar sta se dobro zavedala, da bi bilo karkoli drugega zanj katastrofa. Zdržala sta in njuno veselje ob zmagi je bilo nepopisno.

Zdržal je tudi Raymond Debevec, kar mu je uspelo šele na njegovih petih olimpijskih igrah, čeprav je bil vedno med favoriti. Tokrat mu v kraljevski disciplini olimpijskega strelstva roka ni zadržala in puška se ni zatresla. V velikem slogu je osvojil zlato. Zagotovo mu srečo privoščijo tudi njegovi največji tekmeci.

Brigita Langerholc v teku na 800 m ni osvojila medalje, vendar je pokazala nekaj, kar pri naših športnikih vidimo le redko. Od nastopa do nastopa je tekla hitreje, že polfinale je bil zanjo velik uspeh, v finalu, kamor se je uvrstila z novim državnim rekordom, pa od nje nihče ni pričakoval več kot pogumnega teka. A tekla je izjemno pogumno. Že takoj po štartu se je postavila na drugo mesto in kljub strahotnemu tempu vztrajala v ospredju vse do zaključka tekme, ko so jo kar po vrsti začele prehitevati favoritinje. In ko je že vse kazalo, da je omagala, je v sebi našla novo energijo in se prebila do zanj fenomenalnega četrtega mesta. Ni nepomemben tudi podatek, da je imela Brigita velike težave, da je dosegla normo za nastop na igrah.

Poražencev ni, le nesrečniki

Kaj pa poraženci? Pravih poražencev ni. Vsi so hoteli svoj nastop opraviti najbolje, a se jim to vsem ni posrečilo. V bistvu gre za nesrečnike. Največji med njimi je Mitja Petkovšek, ki je bil prvi favorit za zmago na bradlj, sledijo pa mu Anja Valant, Gregor Cankar in jadralca Tomaž Copi in Mitja Margon pa tudi naš mladi Primož Kozmus. Vsi ti razen Kozmusa so sodili vsaj v širši krog favoritov za zmago, pri sebi pa so se vsi nadejali vsaj medalj. Nastopi so se jim delno ali celo popolnoma ponesrečili. V igro so vložili vse in izgubili. Njihovo razočaranje je veliko. Njihove sanje so ostale le sanje, hiša iz kart se jim je podrla. Občutili so trdo plat športa, upajmo pa, da jih to ne bo podrla, kot olimpijski neuspehi niso podrli Raymonda Debeveca.

Olimpijskih iger še ni konec in tudi naših olimpijskih zgodb še ne. Novomeški adut Uroš Murn je svojo kolesarsko nalogo tako ali drugače opravil včeraj, Šentjernejčan Jože Vratačič bo v štafeti nastopil jutri. Tudi nekaj drugih slovenskih športnikov olimpijski nastop še čaka. Vsak nastop bo zgodba zase. Upajmo, da bo zmagovalcev več od nesrečnikov.

I. VIDMAR

Sestri Silvester zunaj, Murn pa doma Silvestrovi v paru prvi v Lozani

MIRNA - Na mednarodnem prvenstvu Lozane v Švici sta v slovenski državni reprezentanci nastopili tudi članici mirnskega kluba Tom sestri Urška in Špela Silvester. Na turnirju so nastopile tudi reprezentance nekaterih badmintonsko najbolj razvitih držav, kot so Anglija, Nemčija, Francija, Belgija in Švica. Silvestrovi sta v kategoriji do 15. leta presenetili z zmago v igri dvojic, kjer sta v finalu z 2:1 premagali Belgijki Elke Blesbrouck in Sabine Devoght. Med posameznicami je Belgijka Elke Blesbrouck v polfinalu z 2:0 premagala Urško, v finalu pa še Špelo. Obetavnosti sestri bosta v naslednjih mesecih nastopili na še nekaj podobnih turnirjih.

Na mednarodnem badmintonskem turnirju Jonex Open v Ljubljani se je konec minulega tedna spet izkazal Aleš Murn. V igri posameznikov je v finalu v tretjem nizu proti Ukrajincu Denisu Pešehonovu že vodil z 10:6, a je ob nekoliko nesrečnem razpletu izgubil s 13:15. V igri moških parov je Aleš s klubskim tovarišem Žigo Strmoletom premočno osvojil 1. mesto, v igri mešanih parov pa sta se zmage veselila skupaj z Ljubljankom Tinko Peljhan (Olimpija).

Andrej in Nejc v Janak Himal

Med člani osrednje himalajske odprave sta tudi novomeška alpinista Andrej Markovič in Nejc Breščak - Pripravljala sta se v domačih gorah in francoskih Alpah

NOVO MESTO - Med 12 člani osrednje slovenske himalajske alpinistične odprave Janak Himal sta tudi novomeška alpinista Andrej Markovič, član alpinističnega odseka planinskega društva Novo mesto, in Jernej Breščak, ki je sicer član akademškega alpinističnega odseka v Ljubljani. Alpinistična odprava Janak Himal je imenovana po gorski skupini v severovzhodnem delu nepalske Himalaje. Cilji odprave so trije sedemtisočaki: Džongsang Peak (7.483 metrov), Patibara (7.123 metrov) in Karatčuli (7.365 metrov). Vsi trije vrhovi so bili do sedaj osvojeni s tibetanske strani, z Nepala, od koder se bodo nanje povzpeli naši alpinisti, pa še ne.

Pogorje Janak Himal leži na severovzhodu Nepala ob meji s Sikkimom in Tibetom oziroma severno od znanega osemtisočaka Kančendzenga. Dostop do baznega tabora je najdaljši v Himalaji in je potekal 2 dni z avtobusom in 9 dni peš ter potem še tri dni prav tako peš do vznožja stene.

Andrej Markovič se je na odpravo Janak Himal pripravil z dolгими in zahtevnimi klasičnimi vzponi v domačih in francoskih Alpah, za razliko od večine sodobnih alpinis-

tov, ki so skoraj že pozabili na klasične alpinistične vzpone po dolgi in zahtevnih smereh in se med vadbami vse bolj umikajo v telovadnice, na umetne stene in plezalne vrtnice. Tako je pred odhodom v Nepal preplezal severno steno Rakove Špice, kjer je švicarska smer ocenjena z oceno VII. V Franciji je z Urbanom Ažmanom preplezal 1000 m visoko ledeno smer v severni steni Aiguille Verte (4100). V svoji 7-letni alpinistični

• Slovenska himalajska odprava Janak Himal je 10. septembra prispela v Katmandu, po zadnjih vesteh pa so člani odprave Janak Himal v ponedeljek po dobrih dveh tednih potovanja z različnimi transportnimi sredstvi in na koncu peš prišli v bazni tabor.

kariere je doma in v tujini preplezal več kot 500 smeri, od tega 50 prvenstvenih. Pred štirimi leti je nabiral izkušnje v perujskih Andih, pred tremi leti se kot najobetavnejši slovenski alpinist udeležil tabora mednarodne alpinistične zveze v Tibetu, kjer je osvajal deviške vrhove pogorja Chola San, pred dvema letoma je preplezal prvenstveno smer v severni steni 8017 m visokega Daulagirija, lani pa je sodeloval v prvi dolenski alpinistični odpravi v perujskih Andih.

Nejc Breščak je študent 3. letnika Fakultete za šport in pleza pet let.

Andrej Markovič

Elan še naprej pod vrhom

Kljub porazu v sedmem kolu je Elan z zmago nad Aluminijem ta konec tedna zadržal visoko drugo mesto

NOVO MESTO - Nogometaši novomeškega Elana so v 7. kolu v Mariboru doživeli prvi poraz v sezoni, a so si po njem očitno hitro opomogli in konec minulega tedna na domačem igrišču spet zmagali.

Povprečno moštvo mariborskega Železničarja Ligr, ki je na lestvici trenutno na 13. mestu, je bilo v sedmem kolu tekmovalca v 2. slovenski nogometni ligi usodno za Novomeščane. Mariborčani so v prvem polčasu z zadetkom Plošnika in Špraha v 28. in 39. minuti povedli z 2:0, vodstvo domačinov pa so na 5:0 v drugem polčasu povečali Plošnik s svojim drugim zadetkom, Bežik in Pušnik, hud poraz Elana pa je s častnim zadetkom za Novomeščane pet minut pred koncem vsaj nekoliko omilil Kafert.

Tudi tekma 8. kola z Aluminijem se za Elan ni začela najbolje, saj so gostje iz Kidričevega že v drugi minuti povedli z 1:0, šele 3 minute pred koncem polčasa pa je Pavlovič le izenačil. Prizadevanja igralcev do-

mačega moštva so v 61. minuti tekme obrodila sadove, zadetek za vodstvo z 2:1 pa je prispeval Denis Perše. Štiri minute kasneje so gostje ostali brez izključena Emeršiča, a Elanovi nogometaši številčne premoči niso izkoristili.

Kljub porazu v 7. kolu je Elan še vedno na izjemno visokem 2. mestu, saj imajo samo en poraz poleg Elana le še vodilna Živila Kranj, ki pa imajo eno zmago več od Novomeščanov. Visoka uvrstitev novomeških nogometašev v klubu še naprej vzpodbuja razmišljanja o napredovanju v prvo ligo, ki pa poleg rezultatske nimajo tudi gnotne osnove.

Belokranjski masters Igorju Rusu

ČRNOMELJ - Belokranjska teniška liga se je končala z zaključnim turnirjem na Majerju v Črnomlju, kjer se je pomerilo 16 najbolje uvrščenih igralcev iz rednega dela lige. Po rednem delu je bil najboljši mladi Vladimir Furlić, ki ga je v polfinalu zaključnega turnirja ugnal izkušeni Igor Rus, na koncu je Furlić z zmago nad Gorazdom Radetom osvojil tretje mesto, Rus pa je v finalu z 2:1 ugnal Francija Novaka.

Šantej bo spet drugi

KRŠKO - Ljubljancin Matej Ferjan je v Ljubljani zmagal tudi na šesti dirki letošnjega državnega prvenstva v speedwayu, trugo mesto je tokrat osvojil Tomaž Šustersič (Ljubljana), tretje pa Krčan Izak Šantej, ki je tako naslov državnega prvaka dokončno prepustil Ferjanu in bo tako kot v prejšnjih sezonah najverjetneje tudi letos v skupnem vrstnem redu drugi.

Jako Možeta prehitel Jaušovec

Motokrosisti so konec minulega tedna nastopili na dirkah za državno prevenstvo v Dolini pod Kalom (Šentvid pri Stični) in na motokros ligi na Rakeku

V razredu do 125 ccm je bil novomeški motokrosist Jaka Može dvakrat drugi in je tudi v skupnem vrstnem redu osvojil drugo mesto. Obakrat ga je prehitel član moštva Fortuna iz Trebnjega Mariborčan Marko Jaušovec, s katerim sta si pred osmo dirko delila prvo mesto v skupnem vrstnem redu, tako da Jaušovec zdaj sam vodi. Dobro se je tokrat odrezal tudi tekmovalec semiškega Nixa Marko Špehar, ki je v skupnem vrstnem redu osvojil šesto mesto. V razredu 80 ccm je bil Uroš Nastran (Fortuna Trebnje) drugi, Dejan Ogulin (NIX Semič) pa šesti.

Na osmi dirki državnega prvenstva je Andrej Čuden (Fun šport Krško) v četrtliterskem razredu zamudil priložnost in v odsotnosti Bošt-

jana Kampuša osvojil manj točk, kot bi jih lahko. Tako je v prvi vožnji, potem ko je štartal tretji in je skušal dohiteti Janeza Juhanta (Fortuna Trebnje), padel, Juhant pa mu je na cilju ušel za bore dva metra. V drugi vožnji je Čuden padel že v prvem zavoju po štartu, imel potem veliko opravka s slabšimi tekmovalci, do konca dirke pa se je prebil le do četrtega mesta. Z enim tretjim in enim četrtem mestom je bil skupno četrty, zbral pa je 28 točk. Janez Juhant je bil drugi in Alojz Fortuna, ki prav tako nastopa za moštvo Fortuna Trebnje, sedmi.

Na drugi dirki motokros lige na Rakeku se je med podmladkarji s 85-kubičnimi motorji najbolje uvrstil Denis Dolinšek. V prvi vožnji je bil

prvi, v drugi pa ga je na štartni rampi dvignilo, tako da je padel in je potem moral loviti sotekmovalce. Na koncu je bil drugi, drugi pa je bil tudi skupno. Na skupni lestvici Denis še naprej vodi. Boštjan Ocvirk med amaterji s 85-kubičnimi motorji tokrat ni imel sreče. V prvi vožnji je po vodstvu v prvem krogu nesrečno padel, zgubil precej časa, a je nadaljeval dirko, vendar je prišel le do sedmega mesta, v drugi vožnji pa je ga je prehitel le Jaka Bizjak. Iztok Bence, sponzor Fun športovih motokrosistov, je tokrat med veterani spet dobro odpeljal dirko. V obeh vožnjah je bil tretji, zbral je 30 točk in se je na skupni lestvici z tretjega mesta povzpela na drugo.

Lani se je udeležil tabora mednarodne alpinistične zveze v Pakistanu. Na himalajsko odpravo se je pripravil v domačih gorah, v Dolomiti, kje je med drugim preplezal severno steno gore Tri Cine, in v Franciji, kjer se je spopadel s severno steno gore Les Droites, kjer je premagal eno najbolj impozantnih ledenih sten, 1000 m visoka klasična smer pa je ocenjena z oceno V.

I. V.

Jernej Breščak

Štanglju je uspel lov na fazane

Z novimi 49 točkami za 6. mesto se je Novomeščan prebil na rob prve petdeseterice lestvice UCI - Na klancu na San Luco boljši 15 kg lažji Gilberto Simoni

NOVO MESTO - Dirka po pokrajini Emilia je še ena izmed dirk z dolgo tradicijo, na kateri se je izkazal novomeški as Gorazd Štangelj, ki pa tokrat kljub taktično izvrstni vožnji ni imel nobenih možnosti, da bi zmagal. Dirka se je namreč končala s štirimi 9-kilometrskimi krogi, ki jih je v Bologni na koncu vsakega popestril 2 kilometra dolgi klanec San Luca do cerkve svetega Luke s kar 20-odstotnim naklonom.

Prvih 80 km Gira dell Emilia je bilo bolj ravninskih, kar je bila, kot se je po dirki izrazil Gorazd Štangelj, priložnost za odprt lov na fazane. Fazani naj bi bili mladi in neuvlejavljivi kolesarji, ki si z na žalostni konec obsojenimi pobegi želijo priboriti svojo minuto slave, a pri tem porabijo veliko moči, da ko jih glavnina ujame, ne morejo več držati njenega tempa in odstopijo; tako kot fazani s svojim okornim letom ne morejo pobegniti lovčevim krogom. Po 80 km dirke je bil za zadnje fazane usoden dolg in položen Gorjancem podoben klanec, ki mu je sledilo 70 km izjemno razgibane proge s številnimi kratkimi klanci. Pobegi so

se vrstili drug za drugim, vendar vse do zaključnih 4 krogov v Bologni ni bilo nič odločenega. Gorazd je bil ves čas v ospredju in je do zaključnih krogov pripeljal v ubežni skupini, v kateri pa razen njega ni bilo nikogar

• Zmagovalec prve dirke po Emiliji je bil leta 1909 Italijan Eberardo Pavesi, v letih 1941, 1947 in 1948 je dirko dobil legendarni Fausto Coppi, leta 1972 je bil najmočnejši verjetno najboljši kolesar vseh časov, Belgijec Eddy Merckx, leta 1974 in 79 se je zmage veselil znameniti Italijan Francesco Moser (Ita), v zadnjih letih pa med zmagovalci te dirke lahko najdemo tako slavna imena, kot so Švicar Tony Rominger, Rus Dimitrij Konjšev, Italijani Gianni Bugno, Maurizio Fondriest, Francesco Casagrande in Michele Bartoli, lani pa je bil najboljši odlični Nizozemec Michael Boogerd.

od favoritev. Le-ti so jih ujeli na vrhu prvega od štirih strmih vzponov na San Luco. Gorazd je takoj zatem izkoristil njihovo utrujenost in jim je skupaj s še dvema iz prejšnje skupine ubežnikov spet ušel, skupina favoritov na čelu s peresno lahkim Gilbertom Simonijem pa je trojico ponovno ujela na vrhu klanca na San Luco. Priložnosti za še en pobeg Gorazd ni več imel, saj je v ospredju ostalo le še šest najboljših. Zmagovalca dirke

I. V.

Kranjec in Derstvenšek

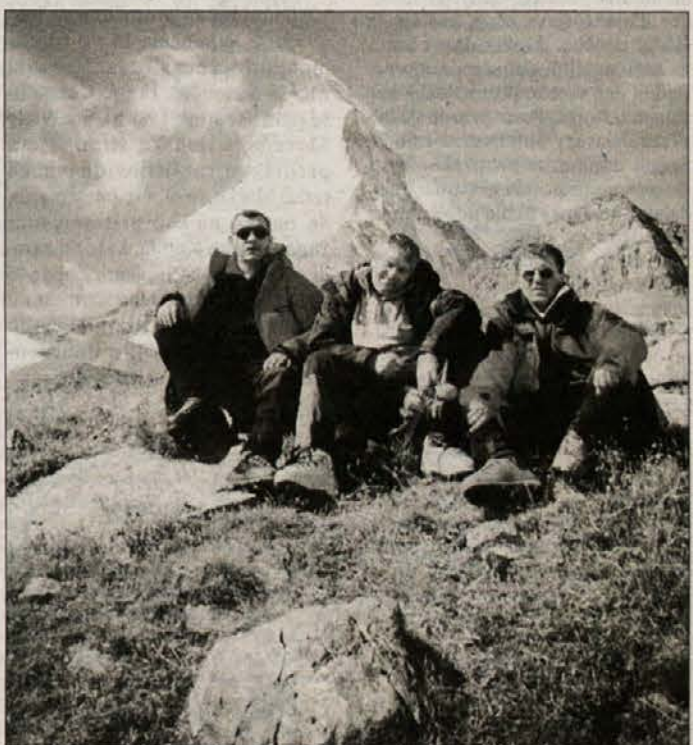
SEVNICA - Na septembrskem turnirju šahovskega kluba Milan Majcen Sevnica v pospešenem šahu je zmagal Toni Kranjec, ki vodi tudi v skupnem vrstnem redu, na septembrskem turnirju sevnških veteranov pa je prvo mesto prav tako osvojil vodilni v skupnem vrstnem redu Franc Derstvenšek. (J. B.)

Rekreacija za Mirnopečanke

MIRNA PEČ - Organizacijski odbor mirnopeškega teka bo tudi letošnjo zimsko sezono pripravil redno tedensko rekreativno vadbo za občanke Mirne Peči. Starejše ženske bodo lahko v telovadnici mirnopeške osnovne šole vadile ob sredah ob 18. uri, mlajše pa ob 19. uri. Vadbo bo vodila Alenka Gazvoda.

Občinsko nogometno prvenstvo

VELIKE LAŠČE - V soboto, 2. septembra, se je začel jesenski del občinskega prvenstva v malem nogometu, ki bo enkrat tedensko potekalo do 14. oktobra. Nastopa osem ekip. Po treh krogih vodi ŠMD Turjak z 9 točkami, sledijo Gostilna Murn s 7 točkami in Laški pesjani ter Tesarstvo - krovstvo Škof s po 6 točkami. Brez točk je le ekipa F.C. Komar. Na spomladanskem delu prvenstva, ki je bilo konec maja, je zmagala ekipa ŠMD Turjak, ki ima z malim nogometom največ izkušenj.

DOLENJCI NA MATTERHORNU - Vsako leto se na Matterhorn, 4478 visoki vrh v Valaiskih Alpah, povzpne nekaj sto izkušenih planincev in plezalcev, med njimi so letos bili tudi novomeški alpinisti in planinci. Na pot so se odpravili 4. septembra in preko Italije prišli do Zermatta, mesta pod to najbolj poznano goro švicarskih Alp, ki je sicer po višini šesta najvišja, zaslovela pa je zaradi svoje izjemne oblike. Vzpon na vrh Novomeščanom žal ni uspel, saj je na višini 3900 metrov začelo snežiti in pihati: v sunkih je veter pihal tudi do 100 kilometrov na uro. Ob vrnitvi v Slovenijo se je skupina Novomeščanov povzpela še na 3342 visoko Marmolado v Dolomiti. (Jože Hartman)

Edini gol za Slovenijo

NOVO MESTO - Na treh kvalifikacijskih tekmah za evropsko mladinsko prvenstvo v nogometu so nastopile tudi tri igralke novomeškega Radia Krka Jasmina Mlakar, Jasmina Medle in Irena Čegovnik. Na tekmah proti Belorusiji, Litvi in Madžarski so slovenske dosegle en sam zadetek, dosegla pa ga je Novomeščanka Irena Čegovnik. To je obenem tudi edini gol slovenske ženske mladinske reprezentance na uradnih tekmah do sedaj.

M. G.

AG Kovinar in AS

KOČEVJE - Izidi 11. kroga občinske liga Kočevja v malem nogometu: skupina A: Krempa Štalcerji : Rog 4:2, Slovenka : Kostel 0:9, Želje : AG Kovinar 2:7, Z 20 točkami vodi AG Kovinar. Skupina B: AS : Radar 5:4, Atletiko : Tri Zvezde 0:6, Z 18 točkami še naprej vodi AS. (M. G.)

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom "Odgovori, popravki in mnenja", vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Halo, tukaj je bralec Dolenjca

DL 37, 14. septembra

Vse zaposlene delavke v Zaščiti Suhor zelo presenečajo in obenem žalijo izjave t.i. nekdanje delavke iz računovodstva, zapisane v rubriki Halo, tukaj bralec Dolenjca. Omenjena računovodkinja trdi, da so izjave predsednice sindikata ge. Gazvodove neresnične. Med drugim tudi trdi, da ni res, da nismo dobile izplačanega regresa zadnjih 5 let. Če bi ta oseba res delala v računovodstvu podjetja, bi ji bilo dobro znano, da plačil v zadnjih petih letih res ni bilo, in ne bi zavajala javnosti.

Žal pa so dejstva takšna: V letih 1995, 1996, 1997, 1999 in 2000 regresa nismo dobile. Celo več: za leto 1997 smo pod pritiskom takratnega lastnika in direktorja Petra Kostelca morale pristati, da smo vpisale v dohodninsko napoved znesek 102.000 dolarjev bruto, čeprav ga nismo nikoli videle. V začetku je od nas zahteval celo, da vpišemo znesek 204.000 dolarjev, po našem negodovanju in njegovem izsiljevanju pa smo za ceno obstanka podjetja morale pristati na vpis polovice manjšega zneska. V letu 1998 smo dobile bone za lastne proizvode v vrednosti 102.000 dolarjev, vendar je bilo blago izbrano po višjih cenah, kot je bilo enako v trgovinah.

Minimalno plačo za maj smo prejeli 18. julija 2000, za junij, julij in avgust 2000 pa do danes še ne in tudi ni pričakovati, da bi jo kdaj prejeli. Po objavljenem članku v Dolenjskem listu smo dobile delno povrnjene stroške za prevoz na delo za mesec junij in julij 2000. Prehrana zadnje tri mesece ni več organizirana, zato jo prinašamo od doma v lastni režiji. Stroške prehrane smo dobile povrnjene le za mesec junij 2000.

30. avgusta 2000 smo vse delavke prejeli sklepe, da smo uvrščene med tehnološke presežke za dobo 6 mesecev. Direktorjeva žena, ki nam je sklepe izročila, je rekla, da gre samo za našo zaščito, da pa moramo naslednji dan vseeno priti na delo, kar smo tudi storile. Preko pravne službe zveze delavcev Solidarnost smo se zaradi domnevnih protizakonitosti sklepov nanje pritožile, vendar delodajalec do danes ni dal nobenih pisnih odgovorov nanje.

V sredo, 20. septembra, zjutraj smo direktorja Bruna Ribariča vprašale, kdaj bomo dobile zaostale plače. Po 10. uri istega dne nam je ustno sporočil, da smo do nadaljnjega na brezplačnem dopustu. Kot vse kaže, bi se nas delodajalec rad znebil

na način, ki nam ne bi dal nobenih pravic iz naslova statusa brezposelnosti. O vsem tem smo preko pravne službe ZD Solidarnost obvestile republiškega inšpektorja za delo, izpostava v Novem mestu.

To je, žal, resnica delavk Zaščite Suhor, d.o.o.

Delavke Zaščite Suhor (imena v uredništvu)

Žrtvam vojnega nasilja

LJUBLJANA - 30. septembra se bo iztekel rok za uveljavljanje statusa žrtve vojnega nasilja. Zahtevo za priznanje statusa lahko vložijo državljani, ki so kot otroci izgubili enega od staršev, ki so bili v zaporu, v internaciji, izgnanstvu, na prisilnem delu, v pregnanstvu ali na begu pred vojnim nasiljem nemškega, italijanskega ali madžarskega okupatorja ali na begu pred prisilno izselitvijo, ali so mu starša ubili kot talca, ali pa je bil ubit zaradi sodelovanja v NOB. Zahtevo je potrebno vložiti na upravni enoti. Ker bo rok kmalu potekel, k zahtevi pa je potrebno priložiti kar precej dokazil, lahko v zakonsko določenem roku podate samo zahtevo za priznanje statusa žrtve, dokazila pa lahko predložite naknadno.

Hrvat napihal preveč

METLIKA - Na mednarodni mejni prehod se je 21. septembra nekaj po polnoči pripeljal 29-letni Hrvat D. H., ki mu je alkotest pokazal 0,86 promila. Začasno so mu odvzeli voziško dovoljenje in potni list ter ga pridržali do uradnih ur sodnika za prekrške.

Cerkev spet obnavljajo

LITJA - Cerkev sv. Miklavža v litijem starem mestnem jedru obnavljajo in dograjujejo že dobri dve leti. Po izgradnji prizidka in obnovi strehe so se dela ustavila, ker po prvotnih načrtih notranjost ni bila jasno definirana, v začetku letošnjega leta pa jo je arhitekt Jože Marinko s predstavniki župnije jasno zasnoval. Od junija se gradnja nadaljuje, novembra letos pa bi cerkev že lahko služila svojemu namenu. Na Miklavžovo nedeljo, 10. decembra, bo v Litijo prišel nadškof Franc Rode, ki je vzdal temeljni kamen, obnovljeno in povečano cerkev sv. Miklavža pa bo tudi blagoslovil.

Seje konec pred začetkom

LITJA - 18. redna seja litijskega občinskega sveta, na kateri naj bi obravnavali tudi statut občine in zaključni račun proračuna za leto 1999, se je končala že pri sprejemanju dnevnega reda. Svetniki Marko Juvancič, Franc Černe in Martin Hostnik (vsi SLS + SKD Slovenska ljudska stranka) so predlagali razširitev dnevnega reda, Marko Juvancič pa je menil, da naj bo na seji prisoten tudi župan Mirko Kaplja, ki je bil zaradi obveznosti v Ljubljani. Župan je sicer prisel v Litijo, a po odmoru se s predstavniki strank ni mogel dogovoriti o dnevnem redu, zato je seja zaključena. K. Š.

Preganjenim po tisoč mark odškodnine

Zvezna republika Nemčija je v letu 1998 odobrila žrtvam nacionalsocialističnega preganjanja posebno humanitarne pomoči, ki se bo izplačala iz sklada za humanitarne pomoči posebej oškodovanim žrtvam nacifasizma v državah jugovzhodne Evrope. Na podlagi dogovora med našo in nemško stranjo so za izplačila iz tako imenovanega Hirschevega sklada upravičeni taboriščniki, politični zaporniki in ukradeni otroci. Gre za 3.021 upravičencev, ki bodo dobili po tisoč nemških mark odškodnine v tolaški protivrednosti. Izplačevanje, za katero je zadolžen Rdeči križ Slovenije, se je pričelo 18. septembra in bo zaključeno v dveh mesecih.

Izplačil iz Hirschevega sklada ne gre zamenjati z izplačili iz sklada "Spomin, odgovornost, prihodnost, ki ga je prav tako ustanovila Zvezna republika Nemčija in zadeva odškodnino za prisilno in suženjsko delo v Nemčiji med drugo svetovno vojno. Zahteve za izplačila iz tega sklada bo zbirala Mednarodna organizacija za migracije na temelju razpisa, ki se še pripravlja.

Skavti v Stični

Novomeški skavti iz Šmihela smo se v soboto, 16. septembra, odpravili v Stično na 19. srečanje mladih z naslovom "Beseda je meso postala". Že na vlaku smo se pridružili mladinski skupini iz Klostra. Del poti smo opravili peš, srečo pa smo poskusili tudi s štopom. Na cilju so nas pozdravili plakati "Zabavajmo se brez alkohola." Program, ki je združeval skavte iz vse Slovenije, je bil zelo zanimiv, pester in zabaven. Udeležili smo se tudi predavanja o igrah, po maši pa je nekaj časa z nami preživel tudi Adi Smolar. Domov smo se polni lepih vtisov vrnili v večernih urah.

MEGI iz Novega mesta

Pester program ob tednu otroka

METLIKA - Občinska zveza prijateljev mladine Metlika pripravlja v sodelovanju z otroškim vrtem, Ljudsko knjižnico in občinskim SPV številne prireditve ob tednu otroka, ki bo od 2. do 7. oktobra. V soboto, 30. septembra, bo ob 7.30 izlet na Pikin dan v Velenje. V ponedeljek, 2. oktobra, dopoldne bo pri osnovnih šolah in vrtcu spust balonov. 4. oktobra pa pogovor z županom Dragovanom ter ura pravljic v Ljudski knjižnici. Od 3. do 6. oktobra bodo ustvarjalne delavnice "Mladi za starejše", 10. oktobra v metliški športni dvorani dve predstavi čarovnika, v vrtcu pa ob 17. uri predavanje za starše "Odrasli - zgled otrokom". V sredo, 11. oktobra, bo v otroškem vrtcu lutkovna igrice, 13. oktobra pa na domačiji Raztresen v Jankovičih ekstemore mladih likovnikov Bele krajine. 18. oktobra bo v metliški športni dvorani kviz "Na cesti nikdar nisi sam". Sicer pa bodo v oktobru potekali še otroški parlamenti, različne dejavnosti s področja prometne preventive, predavanja in delavnice za mladostnike, akcija "Otrokom prijazne trgovine" s popusti pri nakupih za otroke, začeli pa bodo zbirati tudi denar za nakup novoletnih daril za najmlajše.

Hrast

Mnogo let je že minilo odkar te jaz poznam, pod vejevjem tvojim rad sem vasoval.

Takrat si bil že mogočno drevo, da takega ni bilo za našo vasjo. Zdaj pa tudi ti si se postal, komaj da sem te še spoznal.

Zadnjič spet sem te obiskal, s teboj bi rad kramljal, spomine še obujal, ko sem pri tebi vasoval.

Čeprav že dolgo je od tega, pa slišim tvoj šepet, ko upov poln sem šel v svet, pozabil nisem tvoj nasvet.

"Nikdar v svetu ne pozabi od kod si svoje korenine," šepetal si mi v vetru. Zdaj spet se vracam k tebi po spomine.

Obiskujem te, ko zjutraj se prebujam, ko s tvojih vej se petje ptic oglasi, pa na večer, kako mili so ti glasi. Mladost, le kje so tvoji zlati časi?

TONE VIRANT

Ljubljansko pismo

Letos še ne bo odškodnin

Namerno zavlačevanje

LJUBLJANA - V Društvu izgnancev Slovenije so bili prepričani, da bodo izgnanci (in druge žrtve nacizma) še letos deležni izplačil vojne škode, pa se to ne bo zgodilo: slovenski parlament je v tretjem sklicu ni sprejel zakona o poplačilu vojne škode. Ne samo to: onkraj Alp in tudi naši politiki kar naprej govorijo o Avnoju, ne povedo pa, koliko je Avstrija zaradi vojne škode, ki nam jo je povzročila v drugi svetovni vojni, dolžna Sloveniji.

Sedanjsa slovenska vlada ima tako kot prejšnje na razpolago vse potrebne dokumente, da bi lahko odločno zavrnila avstrijske zahteve po vračanju premogov, pa o tem ne premore odločne besede. Slovenija je z Avstrijo že pripravila sporazum o sodelovanju pri prostovoljnem izplačilu odškodnin prisilnim delavcem, Avstrija pa obljubila, da bo te odškodnine poravnala. Zato ni ne logično ne pošteno, če Avstrija karkoli zahteva od Slovenije, dokler ne bo poravnala svojih dolgov Slovincem.

Avstrijci so sodelovali pri izgonu 63.000 Slovencev. Le kje jemljejo ob tem dejstvu njeni politiki pogum in moralno moč za izjave, da je treba poravnati krivice tistih, ki so leta 1945 zapustili Slovenijo, da bi se izognili sojenju, ker so sodelovali z nacisti? Popis vojne škode, ki je za 2,5 milijarde današnjih DEM, so predlagali zavezniki takoj po vojni, kar pomeni, da jo je tedanja Jugoslavija popisala po njihovem priporočilu, to pa je pomenilo tudi priznanje naše državnosti in suverenosti.

Razumljivo, da je preložitve razprave o vsem tem na novoizvoljeni državni zbor sprožila hudo razočaranje med slovenskimi izgnanci in ostro javno reakci-

jo njihovega društva. V Društvu izgnancev Slovenije (DIS) so ogorčeni, ker državni zbor tudi v tem mandatu ni sprejel zakona o skladu za poplačilo vojne odškodnine, čeprav se je na računu za te namene nabralo že več kot pet milijard tolarjev.

In od kod se steka denar za vojne odškodnine v Sloveniji? Leta 1992 je bil sprejet zakon o lastninskem preoblikovanju podjetij, ki določa tudi ustanovitev Sklada za poplačilo vojne odškodnine. V ta namen se že od leta 1995 zbira 8,5 odstotka sredstev iz naslova kupnin olastninjenih podjetij. Prva obravnavna zakona je bila leta 1995, druga letos februarja, do tretje obravnave pa še ni prišlo, saj so poslanci 6. septembra zavrnili predlog matičnega odbora za gospodarstvo za prednostno obravnavo zakona. Sicer pa za upravičene zahteve in predloge izgnancev doslej niso imeli posluha še v nobeni dosedajni vladi. Ker zakon ni bil sprejet, DIS od vlade zahteva, naj se zbrana sredstva kot akontacije takoj razdelijo upravičencem, saj menijo, da vlada ta sredstva neupravičeno zadržuje in zavlačuje njihovo izplačilo.

Tako so v DIS v letih 1997 do 1999 zbirali podatke o prisilnih delavcih, zato Slovenija ni zamudila roka za skupinsko tožbo, ki je bila za 5.515 izgnancev in 1.600 preživelih iz koncentracijskih taborišč vložena 12. maja lani pri deželni sodišči v Bonnu. Pri zbiranju podatkov o upravičencih do odškodnine sodelujejo z Mednarodno organizacijo za migracije (IOM). V DIS upajo, da bodo z IOM uskladili svoje že zbrane podatke, tako da upravičencem - povprečno so stari že okoli 75 let - formularjev ne bo treba izpolnjevati na novo. Zdaj imajo zbrane podatke že za 6.484 upravičencev, ki so prisilno delali v Nemčiji, in 470 upravičencev, ki so delali v Avstriji, imajo pa še podatke o 7000 že pokojnih prisilnih delavcih, ki so delali na ozemlju tretjega rajha. Vendar vsi ti letos odškodnin ne bodo deležni. Nekateri jih tudi ne bodo nikoli dočakali.

VINKO BLATNIK

KAKO KAŽE NA BORZI?

Nizek promet niža tečaje

Prejšnji teden je skupen promet z vrednostnimi papirji na Ljubljanski borzi znašal le 2,7 milijarde tolarjev. V ta znesek so vključili svežnji v vrednosti 1 milijarde tolarjev. Promet je bil za polovico manjši od povprečnega tedenskega prometa v lanskem septembru. V letošnjem letu je bil povprečni tedenski promet nižji le v avgustu. Nizek promet je vplival tudi na tečaje. Indeks SBI20, ki prikazuje gibanje tečajev dvestih najpomembnejših delnic na borzi, se je znižal za 0,8, indeks PIX, ki odraža gibanje tečajev delnic PID-ov, pa za 0,35 odstotka.

Kljub padcu tečaja Pivovarne Laško razmerje med vrednostjo njenih delnic in delnic Radenske še vedno odstopa od napovedanega menjalnega razmerja 1,77 : 1. Konec prejšnjega tedna je razmerje znašalo 1,85 : 1. V primeru, da bo zamenjava delnic uspela, in ob predpostavki, da je tržna cena delnic Pivovarne Laško korektna, so delnice Radenske podcenjene za skoraj 5 odstotkov. Telekom je prejšnji teden objavil spremenjene načrte glede letošnjega dobička. Prvotno je napovedal 15,6 milijarde tolarjev dobička, sedaj pa je to oceno zaradi nižjih prihodkov znižal na 8,6 milijarde SIT (lanski dobiček je znašal 7,9 milijarde tolarjev), zato so nekateri delničarji na četrtkovni skupščini Telekom kritizirali njegovo poslovanje in slabo planiranje.

Do sedaj so informacije o prodaji Simobila vplivale na rast tečajev delnic njegovih lastnikov, saj se predvideva, da bodo delničarji Simobila s prodajo svojega deleža precej zaslužili. Ugoden

vpliv na borzno dogajanje je mogoče pričakovati tudi zaradi tega, ker se bo del sproščenega denarja najbrž vrnil na borzo. Za zdaj pa kaže, da so bile informacije o nezadovoljstvu avstrijskega Mobilkoma (potencialnega kupca Simobila) s poslovanjem Simobila neresnične. Razgovori o prevzemu Simobila se nadaljujejo in predvideva se, da bo transakcija izpeljana do konca leta.

Banka Slovenije je v petek, 22. septembra, znižala provizijo, ki jo morajo tuji investitorji plačevati, da lahko v vsakem trenutku prodajo slovenske vrednostne papirje. Sedaj trimesečna provizija znaša 0,5 odstotka, od 1. oktobra dalje pa bo 0,4-odstotna. Znižanje provizije je premajhno, da bi lahko pritegnilo tujce. Za veliko tujih investitorjev ni pomembno, kakšne so omejitve, ampak samo, da omejitve obstajajo. Dokler ne bodo v celoti odpravljene, na našem trgu vrednostnih papirjev ne bodo kupovali.

Ne glede na povedano večja slovenska podjetja, ki so zanimiva za tuje investitorje, zadnje tedne opažajo povečan interes tujih investitorjev. Analitiki dogovarjajo sestanke z vodstvi slovenskih podjetij, ker so jih zadržali ugodni polletni rezultati in nizke cene delnic. Žal interes tujcev za zdaj ostaja le na papirju. Analitiki pripravljajo poročila in jih pošiljajo investitorjem, ki se zaenkrat še ne odločajo za nakupe. Očitno bodo počakali vsaj do volitev.

HERMINA KASTELEC
Dolenjska borznoposredniška družba, Novo mesto
te. 371 822 21, 371 822 27

NAJBOLJŠI TOMAŽ GRDIN - Na letošnjem Rock Otočcu je bil že četrto leto zapored organiziran fotonatečaj za Pro foto center Cumuloso nagrado. Udeležilo se ga je 36 fotografov. Po fotografijah sodeč, jih je pri ustvarjanju najbolj navdihovalo blato. Komisija, ki ji je predsedoval dosednji trikratni zmagovalac natečaja Borut Peterlin, je te dni izbrala najboljše. Prvo mesto je zasedel Tomaž Grdin iz Novega mesta (na sliki je njegova fotografija), drugi je bil Dean Jukič, član Fotografskega kluba Portorož, na tretje mesto pa se je uvrstil Ljubljančan Peter Nose.

VELEPOSILNIK KITAJSKJE NA OBISKU PRI NOVOMEŠKEM ŽUPANU - V četrtek, 21. septembra, je mestno občino Novo mesto obiskal veleposlanik LR Kitajske Yang Hexiong. V prostorih občine sta ga sprejela župan dr. Anton Starc in podžupan Adolf Zupan. Obisk je bil namenjen veleposlanikovi predstavitvi, saj je bil za to funkcijo v Sloveniji imenovan v minulih mesecih. Pogovor je zadeval predvsem nadaljevanje sodelovanja med mestoma Jixing in Novo mesto, ki sta leta 1994 podpisali protokol o sodelovanju. Gast je povabil predstavnike mestne občine na sprejem, ki ga kitajsko veleposlaništvo pripravlja ob 51. obletnici ustanovitve LR Kitajske. (Foto: M. Kline)

PETERNELO

Mobilno stanje

Stanje na vašem tekočem računu vam v Novi Ljubljanski banki varno sporočimo prek kateregakoli mobilnega telefona, ki ga imate.

Informacije o stanju na vašem računu in na tekočih računih, pri katerih ste pooblaščen, prejmete s kratkim sporočilom SMS na vaš mobilni telefon. Sporočilo vam v časovnem terminu, ki si ga sami izberete, pošljemo vsak dan, teden ali mesec, kakor želite. Na prejemanje informacij se lahko naročite ali prekličete kadarkoli želite.

Mobilno stanje na tekočem računu je na voljo vsem imetnikom mobilnih telefonov, ki poslujejo z novo Ljubljansko banko.

ljubljska banka

Nova Ljubljanska banka

Podružnica Novo mesto, tel. 068 324 81

RENAULT

Pomislite na varnost, preden vas prevzamejo čustva! Čas je, da izročite vaše dotrajano vozilo v roke Renaulta in tako poskrbite zase, pa tudi za druge udeležence prometa. Če je vaš registrirani avto starejši od 10 let, ga do 30. septembra pripeljite v naše salone, kjer bo ob nakupu novih, varnih modelov Renault vreden celih **200.000 tolarjev***. To bo njegova zadnja pot, saj bomo poskrbeli, da bo dotrajan avto ekološko neoporečno uničen.

*Odločitev za nakup vozila v tej akciji izključuje druge akcijske ponudbe.

Stisnimo jih!

Ozelenimo nacionalni vozi park!

www.renault.si

IZBERITE MODRO SVOJO POT

Nova premoženjska zavarovanja

• Še kvalitetnejša

Z novim načinom zavarovanja hiše- stanovanja in opreme na **NOVO VREDNOST** si boste v primeru škode zagotovili- da vam vse- kar je uničeno- nadomestimo z novim.

• Bolj raznolika

Izbirate lahko med različnimi variantami zavarovanj- ki smo jih prilagodili vašim željam in potrebam.

• Varnejša

Zavarovanja krijejo več nevarnosti- saj smo povečali število rizikov- ki so vključeni v posamezne variante zavarovanj.

• Ugodnejša

Zagotavljamo vam do 30% popusta pri dolgoročni sklenitvi zavarovanja in dodatni 10% popust ob istočasnem zavarovanju nepremičnine in opreme.

ŽIVLJENJE GRE NAPREJ IN MI Z VAMI

Za dodatne informacije:

ZAVAROVALNICA MARIBOR d.d.- Cankarjeva 3- 2507 Maribor- tel.: 02/233 21 00- faks: 02/233 25 30

Individualna premoženjska zavarovanja: tel.: 02/233 22 91

e-pošta: info@zav-mb.si- spletna stran: www.zav-mb.si

Poslovne enote ZM d.d.:

Ljubljana- tel.: 01/234 55 00- Slovenj Gradec- tel.: 02/884 15 91- Ljutomer- tel.: 02/584 13 60-

Celje- tel.: 03/544 35 04- Kranj- tel.: 04/236 70 40- Koper- tel.: 05/639 88 27-

Nova Gorica- tel.: 05/335 90 00- Novo mesto- tel.: 07/332 53 30

Slovenska Vele stranka

predstavlja

volilne okraje!

1. Blagovnice:	31. Tekstil Šentvid	61. Market Radomlje	95. Market Komen
1. Blagovnica Vele Domžale	32. Tekstil Videm Dobropole	62. Market Preserje	96. Mini market Sežana
2. Blagovnica Vele Celje	33. Moda Grosuplje	63. Market Rača Domžale	97. Mini market Križ
3. Blagovnica Ivančna Gorica	34. Elita Škofljica	64. Market Rodica	98. Mini market Vreme
II. Diskonti:	35. Tekstil Sežana	65. Market Mengeš	99. Mini market Gorjansko
4. Diskont Jarle	36. Tekstil Komen	66. Market Dob	100. Mini market Korina
5. Diskont Koča Kamnik	37. Šport Sežana	67. Market Lukovica	101. Mini market Kravji potok
6. Diskont Grosuplje	38. Salon pohištva Hilina Domžale	68. Market Moravče	102. Mini market Otvar
7. Diskont Kočevje	39. Pohištvo Domžale	69. Market Kobiljevo	103. Mini market Podgrad
8. Diskont Vilmarje	40. Pohištvo Kamnik	70. Market Kamnik	104. Mini market Sežana
9. Diskont Domžale - živila	41. Pohištvo Grosuplje	71. Market Krasija	105. Delikatesa Kamnik
10. Diskont Domžale - oblačila in obutev	42. Pohištvo Škofljica	72. Market Moste	106. Delikatesa Domžale
11. Diskont Sežana	43. Pohištvo Sežana	73. Market Kromča	107. Prodajalna Ugodne prodaje Mengeš
III. Neživilske poslovne enote:	44. Papir in obutev Grosuplje	74. Market Metka	108. Trgovina Blagovica
12. Blagovna hiša Kovina	45. Knjižarna Kamnik	75. Market Nevle	109. Trgovina Vrhpolje
13. Avto trgovina Sežana	46. Drogerija Kamnik	76. Market Dapčica	110. poslovalnica Arber
14. Agromarket Sežana	47. Drogerija Sežana	77. Market Srednja vas	111. poslovalnica Piskovica
15. Kovinar Domžale	48. Kozmetika Sežana	78. Market Laze	112. poslovalnica Vidanje
16. Železnina Ivančna Gorica	49. Socklo Komen	79. Market Motnik	113. poslovalnica Štanjel
17. Železnina Sežana	50. Socklo Sežana	80. Market Grosuplje	114. poslovalnica Karlje
18. Železnina Komen	51. Trafika Sežana	81. Market Škofljica	115. poslovalnica Štanjel
19. Kovina Grosuplje	IV. Živilske poslovne enote	82. Market Tabor Grosuplje	116. poslovalnica Povir
20. Gradbenik Domžale	(supermarketi, marketi in klasične prodajalne):	83. Market Šentvid	117. poslovalnica Butka
21. Kurivo Sežana	52. Supermarket Kamnik	84. Market Šmarje Sap	118. poslovalnica Gubovica
22. Univerzal Kamnik	53. Supermarket Ivančna Gorica	85. Market Videm Dobropole	119. poslovalnica Kobjegova
23. Elektro material Sežana	54. Supermarket Sežana	86. Market Vitiča Gora	120. poslovalnica Štubina
24. Tehnika Videm Dobropole	55. Supermarket Domžale	87. Market Galjeva	121. poslovalnica Brestovica
25. Don oprema Kamnik	56. Market Vele Celje	88. Market Slačina	122. poslovalnica Hupelje
26. Tip Top Kamnik	57. Market Dom Domžale	89. Market Kika	123. poslovalnica Materija
27. Čiminka Domžale	58. Market Bukovnik	90. Market Datovje	124. poslovalnica Gradisce
28. Zarja Mengeš	59. Market Stranje	91. Market Divača	125. poslovalnica Pregraje
29. Modna hiša Kamnik	60. Market Šmarca	92. Market Lokev	
		93. Market Kovina	

Trudimo se, da bi tudi v vašem kraju našli volilno mesto in vam tako omogočili nakup naših odličnih izdelkov po zmeranih cenah.

SLOVENSKA TRGOVSKA DRUŽBA
DANES KUPUJETE? PRIJETAJTE NAKUP!

WAP. Kar ni v glavi, je v mobitelu. 18 18 18

Za dober start WAP telefon po izredno ugodni ceni.

Marko Peljhan,
http://makrolab.ljudmila.org

Od 15. septembra do 15. oktobra vsi naročniki Mobitel GSM in Mobiluporabniki brezplačno wapat v domačem omrežju.

Odpiramo vam povsem nov, **WAP svet**, poln zanimivih in uporabnih informacij. Potrebujete pa seveda **WAP telefon**. Poleg uporabe že znanih GSM storitev vam namreč omogoča **wapanje**, tj. dostop do prirejenih internetnih strani. Sklenitev naročniškega razmerja Mobitel GSM je vstopnica za nakup mobilnega telefona WAP po posebni ceni.*

Motorola V.2288
z FM radiem za
27.000 SIT*
priporočena cena
~~79.900 SIT~~

Podrobnejše informacije dobite pri svetovalcih v Mobitelovih centrih, po telefonu: 041/031 700 700 ali 080 70 70 in na spletnih straneh.

*Ponudba velja, če sklenete naročniško razmerje Mobitel GSM vsaj za 18 mesecev. Telefon je zaključen na omrežje Mobitel GSM. Naročniki Mobitel GSM lahko ob sklenitvi dodatnega naročniškega razmerja zamenjate svoj dosednji mobilnik za Motorola V.2288. Vrednost telefona se bo zmanjšala za ocenjeno vrednost starega mobilca. Zamenjava je možna pri naših večjih posrednikih.

info

KJERKOLI ŽE STE
WAP. MOBTEL. SI

vaš
četrtekov
prijatelj

DOLENJSKI LIST

EDINO, KAR JI MANJKA, STE VI.
ALMERA JE POPOLN AVTO S POPOLNO OPREMO, OBLIKO IN VARNOSTJO.
EDINO, ČESAR NIMA, JE PRAV TAKŠEN VOZNIK.

www.nissan-almira.com

• POOBlašČENI ZASTOPNIK ZA SLOVENIJO: NISSAN ADRIA d.o.o., Ljubljana
• PooblašČena prodajalca: • AVTOMEHANIK VIDRIH, Otočec, 30 99 310 • AVTOMEHANIK ZIERER, Sevnica, 81 40 389

RADIO
UNIVOX

107.5 MHz

e-mail: info@univox.si

Tehnen razlog za odločitev.

Ste se kdaj vprašali, v čem je skrivnost dobre investicije?

Naj Vam ne bo vseeno, kdo upravlja z Vašim premoženjem.

Odslej Vam v Krekovi banki nudimo tudi vse storitve pri poslovanju z vrednostnimi papirji.

tel.: 02 - 22 93 119, e-mail: primo.kravcic@krekova-banka.si

KREKOVA BANKA

ZA VAS ŽE 11 LET POSLOVNI IMENIKI
RUMENE STRANI
SLOVENIJA TEL
tel.(01) 436 53 90, fax(01) 436 85 20, www.intermarketing.si

INTER
MARKETING

NAJHITREJŠI
IZBEREJO
NAJHITREJŠE

Možja Ožornj

Sint.net

SINTEG informacijski sistemi in telekomunikacije d.o.o.

Sint.net

HITRE POVEZAVE S SVETOM INTERNETA

Ljubljanska cesta 26
8000 Novo mesto
tel: 07/ 33 81 000
fax: 07/ 33 81 010

E-mail: info@sintec.si

LERAN

Novo mesto
Lebanova 24

http://www.leran.si

e-mail: leran@siol.net

telefon: 07/33 79 940
07/33 79 941
faks: 07/33 22 282
mobitel: 0609/633 553
041/633 553

Prodamo:

- **HIŠE:** na Ajdovcu (okolica), v Brusnicah, na Bučki, v Črnomlju, Dobindolu (Uršna sela), na Dobravi, v Dol. Ponikvah (pri Trebnjem), Jagodniku, Krškem, na Malem Vrhu pri Brežicah, Malem Slatniku, v Metliki, Mokronogu (in okolici), Novem mestu (in okolici), na Otočcu, v Semicu, Sevnici (okolica), Straži, Šentjerneju (okolica), Škocjanu, Viru pri Domžalah, Žužemberku;
- **STANOVANJA:** v Kostanjevici, Krškem, Ljubljani, Novem mestu, Smolenji vasi, Straži, Šmarjeških Toplicah;
- **VIKENDI:** v Brestanici (okolica), Dol. Kotu pri Dvoru, Dol. Vrhpolju, Gor. Suhadolu, Metliki (okolica), Mirni (okolica), Novem mestu (okolica), Podbočju (Štenski Vrh), Straži, Šentjerneju (okolica), Škocjanu (okolica);
- **GRADBENE PARCELE:** v Črnomlju, Tušem Dolu, Mirni Peči, Mokronogu, Novem mestu, Šentjerneju (Grobje), Šentupertu (Vrh), Šmarjeških Toplicah;
- **POSLOVNE PROSTORE:** v Črnomlju (picerija, diskoteka), Dolenjskih Toplicah (središče), Novem mestu (Glavni trg, Novi trg, Šolski center), Straži in drugod;
- **POSLOVNO-STANOVANJSKE OBJEKTE V OBRATOVANJU:** v Šentjerneju (Dol. Vrhpolje: bile in stanovanje), Novem mestu (gostilna);
- **KMETIJE:** v Beli krajini (pri Semicu), Jagodniku, Šentupertu (okolica), Trebelnem (okolica), Trebnjem (okolica).

Oddamo:

• poslovne prostore, gostilno in stanovanja v Novem mestu, stanovanje v Črnomlju.

Oglasite se na sedežu podjetja ali nas pokličite.

DOLENJSKI LIST

vaš četrtekov prijatelj

Na Triglav

po PAKET

PREMOŽENJSKIH ZAVAROVANJ

Pripravljeni na vse. **triglav premoženje**
zavarovalnica triglav a.s.

S poučnega ogleda kmetije v Italiji

Nekaj slovenskih kmetov, predvsem rejcev mesnih pasem govedi, se je odločilo za obisk pri italijanskih stanovalskih kolegih. Prejšnji predsednik italijanskega Združenja rejcev govedi pasme limousine in charolais, Giuseppe Pantaleoni, ki je sedaj zadolžen za stike s tuji- no, je pomagal organizirati ogled kmetije La Selva pri Sieni.

Izvedeli smo, da je lastnik leta 1984 kupil 1.100 ha zemlje, od tega 800 ha gozda in 300 ha travnikov, pašnikov in sadovnjakov. Usmerili so se predvsem v rejo govedi in konj. V čredi je sedaj 90 krav pasme limousine, trije biki in mlade živali ter 70 odraslih konj quarter. Ime so dobili po tem, ker so najhitrejši v teku na četrtil milje. Kmetija se ponaša z nazivom evropskih prvakov v reji in jahanju teh konj. Poleg tega imajo doma trgovino, v kateri prodajajo lastno meso, olivno olje in vino. Zaposlenih imajo 15 ljudi, od tega pet pri konjih in le enega pri govedu. Konji so vse leto na paši, vendar imajo hleve zaradi poletne sence.

Hlevov za krave nimajo, saj je podnebje toplo in so živali na paši vse leto. Krave so razporejene v tri skupine, v vsaki je en bik, ki ga kupijo na testni postaji. Od junija do avgusta je vsakoletno obdobje suše, takrat jih dokrmeljujejo z zelo dobrim senom. Paša poteka od marca do konca decembra, nato pa sledi obdobje mle zime, ko so živali na paši v bližini kmetije. Telitve so sezonske in potekajo na prostem, razen telic, ki telijo pod nadzorom v posebnem boksu. Telitve so razporejene sezonsko od no-

vembra do sredine februarja. Tele- ta ves čas dokrmeljujejo s krmili po volji, v katerih je zaradi slabše kvalitete paše večja vsebnost beljakovin. Odstavljajo jih v starosti šestih mesecev.

V Apeninih, kjer so dobri pogoji za kmetovanje, kmet ne dobi neposrednega plačila na površino, dobi- jo pa preko 50.000 tolarjev državnih subvencij na kravo (pri nas 16.000 tolarjev na gorsko-višinskem območju). Limousine ima ceno kilograma klavne polovice 720 tolarjev, pri nas je maksimalno 580. Čeprav kmet za vse, kar proda, iztrži 30 - 50 odst. več kot pri nas, so cene hrane v trgovinah precej nižje od naših. Cena plemen- skih telet, težkih 300 kg, je okoli 150.000 do 180.000 tolarjev, telice, stare deset mesecev, okoli 300.000, breje telice pasme limousine, stare dve leti, pa stanejo 430.000 tisočakov. Z licitacijo lahko kmet kupi bika na testni postaji. Biki, pri- merni za osemenje, so po 1.200.000 do 1.400.000 tolarjev, za pripust tudi manj. Za najboljših 10 odstotkov bikov so zainteresira- ni osemenjevalni centri, ki jih lah- ko najamejo od kmeta. Za obdobje manj kot leto dni plačajo kmetu za najem 370.000 tolarjev in mu dajo nekaj sto doz semena zastoni. Rejec po pretečenem času vključi bika v čredo in ga uporabi za pripust. Zanimiv je tudi sistem ob- davčevanja, saj kmetje plačajo za davek letno polovico neto dobička, torej so odšteti vsi stroški od amori- tizacije do stroškov dela - pa ima- jo še vedno pozitiven rezultat!

BARBARA ŽAGAR

Na kmetiji La Selva smo pri paši vzemirili krave pasme limousine s sesni- mi teleti, ki so se zatekli k svojim materam.

ZDRAVLJENJE ASTME

Novo zdravilo v obliki tablet

Po podatkih Svetovne zdravstve- ne organizacije postaja astma vse pogostejša bolezen, zato ji mnogi pravijo kar „epidemija 21. stoletja“. Ocenjujejo, da ima to bolezen vsak dvajseti odrasli in kar vsak deseti otrok na svetu. Je najpogostejša kronična bolezen pri otrocih. Ast- ma je posledica vnetja v dihalnih poteh. Poleg dednosti je najpogo- stejši vzrok za njen razvoj alergija, to je preobčutljivost na snovi v okolju. Za razvoj astme pri otrocih so pomembni še drugi dejavniki, npr. kajenje matere, prehranjeva- nje dojenčka in virusne infekcije.

Stanje obolelih z astmo se lah- ko tudi poslabša, kadar pridejo v pljuča škodljive snovi. Največkrat pride do tega v primeru večje koli- čine alergenov ali pa zaradi draž- livcev (cigaretnega dima, smoga, večjih telesnih naporov, čustvenih stresov, stika s kemičnimi snovmi in strupi v kmetijstvu, hladnega zraka, virusne okužbe ipd.). Prvi in pogosto najpomembnejši ukrep za preprečevanje poslabšanja astme je odstranitev alergenov in dražil- cev. Ukrepom za zmanjšanje obre- menitev z alergeni sledi zdravljenje z zdravili, ki delujejo protivnetno. Na preprečevanje poslabšanja ast- me pomembno vpliva dosledno sa- moopazovanje in merjenje pljučne funkcije, na podlagi česar bolnik sam uravnava jemanje zdravil po predhodnem dogovoru z zdravni- kom.

Pri zdravljenju astme poznamo dve skupini zdravil: olajševalna ali bronhodilatatorna zdravila, ki sprostito krče gladkih mišic okrog sapnic in ublažijo simptome ast- me, in preprečevalna ali protivnet- na zdravila, ki zmanjšujejo vnetje

dihalnih poti in s tem preprečuje- jo okvaro tkiva. Učinek vseh pro- tivnetnih zdravil se pokaže po ne- kajdnevem rednem jemanju. Šele takrat se znaki astme omilijo in preprečijo nove napade. Tovrstna zdravila je treba jemati vsak dan, tudi takrat, ko ni bolezenskih zna- kov. Neredno jemanje zdravil po- vzroči poslabšanje astme in je vzrok manj kakovostnemu življe- nju. Predvsem majhni otroci in sta- rejši bolniki težje jemljejo zdravi- la v obliki pršil, saj je potrebno do- bro obvladati tehniko inhaliranja.

Leta 1997 je družba Merck Sharp&Dohme Idea INC. na trg uvedla novo zdravilo montelukast z namenom, da ponudi obolelim za astmo (otrokom nad 6 let in odraslim) zdravilo, ki se jemlje zgolj enkrat na dan, ki je učinkovi- to in ga bolniki dobro prenašajo. Novo zdravilo, ki po več kot dveh desetletjih predstavlja nov način zdravljenja astme in je v obliki ta- blet, je na voljo tudi na našem trgu. Posebej za otroke so izdelali žveč- livne tablete z okusom česnje. Uči- nek na znake vnetja se pojavi v enem dnevu. Številne klinične raz- iskave pa so pokazale, da se je ob uporabi novega zdravila pri bolni- kih izboljšal nadzor nad astmo: zmanjšalo se je število astmatičnih napadov, pojav simptomov astme podnevi in ponoči, zmanjšala se je poraba olajševalcev in izboljšala kvaliteta življenja. Tablete tudi zmanjšujejo krčenje bronhijev po telesnem naporu in tako pomaga- jo bolnikom, da ostanejo aktivni. Novo zdravilo je učinkovito samo ali v kombinaciji z drugimi zdravili za zdravljenje astme.

J. D.

MANA
turistična agencija
Novo mesto
Kandijska 9
07/ 33 21 115
33 25 477

RADIO
94,8 MHz
VESELJAK

Mazda vam ponuja leasing z obrestno mero:

Primer izračuna*:

za Demio 1,4i TE Cool
50 % polog - 1.114.688 SIT
50 % v 24 obrokih po 46.445 SIT
Obresti vam podarimo

Demio 1,4i TE Cool
2.229.376 SIT

Premacy Exclusive
3.499.000 SIT

323 F-cool
od 2.381.338 SIT

Nemogoče, boste rekli. Pa vendar je res: pri Mazdi vam ponujamo izjemno ugoden leasing, z 0-odstotno obrestno mero za avtomobile Demio 1,4i TE Cool, 323F-cool in Premacy Exclusive. Če pa ste se zagledali v kakšnega od drugih modelov, bomo tudi v tem primeru poskrbeli za nadvse ugoden kredit in leasing. Še več: polog in rok odplačila bomo prilagodili vašim željam in potrebam, ves postopek pa boste opravili na enem mestu - pri vašem prodajalcu z vozili Mazda. **Oglasite se!**

* Kupec plača le stroške odobritve in vodenja leasinga v znesku 1,5 % MPC. Višina mesečnega obroka je odvisna od valutnih razmerij.

Ljubljana: A COSMOS, 01/51 95 090; GAMA CENTER, 01/52 31 126; MAZDA CITY, 01/24 25 000; Maribor: AVTOCENTER ŠERBINEK, 02/45 03 550; Ptuj: AVTOCENTER ŠERBINEK, 02/78 38 451; Murska Sobota: AVTOCENTER LEPOŠA, 02/53 61 770; Celje: STIGMA 93, 03/49 18 500; Zagorje: AVTOHIŠA KRŽIŠNIK, 03/56 64 729; Velenje: AS AVTOMOBILI SKORNŠEK, 03/89 72 170; Kranj: AVTO MOČNIK, 04/20 41 696; Nova Gorica: AUTORENT, 05/30 28 460; Koper: AVTOPLUS, 05/61 37 038; Novo mesto: SIGMACOM, 07/33 76 400; Brežice: GAMA, 07/49 93 030

www.mazda.mms.si

PRI KASTELČEVH NA SELIH PRI AJDOVCU

Ekološko kmetovanje je način življenja

Sela pri Ajdovcu so 8 kilometrov navzgor po cesti iz doline Krke. V gručah treh domačij, ki so se še ohranile tu gori, ena že tri leta nudi dom Kastelčevim: Sonji in Rajku, njunim polnoletnim otrokom Lei, Žanu in Roku ter desetletni Ani. Družina je že 18 let predana ekološkemu kmetovanju, za katero jim je v Stični primanjkovalo prostora, zato so si kupili zapuščen domaćijo visoko nad Dvorom pri Žužemberku. Tu kmetujejo na naravi in človeku prijazen način.

Prva misel, ki mi je prešinila še od meglenega jutra zaspano glavo, ko sem pri Dvoru zavila po cesti navzgor proti Velikemu Lipovcu in Ajdovcu in je sonce že žgalo na bližnje zidance, je bila: "Tu gori pa najbrž nimajo toliko bronhitisa." Če so ljudje na tem koncu lahko bolj zdravi, potem verjetno ni razloga, da ne bi bile zdrave tudi živali in rastline, če jih le ljudje po nepotrebnem ne zastrupljajo.

Kastelčevi živijo izključno od ekološke kmetije, za tak način kmetovanja pa imajo tudi certifikat in z njim dovoljenje, da prodajajo izdelke pod blagovno znamko Biodar. Za tak način kmetovanja potrebujejo precej zemlje: premorejo 9 ha gozda in 16 ha obdelovalne zemlje pa še so najeli 5 dodatnih hektarjev. Pridelujejo skoraj vse, kar si človek lahko zamisli, česar še ne, pa še bodo. Njihova kmetija morda v hipu razblini vse romantične predstave o sonaravnem kmetovanju. Nič lepih nizkih stavb in sveže prepletkanih hlevov. "Za ureditev še ni bilo časa," že opravičujejo že na začetku našega obiska. Nič čudnega, kajti kmetija je bila že

dolgo zapuščen in za začetek, tako pravi življenje, je treba vzpostaviti pridelavo.

Čeprav končne podobe Kastelčeve kmetije še ni mogoče videti v naravi, pa obstaja. Sonja jo nosi že lep čas v glavi in v dokumentih ter jo vedno znova in znova premlevala z možem Rajkom. Da, nekoč bo pri Kastelčevih na Selih zelo zelo drugače. Že v naslednjem letu bo stekla vsa zastavljena pridelava, z izgradnjo prostorov pa bodo nadaljevali postopoma.

Žita samo češejo

Za ekološko kmetijo je značilna mešana proizvodnja, pri tem pa upoštevajo sožitje žive in nežive narave. Poskušajo ohranjati avtohtone vrste živali in rastlin, ustvarjajo majhna, čim bolj naravna območja z združbo živali in rastlin, in vzpostavljajo krogotoke. Saj vsi že vemo, da se vse v naravi obrača v krog, le da tega nečemo upoštevati. Ujeti želijo veter in ga uporabiti ali pa ujeti čimveč padavinske vode, čemur bo namenjen sistem kalov na posestvu, kakršnega so imele kmetije

pred 100 leti, da so zajele in uporabile padavinsko vodo. Pri Kastelčevih bodo kale začeli uporabljati naslednje leto. Načrt že imajo in tudi vsa potrebna dovoljenja. "Načelo ekološkega kmetovanja je, da mora imeti vsaka stvar, ki jo narediš tri namene. Vračamo se k starim načinom kmetovanja, a hkrati vključujemo tudi vsa sodobna spoznanja, kar zahteva precej znanja in načrtovanja," razlaga Sonja.

Pri Kastelčevih z žitom posejejo 3 ha polj. Zdaj se na njih še beli ajda in zori koruza, medtem ko so pšenica, pira, oves, ječmen in proso že v kašči ali pri kupcih. Žito najprej odberejo za seme (hibridi so sicer dovoljeni, nikakor pa ne zaželeni) ter za prodajo zrnja in moke, kar ostane, pa porabijo pri hranjenju živali. Veliko zrnja prodajo za kalčke, stranke pa si ga lahko same zmeljejo na tržnici s priročnim namiznim mlinčkom ali pa jim ga nameljejo doma z manjšim mlinom. V načrtih je tudi peka kruha na domu, ki se je bo morda lotila hčerka, po poklicu kuharica.

Žita seveda ne škropijo s strupi in ne gnojijo z umetnimi gnojili. Pri oskrbi žitnega polja jim odlično služi posebna česalna brana, s katero vse žito in koruze dvakrat ali trikrat na leto okopljejo. Ugotovili so, da je s česanjem žito dalo dvakrat večji pridelek, le vedeti moraš, kdaj je pravi čas za tako delo.

Tisoče metrov ograj

Tudi gozd je del ekološke kmetije. Izkoriščajo ga za hlobovino, ki jo prodajajo in uporabljajo kot gradbeni material. Potrebujejo namreč veliko lesa - za lesen hlev in druga bivališča za živali, lesene ograje za živali in dolge metre ograje, ki bo varovala polja pred divjadjo. Les uporabljajo tudi za kurjavo in prodajajo drva, v gozdu pa nabirajo še zelišča in gobe, kadar pač rastejo.

Imajo tudi stroj za izdelavo sekanca, ki ga uporabljajo za humus in za nastiljanje, da gre-

do živali v izpust po čistem. Nekoč bodo morda tudi to storitev tržili.

Vse živali na ekološki kmetiji so spuščene in se prosto gibljejo v ogradah. Govedo se 200 dni na leto pase po travnikih, čez leto so zunaj krškopoljski prašiči, ki na zimo končajo v zamrzovalniku ali v dimu, na prostem so tudi kokoši, pridružili pa se jim bodo še zajci. Začeli so z mlado živino, zato imajo zdaj le dve kravi, naslednje leto pa jih bo že osem, in par bikov za zakol. Ta dva sta edina v hlevu. Končala bosta v klavnici, kjer mesarji pripravijo meso za točno določenega kupca. Meso je tako ustrezno veterinarsko pregledano. Sicer pa na taki kmetiji nobene bolezni ne zdravijo vnaprej. Če je nujno, po analizi in posvetu z živozdravnikom uporabljajo samo dovoljena zdravila in se držijo dvakrat daljše karence od običajne. Uporabljajo posebne mineralne dodatke za biokmetije in čakajo, da bodo tudi pri nas na razpolago krmila iz naravnih snovi.

Mleko uporabljajo za domače potrebe, izdelujejo jogurt in skuto ter že pripravljajo tudi predelavo mleka. V prihodnje bodo napredaj jajca domače pasme kokoši (štajerka), saj imajo tudi valilnico, v kateri so letos zvalili 100 piščancev. Gospodinja Sonja ne skriva: piščancev ni več. Ker so se spozabili in niso upoštevali narave, jih je v eni sami noči vzela lisica. Prehitela jih je, še preden so dokončali kurnik.

S semeni se začne...

Na kmetiji imajo rastlinjak na topel gnoj, ki ga dodatno ogrevajo še od zgoraj. V njem sejejo in vzgajajo sadike za vrtnine, čez poletje pa spodaj obirajo paradiznike, medtem ko v zgornjem delu sušijo zelišča in semena. Vse zgradbe so in bodo enostavne, pri delu pa si pomagajo z lastnim znanjem, pri čemer pride še kako prav Rajkovo električarsko in sinovo tesarsko znanje.

Na poldrugem hektarju polja sadijo in sejejo skupno okrog 50 vrst različnih vrtnin, vendar vsako leto vse ne uspejo. Letošnja huda suša ni dala rasti cvetači in špinaci, solata pa je uspela le tam, kjer je ostalo več zeli, ki jo je zaščitila pred soncem. Naslednje leto, ko bodo imeli kali, bo že lažje, kajti namakanje je nujno tudi na ekološki kmetiji, saj daje več in boljše pridelke. Vrtnine okopavajo, zastirajo in zalivajo. Pred boleznimi jih poskušajo obvarovati s kolobarjenjem, s kombiniranjem kultur, s čaji za škropljenje, z lastno pripravo kompostov in z upoštevanjem setvenega koledarja. Zdaj se na trgu že dobijo tudi naravna sredstva za varstvo pred koloradskim hroščem.

Še letos bodo posadili tudi pol hektarja sadnega drevja in grmičevja, da bodo na stojnicah

SONJA KASTELIC NA POLJU - Na poldrugem hektarju polj sadijo in sejejo čez 50 vrst vrtnin. Vse vedno ne uspejo, a tako je pač v naravi. (Foto: B. D. G.)

lahko ponudili sezonsko sadje, vinograde pa ne načrtujejo, razen trte za namizno grozdje.

S semeni za ekološko kmetijo je precej težav, kajti tovrstni kmetovalci želijo uporabiti čimveč avtohtonih sort. Toda kje dobiti semena? Sonja jih je zbiralala tudi po okoliških domačijah. Semena prideluje sama, do leta 2002 pa jih sme kupovati tudi v semenarnah, če niso razkužena. Ekološki pridelovalci si izmenjujejo semena, sicer pa jih bodo morda v prihodnje, če bodo imeli presežke, tudi prodajali.

...na tržnici konča

Vse naštetu govori, da imajo pri Kastelčevih vrh glave dela. Poleg tega, da kmetujejo, morajo pridelke tudi sami tržiti, kajti sicer bi bil zaslužek premajhen. "Ob sredah prodajamo na tržnici v Kosezah in ob sobotah dopoldne na ekološki tržnici na Ribjem trgu v Ljubljani. Zelo se veselimo, da bomo še to jesen tudi na novomeški tržnici dobili poseben prostor, kjer bomo ob petkih dopoldne skupaj z drugimi kmetijami prodajali ekološke pridelke. Za prihodnje leto načrtujemo še prodajo v zabojčkih in tedensko dostavo po naročilu na dom," načrtuje Sonja in doda, da na tržnici prodajata oba z možem. Stranke tako poznajo oba in jima bolj zaupajo.

Na Selih pri Ajdovcu št. 1 se začne dan bolj zgodaj, kot si lahko mislimo. Vsako jutro od petih naprej je čas za pisarniško delo: običajno po dve uri, pozimi pa še več. V jutranjih urah

Sonja in Rajko kujeta načrte, se usklajujeta in urejata papirje. Vsak dan morata namreč zapisovati vsa dela in dogajanje na kmetiji, zapisati kupljena sredstva in zabeležiti vse, kar so uporabili. Vodita hlevsko knjigo, kopičita analize zemlje in izvide veterinarskih pregledov, beležita nakupe semen, se ukvarjata z materialnim knjigovodstvom, pišeta dnevnik in statistiko o financah. Pozimi veliko načrtujeta, kajti vsaka ekološka kmetija mora vnaprej prijaviti načrt pridelave po vrstah kultur in površinah za vse leto. Natančno morata zapisovati tudi prodajo.

Tako. Po vsem doživetem, videnem in zapisanem lahko mirne duše zaključimo, da ekološko kmetovanje ni mačji kašelj. Predstave o idiličnem kmetovanju, kjer poseješ, pa potem samo od sebe zraste, se pri Kastelčevih kaj hitro razblinijo in klonijo pred pravo podobo. Ekološko kmetovanje je garanje. Zahteva obilo pridnih rok in trdega dela ter še več znanja. Kastelčevi poskušajo, kjerkoli se le da, izveči čim več sodobnih spoznanj, poleg teh pa upoštevajo tudi nauke iz starih knjig in revij, ki s porjavlimi listi na policah ponujajo znanje že čez 100 let. Vse pride prav, le s pravo mero in z razumom je treba uporabljati in kombinirati teorijo in izkušnje. Da neka družina vse to zmore, mora ekološko kmetovanje postati nekaj več kot dejavnost za zaslužek. Postati mora način življenja, prepričanje.

BREDA DUŠIČ GORNIK

ROK JE GLAVNI ZA STROJE - Česalo je zelo koristen stroj za obdelavo žitnih polj na ekološki kmetiji.

Ponudba na višini ...

Ponudba velja od 28. septembra do 11. oktobra za izdelke v zalogi v ŽIVILA Hipermarketu Brežice.

VEČJA PIRAMIDA SUPER, 500 g
179,-

VEČJA VIOLA, 410 g
139,-

VEČJA IRIS, 260 g
99,-

VEGETA, Podravka, 250 g
249,-

KROMPIRČEK IPER, Pata, 300 g
259,-

PRALNI PRAŠEK DAM TAED, Teol, v PVC vedru, 3,6 kg
699,-

... cene na dnu.

UMETNOSTNI KOVAČ

Poje ob delu in železo mu odpeva

Na največji potniški ladji na svetu *Grand Princess*, ki je dolga 290 metrov, sprejme pa 2.600 potnikov, za katere skrbi 1.100-članska posadka, je eden od luksuznih salonov opremljen tudi s slovenskimi izdelki, narejenimi v Klečetu, suhokranjski vasi, ki se skoraj drži Smihela pri Žužemberku. Tamkajšnji umetnostni kovač, 32-letni Robi Struna, je naredil okoli 180 m barier, pregrad, ki ločujejo posamezne dele salona. Gre za umetelne kovaške izdelke, vgrajene v les in medenino, vse skupaj pa je zelo lepo, skladno in deluje res luksuzno.

Robi Struna je širši javnosti tako rekoč neznan umetnostni kovač, ki pa ga poznavalci in ljubitelji te umetnostne obrti izredno cenijo in spoštujejo. Naročila dobiva od vseh povsod, še posebej iz tujine, kjer je, zlasti za petične naročnike v Italiji, Avstriji in hrvaški Istri naredil dela, ki so vredna obudovanja. Večino stvari, ki jih prevzame, izvede sam, in to od zasnove do izvedbe in montaže. Pri vsem pa je mladi mož, ki živi samo za svoje ustvarjalno delo, še izredno inovativen, saj "pogrunta" tudi take stvari in tehnične rešitve, ki bi jih lahko patentiral. Tako je skoval žar, ki s posebnim sistemom zrcal in drugih tehničnih rešitev "deluje" na sonce in ustvari temperaturo do 180° Celzija. Eno njegovih večjih del je gotovo oprema za dvorec v Avstriji. Med drugim je za ta dvorec naredil tudi kovane lestence, ki v premeru meri 2,8 m, v višino 2,4 m, tehta okoli 400 kg, obešen pa je na 11 m dolgih, prav tako ročno kovanih verigah; s pomočjo elektromotorja z daljinskim upravljanjem je moč lestence spuščati ali dvigovati za 8 metrov.

Vse to in številne druge stvari Robi izdeluje v preprosti delavnici, ki si jo je uredil v nekdanjem skednju; tam, kjer je bil hlev, sedaj sestavlja večje stvari, kjer je bilo včasih gnojišče, je kovačija, na kraju, kjer je stala

listnica, pa orodjarna. Vse orodje si, kot se za pravega kovača spodobi, Robi naredi sam. Pa sploh ni izučen kovač, marveč ključavničar. Več let se je vsak

Robi Struna pri delu v svoji kovačiji.

dan tako kot številni Suhokranjci vozil na delo v ljubljanski Litostroj, potem nekaj časa delal pri obrtnikih, pred štirimi leti pa se je odločil da bo začel na svoje, in to kar doma. "Začel sem tako rekoč brez vsega," začne pripovedovati v pojočem suhokranjskem narečju. Le varilni aparat in kotno brusilko je imel. Obrt se je glasila: lahke kovinske konstrukcije, v praksi pa je v glavnem delal vrtno ograjo za prijatelje in znance. "Tako

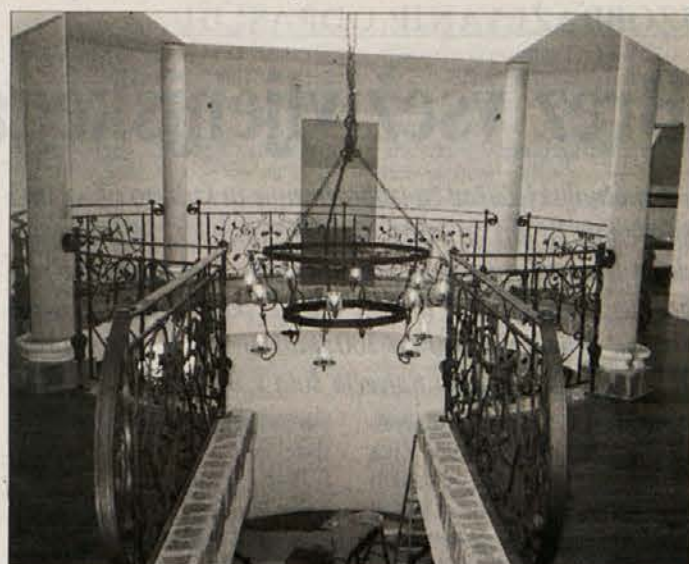
iz veselja, bolj zase, pa sem naredil kakšen lestenec, stajalo za rože, ampak nič kovanega. Prvo stvar, ki sem jo tudi 'otolkel', so bile okenske rešetke." S kovaštvom Robi ni imel nič, o kovaškem delu ni nič vedel, nobene kovača ni poznal, niti v kovačiji do takrat še ni bil.

Znanec, ki je videl, da ima smisel in voljo, mu je predlagal, da bi za hišo njegove znanke, podjetnice iz Trzina, naredil zavite stopnice z ograjo. Za bistrega in ambicioznega suhokranjskega fanta je bil to izziv, ki se ga je lotil zavzeto in z vsem žarom. Naredil je samonosilne spiralne stopnice, da so jih hodi gledal od daleč. Še danes jim rečejo "slavne Strunove stopnice". Te je videl tudi italijanski podjetnik, eden od opremljevalcev ladje *Grand Princess*. Tako ga je prevzelo, da je šel gledat, v kakšnem sodobnem obratu je to "čudo" nastalo, kateri inženir ga je zasnoval in katera ekipa ga je naredila. Pa je prišel v Klečeto bogu za hrbtom, videl Robijevo revno delavnico in takoj uvidel, da gre za izjemno nadarjenega človeka, železu predanega čarodeja. "To naročilo je pravzaprav začrtalo mojo nadaljnjo pot v umetnostno kovaštvo," pravi Robi. Z njim si je tudi finančno tako opomogel, da se je trdno postavil na svoje noge.

"Če ne bi dobil tega naročila, sploh ne bi vedel, da imam ta dar," prizna.

Od takrat se naročila kar vrstijo, da jih skoraj ne more dohajati. Vsega pa tudi ne vzame. "Delo me mora veseliti, biti mora izziv, hkrati pa me ne sme omejevati, ampak mora biti tako, da lahko ob njem sproščam svojo domišljijo in uresničujem svoje zamisli," pravi Robi. Ko ta samouki umetnostni kovač ustvarja, je ves prevzet, poje ob delu in železo mu odpeva.

Eno od del, ki ga sedaj ustvarja, je kovani oltar za stiški samostan, iz Francije pa ima naročilo za večji oltar s fontano. Še letos naj bi pripravil v Ljubljani razstavo svojih izdelkov; kar bo možno, bo tam razstavljeno, ostala njegova večja in pomembnejša dela pa bodo predstavili na diaprojektivnih ozidjih z video tehniko. Za to razstavo namerava izdelati tudi mizo s 6 fotelji v stilu Ludvika XVI. "Zase pa bom naredil fontano s sončnicami," napoveduje. Iz Nemčije ima naročilo za 150 kovanih postelj. Vsaka bo unikat. "Masovna proizvodnja me ne zanima. Moje ambicije so drugačne - ne samo umetnostno, ampak umetniško kovaštvo." Pa vendar razmišlja, da bi v domačem kraju zaradi vse večjih naročil in povpraševanja

OGRAJA IN LESTENEC - Za petičnega naročnika v Avstriji je Robi Struna zasnoval, izdelal in montiral kovano ograjo in lestenec za njegov dvorec.

po njegovih izdelkih odprl tudi nekakšno industrijsko kovaško proizvodnjo, v kateri bi lahko dobilo delo kakih 10 ljudi. Sedaj ima redno zaposlenega enega delavca, občasno pa za pomoč dobi še kakšnega.

Robijeve izdelke in njegove tehnične rešitve so tudi v Novem mestu. Tako je s kovano ornamentiko opremil bistro Bobič, vse, kar je kovanega pri obnovljeni Zupanovi hiši ob sprehajalni poti iz Kandije v Ravoglog, je njegovo delo, pa kovani izdelki pri obnovljeni hiši Čuk na Kapitlju vključno z inovativno izvedeno vrtno daljinsko uravnavano pomično ograjo; pred kratkim so v Novem mestu odprli picerijo Novak, za katero je kovani del opreme tudi naredil Robi. Delal je za slikar

ja Franceta Slano, ki si je uredil hišo in atelje na Krki, v Ljubljani je opremil lokal Pri podkvi in še marsikaj bi se našlo. "Naročil imam toliko, da bi jih pet ljudi komaj zmoglo v letu dni," pravi.

Da bi si razširil obzorje in poglobil znanje, se je lani ob delu vpisal na arhitekturo in že opravil nekaj izpitov. Tudi profesorji na fakulteti s spoštovanjem gledajo na njegovo delo.

Samouki kovač iz Klečeta, ki je naredil ograjo okoli obnovljene cerkve sv. Mohorja in Fortunata v Žužemberku, pa je zazrt naprej. Želi biti ne samo cenjen umetnostni kovač, ampak priznan kovač umetnik, katerega izdelki bodo razstavljeni v galerijah.

A. BARTELJ

USPEŠNA ZNANSTVENICA

Najpomembnejše je resno študiranje

Nekateri potrebujejo za utrjevanje znanja več časa, a radi hodijo v šolo. Spet drugi z lahkoto dojemajo učno snov, a jih bolj kot učenje zanimajo druge stvari. Petra Štefanič iz Črnomlja pa ima to srečo, da ima rada šolo, učenje pa ji ne povzroča težav. Ne čudi torej, da ima pri petindvajsetih letih v žepu diplomi iz kemije in farmacije, lansko jesen pa je vpisala še doktorat.

Petra je po drugem letniku črnomaljske gimnazije odšla na šolanje v Ljubljano. Odločila se je za mednarodno maturo na bežigradski gimnaziji. Pouk je torej imela v angleškem jeziku in danes priznava, da je bilo prvih nekaj tednov precej hudo. Toda ko je osvojila osnovne pojme, je spoznala, da le ni tako težko. Predvsem pa ni nikoli pomislila, da bi vrgla puško v koruzo in odšla v šolo nazaj v Črnomelj. "Na mednarodni gimnaziji mi je bilo med drugim všeč, da smo imeli le šest predmetov: poleg matematike, angleščine in slovenščine, ki so bile temeljne, sem si izmed naravoslovnih predmetov izbrala še kemijo in fiziko, med družboslovnimi pa socialno antropologijo. Vse te predmete sem imela, seveda v angleškem jeziku, tudi na maturi," pripoveduje.

"Na mednarodni gimnaziji nismo imeli ocen. Testi, ki smo jih izpolnjevali, so bili točkovani, točke pa zgolj informativne. Ustnega spraševanja ni bilo, veliko pa smo debatirali. Profesorji so že po naših debatah ugotovili, koliko znamo, zlasti še, ker je bilo v razredu le dvajset dijakov in nismo bili zgolj številke. Učili smo se prostovoljno, kolikor smo pač sami hoteli. Vendar pa je bilo to učenje za naše znanje in ne za ocene, temeljilo pa je na razumevanju in interpretaciji učne snovi in ne na 'pifljanju'. Pri-

znam, da smo bili precej ambiciozni, a v pozitivnem smislu. Tudi prisotnosti pri pouku niso preverjali, a nismo 'špricali' in tudi sicer nismo izkoriščali zupanja profesorjev," se spominja Štefaničeva, ki je bila odličnjakinja tako v osnovni šoli kot v črnomaljski gimnaziji, z odliko pa je naredila tudi mednarodno maturo.

Petra Štefanič

Petra se je odločila za mednarodno maturo predvsem zato, ker se je želela naučiti čimveč angleščine, vedela pa je tudi, da je učni program zelo kakovosten. Čeprav je po končani gimnaziji kar nekaj njenih sošolcev odšlo na šolanje na ugledne ameriške univerze, se je sama raje odločila za študij v Ljubljani. "Šolnine v tujini so izredno visoke, menim pa, da je tudi

dodiplomski študij v Sloveniji zelo kakovosten," je prepričana Štefaničeva. Odločila se je za študij kemije, za katerega jo je navdušila njena gimnazijska profesorica. Vendar je bila po prvem letniku precej razočarana nad študijem, saj je šlo predvsem za nadgradnjo srednješolske kemije, medtem ko se prava kemija začne šele v višjih letnikih. Najprej je razmišljala, da bi se prepisala na drugo fakulteto, a ker je imela pogoje za vpis v 2. letnik, se je odločila, da nadaljuje s študijem kemije, hkrati pa je vpisala še farmacijo, kjer so ji priznali nekaj izpitov iz kemije. Ker pa je junija naslednje leto izpolnjevala tako pogoje za vpis v 3. letnik kemije kot v 2. letnik farmacije, je nadaljevala s študijem na obeh fakultetah. "Hkrati študij na teh dveh fakultetah ali nasploh na dveh samostojnih študijih ni prav pogost, zato so me opozorili, da moram paziti, da bom opravila vse vaje, ki so se sicer prepletale, in izpite. Na kakšen način bom vse to usklajila, je bil moj problem. Vendar je bilo z dobro voljo in vztrajnostjo mogoče prebroditi težave, res pa je, da sem dajala prednost kemiji, ki sem jo najprej vpisala," pripoveduje simpatična Petra.

In kje vidi skrivnost uspešnega študija na dveh zahtevnih fakultetah? "Pomembno je resno študiranje. Imam srečo, da lahko dolgo zelo intenzivno študiram. Dobro pa je tudi, da študent vseh obveznosti ne odloži na konec šolskega leta, temveč čimveč naredi sproti s kolokviji in si s tem razbremeni izpitno obdobje," pove Petra, ki je do sebe zelo neizprosna in dosledna. Njena glavna motivacija za študij pa je bil strah, da ne bi naredila izpita. Nikoli

namreč ni padla na izpitu in je redno diplomirala iz kemije junija 1998 ter iz farmacije letošnjega junija. Za diplomu na kemiji je dobila tudi studentsko Prešernovo nagrado. Konec lanskega leta se je zaposlila na katedri za farmacevtsko kemijo Fakultete za farmacijo, hkrati pa vpisala tudi doktorat iz biomedicine. Na srečo v službi dela program za doktorat. "Saj je naporno, a kar nekako gre. Vendar pa tako, kot sem študirala hkrati na dveh fakultetah, ne bi želela delati tudi dva doktorata. Res je, da je znanost težka, a zanimiva, ker gre za inovativno in ne rutinsko delo. Zavedam pa se, da bom, kljub temu da se trudim in veliko vlagam v znanje in raziskave, nekaj let ždela v slepi ulici," pravi.

Štefaničeva je prejela Zoisovo stipendijo za nadarjene, ko pa je diplomirala iz kemije, je bila, dokler se ni lani zaposlila, Krkina stipendistka. V novomeški Krki so ji dovolili, da se zaposli na fakulteti, a ne bi imela nič proti, če bi pozneje dobila službo v Krki. Dobro se zaveda, da s svojim znanjem v Beli krajini ne bi našla zaposlitve. Toda če bi se ji odprla pot v akademsko kariero, se ne bi branila niti postdoktorskega študija v tujini. Vendar pravi, da tako daljnje prihodnosti ne namerava napovedovati, zagotovo pa ve, da bo ostala znanstvenica. A kljub vsem uspehom, ki jih je v tako kratkem času dosegla pri svojem izobraževanju, Petra ostaja skromna in trdno na realnih tleh. Še vedno se skoraj vsak teden vrača v rodni Črnomelj, velika sprostitvev po zahtevnem znanstvenem delu pa je zanj plesanje v folklorni skupini iz Dragatuša.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

GLASBENA SKRINJA

Muza moj'ga bluza

Da so Andreju Šiferju, uspešnemu slovenskemu pevcu in kantavtorju, všeč "ženske, ki pijejo pivo, se smešljajo in gledajo iskri", in ki "dobro vedo, da jim po pivu prsi rastejo", vse pogostejše slišimo na valovih številnih radijskih postaj, pa tudi da ima Muzo svoj'ga bluza in da mu angel iz Bohinja na uho šepeta, da ga pa prej ali slej zagradi heksen blues. Seveda, radijske valove in poslušalce spet osvajajo nove Šiferjeve pesmi, tokrat z albuma *Muza moj'ga bluza*, ki je na kompaktni plošči Dallas Recordsa že v trgovinah. Lirično obsejanskim Šiferjemim verzom osmih pesmi dela družbo Prešernova balada Neiztrohnjeno srce, ki ji je Šifer napisal melodijo, in Raya Davisa melodija, ki ji je Šifer priredil slovensko besedilo. Skupaj deset skladb, posnetih v ameriških in britanskih studijih v sodelovanju s tujimi glasbeniki.

Jože Galič in Glasba iz Slovenije

Ljubitelji narodno-zabavnih melodij poznajo Jožeta Galiča kot avtorja melodij in muzikanta, ki je na naši glasbeni sceni dve desetletji deloval z Ansambлом Slovenija in z njim posnel kar enajst plošč, kaset in zgoščenk, sodeloval pa v več kot dvesto radijskih in televizijskih oddajah. Posledje bodo njegovo ime in glasbo, ki jo piše, povezovali s skupino Glasba iz Slovenije. Predlani je namreč začel snemati doslej še neobjavljene skladbe, pri tem pa so se mu pridružili odlični instrumentalisti in pevci ter njegova družica Cita s citrami, ki zdaj tvorijo ansambel nekoliko nenavadnega imena Glasba iz Slovenije. Snemanja so v sodelovanju še z nekaterimi gostujočimi glasbeniki zaključili letos spomladi in tu je zdaj nov album z 12 melodijami, ki mu Galič pravi kar "projekt mojega življenja". Izšel je pri glasbenem založništvu Heli-

don. Glasba na albumu je zelo slovenska, brez tujih vplivov, besedila pa opjevajo resnično življenje in težave malih ljudi.

Ansambel Alojza Grnjaka

Nika Records je avgusta poslala na tržišče dvojno cedelko oziroma štiri kasete 44 izbranih skladb z dveh velikih in več malih plošč ansambel Alojza Grnjaka in vokalnega kvarteta Marles. Plošč ni več mogoče nikjer dobiti, po melodijah znanega prleškega ljudskega muzikanta pa so ljubitelji starih viž pogosto povpraševali. Zdaj si lahko omislijo kompaktni plošči ali kasete ter prisluhnejo skladbam, za katere Grnjak najde navdih med vinorodnimi griči rojstne Prekije in v vsakdanjem življenju tamkajšnjih ljudi. Kot pravi ljudski muzikant ne pozna not, pesmi ustvarja po posluhu, h končni podobi pa pripomorejo tudi drugi člani ansambla.

Skupaj za vedno

Trikratni zmagovalci Lojtree domačih, lanski dobitnik bronaste Glasbe in še številnih drugih nagrad na festivalih in tekmovanjih, Ansambel bratov Poljanšek, je pri založništvu Menart izdal nov album z naslovom *Skupaj za vedno*. Na albumu je dvanajst instrumentalnih in pevskih skladb.

Tomaž Rajterič - kitara

Za ljubitelje resne kitarske glasbe je na tržišču že nekaj mesecev cedelka vodilnega slovenskega kitarista Tomaža Rajteriča. Glasbenik ima kljub mladosti za seboj veliko uspešnih nastopov doma in na tujem kot solist in kot član različnih komornih skupin, prejel pa je tudi več odmevnih mednarodnih nagrad. Glasbeni kritiki poudarjajo predvsem njegovo muzikalno poglobljenost in odlično tehniko. Za svoj prvi album je Rajterič izbral suito na cikla dveh mojstrov kitarske glasbe, španske skladatelja Isaaca Albeniza in brazilskega skladatelja Heitorja Villa-Lobosa.

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Brez vseživljenjskega učenja ne gre več

Črnomaljski Zavod za izobraževanje in kulturo (Zik) ima štiri enote. V eni od njih, v Ljudski univerzi, že enainštirideset let poteka izobraževanje, v daljše izobraževalne programe, ki trajajo štiri mesece ali več, pa je vsako leto v povprečju vključenih 600 do 700 ljudi. S tem je črnomaljska Ljudska univerza tudi največja šola v Beli krajini.

Vendar pa se Ljudska univerza v okviru črnomaljskega Zika po marsičem razlikuje od drugih šol. Njihove skupine so zelo heterogene tako po starosti kot glede izobrazbe. V preteklem šolskem letu je štel najmlajši udeleženec izobraževanja komaj tri leta, najstarejši pa osemindesetlet. Poleg programov za pridobitev izobrazbe in splošnoizobraževalnih programov so namreč lansko jesen tudi uradno ustanovili univerzo za tretje življenjsko obdobje. Od ostalih šol se razlikujejo tudi po velikem številu programov, saj lahko ljudje vsako leto izbirajo med več kot tridesetimi programi. Delo na črnomaljski Ljudski univerzi pa je povezano predvsem s honorarnimi sodelavci z

vse Slovenije. Redno honorarno sodeluje s šolo okrog 100 ljudi. In kot je povedala direktorica Zika Nada Žagar, je njihovo preživetje skoraj v celoti odvisno od prihodkov, ki jih ustvari na trgu. "Sodelujemo z mnogimi ustanovami ne le v Črnomlju in Beli krajini, temveč tudi na državni ravni, prijavljamo pa se tudi na številne javne razpise. Zlasti pri izobraževanju odraslih pa se odločamo za programe, ki so zanimivi v naši okolici. Po eni strani imamo že tradicijo, saj izobražujemo več kot štiri desetletja, po drugi pa se lahko zelo hitro prilagajamo glede na povpraševanje ljudi po izobraževalnih programih. To je prav gotovo naša velika prednost," pravi Žagarjeva.

Ker je izobraževalnih programov veliko in bi bilo težko v nekaj stavkih predstaviti prav vse, se je direktorica odločila spregovoriti o izobraževanju odraslih. Zadnja leta so udeleženci izobraževanja odraslih, kot jih uradno imenujejo, vse mlajši, večinoma pa so stari do šestindvajset let. Med njimi jih je veliko, ki niso bili uspešni v osnovni ali v srednji šoli. "Velikokrat se ljudje odločijo, da po osemletnem šolanju pridejo k nam v osnovno šolo za odrasle. Morda vidijo prednost prav v tem, da jih je v kombiniranih oddelkih manj, navadno le osem, ter se jim lahko učitelji bolj posvetijo," ve iz izkušenj Žagarjeva.

Sicer pa direktorica ugotavlja, da so za Belokranjce še vedno zanimivi programi za pridobitev izobrazbe, čeprav so mislili, da se bodo ljudje vse bolj odločali za splošnoizobraževanje. Po njenem mnenju je za del mladih drugačna oblika izobraževanja, kakršno ima-

jo pri njih, zanimiva zato, ker so postavljeni v vlogo odraslih. Morda prav zaradi tega kdo tudi prej odraste in to je pomembna pozitivna izkušnja za mlade. Že drugo leto pa v Ziku poteka tudi učna pomoč udeležencem izobraževanja, a je žal namenjena le brezposelnim. Je pa dobrodošla za ljudi, ki si sami ne morejo pomagati, zlasti pri težjih predmetih, kot so tuji jeziki in matematika.

Nada Žagar si zelo želi, da bi začeli ugotavljati tudi, kako uspešni so pri izobraževanju. "A o tem se je začelo govoriti šele letos, odločila pa sem se, da bom prav o tej temi pripravila magistrsko nalogo. Po moji presoji je kvaliteta znanja kar zadovoljiva, seveda pa bo to potrebno še dokazati. V magistrski nalogi bom pripravila pregled izobraževanja za zadnje desetletno obdobje. Poskušala bom tudi ugotoviti, kakšna je bila nadaljnja usoda naših nekdanjih udeležencev izobra-

Nada Žagar

ževanja odraslih ter kako so bili s šolanjem pri nas zadovoljni. Svoje izsledke pa bom primerjala s slovenskim povprečjem. Sedaj sicer nimam v rokah še nikakršnih oprijemljivejših podatkov. Vem pa, da Ljudskim univerzam, tako tudi naši, raste ugled ter da danes ni prav nič več sramotno priti po znanje na takšno ustanovo," pravi Nada.

In njeno zadovoljstvo ni brez razloga. Ko je namreč pred trinajstimi leti prišla službovat na Zik, je bila zaprepačena nad nizko povprečno izobrazbo Belokranjcev. Zelo veliko jih nam-

reč ni imelo dokončane niti osnovne šole in so bili brez poklica. Tudi po zaslugi Zika se je izobrazbena raven v Beli krajini izboljšala, čeprav vsaj v Ziku še vedno niso povsem zadovoljni. "Ponudba izobraževalnih programov je vse večja in pestrejša, a je še vedno veliko izzivov. Vseživljenjsko učenje je namreč danes pomembnejše kot kdaj koli doslej. A ne zgolj zaradi vedno novih znanj in spoznanj, temveč tudi zato, ker bogati življenje," je prepričana direktorica Zika Nada Žagar.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

V MOHORJU SO JI POSTAVILI SPOMINSKO PLOŠČO

Maksa Gross je bila učiteljica z dušo

V začetku septembra so učenci nekdanje osnovne šole v Mohorju priredili slovesnost s postavitvijo spominske plošče svoji učiteljici Maksi Gross. Člani pripravljalnega odbora za postavitve spominske plošče Marija Petelin in Darinka Oražem, ki sta bili Maksini učenki in sta postali učiteljici, ter Tone Žagar, ki je kot gozdar in logar služboval v zaselku Predgozd, in njegova žena Milka se tako spominjajo Maksinega življenja:

Maksa Gross, po rodu iz Ljubljane, je bila rojena leta 1893. Preden je prišla v Rute, je poučevala v Koprivnici pri Jelšah. O njenem življenju in delu v tem obdobju ni veliko znanega. Na območju Rut, ki združuje devet vasi, je bil pouk organiziran že od leta 1922 v zasebni hiši v vasi Naredi. Šolo v Mohorju so začeli graditi leta 1929 in jo dokončali v februarju 1932. Pred Maksinim prihodom se je tu zvrstilo osem ali devet učiteljev. Decembra 1931 je prišla osemindesetletna Maksa z osemnajstimi leti delovne dobe kot pogodbeni učiteljica in tik pred koncem gradnje Mohorske šole začela redno poučevati v Naredih.

Bila je prva stalna učiteljica in je vsa leta poučevala sama v dveh izmenah: dopoldan starejša učence, popoldan mlajše. Pa tudi ponoči je delala za šolo. Vsak dan se je pri pouku zvrstilo 38 do 70 učencev. Pomoč pri poučevanju je dobila le enkrat in to leta 1941, ko je za šest mesecev prišel učitelj Mirko Demšar.

Učenci so z njenim prihodom dobili strogo, dosledno in natančno učiteljico, ki je s posameznimi učenci utrjevala snov, dokler jo niso osvojili. Poudarjala je domoljubno vzgojo, red, čistočo, delovne navade in odnos učencev do narave. Pred vojno je šola zaradi urejenega vrta, cvetlic in sadovnjaka, kjer so imeli učenci praktični pouk, veljala za najbolj urejeno v Dravski banovini. Šola je postala tudi družabno in kulturno središče Rut. Maksa je živela za šolo in zraven skrbela za invalidno sestro dvojčico, zaradi česar je tudi ostala samska. V začetku je imela svojo gospodinjko pomočnico, po vojni pa se je ta poročila. Maksa je morala sama

poskrbeti tudi za gospodinjstvo in delo v šoli, saj je vsa leta sama kurila peči še pred začetkom pouka. Pomagala je učencem, ki so se pripravljali za vstop v gimnazijo in je kot edina usposobljena pisala razne prošnje in podobno za vse prebivalce Rut. Imela je izredno lepo in enakomerno pisavo, nekoliko podobno gotiči, zato je dajala velik poudarek lepi pisavi učencev. Učencem, ki niso lepo pisali, je napisano kar raztrgala. Skrbela je tudi za čistočo otrok. Pri vstopu v šolo jih je pregledala, in kdor ni bil dovolj čist, se je moral umiti v žabji mlaki sredi vasi, ki je služila napajanju živine. Neizprosno je skrbela tudi za čistočo razreda in ostalih prostorov. Med vojno, poleti 1943, je Mohorsko šolo, da je ne bi zasedli nasprotniki, požgala Šerčerjeva brigada. Ko so prišli partizani z nalogom za požig šole, je od njih zahtevala, da se pred vstopom v šolo sezujejo, in ubogali so jo.

Prebivalci Rut so se iz požgane vasi preselili v dolino. Maksa je s sestro živela na Rašici, kjer je tudi poučevala, in se je jeseni istega leta vrnila v Rute.

V vasi Boštetje je v zasebni hiši spet začela poučevati rutarsko mladino, kolikor je je še ostalo. Nekateri so se vrnili šele po vojni. Učenci, nekateri med njimi več let niso obiskovali pouka, so morali nadoknaditi vse zamujeno. V težkih razmerah, brez zvezkov in table, so z ostanki apna pisali kar na vrata razreda. Po vojni se je v Mohorju začela obnova šole, pri kateri so s prostovoljnimi delom pomagali vsi Rutarji. Tako je Maksa nadaljevala s poučevanjem otrok in oskrbo sestre. Z leti so ji zaradi dela ob petrolejki začele pešati oči in zaradi kurjenja peči je imela opekline na rokah. Maksa je učila kar 50 let, od tega 32 let v Rutah. Leta 1952 ji je umrla sestra, istega leta bi se lahko Maksa upokojila, vendar je delala do popolne izčrpanosti in se je upokojila šele leta 1963. Po upokojitvi je leto dni živela v Robu, nato je odšla v Dom upokojencev v Ponikve, kjer je leta 1967 umrla.

Postavitve spominske plošče v zahvalo učiteljici Maksi Gross se je udeležilo preko 200 ljudi. Med njimi je bilo okoli 50 od 150 še živih učencev, nekateri so prišli od daleč, celo na invalidskih vozičkih. Mnogo se jih ni poznalo med seboj, saj loči najstarejše in najmlajše razlika dvaintridesetih let. Ganljivo je bilo videti toliko ljudi, ki so se s spoštovanjem spomnili svoje učiteljice in okoli petdeset že preminulih sošolcev in sošolk.

BARBARA ŽAGAR

Pripravljalni odbor za postavitve spominske plošče učiteljici Maksi Gross: Marija Petelin, Tone Žagar in Darinka Oražem.

DRUGAČNE POTI DO ZNANJA

Naj učenje postane duhovna vrednota

Borza znanja, Središče za samostojno učenje Edus in študijski krožki so tiste drugačne poti do znanja, ki jih v svoji ponudbi združuje novomeški Razvojno izobraževalni center (RIC) - središče, ki omogoča raznovrstno izobraževanje. Te drugačne poti so za njihove uporabnike brezplačne, njihovo delovanje pa je omogočilo Ministrstvo za šolstvo in šport, od letos dalje pa še Mestna občina Novo mesto.

Novomeška Borza znanja - danes jo vodi Ana Granda - je bila ena prvih v Sloveniji. In kaj so borze znanja? To so informacijska središča, v katerih brezplačno zbirajo, urejajo in posredujejo podatke o ljudeh, ki znanje iščejo, in tistih, ki znanje ponujajo. "V borzo znanja se lahko vključi vsak, ki se želi nekaj naučiti, s svojim znanjem pomagati drugim ali pa sodelovati v kakšni dejavnosti. Mi smo nekakšna telefonska posredovalnica in jim pri izpolnitvi teh želja pomagamo. Brezplačno je naše posredovanje in iskanje, o ceni ob izmenjavi posameznih znanj pa se dogovorita povpraševalec in ponudnik sama," je povedala direktorica RIC-a Vesna Dular. Podatke, ki jih kdo potrebuje, skušajo

nenavadne pa se uvrščajo: informacije o Indoneziji, recept za varjenje piva, izdelovanje izdelkov iz slame, ličkanja in leske, strojenje ovčjih in kozjih kož na star način, rezbarjenje, gojenje kukmakov, slikanje na avtomobile, izdelovanje tridimenzionalnih slik, zbiranje stare ljudske glasbe... Vse, kar od uporabnikov borze pričakujejo v zameno, pa je, da jim sporočijo svoje vtise in izkušnje, tako da vedo, koga priporočiti vnaprej ali kdo izkoristi Borzo znanja in podobno.

Učimo se sami

V tednu vseživljenjskega učenja bo drugo leto delovanja zaključil Edus - središče za samostojno učenje. Edus je namenjen vsem, ki

računalniške programe in internet, od jezikov pa sta po pričakovanju daleč v ospredju angleščina in nemščina. "Programi so lahko tudi dopolnilo za utrjevanja znanja in klasičnim oblikam izobraževanja. Veliko pozornosti posvečamo širitvi naše palete programov in učnih gradiv," je razložila Dularjeva. Edus je odprt vsak dan, po dogovoru tudi v soboto, za njegov obisk pa se morajo uporabniki najaviti po telefonu ali osebno, da jim pripravijo učno mesto.

Vsak uči vsakega

Tretja med drugačnimi potmi znanja so študijski krožki, ki so se kot posebna oblika izobraževanja odraslih pojavili na prehodu iz 19. v 20. stoletje v ZDA, na Švedskem in v Angliji. Pri nas so se v sodelovanju z Andragoškim centrom Slovenije, s katerim RIC tesno sodeluje tudi pri ostalih zadevah iz opisanega programov, uveljavili v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje in različnih zavodov za izobraževanje. Študijski krožki - lahko so tematski, tečajni, diskusijski ali raziskovalni - so ljudem prijazna oblika osvajanja novih znanj in preživljanja prostega časa. V njem se ne glede na izobrazbo zbere 5 do 12 ljudi, ki jih druži neka vsebina. Udeleženci so enakopravni, krožek vodi eden izmed članov, lahko pa si poiščejo tudi mentorja. Vodilo krožka je "vsak uči vsakega", njegove teme pa so neomejene, odvisne od želja in potreb ljudi. Pri vodenju študijskih krožkov in Edus-a v novomeškem RIC-u se dopolnjujeta Meta Gasperšič in Zvonka Potočar. "S pilotskim projektom študijskih krožkov smo začeli predlani, lansko leto pa se je ta dejavnost v RIC-u zelo razvila. Okoli 100 ljudi je sodelovalo v osmih študijskih krožkih, in sicer: Tibetanske vaje pomlajevanja (te so bile najbolj obiskane), Oblikujemo skupaj, Teatime ali klepet po angleško, Zdravilna zelišča, Andragoški pogovori. Kako pomagati otroku, kadar ima težave, in Bralna kultura. Slednja dva sta dobila nagrado Andragoškega centra Slovenije. Vse to in veliko zanimanja potrjuje potrebo in smiselnost krožkov!" je zaključila direktorica RIC-a Vesna Dular. Nekateri študijski krožki so letos že začeli s svojim delovanjem, k sodelovanju pa vabijo nove člane z novimi predlogi vsebin.

Drugačne poti do znanja so odprte. Odprte so vsem, ki iščete nov in drugačen pristop do znanja in menite, da za učenje ni nikoli prepozno.

MOJCA ŽNIDARŠIČ

ZDRAVILNA ZELIŠČA - Članice študijskega krožka Zdravilna zelišča so 26. maja na osnovni šoli Bršljin pripravile naravoslovni dan. Na sliki: Tilka Uhan učenec predstavlja zelišča.

najprej najti v njihovi bazi, nato pa v bazi ostalih borz znanja po Sloveniji, vse so namreč povezane z osrednjo slovensko borzo v Ljubljani. Če želimo podatkov tudi tam ni, jih poskušajo najti s pomočjo oglaševanja v medijih. Od začetka delovanja borze leta 1996 je usluge borze uporabilo že 937 članov, od 1. septembra lani do 30. julija letos pa 157. Med njimi je bila večina žensk, v starostni strukturi pa prevladujejo mlajši od 30 let.

Največ ponudb in povpraševanj je za inštrukcije s področja jezikoslovja, računalništva in informatike ter statističnih in matematičnih znanj, med najbolj zanimive in

drugače nimajo možnosti, prostora ali potrebnih pripomočkov, da bi se lotili učenja. Novomeško središče, katerega najpogostejši uporabniki so dijaki, študentje in odrasle brezposelne osebe, ima šest učnih mest, opremljenih z računalniki, in veliko izbiro interaktivnih programov na CD-romih za učenje tujih jezikov, računalniških programov in strokovnih programov za različne predmete, internet...

Kot že samo ime pove, je središče namenjeno samostojnemu učenju, seveda pa na pomoč vedno priskoči tudi mentor oz. tutor. V dveh letih ga je obiskalo preko 460 uporabnikov, ki se najpogosteje učijo delati z računalnikom, uporabljati različne

ZGODOVINA NEKEGA KRAJA

Trava nekoč občina, potem pa pozabljena

Naselje Trava leži na skrajnem jugozahodnem delu Dragarske, izrazito kraške in konfiguracijsko izredno razgibane kraške doline, v kateri je umeščenih pet vasi. Trava leži v položnem predgorju, desno od nje dominira 1064 m visok Travljanjski vrh, na koncu vasi pa se svet strmo spusti v čabransko dolino. Skozi vas poteka republiška cesta, ki se vratolomno spušča po strmini do mejnega prehoda Podplana. V tej strmini so še tri naselja.

Ko je bila Trava še občina, je pod njeno okrilje spadala le Podplanina, Pungert in Črni Potok pa v občino Osilnica, po cerkveni plati pa v župnijo Draga. Ti, na videz dokaj nepomembni kraji pa so bili v preteklosti večkrat predmet političnega kupčkanja krajevnih veljakov. Danes so sestavni del občine Loški Potok.

Vsa Dragarska dolina in prej omenjene vasi nad Čabranko so verjetno, tako vsaj zatrjujejo domačini, spadali pod kočevsko glavarstvo. Cerkvena oblast pa se je širila iz doline Kolpe. Na Travi je bila tudi prva kaplanija, ki je nastala leta 1799 in bila 1834. na prizadevanje kaplana prestavljena v Drago, kjer je še istega leta nastala župnija, kaplan Nikolaj Busic pa prvi župnik v Dragi. Seveda je bila cerkev na Travi zgrajena mnogo prej, nekateri indici pa kažejo na to, da je tudi v Dragi stala cerkev z obzidjem in je bila v času ustanovitve župnije prenovljena. Travljanjska cerkev je bila zgrajena vsaj okrog leta 1500 in tja so verjetno prihajali duhovniki vsaj občasno, če drži teza, da je bila kaplanija ustanovljena 1799. leta. 1526. leta je dal nadvojvoda Ferdinand podpisati vse cerkvene dragocenosti. Del teh dragocenosti so morali oddati tudi na Travi in sicer: 3 ogrske goldinarje v zlatu, en funt vinarjev, en srebrn kelih z bakrenim podstavkom in pateno.

Glede na ta dejstva, je Trava najstarejše naselje v tej dolini, ki je imelo še velik strateški in trgovski pomen. V 17. stoletju se je preko Trave zelo razbohotilo tihotapstvo, zato so 1676. leta postavili mitnico. Kaj so tihotapili, viri ne omenjajo. Morda je na to vplival naglo se razvijajoči Čabar, od Trave oddaljen dobrih 5 km, kjer so 1651. leta zgradili plavž, ki je gospodarsko gotovo vplival tudi na življenje v tej vasi, v bližini pa so se naseljevali tujci, rudarji in železarji, ki so tja prihajali z Gorenjske, iz Avstrije in celo Nemčije. A plavž ni imel dolge dobe. Lastniki Zrinjski so imeli v Čabru velike težave. Vsaj dvakrat je bil plavž ogrožen od visokih voda in tudi rude je začelo primanjkovati, pa so jo začeli kopati na Travi, v Srednji vasi in v bližini Drage. Železarstva je bilo konec okrog 1796. leta in tako je s propadom plavža in kopanjem rude presahnil dohodek vaščanov.

V Urbarju je Trava prvič omenjena 1498. leta, a je gotovo starejša. Ne moremo zanesljivo trditi, kdo so bili prvi naseljenci. Ve pa se, da je bilo obširno Kočevsko naseljeno le na obrobjih, zato so Orterburžani začeli naseljevati te obširne gozdne predele v 14. stoletju predvsem iz gospodarskih razlogov s kolonisti s Koroške, ki so se v naslednjih stoletjih naselili tudi na Travi in v še nekaterih vaseh Dragarske doline.

Travo so večkrat ogrožali tudi Turki. Še zdaj je ohranjeno mogočno obzidje v gornjem delu vasi, v katerem so danes pokopališče in ostanki cerkve, ki je v svoji zgodovini večkrat gorela. Prvič je v zvonik udarila strela in je pogorel, drugi je cerkev v celoti z vso opremo pogorela 4. julija 1897. leta. Takrat je pogorela tudi šola in ves zgornji del vasi in tretjič med zadnjo vojno. Zažgali so jo partizani, menda zato da se ne bi na Travi utrdili Italijani ali kakšna druga vojska. Ali je starejša, cerkev ali obzidje, se ne ve. Pravijo, da so na Travi pokopavali celo umrle iz oddaljenega Gerova. Takrat je namreč velik del današnjega hrvaškega ozemlja spadal pod kočevsko gospodstvo in so menda te predele zemljiški gospodje enostavno zakeckali.

Že iz podatka, da je bila Trava občina, je razvidno, da je v pretek-

losti verjetno pomenila veliko več, kot je danes znanega. Ni podatkov, kdaj je bila ustanovljena, delovala pa je vse do 1937. leta, ko se je združila z Drago. Po popisu prebivalstva 1900. leta (Vir: Leksikon občin za Kranjsko), ki je bil narejen 31. grudnia 1900 in natiskan na Dunaju 1906. leta, se lahko ugotovi naslednje stanje. Občina Trava (Obergras) je takrat spadala pod glavarstvo Kočevje in v davčni okraj Velike Lašče in je merila 2610 ha. V občini je bil samo en veleposestnik. Imena popis ne navaja, pač pa sledi pojasnilo, da se za veleposestnika šteje tisti, ki ima najmanj 200 kron davka. Ob popisu je imela občina 678 prebivalcev. Vsi so bili katoličani. Nemški občevalni jezik je uporabljalo 314, slovenski pa 279 prebivalcev. V občini je bilo 140 hiš. Pod občino Trava pa so spadale še naslednje

Marjan Križ, predsednik vaškega odbora

vasi: Medvedjek (Barenheim), na nadmorski višini 1001 meter, je imel ob popisu 23 prebivalcev. Prevladoval je slovenski jezik. Vas je imela 14 hišnih števil in žago. Kaj se je dogajalo s temi ljudmi, se ne ve, dejstvo pa je, da je imela vas samo 13 let prej 85 prebivalcev. Danes vasi ni več. Močno se je spremenilo število prebivalcev v Podplanini. (Popis vas imenuje Planina oz. Alben). Imela je 19 hiš in 119 prebivalcev (33 moških in 86 žensk). Občevalni jezik je bil slovenski.

V srednji vasi (Miterrgras) so našli 176 prebivalcev (67 moških in 109 žensk.) Prevladoval je nemški jezik.

Stari Kot (Altwinkel) je imel 174 prebivalcev (63 moških in 111 žensk), jezik pa je bil skoraj v celoti slovenski.

Trava (Obergras), sedež občine, je imela 186 prebivalcev (66 moških in 120 žensk). Vas je imela 36 hiš, občevalni jezik pa je bil, razen ene izjeme, v celoti nemški. Imeli so enorazredno šolo, gasilce, babico in seveda občinski urad.

To o jeziku pa pravijo vaščani, da ne drži. Še vsi živijo se spominjajo svojih očetov in celo dedov, ki so govorili slovensko in slovensčino poučevali tudi v šoli. Očitno gre tudi pri tem uradnem popisu za zlorabe. Če podrobno spremljamo zapis, opazimo, da so številčno močno prevladovali ženske. To gre verjetno pripisati dejstvu, da je velika večina moških že v zadnjih 20 letih preteklega stoletja množično odhajala v Ameriko in v nekatere evropske države. Travljanji pravijo, da se cele družine niso izseljevale, to so počeli le moški, in morda tudi kakšna ženska, ki pa so se občasno vračali in zopet odhajali. Morda bi veljalo zapisati še stanje živine v tedanji občini. Našli so 8 konj, 404 govedi, 240 ovac in 84 prašičev. Kakšno pa je stanje sto let pozneje? Na Travi je morda še nekaj drobnice in morda kakšen bicek, krave pa nobene več.

Pravijo, da je nekako okrog 1880. leta v teh krajih nastopila velika revščina, ki je ljudi prisilila, da so začeli množično odhajati čez

lužo. Seveda so se preostali, ki so ostali doma, intenzivno pečali s kmetijstvom, živinorejo, gozdarstvom, kuhanjem oglja, furanjem, preko zim pa odhajali na sezonska dela v hrvaške gozdove. Tipične obrti v vasi ni bilo nikoli, so pa seveda imeli čevljarja, krojača, kovača, trgovino in kar nekaj gostiln, ki so obratovali v različnih časovnih obdobjih. Znani so bili vaški sejmi, ki so bili na Travi dvakrat letno. Čeprav so imeli šolo, ni znano, da bi v prejšnjem stoletju kdo prišel do visoke izobrazbe. Družine so bile velike in skromen zaslužek je komaj zadoščal za preživetje lačnih ust. Podobno je bilo življenje tudi med obema vojnoma.

Omenili smo že, da je bilo s temi kraji veliko političnega kupčkanja že v prvi Jugoslaviji. Ti kraji so bili

proti volji prebivalcev priključeni Savski banovini, zaradi česar so vojno doživljali nekoliko drugače, saj so bili z aneksijo priključeni kraljevini Italiji. Takšna razdelitev in podeljevanje državljanstva pa nista vplivali na to, da ne bi nekateri vasi gorele in so bili ljudje množično deportirani v razna taborišča. Italijanska zasedba je še najmanj odgovarjala Kočevarjem, zato se jih je večina že 1941. leta odselila. Samo s Trave je odšlo 14 družin, podobno pa se je dogajalo tudi v drugih vaseh.

Po kapitulaciji Italije so te izpraznjene hiše naselili ljudje, ki so se začeli vračati iz taborišč. Največ je bilo Starokotarjev, saj so bili njihovi domovi do tal požgani. Kasneje so nekateri obnovili svoje domačije, nekaj pa jih je ostalo na

AVSTRALSKA SLOVENKA CILKA ŽAGAR

V puščavi našla svoje črne dragulje

Življenje je velika dogodivščina. Vsakomur prinese kaj posebnega in nepričakanega. Učiteljico in pisateljico Cilko Žagar, doma z Dobrove blizu Kostanjevice na Krki, je življenjska pot že pred skoraj štiridesetimi leti zanesla na peto celino, v rdečkasto avstralsko puščavo, kjer je vžljubila življenje v pustolovski družini iskalcev opalov. Iz tega sveta prihaja tudi njena nova knjiga Magdalena med črnimi opali, ki jo je pred kratkim izdala Založba Mladinska knjiga.

"Blizu se štiridesetletnica mojega vdanja v avstralski puščavi in spet sem prišla v obljubljeno deželo, v Slovenijo," veselo pove Cilka Žagar, ki, kljub temu da se je v vseh teh letih že privadila na tuj svet, ne more pozabiti svoje rojstne dežele. Rodila se je kot deveti otrok v kmečki krščanski družini, za poklic si je izbrala učiteljskega. Leta 1962 sta se z možem odločila za pobeg v tujino, najprej v Avstrijo, od tam pa kar v Avstralijo, ki je postala njun dom. Poskusila sta srečo kot tisoč drugih, svetleči opali pa so ju očarali in leta 1968 sta ostala v Lightning Ridgeu.

Cilka Žagar

Aboriginski otroci njeni opali

"Prej smo bili še v Canberri, kjer sem bila najprej natakariča, da sem izpopolnila svoj angleški pogovorni jezik, po dveh letih in pol pa sem že začela poučevati v avstralskih šolah, kar sem počela do letos, ko sem se upokojila. Moža je tu očaralo predvsem rudarsko življenje in opali, jaz pa sem našla črne dragulje, otroke staroselcev, aboriginov, ki sem jih učila," je povedala pisateljica. Prej so živeli v rezervatih, takrat pa so se ti otroci prvič znašli v redni šoli. Imeli so mnogo težav z in-

tegracijo, vedenjem, dojemanjem, rekli so jim problematični otroci. Cilka se jim je posvetila, "saj sem skušala v njih najti lepote, vrednote, talente."

Odsila je na univerzo, študirala specialno pedagogiko, zgodovino in kulturo staroselcev, da bi jih bolje razumela. Doštudirala je tudi kriminologijo, saj so se otroci aboriginov, ki so polnopravni avstralski državljani, šele zadnjih trideset let, pogosto znašli v kriminalu. Zbirala je tudi vse ostanke njihove kulture in nastal je prvi priručnik za šolo, slovar njihovih besed, legende, znanje o naravnem zdravljenju in podobno. Z otroci je navezala pristne stike in dopisovali so si. Prav na podlagi pisma je nastala njena prva knjiga Growing up Walgat. "Počasi smo se zblížili. Neki fantek je drugim dejal, da zaupajo le svojim starim aboriginom. Ampak gospa Žagar je bela, je opazila neka deklica. Fantek pa me je branil, da nisem toliko bela. Upam, da res nisem bila nikoli tako bela, črna ali rdeča, da ne bi videla lepote drugih barv. V ljudeh sem vedno skušala najti lepe stvari," pravi Cilka.

Magdalena med črnimi opali

Žagarjeva je rada pisala že kot deklica. Še pred odhodom v tujino je doma objavila nekaj pesmi, potem pa v Avstraliji zaradi preobremenitve z delom in gospodinjstvom v družini za to ni bilo priložnosti. "Ko sem imela malo več časa, sem začela znova pisati pesmi in prozo. Vedno pa sem rada brala," je povedala. V Sloveniji je njeno prvo knjigo Barbara, ki govori o avstralskih Slovincih, leta 1995 izdala Mohorjeva družba; drugo, z naslovom Magdalena med črnimi opali, pa pred kratkim Mladinska knjiga. Gre za roman o iskalcih opalov, o mestu sredi avstralske puščave in o ljudeh, med katerimi Cilka tudi živi. Za tretji roman Nevidne niti še nima založnika, v Avstraliji pa bo oktobra izšla njena nova knjiga o aboriginih z naslovom Goodbye Riverbank. "Pišem z nekim sporočilom, pa

Travi in v okoliških vaseh. Nekaj družin je prišlo celo iz Kočevske Reke. Za posledicami vojne je umrlo 12 vaščanov Trave.

Vas je takoj po vojni imela 166 prebivalcev. Izredno uspešno je delovala šola, ki jo je vse od 1929. leta vodila Nada Vreček, potem sezidala novo in po 55 letih poučevanja, ko že ni bilo več otrok, odšla v zaslužni pokoj. Letos bo praznovala 91. rojstni dan kot najstarejša vaščanka od še 24 ljudi, ki žive v tej nekoč izredno živahni vasi, kjer so pridno prirejali igre in imeli lastni tamburaški zbor.

Kam so šli ti ljudje in zakaj? Vaščani menijo, da predvsem zato, ker po vojni ni bilo nobene možnosti za zaposlitev, bili pa so željni znanja. Takrat je veljalo geslo: vsi v šole! Pa še nečesa jih je bilo strah. Trava je bila zelo blizu zaprtega goteniškega področja in večina se je bala, da se bo prej ali slej znašla v tem obroču. Vsekakor je tudi zato kraj dobesedno umiral. Vaški predsednik Marjan Križ meni, da so vse možnosti, da bi vas

oživila, že davno zamujene. Kmetijstvo in živinoreja ali kakšna druga pridelava je brezsmiselna, ker ne morejo prodati niti mleka, ki ga sicer res ni več ali kakšnih drugih pridelkov. V pravi turizem, o katerem se sicer veliko govori, ne verjamejo. Edini, ki je še zbral pogum in odprl gostilno, je lokal že davno zaprl. Morda bo kaj boljše, ko bo zgrajena cesta proti mejnemu prehodu in tista skozi Črni Potok po slovenski strani? Dolgo že prosijo, da bi zgradili nekakšen sakralni objekt, da Travljanji vsaj ob smrti ne bi bili odrinjeni. Mnogo razmišljanj, a malo dejanj.

Če strnemo vse želje, kritike in prošnje, obstaja vendarle želja po napredku, obeta se, da se bo v vas vrnilo nekaj mladih družin, kar bi pomenilo nekaj vračila za čas, ko se je vas načrtno praznila. Tako bi vas dobila nekaj veljave, ki jo je že imela. Tam živijo želijo, da bi se v vasi spet zaslišal otroški vik, da zvon na pokopališču ne bi odzvanjal samo mrtvim.

ALBIN KOŠMERL

tudi zato, ker o nas Slovincih v Avstraliji, o iskalcih opalov, o aboriginih ni bilo še nič napisanega. Zgodbe teh ljudi so enkratne, vse pa govorijo o iskanju ljubezni. Vsi ti rudarji, ki se zgrinjajo v Lightning Ridgeu, da bi obogateli, želijo le, da bi jih drugi imeli radi. Toda ali bogastvo že pomeni srečo? Zakaj biti bogat? Zaradi ljubezni?" se sprašuje Cilka v svojem novem romanu Magdalena med črnimi opali. Gre za osebnost zgodbo junakinje Magdalene, ki je razdeljena na dve osebi: Leno in Magdo. Magda je dom, trdnost, dobrota, usmiljenost, Lena pa hrepenenje, dvomeča bogoskalka, umetnica, pustolovka, ki bi rada preizkusila še druge resnice. Skupaj tvorita celoto, toda vendarle predstavljata dvoboja. Pisateljica pravi, da je Magdalena njena skrita sopotnica.

O Magdaleni med črnimi opali je urednik založbe Mladinska knjiga Aleksander Zorn na predstavitvi dejal, da je roman iz več razlogov nekaj posebnega. "Gre za posebno pisateljstvo, ki je nenavadno, skrajno osebno in polno modrosti, ki jih nismo vajeni. Roman odlikujejo majhne teološke razprave o svetem pismu, o fenomenologiji, zato je lahko primer za temeljno filozofsko delo. Bistvo romana pa je notranja slika izseljenstva, hrepenenja po domu in domovini, čeprav je nov dom že nekje drugje."

Slovinci žal vedno sprti

Slovinci so v Avstraliji - v Lightning Ridgeu jih živi blizu dvajset - kar hitro pognali svoje korenine. Kmalu so imeli svoje in društvene domove, kjer "smo si ustvarili svoj košček domovine. Spremljala pa nas je senca jugoslovanskega veleposlaništ-

va in konzulatov. Ko smo začeli obiskovati domove, smo bili prisiljeni vzpostaviti stike in prositi za jugoslovanski vizum. Klicali so nas na pogovore in nas razvrščali. Ne vem, ali sem bila politična, kriminalna ali ekonomska begunka. Politika se je med nas Slovence v Avstraliji res ves čas mešala, da smo bili nenehno sprti. Enotni smo bili le ob samostojnosti Slovenije," pravi razočarana Cilka Žagar, ki je prepričana, da je največ, kar lahko Slovenci v tujini naredijo za svojo domovino, da svoje otroke naučijo govoriti slovensko. "Moja dva sinova znata odlično slovensčino in popravljata celo mene." Žagarjevi so imeli ves čas naročeni dve slovenski reviji: Misli in Rodno grudo.

Pazljivo z EU

Cilka Žagar je prepotovala ves svet, toda prepričana je, da se nobena dežela ne more primerjati z lepoto Slovenije. "Hvaležna sem vsem Slovincem, ki so ostali doma in nam ohranili Slovenijo lepo in našo. Tudi jaz sem Slovenka. Kjerkoli sem že bila, sem jo skušala svetu predstaviti kot čudovito deželo dobrih, pametnih in poštenih ljudi."

Vendar jo je strah, da se ob vstopanju Slovenije v Evropsko unijo (EU) premalo zavedamo svojih vrednot in vrednosti ter da ne bomo plačali previsoke cene. "EU bolj potrebuje nas, kot mi njo. Naša lega, bogastva, kraji in ljudje so zanjo pomembni. Ne smemo se jim ponujati prepoceni, tudi mi lahko postavljamo pogoje. Upam, da bomo ohranili svojo identiteto. Treba je vedeti, da ljudje tujega porekla in kulturne dediščine na neko deželo nikoli ne gledajo z isto ljubeznijo in spoštovanjem kot domačini."

LIDIJA MURN

V KROGU SVOJIH PRIJATELJIC - Avstralsko Slovenko Cilko Žagar (na desni) je na predstavitvi njene knjige v Ljubljano prišlo pozdravit veliko njenih kolegic in prijateljic, med njimi tudi sošolka iz osnovne šole Marjana Dobovšek iz Novega mesta (na levi). (Foto: L. M.)

OLIMPIJEC JOŽE VRTAČIČ

“Raje bi skakal v daljino in igral košarko”

Jože Vrtačič je prvi Šentjernejecan v zgodovini, ki bo nastopil na olimpijskih igrah - Jutri dopoldne bo kot član slovenske štafete 4 X 400 m najprej nastopil v predtekmovalju

Šentjernejecan Jože Vrtačič je eden izmed najobetavnejših slovenskih športnikov. Še lani je tekmoval med mladinci in je lastnik državnih rekordov v teku na 100, 200 in 400 m ter članskega rekorda v teku na 300 m, še kot mladinec pa je lani nastopil na članskem svetovnem prvenstvu v Sevilii. Ko so ga proglasili za najboljšega športnika Šentjerneja, je bil že član novomeškega kluba Krka Telekom.

Kdaj si zvedel, da greš lahko na olimpijske igre?

Lani sem tekkel v slovenski štafeti na svetovnem prvenstvu v Sevilii. Tam smo dosegli dober izid in takrat so nam povedali, da obstaja velika možnost, da bo naša štafeta nastopila tudi v Sydneyju.

Dokaj mlad si se znašel v slovenski reprezentanci in v bistvu si bil v pravem času na pravem mestu, saj do lani Slovenija ni imela svoje štafete na velikih tekmovanjih.

Res je. Prav lani smo kar štirje Slovenci dosegli dobre izide na 400 m; Šestak, Horvat, Kocuvan in jaz. Na žalost je sedaj Kocuvan poškodovan in namesto njega bo v Sydneyju z nami tekkel šalamon, ki je sicer malo slabši, a vseeno dovolj dober.

Koliko vaša štafeta trenira skupaj in koliko vadite sami?

En mesec smo se enkrat na teden dobivali v Ljubljani.

Kakšna je razlika med treningom več 400-metrašev v skupini in samostojno vadbo?

Motivacija je v skupini večja. Poleg tega si pomagamo med sabo. V skupini lahko koga kaj vprašaš in ti pove, če pa si sam, tega ni.

Kako, da si se odločil za tek na 400 m in kot drugo disciplino še tek na 200 m, saj si bil kot pionir dober tudi v številnih drugih disciplinah?

Kaj vem. Še vedno bi najraje skakal v daljino, tek na 400 m mi ni tako všeč, čeprav strokovnjaki pravijo, da imam tu največ možnosti za vrhunski izid. Tudi na 400 m ovire naj bi bil lahko zelo dober.

Kot pionir si bil prvak v mnogoboju, kot mladinec pa si zelo uspešno nastopil na olimpijskih dnevih mladim. Zakaj nisi nadaljeval z mnogobojem?

V mnogoboju sem nastopil samo takrat na državnem prvenstvu v Novem mestu. Daljina je bila moja prva disciplina vse do poškodbe kolena. Takrat so mi rekli, naj neham z daljino. Zdaj sem zdrav in bi lahko spet skakal, vendar ne znam več. Vsaj eno leto bi potreboval, da bi “prišel noter”.

Kaj te moti pri teku na 400 m?

Za tek na 400 m je precej drugačen trening kot za daljino in sprint.

Kaj to pomeni?

Za tek na 400 m je treba delati več na vzdržljivosti, kar je zelo naporno. Trening za daljino je bolj lahkoten; vadiš odziv, tehniko.

Si kdaj poskusil teči na 800 m? Pravijo, da je tek na 800 m manj naporen od teka na 400 m, kjer mora tekač ves čas teči na vso moč.

Najraje bi vse pustil. Včasih me noge tako bolijo, da me vse mine.

Je res da sta tek na 400 m in 400 m z ovirami najnapornejši atletski disciplini?

Ovire so še bolj naporne. Tam je treba še skakati.

Kateri so odločilni dejavniki za dober izid v teku na 400 m?

Hitrost, hitrostna vzdržljivost, zelo pomembna je sproščenost tekača.

Kaj pa tek na 100 m? Včasih si dobro tekkel tudi na tej razdalji, zdaj pa na 100 m sploh več ne nastopaš?

Zdaj niti ne treniram teka na 100 m, saj je vse usmerjeno v štafeto preizkušnjo 4 X 400 m v Sydneyju. Bolj za trening sem letos vseeno dvakrat nastopil na 100 m in sem bil precej hiter: dosegel sem izid 10,60. Če bi treniral štart, bi se brez težav spustil pod 10,50. Lani sem poškodovan tekkel 10,57. Vendar se zdaj posvečam teku na 400 in 200 m.

Si državni rekorder na 300 m. Bi bila torej ta disciplina, ki je nekje vmes med 200 in 400 m tista prava zate?

Verjetno, vendar je tek na 300 m le redko na sporedu tekmovanj, na velikih tekmovanjih pa ga ni.

Kdaj si začel trenirati atletiko? Si se poskušal tudi v drugih športih?

Že od majhnega je bila atletika pri meni na prvem mestu. Če bi se sam odločal, bi raje igral košarko, vendar tega ne bi mogel početi v Šentjerneju in bi se moral voziti v Novo mesto.

Tudi oče in mama sta bila športnika. Sta te spodbujala?

Tudi onadva sta bila športnika. Oče je tekkel na 400 m, mamica pa je skakala v višino. Tudi sestra se je ukvarjala z atletiko, skakala je v daljino.

Kdo te je prvi dobil v roke?

Najprej je z mano delal oče, hotel mi je pomagati, a ni šlo, potem pa me je v roke dobil Slavko Antončič, ki je še zdaj moj trener.

Kako to, da si letos iz domačega kluba prestopil v novomeško Krko Telekom?

To je dolga zgodba. V Šentjerneju niso bili zainteresirani, da bi vlagali v vrhunski šport, ne kar se tiče denarja ne drugače. Trenirko in dres sem že dobil, kaj več pa ne. Šentjernejska občina raje podpira drugoligaški ženski roket, za nekoga, ki gre na olimpijske igre pa ji ni mar. Kaj naj potem delam tam?

Kako se počutiš v Novem mestu?

Bolje, tudi gmotno. Tu imam tudi stadion z umetno maso, v Šentjerneju pa imamo njivo namesto steze.

Kako pa na tvoj odhod v novomeški klub gledajo tvoji šentjernejski prijatelji?

Oni ti vidijo drugače. Pomembno jim je, če sem kaj dobil. Pravijo, da če mi je tu bolje, je to pač zame bolje.

Lani in letos si se posvetil nastopu na svetovnem prvenstvu in olimpijskih igrah oziroma teku na 400 m, kaj pa v prihodnje, se boš spopadel z ovirami, daljino?

To se bova po olimpijskih igrah odločila skupaj s trenerjem. Mis-

lim, da je najbolje, če ostanem pri teku na 400 m in kdaj pa kdaj tekmujem še na 200 in 100 m.

Ko si bil mladinec, so trenerji zate rekli, da bi na državnem prvenstvu lahko dobil medaljo v vsaki disciplini, si še tako raznovrsten?

Res sem zmagoval v teku od 100 do 400 m in v daljini, tudi na 800 bi najbrž zmagal, če bi tekkel.

Kakšno vlogo ima pri tem nadarjenost in kakšno delo?

Največ je odvisno od talenta. Če nisi nadarjen, se lahko še tako trudiš, a ne boš nič dosegel.

Kakšni so odnosi med člani štafete? V štafeti tečete skupaj, sicer pa ste si tekmeči, kadar nastopate v posamičnih disciplinah?

Prav dobro se razumemo. Smo prijatelji. Kadar nismo skupaj, si telefoniramo. Kadar tekmujejo vsak zase, tečemo pač vsak zase, in kdor je boljši, je pač boljši. To ni noben razlog, da sicer ne bi bili prijatelji.

Katero predajo štafete boš tekkel na olimpijskih igrah?

Ne vem še. Prve ne. Prvo predajo bo tekkel Horvat, ker ima poškodovano roko. Verjetno bom tekkel drugo predajo ali pa četrto.

Kakšen je tvoj odnos do dopinga?

Kar se tiče tistih, ki so pozitivni na doping kontroli, menim, da vsi vedo, kaj so zaužili. Tisti, ki smo šli na olimpijske igre, smo dobili v podpis list papirja, s čimer smo se zavezali, da ne bomo uživali do-

pinga. Športnik mora vedeti, kaj je in pije. Vendar menim, da olimpijski komite zaradi tega, ker je bil pozitiven na doping kontroli, Gorazda Štanglja ne bi smela izločiti iz reprezentance za nastop na olimpijskih igrah, kjer bodo nastopili mnogi športniki, ki so bili že večkrat pozitivni. Dobil je kazeno in to je dovolj.

Kaj pa dovoljeni preparati? Koli-ko si je treba pomagati z medicino, da lahko normalno treniraš in dosežeš dober izid?

Do sedaj nisem užival nič takega, le vitamine in minerale in energetske napitke, da nadomestim izgubljeno energijo.

Kaj pa kreatin?

Včasih malo, a po njem imam trde noge, kar pa ni dobro, zato sem to nehal jemati. S trdimi nogami se pač ne da teči.

Za sprinterja si precej vitez?

Tekač na 400 m mora biti nekoliko manj mišičast od 100-metraša. Če imaš za 10 kg več mišic, si močnejši, a moraš to maso nositi s seboj.

Kaj delaš, kadar ne treniraš?

Pomagam očetu v vinogradu, doma kaj naredim. Pa punca.

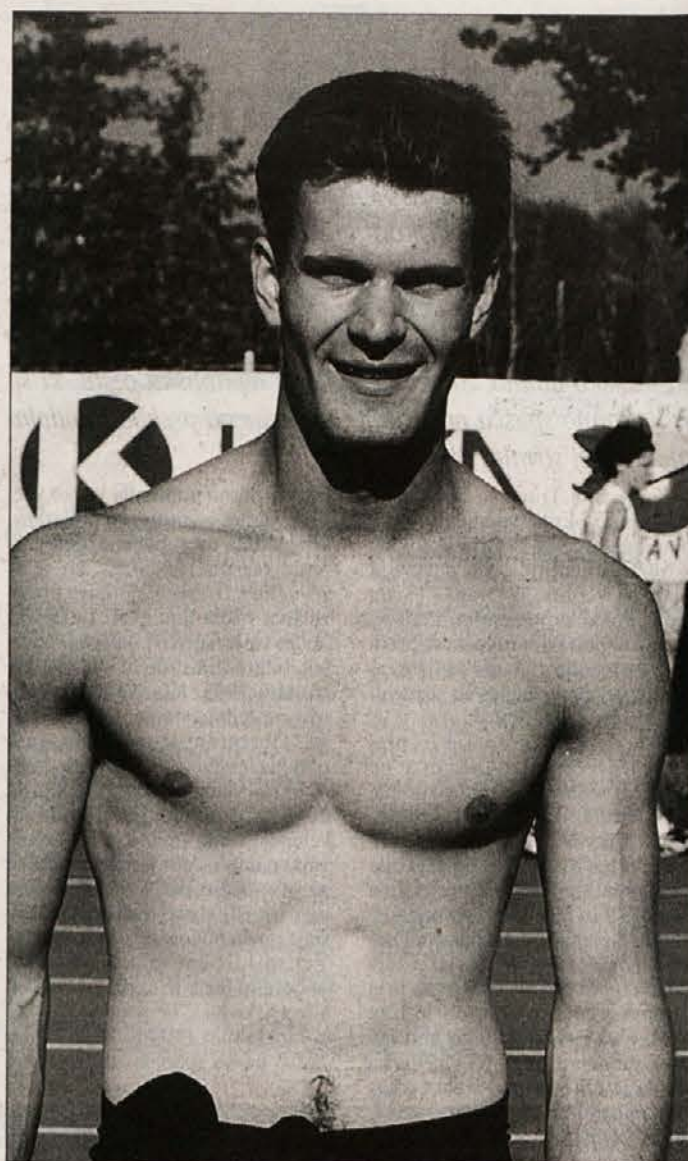
Punce ali punca?

Punca.

Kaj pa študij?

Vpisal sem se, a sem bil samo enkrat na fakulteti. Odločil sem se, da se bom popolnoma posvetil nastopu v Sydneyju.

I. VIDMAR

S KOLESOM OB KRKI IN KOLPI

Kolo ni zastarelo prevozno sredstvo

Znanec, ki je pred kratkim obiskal Nizozemsko, je dejal, da moraš tja obvezno vzeti dežnik, kolo in morda še čoln. Avtomobila tam nimaš kaj rabiti, če pa boš peščil, te bodo vsi postrani gledali.

Kolo ni zastarelo prevozno sredstvo, kot bi človek lahko pomislil, ko v opazuje morje pločevine, ki se ob prometnih konicah po polje premika skozi naša mesta, kolesarjev, ki so v taki gneči precej bolj gibljivi in hitrejši, pa skoraj ni opaziti. Slovenija še ni kolesarska dežela. Zakaj? Ker je še do pred kratkim veljalo ali še vedno velja, da se s kolesom v službo in po vsakodnevnih opravkih vozijo samo reveži, ki si ne morejo privoščiti avtomobila, ker so naša mesta še vedno premajhna in se v njih kljub gneči še vedno najde prosto parkirno mesto in ker je bencin še vedno pre poceni.

Tudi v športnem in rekreativnem smislu je Slovenija v kolesarstvu daleč za razvitimi evropskimi državami, ne glede na to, da Slovenija po točkah mednarodne kolesarske zveze UCI spada med 20 najuspešnejših držav na svetu, najboljši slovenski kolesar Gorazd Štangelj pa je med poklicnimi kolesarji uvrščen že blizu 50. mesta. Vendar eno so izidi vrhunskih kolesarjev, drugo pa je raven splošne športne kulture naroda. Ta se pozna tudi v številu kolesarjev, ki ob koncu tedna zasedejo manj prometne ceste in gozdne poti. V deželah nad nami se lokalne ceste ob koncu tedna napolnijo s kolesarji, od tistih športnih, ki nabirajo kilometre in vzdržljivost na dirkalnih kolesih, do družin z otroki na otroških kolesih

ali na otroških sedežih na kolesih staršev. Rekreativnim kolesarjem in kolesarskim popotnikom so na voljo z označbami smeri in kontrolnimi točkami opremljene kolesarske poti in transverzale, ki so vrisane v posebne kolesarske zemljevide. Kako pomembno je kolesarjenje tudi za turistično industrijo, pa pove že podatek, da Francija, dežela največjih smučišč na svetu, več dohodka kot s smučarskim ustvari s kolesarskim turizmom.

Pri nas so bolj kot kolesarske poti priljubljene vinske ceste, na vinskih cestah pa so kolesarji zaradi divjanja vinjenih voznikov še bolj ogroženi. Vse pa le ni tako črno, saj se tudi pri nas že najdejo zanesenjak, ki po zgledu kolesar-

ske razvitih držav v zemljevide rišejo kolesarske poti. Idilični dolini Kolpe in Krke sta s številnimi cestami kot ustvarjeni za kolesarske izlete. Kolpa je svojo kolesarsko pot dobila pred tremi leti, Krka pa pred desetimi dnevi. Njun oče je Jože Majes, predsednik turističnega društva Dolenjske Toplice in vodja projektov pri podjetju za turizem in razvoj K2M iz Dolenjskih Toplic. Idejo je dobil na turističnih sejnih v tujini, kjer so med drugim reklamirali tudi kolesarske poti ob Donavi in Muri. Večji del svojega življenja je preživel ob Krki, zelo pogosto pa se je s čolnom spuščal po Kolpi in je tako obe reki zelo dobro spoznal, ju vzljubil, hotel pa je, da bi njune lepote doživljali tudi drugi ljubitelji gibanja v naravi. Z obkoljskimi potmi in Zeleno kolesarsko potjo ob reki Krki jim je dal to možnost.

Obkoljske poti so tri in kolesarska je le ena od njih. Začne se v

je pešpot, ki je razdeljena na več delov: osilniško pot, pot na Kozice, sinjevrško-dameljsko pot, adlešiško in krasinsko-primoško pot. Pri organizaciji obkoljskih poti so sodelovale tudi tamkajšnje občine in turistična društva. Vse tri poti so vrisane v priločne zemljevide, vslasla pot in pešpot pa sta označeni z lesenimi tablami, na kontrolnih točkah pa so nameščeni tudi nabiralniki z medvedkom, ki je simbol obkoljskih poti. Popotnik dobi izkaznico, kamor poleg kontrolnih štampiljk vpiše tudi vtise s poti. Za opravljeno pot dobijo popotniki medalje z medvedko na kolesu, na čolnu in z nahrbtnikom.

Zelena kolesarska pot ob reki Krki je nova, kolesarje pa popelje tudi v dolino reke Temnice. Osnovna različica je speljana po asfaltnih cestah in je dolga 90 km. Začne se v Dolenjskih Toplicah in je speljana skozi Stražo in Prečno, Mirno Peč v Trebnje, od tam pa skozi Šentlovrenc, Šentvid, Stično, Ivančno Gorico, Muljavo, mimo izvira Krke ter proti cilju skozi Zagradec, Žužemberk in Dvor. Prekolesariti se da v enem dnevu, za tiste, ki se radi večkrat ustavijo, kaj lepega pogledajo in se v eni izmed številnih gostiln pustijo pogostiti. Poleg osnovne poti je v pregledno karto vrisanih tudi šest lokalnih kolesarskih poti, ki kolesarje po makadamskih cestah popeljejo nekoliko globlje v gozdove in v mir ob bregove Krke in Temnice, zelo zanimiva pa je tudi različica osnovne poti med Šmihelom in Sotesko po desnem bregu Krke.

Vse te poti niso namenjene le tistim rekreativnim kolesarjem, ki vadijo redno, ampak tudi ljudem, ki le redko sedijo na kolo, družinam in večjim družbam. Obiskovalcev ne bo manjkalo. Za opravljene obkoljske poti je prejelo priznanja 170 udeležencev, za zeleno kolesarsko pot ob reki Krki pa tudi je zanimanje. Jože Majes pravi, da se v njihovi pisarni v Dolenjskih Toplicah oglašča čedalje več ljudi, največ tujcev, ki jih zanimajo predvsem karte z vrisanimi kolesarskimi in pohodniškimi potmi, zato razmišlja že o novih poteh. Ena od teh bi vodila vse od Kolpe, skozi Gorski Kotar do morja.

I. VIDMAR

S kolesom ob Kolpi (Foto: Marko Pršina)

Po kolesarjenju v Kolpo (Foto: Marko Pršina)

MODNI KOTIČEK

Moj prijatelj jeans

Saj se še spominjate svojih norih mladostnih trenutkov, ko bi naredili vse, da bi se v svoji koži in v svoji obleki počutili najbolje? Zapeljivo, lahkotno, drzno in samozavestno. Za to ste se oblačili v tista mladostna oblačila za vsak dan, ki so z nošenjem vašo mladost iz leta v leto podaljševala. Še več, danes se v njih z nostalgijo spominjate nepozabne mladosti, ko ste preoke hlače oblačili kar leže, ob sebi pa spremljate otroke in vnuke, ki jih nosijo prav tako razigrano. Ja, govor je o oblačilih, narejenih iz sedaj že tradicionalnega in zgodovinskega materiala, ki ga po vsem svetu imenujejo “jeans”. Z

veseljem in veliko domišljije so ga nosili naši dedki, kasneje naši starši in danes praktično vsi. Otroci od tretjega leta naprej in tudi stari starši pri svojih osemdesetih.

Zakaj ravno prijatelj jeans? Zato, ker je primeren za nošenje v vseh letnih časih, ker je zelo vzdržljiv, ker ni pogojen s starostjo tistega, ki ga nosi, ker ga je mogoče oblikovati v najrazličnejša oblačila: hlače, krila, obleke, srajce, bluzoni, ker ga je mogoče barvati in ker ni nikoli iz mode.

Jeans je torej postal kulturna tkanina. Seveda se vsako leto spreminja z modo: raztrgane kavbojke in z visokim pasom so letos zelo “OUT”, pošite in nizko na bokih pa zelo “IN”. Nikoli pa z njo ne pride in z njo ne gre.

JERCA LEGAN

IZ NAŠEGA LONCA

Gobova ponev in zavitek z grozdom

V jeseni nas narava obdara z najrazličnejšimi sadeži, zelenjavo in tudi gobami. Iz njih pa si lahko pripravimo slastne dobrote, tokrat vam predlagamo:

Gobova ponev s smetano in šalotkami

Sestavine za 4 osebe: 350 g lisičk, 150 g šampinjonov, 50 g puste prekajane slanin, 6 majhnih šalotk, 4 žlice masla, 1 šopek majarona, 2 vejici peteršilja, 200 g smetane za stepanje, 2 žlice moke, sol, poper, nariban muškati orešek.

Priprava: gobe operemo, očistimo in velike prerežemo. Slanino zrežemo na tanke trakove. Šalotke olupimo in prerežemo na polovico. 3/4 masla segrejemo in na njem pražimo gobe, šalotke ter slanino, dokler voda popolnoma ne izpari. Majaron in peteršilj operemo, osušimo ter natrgamo. Preostalo maslo segrejemo v manjši posodi. Na maslu zarumenimo moko in jo zalijemo s smetano. Mešamo, dokler se smetana ne zgosti. Začinimo s soljo, poprom in muškatnim oreščkom. Majaron in peteršilj zamešamo v gobovo ponev. Gobe prelijemo s smetanovo omako. K jedi ponudimo kruhove cmoke.

Zavitek z grozdom

Za 6 kosov potrebujemo: 100 g masla, 350 g moke, 1 ščepec soli, 3 žlice olja, 1 zav. vaniljevega sladkorja za testo, po 300 g belega in črnega grozda, 500 g skute, 1 rumenjaki, 2 zav. vaniljevega sladkorja za nadev, moko za valjanje, 6 žlic drobtin, 1-2 žlice sladkorja v prahu, prozorno folijo in peki papir.

Priprava: za testo raztopimo maslo. 20 g stopljenega masla zmešamo z moko, soljo, 2 žlicama olja, vaniljevim sladkorjem in 150 ml mlačne vode v gladko testo. Testo mora biti mehko in elastično. Premažemo ga s preostlim oljem in zavijemo v folijo. Na sobni temperaturi ga pustimo stati 1 uro.

Medtem grozdje operemo, potrgamo iz vitic in dobro osušimo. Skuto zmešamo z rumenjaki in vaniljevim sladkorjem. Testo razvaljamo na pomokani delovni površini v 55 x 60 cm velik pravokotnik. Po dolžini odrežemo 15 cm širok trak in ga počez prerežemo. Preostalo testo razrežemo v 4 okrog 15 cm dolge kose. Po vsakem posujemo drobtine. Kose testa premažemo s skutino kremo. Pri vsakem pustimo trak, širok 2 cm, brez kreme. Kremo enakomerno posujemo z grozdom. Kose testa drugega za drugim zvijemo in jih položimo na pekač obložen s peki papirjem. Pečemo 50 do 60 minut v pečici segreti na 175° C. Po preteku polovice časa peke zavitek premažemo s preostlim maslom. Pečen zavitek posujemo s sladkorjem v prahu. Ponudimo še mlačenga.

Priprava: NINA STERGAR

VRTNARSKI KOTIČEK

Kaj moramo postoriti oktobra

Ko v deželo pride jesen, pričnemo pripravljati rastline za prezimovanje. To pomeni, da jih vse bolj poredkoma zalivamo, dognujemo pa jih sploh ne več. Saj morajo rastline do takrat, ko jih prenesemo v prezimovališče prenehati z rastjo. Zalivamo jih vedno jutraj, do 8 ure, da se do večera osušijo, če smo jih omočili po listih in steblih. To je zelo pomembno, saj na ta način preprečujemo pojav sive plesni. To pa je najnevarnejša rastlinska bolezen v jesenskem in zimskem času.

Prezimovališče mora biti dovolj svetlo, z ustrežno zračno vlago in primerno temperaturo. Za večino okenskih in balkonskih rastlin ustreza temperatura okrog 10°. Nekatere sobne rastline prav tako končajo z rastjo in pozimi počivajo, če imajo ustrezne pogoje. V centralno ogrevanih prostorih z visoko temperaturo pa rastline rastejo tudi pozimi. Ker je v zimskem času noč dolga in dan kratek, so rastline neugledne, pretegnjene rasti. Zato jih držimo na nekoliko hladnejšem mestu, da je njihova rast čimbolj počasna.

Druga skupina sobnih rastlin pa šele pozimi prične rasti, pravimo jim "pozimi cvetoče lončnice". Te pa moramo redno zalivati in tudi v zimskem času dognovati. Takšne so: ciklame, azaleje, kamelije, božične zvezde in mnoge druge. Te bodo deležne počitka v poletnem času.

V okrasnem vrtu rastline prav tako končujejo rasti in cvesti. Mnoge enoletnice bo pobrala prva slana. Na njihovo mesto pa bomo posadili spomladni cvetoče čebulnice. Ker jih sadimo v jeseni, je za spomladansko cvetenje potrebno zemljišče očistiti plevela in temeljito pognojiti z organskim in mineralnim gnojilom. Zemljišče moramo očistiti tudi voluharja, ker nam sicer lahko uniči vse čebulice.

V zelenjavnem vrtu pobiramo tako rekoč zadnje kulture. Prazne gredice pognojimo z naravnim biološko aktivnim gnojilom biogrena. Na 100 kvadratnih metrov je potrosimo 10 kg in plitvo vkopljemo v zemljo. Tam, kjer se nam pojavljajo talni škodljivci (koreninske uši, bramorji, ogrci, strune, sovke), pa za zemljišče v jeseni uporabimo insekticid dursban ali volaton, da zatremo škodljivce. Spomladi pa lahko neomejeno sejemo in sadimo vse kulture.

Ko v sadovnjaku odpade polovico listja, ga pograbimo in zakopljemo ali sežgemo. Sadno drevje pa poškopimo z enim od bakrovih pripravkov. Postopek ponovimo, ko odpade vse listje.

SLAVKO ZGONEC

S HRANO IN ZELIŠČI DO ZDRAVJA

Nasveti zeliščarja in zdravilca Ivana Maršiča

Reportažno stran našega lista bomo popestrili z novim kotičkom, ki ima naslov „S hrano in zelišči do zdravja“. Zeliščar in zdravilec Ivan Maršič iz Škofljice nam bo opisal svoje dolgoletne izkušnje.

Kaj pravi o sebi? „Pred tridesetimi leti sem hudo zbolel. Opravljal sem težko in odgovorno službo miličnika na železnici. Moral bi na hudo, tvegano operacijo. Spomnil sem se, da so moji starši - pred vojno smo živeli na Kočevskem - mnogim pomagali v bolezenskih težavah. Takrat se ni za vsako malenkost šlo k zdravniku. Iz hleva bi morala tudi zadnja krava, da bi plačali. Ni me bilo strah pred operacijo. Med vojno sem izgubil očeta in družina je bila v nenehni nevarnosti pred sovražniki. Notranji glas mi je veleval, naj si sam pomagam. Tako se je tudi zgodilo in od takrat nisem bil več pri zdravniku. Bližam se sedmemu križu in sem še vedno zdrav ter delam, kakor da bi imel štirideset let.

Prijatelji, znanci in tudi zdravniki niso verjeli, da sem se pozdravil. Pomagal sem si z obkladki, zeliščnim mazilom, s kapljicami in čajno mešanico. Vse troje še vedno pripravljam. Spoznal pa sem še nekaj pomembnejšega, to je, da je hrana temelj zdravja. Še posebej to velja za pripravo vsakdanje prehrane. Vsa zdravila, pa naj jih predpisujejo zdravniki ali pripravljajo zeliščarji, so lahko samo v pomoč naravnemu zdravitelju, ki ga v sebi nosi vsako živo bitje.

Od ust do ust se je širila vest o meni kot „zdravitelju iz Škofljice“. Da bi lahko mnogim ustregel, sem pustil službo, opravil potrebne izpite in odprl zeliščarsko obrt, ki jo imam še vedno, čeprav sem upokojen. Sem pa drugačen

od zeliščarjev, ki skušajo z izdelki iz zelišč nadomestiti farmacevtska zdravila. Moji izdelki so namenjeni krepitvi obrambne moči, ne pa odpravljanju zunanjih bolezenskih znakov. Lahko pa rečem: „Vsem, ki so bili voljni uživati zdravo hrano in, če je bilo potrebno, pomagati si z mojimi izdelki, se je vrnilo zdravje. Če pa so bili že na koncu svoje življenjske poti, so spokojno in mirno umrli.“

Da bo hrana naše zdravilo

Vsakič bom na kratko povedal kaj ni in kaj je dobro za naše zdravje. Poglejmo, kako je z govejo juho. Za mnoge ni nedeljskega kosila brez te juhe. Veliko pa nas je takih, ki goveje juhe že dolgo ne jemo več. Imamo tudi knjige, ki so jih napisali zdravniki in pravijo, da je to živalski urin. Vsa kemija, ki jo žival zaužije s hrano, z zdravili in slabim zrakom v utesnjenih prostorih, se nabira v kosteh in tkivu živali, s kuhanjem pa se izloči v juho. Kadar kuhamo meso, vodo odlijem v kanalizacijo.

Vsem svetujem: ne jejte goveje juhe, tudi tiste ne, ki jih kupite v obliki kock. Nešteto je možnosti, da si pripravimo dobre zelenjavne juhe.

Za vsebino prvega kotička naj bo dovolj. Kdor bi rad zvedel kaj več, se lahko oglasi pri meni na Škofljici, Ravenska pot 26. Iz smeri Novega mesta je do mene odcep ceste nasproti pekarni Pečjak. Doma sem vsak četrtek popoldne in v petek dopoldne. Moji nasveti in pisna navodila so brezplačna. Imam svojo stran na internetu [WWW home.amis.net/svetoval/zdravilec](http://WWW.home.amis.net/svetoval/zdravilec)

IVAN MARŠIČ

SLADKORNA BOLEZEN

Kdaj in kako jo zdravimo z zdravili

Pri zdravljenju sladkorne bolezni zasledujemo predvsem dva osnovna cilja: zmanjšanje težav, ki jih ima človek zaradi povišanega sladkorja v krvi (žeja in pretirano izločanje urina) in preprečevanje nastanka kroničnih komplikacij. Ker je za nastanek kroničnih komplikacij potrebnih več let, bomo pri starejšem bolniku sledili predvsem prvemu cilju, pri mlajših osebah pa nam bo poleg dobrega počutja pomembno tudi preprečevanje nastanka zapletov na očeh, ledvicah in živcih. V tem primeru bomo želeli približati vrednosti krvnega sladkorja tistim, ki jih imajo osebe brez sladkorne bolezni. Normalne vrednosti krvnega sladkorja si najlažje ponazorimo s števkami 6-7-8: 6 mmol/l na tešče, 7 mmol/l pred glavnim obrokom in pod 8 mmol/l po obroku.

Osnovna zdravljenja vsake oblike sladkorne bolezni je pravilna prehrana, kar bo tema članka kdaj drugič, tokrat pa bomo spregovorili o tistih zdravilih, po katerih sežemo, ko s pravilno prehrano ne moremo doseči zgoraj navedenih ciljev.

Zdravila so dveh vrst: antidiabetične tablete in injekcije insulina. Bolniki z obliko sladkorne bolezni tipa 1 že takoj potrebujejo zdravljenje z insulinom, medtem ko je pri osebah s tipom 2 krvni sladkor lahko daljše obdobje urejen ob pravilni prehrani in kasneje še s tabletami. Ponavadi je zdravljenje z insulinom potrebno šele po 10 do 15 letih trajanja bolezni.

Tablet je več vrst. V prvo skupino sodijo tablete, s katerimi pospešujemo izločanje insulina iz celic beta v trebušni slinavki. To so preparati sulfonilsečnine (Glibenklamid, Daonil, Glurenorm, Diaprel, Antidiab, Amaril) in relativno novo zdravilo repaglanid (Novonorm). Delovanje repaglanida je precej hitrejši in tudi krajši, tako ga je potrebno jemati tik pred obrokom, saj prepreči predvsem porast krvnega sladkorja neposredno po obroku. Zaradi svojega krajšega delovanja je tudi manj neželenih prekomernih padcev vrednosti krvnega sladkorja - hipoglikemij. V drugo skupino zdravil spada metformin (Aglurab, Glukophage). S tem zdravilom ne vplivamo na izločanje insulina iz trebušne slinavke, ampak povečamo občutljivost tkiv na že izločeni in-

zulin. Pri uporabi tega zdravila ne more priti do hipoglikemične reakcije. Za posebej uspešnega se je izkazal pri diabetikih s povečano telesno težo.

Podoben mehanizem delovanja imajo tudi zdravila, ki so jih pred kratkim razvili na Japonskem in bodo pri nas dosegljiva predvidoma čez eno leto ali dve. To so zdravila iz skupine tiazolidindionov in njihova prednost pred metforminom je ta, da naj bi imeli manj stranskih učinkov. Naslednja skupina so zaviralci encima alfa glukozidaze v črevesju (Glukobay). Ta zdravila zavrejo razgradnjo ogljikovih hidratov v enostavne sladkorje in upočasnijo njihov priliv v kri neposredno po obroku. S tem se zmanjša porast krvnega sladkorja po obroku. Ker se sladkorji zadržujejo dalj časa v črevesju, pride do "vrenja" in to povzroči neprijetno napenjanje in obilne vetrove. Tudi ta zdravila ne morejo povzročiti prekomernega padca krvnega sladkorja.

Za zdravljenje z insulinom se odločimo, ko s tabletami in dieto ne moremo doseči ciljnih vrednosti krvnega sladkorja. Insulin v zdravljenju sladkorne bolezni uporabljamo že skoraj 80 let. Sprva so insuline pridobivali iz živalskih trebušnih slinavk, v zadnjih letih pa uporabljamo le biosintetične insuline, ki so po sestavi povsem identični človeškim. Po značilnosti delovanja jih delimo na kratko-, srednjedolgo- in dolgo delujoče. Prvi delujejo 6 do 8 ur, drugi 18 do 22 ur in tretji več kot 24 ur. V zadnjih letih razvijajo tudi izpeljanke iz humanih insulinov, da bi dosegli še ustrežnejše delovanje. Tak analog je ultrakratko delujoči lispro (Humalog), ki začne delovati hitreje in deluje krajši čas kot standardni kratkodelojuči insulini. Zato je primernejši za dajanje tik pred obrokom hrane ali celo neposredno po njem. V zdravljenju sladkorne bolezni se največkrat odločimo za kombinacijo kratko- in srednjedolgo delujočega insulina v enem ali večih dnevni odmerkih. Predvsem pri starejših ljudeh, kjer je ta kombinacija iz dneva v dan enaka, pa uporabljamo že tovarniško pripravljene mešanice. Tako si lahko bolnik z enim vbrizgom oba insulina hkrati.

MILIVOJ PILETIČ, dr. med.

OB STOLETNICI ROJSTVA VELIKEGA KNJIŽEVNIKA

Knjižno in časnikarsko delo Mirana Jarca

Stoletnica rojstva vsestranskega književnika, ki je zaznamoval svojo literarno pot med prvo in drugo svetovno vojno, sama po sebi zbuja vprašanja o njegovem pesniškem, proznem, dramskem, esejističnem in kritičnem delu; ne le v mejnicah generacije dvajsetih let. Vrsta tedanjega literarnega rodu od Antona Podbevška, Mirana Jarca pa starejšega Jožeta Cvelbarja do Slavka Gruma, Stanka Majcna, Antona Leskovca in še drugih, so po drugi svetovni vojni ostali manj zapaženi, v ozadju, celo mestoma nezaželeni, čeprav je vsak po svoje pretrgal tok literarne tradicije, ne glede na estetski domet posameznika.

Med temi ima Miran Jarc viden delež profiliranega, osebnostno barvitostnega, umetniške besede. Mladostni vzgon "novomeške pomladi" ob Podbevšku, Jakcu in še drugih je dal literarno in upodabljačo inovativno podobo, ki je presegla lokalni okvir in se tvorno vključila v tokove po moderni, ali tudi v opreki z njo. Ekspresionizem je bolj ali manj zaznamoval mlade ustvarjalce. Tudi literarno - glasbeni nastopi (Marij Kogoj) so utrdili navzven novomeški krog z drugimi sodelavci, dosegli so tudi polarizacijo v javnem pojmovanju umetniškega in vloge umetnosti.

Jarčev literarni opus se nam razodeva predvsem v knjižnih natisih. V ospredju je njegovo pesništvo z zbirkami Človek in noč (1927), Novembrske pesmi (1936) in Lirika (1940), vsaka zaznamuje specifično po temati, formi in idejah, razvojni lok pa je v poeziji in deloma dramatik najbolj razviden, manj v

prozi, čeprav je del kratke proze približno do leta 1925 v sorodnem ekspresivnem krogu, kot so pesmi v prvencu. V prozi se je utrdil v spominu generacijski roman vojnega časa Novo mesto ob še drugem. Ne da bi naštevati vse knjižno in časnikarsko delo, pa je treba spomniti tudi na tisto, kar ni zagledalo natisa v knjigi, da bi dobili celovito podobo Jarčeve ustvarjalnosti. Težišče njegovega literarnega dela ostaja v pesništvu, čeprav ne gre zanemarjati ostalega literarnega opusa. Spomnimo samo, da je zunaj ožjega leposlovja esejistično zglede predstavil in interpretiral M. Prousta, D. H. Lawrence, slikarja E. Schieleja. Književnik sam je mislil, da je sicer glavnina njegovega dela zaobjeta v knjižnih natisih, nikakor pa ta ne razodeva mnogih vzporednih del v časopisih in revijah. Tudi literarna zgodovina se je v glavnem oprijela Jarčevih knjižnih del, s tem pa nehoti

okrnila drugače objavljen delež, kjer je možno obratiti pomembne sestavine za njegovo pesništvo in lirsko kratko prozo prvega obdobja, to je od leta 1918 do 1925. To obdobje je ekspresionistično barvito in odraz iščočega, nemirnega samotarja v koznični prozi. Kar nekaj tega je podal v romanu Novo mesto, čeprav ga je pisal v drugačnem slogu. Z Novembrskimi pesmimi pa je prestopil bregove mladostnega kozmičnega premišljevalca. Tudi prej mu ni bila neznanka družba v preživeli meščanski tradiciji s posledicami prve svetovne vojne in socialnimi protislovji. V službi v banki je skozi številke dojel kavzalnost družbe in socialnega stanja in se angažirano opredelil do teh pojavov, podobno kot v pesništvu Tone Seliškar, Ludvik Mrzel in mnogi drugi. Jarc se ni apriorno oprijel ideoloških pogledov na tedanje stvarnost, ohranil pa je kritičnega duha in etične zavzetosti, na strani ponižanih in razžaljenih.

Tretja zbirka je nastala v znamenjih bližajoče se katastrofe nove vojne. V bojazni za svoj mali narod na geografskem in interesnem navzkrižju ter grožnji totalitarizma je izrekel skrb za svoj narod, zlasti v cilju Slovenskih sonetov, skepto pa prebija blag optimizem v znamenju rodovnega vitalizma, ki bo kos viharjem.

Seveda je to le preblisk skozi sredico Jarčeve poezije. Že

pokojna Ana Matko je v svoji bibliografiji ugotovila, da je Jarc sodeloval pri 46 revijah, od tega pri eni goriški in zagrebski, k temu pa bo treba dodati še kak časniki. Prispevki niso samo leposlovni, lep delež je usmerjen k pesmim, prozi, dramskim fragmentom. Jarčovo najpomembnejše sodelovanje se navezuje na Ljubljanski zvon, Dom in svet, Jutro pa tudi na Dramo, Mladiko, Sodobnost itd. Če se omejimo na tisto, kar spada v ožje leposlovje njegove poetike, filozofije, forme, prav tako za premene v literarnem oblikovanju in nazoru. Včasih gre za samostojne vzporedne pojave, kot jih najdemo v knjižnih natisih, včasih še za drugačne, dopolnjujoče ideje in vsebine ne glede na estetsko raven. Zgolj za ilustracijo nekaj primerov: Rastoče drevo (LZ 1921), Človek (DS 1925), fragmenti drame Vergerij (LZ 1927, 1929, DS 1932), serija Gledanja (SN 1924). Ob dejstvu, da so vse tri pesniške zbirke morale iziti v samozaložbi, postane jasno, da je vsaj del revialno in v časopisih objavljenih del potrebno prišteti k tistemu, kar bi kritični Jarc želel videti v knjižnem natisu. Omeniti je treba njegovo izjemno bogato korespondenco, ki jo hrani novomeška Knjižnica Mirana Jarca. Pisma niso pomembna le za osebni profil književnika, marsikdaj odražajo širše ozračje tedanje kulturne pojavnosti.

IGOR GEDRIH

KNJIŽNA POLICA

O revoluciji in o smrti

Na knjižnem trgu je letos že nekaj časa zanimiva knjiga O REVOLUCIJI IN O SMRTI Žarka Petana, plodovitega besednega ustvarjalca, ki je doma in v svetu poznan predvsem kot odlični aforist in humorist, uspešno pa se je uveljavil tudi kot režiser, pisec gledaliških in radijskih iger ter tudi kot pisatelj. Videti je sicer, kot da aforistična slava postavlja v senco Petana pisatelja, a dovolj je v knjižnih katalogih pobrskati po kar lepi vrsti proznih knjig, od zbirke črtic Nebo na kvadratu in romana Dvojčka do avtobiografsko zasnovanih pripovedi Preteklost in Preteklost se nadaljuje, da se izkaže pomen njegovega pisateljskega dela.

V novi knjigi Petan ostaja zvest rdeči niti svojih poprečnih proznih pisanj, to pa je, kot dovolj zgovorno pove tudi sam naslov knjižne novosti, posameznikova usoda v trdem primežu ideologije, tiste moči, ki oblastno posega v vse pore življenja ter ga neusmiljeno in trdo lika po meri svoje omejenosti, večkrat dolika tudi v smrt. Enajst črtic in kratek roman Hoja za očetom skupaj tvorijo mozaično podobo življenja, usodno vpletenega v nasilje ideologije pred, med in po drugi svetovni vojni. Avtor v sicer literarno pisanje vnaša orise realnih razmer, ki jih krepi z imeni prepoznavnih osebnosti, kar daje njegovemu pisanju dokumentarno prepričljivost, tako da mora bralec, če naj pisanje sprejema kot literaturo, ves čas ohraniti v vednosti

sporočilo besed, ki jih je avtor postavil na sam začetek knjige: "Vse zgodbe v tej knjigi so se zgodile ali bi se bile lahko zgodile. Spremenjene pa so osebe, nekatere sestavljene iz več oseb, zato je morebitna podobnost z živimi ali mrtvimi osebami zgolj naključna."

Sicer pa ne gre za to, ali so junaki Petanovih kratkih pripovedi (kratki roman Hoja za očetom ima povsem prepoznavne avtobiografske črte) zares bivali ali ne, kdo so ljudje za literarnimi liki, ali so izmišljeni ali v pisanje le preneseni realno bivaajoči ljudje, saj je njihova poglavitna vloga predvsem ta, da z močjo, ki jo ima literatura, izpričajo uničevalnost nasilja ideologij nad življenjem. Naj gre za kateregakoli od junakov Petanove knjige, vsak izpričuje trpno ali dejavno nasilnost ideologij in z njo povezan neizbežni dihi smrti, pa naj gre, denimo, za ruskega ujetnika, zaljubljenega v partizanko, ali likvidatorja, ki se šele ob usmrtitvi nekaj ljubljene dekleta zave, da ne pobi nekakšnih razrednih sovražnikov, ampak žive ljudi, ali za sodnika, ki ga je službenje režimu ob hkratnem zavedanju nemoralnosti in nestrokovnosti lastnega početja osebnostno pohabilo, ali za golotočanko, ki se znajde med žrtvami komunizma, a kljub prestopu trpljenju ne zmore sprejeti temeljne resnice o nasilnosti revolucije, ali za ovaduha, ki si domišlja, da je preganjan, ki torej zleze v kožo svojih nekdajnih žrtv. Vsak zase in vsi skupaj pričujejo o nihilizmu ideologij, ki, ponujajoč osmisle življenja, v resnici prinašajo smrt.

M. MARKELJ

MLADI DOPISNIK

ZAKLJUČEK ŠOLE V NARAVI - Učenci OŠ Žužemberk s podružnicama Dvor in Šmihel smo že sedmo leto zapored uspešno zaključili sedemdnevno šolo v naravi na Debelem Rtiču. Vsi neplavalci so se naučili plavati in 40 učencev je prejelo značko bronastega delfina, 11 srebrnega in dva zlatega. Ker je bilo vreme lepo, smo realizirali ves program. Z ribiško ladjo smo se peljali ob naši obali do Pirana, kjer smo si ogledali akvarij, pomorski muzej, cerkev z obzidjem in mesto samo. Tudi ogled solin in Tonine hiše je bil zanimiv. Sprehodili smo se ob obali do meje in si ogledali delo carinika in policista. Za vse je bil nepozaben ogled in sprehod po ameriškem rušilcu, ki je bil zasidran v luki Koper. Nočno kopanje je bilo velik užitek. Posebna zahvala velja osebju na Debelem Rtiču, zahvaljujemo pa se vsem, ki so že ali še bodo ta naš projekt denarno podprli. (Učenci in spremljevalci OŠ Žužemberk)

Dober dan, šola

Šola, velika, visoka, siva, kličem ti dober dan!
In te prosim za roko, za srečo, skupno potovanje, do kdove kam. Čez kontrolne, vprašanja in naloge, v kameno dobo kdaj pa kdaj, v gozdove, reke in potoke, a vedno znova k tebi nazaj.
Dober dan, poslušanje in pisanje, večno učenje in stalna norost. Dober dan, učitelj, učiteljice, vaše veselje, sreča in uspešnost. Dober dan, sošolci, sošolke, kot na praznik sedite v klopih. Naglas vam povem besedilo uspešnih: "Vedno se poberi, ko boš na tleh!"
PIKA MIRT, 8./9. r. OŠ Krmelj

Športni dan

Komaj sem čakala, da bom odšla v šolo. Zbrali smo se pred šolo. Potem smo se odpravili na pot. Šli smo ob Čanjskem potoku in poslušali njegovo šumenje. Med potjo smo opazovali gozd in ugotovili, da je iglast gozd zelo temen, listnat pa svetel. Ko smo prišli na Čanje, smo se ustavili pri gospe Jazbec, ki nam je postregla s pižaco in grozdem. Iz nahrbtnikov smo vzeli dobrote. Napotili smo se proti Graški gori, kjer smo si ogledali Marijino cerkev. Tudi na travniku pred cerkvijo smo malicali. Pot smo nadaljevali proti Pokleku, kjer nas je čakal avtobus. Bilo je zanimivo, saj sem izvedela veliko novega o domači pokrajini.
BOJANA LOČIČNIK, 3. r. OŠ Blanca

Veselo na Cicitaboru Visoko

3. enotedensko planinsko srečanje družin z malimi otroki PD Lisca Sevnica - Izleti, sprehodi, družabni večeri

Tretje, že kar tradicionalno enotedensko planinsko srečanje družin z malimi otroki PD Lisca Sevnica se je letos odvijalo od 29. julija do 5. avgusta. Skupaj z osnovnošolskim taborom, ki je kraljeval teden dni pred nami, smo se nastanili v Poljanski dolini, natančneje pri Vrtovčevem domu blizu dvorca Visoko, ki leži ob meji občin Škofja Loka in Gorenja vas - Poljane.

Ker so bili letos med nami taborniki planinci iz OŠ Sevnica nam ni bilo treba postavljati šotorov, tako da smo se lahko posvetili vsak svojemu: eni občudovanju narave, drugi počitku, otroci pa smo si dali duška. Po kosilu smo se odločili za krajši izlet do dvorca, ogledali smo si tamkajšnjo grobnico in odšli do cerkvice sv. Volbena na bližnjem gričku. Drugi dan

smo se povzpeli do cerkvice na Bukovem vrhu. Po malici smo občudovali lep razgled. Za ponedeljkovo turo smo izbrali Blegoš. Z avtomobili smo se peljali do Črnega Kala. Na poti proti vrhu nas je vse skozi pozdravljala živina, navdušeni pa smo bili zlasti nad bunkerji. V torek je bil na vrsti Rakitovec, ki smo ga že prejšnji dan občudovali z Blegoša. Tisti, ki na poti v tabor nismo zaspali, smo se ustavili še v Železnikih in si ogledali plavž. Sreda je bila manj naporna. Dopoldne smo z gozdarjem Bogom Žunom obiskali gozdno učno pot, po kosilu pa smo odšli še v nekaj kilometrov oddaljeno kopališče na Hlavče Njive. V četrtek smo se povzpeli na Lubnik, popoldne smo odšli na škofjeloški grad in sprehod po mestu. Zvečer smo zažgali bakle, ki smo jih naredili prejšnji večer, in se sprehodili do Dvorca. Petkov izlet na Ermanovec nam je onemogočil dež, pa smo zato odšli tja popoldne. Zvečer smo praznovali Kristinin rojstni dan. Presenečenje dneva je bil veličasten ognjemet. Tudi v soboto je deževalo.

Potem je prišlo slovo. Vsem nam je bilo malo hudo, a ne preveč. Saj se bomo kmalu spet videli.

AJDA SENICA, 12 let

Po Jurčičevi poti

Na naši šoli smo sončne poznoletne dneve izkoristili za pohode v naravo. V drugem šolskem tednu smo se zvrstili vsi učenci od 1. do 7. razreda Prehodili smo tri pohodne poti. Učenci nižjih razredov in sedmošolci so se odpravili po Steklasovi poti, petošolci po Baragovi, šestošolci pa smo krenili po Jurčičevi poti. Do Višnje Gore smo se odpeljali s šolskim avtobusom, naprej pa smo se odpravili peš. Ustavili smo se na Polzevem, kjer smo na učne liste napisali nekaj podatkov. Pot nas je vodila mimo razvalin več gradov. Naš cilj je bila Muljava. Na Jurčičevi domačiji smo kupili sladoled in si ogledali letno gledališče. Za kaj več ni bilo časa, saj so nas že čakali šolski avtobusi.
UROŠ SLABA, 6. b. OŠ Trebnje

Kopanje v Rimskih Toplicah

V sredo smo se odpravili na bazen v Rimske Toplice. Vozili smo se okrog pol ure. Hitro smo se oblekli in na tovarišev znak odhite-li v vodo. Zelo smo se zabavali. Nekateri so tudi skakali v bazen. Jaz si tega nisem upala. Prišel je čas, da se preizkusimo. Preplavati smo morali dolžino bazena. Meni je to uspelo in bila sem zelo vesela. Odšli smo iz vode in malicali. Spet smo odšli v vodo. Ta dan mi bo za vedno ostal v spominu.
KARMEN HRIBAR, 5. r. OŠ Šentjanž

Bili smo na MOS-u v Celju

V četrtek, 14. septembra, smo se 8. a in 8. b razred s spremljevalci Francijem Ocvirkom, Vido Šenico, Mirjano Šafraň Blažič in Antonijo Jenič odpravili v Celje. In kaj je tam tako zanimivega? 33. mednarodni obrtni sejem. Mnogi že po imenu sklepajo, da je ta sejem bolj za obrtnike in starejše ljudi, vendar je bilo tudi veliko mladih. Nestrpnost smo se odpravili na sejem. Hodili smo brez učiteljev. Odpravili smo se v halo, kjer so predstavljali poklice. Ogledali smo si delo avtomobila, električarja, kleparja, zidarja, tesarja, mesarja, slaščičarja, cvetličarja, urarja, steklarja... V vlogi nekaterih poklicev smo se preizkusili tudi mi. Seveda ni zmanjkalo časa za nakupovanje in obisk zabaviščnega parka. Domov smo vzeli polno zloženek s predstavljenimi poklici, ki nam bodo prišle prav pri izdelovanju plakatov in referatov, ki bo naš končni izdelek tega izleta.

BARBARA JORDAN, 8. b. novinarski krožek OŠ Dolenjske Toplice

Na taboru v Dolenjskih Toplicah

V ponedeljek, 11. septembra, smo se učenci štirih oddelkov 7. r. nastanili v Taboru mladih Slovenije v Dolenjskih Toplicah. Tu bomo pet dni opravljali tečaj prve pomoči. Razdeljeni smo v sedem skupin: Pohodniki, Kresničniki, Turisti, Povoji, Trikotne rute, Kompas in Ekologi. Pouk imamo dopoldne in popoldne. Med učnimi urami opravljamo tečaj prve pomoči, raziskujemo bližnje gozdove, spoznavamo naravne, kulturne in turistične zanimivosti krajev okrog nas. V prostem času igramo košarko, odbojko in badminton v taboru, ob potoku Sušica pa nogomet. Naša skupina je bila danes na pohodu po gozdni učni poti. Najzanimivejše je zaščiteni deblo jelke. Z žepnimi svetilkami smo šli v jamo Jazbina, ki jo krasijo majhni kapniki, na stenah pa spijo netopirji. Skočili smo še k razvalinam gradu Rožek. Zvečer smo se zabavali ob tabornem ognju, nocoj bomo imeli v amfiteatru kviz in zabavni večer, jutri bomo odšli na nočni pohod... Domov se bomo vrnili v petek zvečer. Lep taborški pozdrav vsem bralkam in bralcem Dolenjskega lista!

TINKA, ANA - DEA. TAMARA, BOR, PETRA in mentorica VERA SAMOHOD OŠ Brežice

Brat Marko

Marko je star 16 let. Obiskuje 2. letnik gimnazije v Brežicah. Po uspehu je dober učenec. Ima veliko prijateljev, s katerimi preživlja prosti čas. Je rjavolas, temnopoln, ima rjave oči, je vitke postave in je največji član naše družine. Njegov glas se je v zadnjem letu zelo spremenil. Postal je nizek in hripav. Do starejših ljudi je zelo prijazen in vljuden. Doma rad pomaga pri različnih opravilih in tudi meni včasih priskoči na pomoč pri zahtevnejših domačih nalogah. Kot večina najstnikov tudi on veliko časa presedi pred računalnikom in televizijo, zato velikokrat pride do prepirov. Želim si, da bi bila podobna svojemu bratu.
MARUŠA BRADAC, 6. a. novinarski krožek OŠ Brežice

Ima vaš dolžnik kaj pod palcem?

Pogosto se izkaže, da partner, s katerim smo se zapletli v posel, nima nobenega premoženja - K uspešni izvršbi terjatev lahko pomagajo tudi detektivi

NOVO MESTO - Neplačevanje računov je v naši deželi postalo že folklor in zato iz dneva v dan huji problem večine podjetij. Pri nekaterih dolžnikih zaleže opominjanje, pri drugih grožnje, pri tretjih je do denarja mogoče priti le s sodno izterjavo, žal pa v mnogih primerih niti to ni mogoče. Če ni, se pač ne da vzeti, česar se dobro zavedajo tudi razni prevaranti.

Zakon o izvršbi in zavarovanju plačil se je zdel v tem pogledu odrešen, vendar zaradi številosti primerov in preobremenjenosti sodišč upniki ne pridejo tako zlahka do svojega denarja. Če sodišče na predlog za izvršbo že reče da, potem je treba ugotoviti, kakšno premoženje ima dolžnik in od kod se lahko poplača dolg. To nikakor ni lahka naloga, kajti mnogi upniki so že ugotovili, da njihovi dolžniki nimajo nobenega premoženja: zares ali pa so samo tako pretkani, da ga nimajo.

Ob tem velja pomisliti na detektiva, če se tega nismo spomnili že dosti prej. Poslovnega partnerja je namreč najbolj pametno preveriti še pred prvim poslom. In kaj imajo detektivi z gospodarskimi posli? V prvi vrsti lahko izbrskajo številne koristne podatke o človeku ali

Duhovna univerza

Po treh letih spet šola za duhovno samouresničitev

NOVO MESTO - S predavanjem Šesti čut in intuicija, ki ga je v četrtek, 21. septembra, v Knjižnici Mirana Jarca imel Zoran Mihajlovič, se je na Dolenjskem in v Beli krajini pričel predstaviteni mesec Duhovne univerze. Po treh letih se namreč v Novem mestu ponovno odpirajo vrata v prvi letnik te zanimive šole za duhovno samouresničitev. Gre za večletni nereligiozni program za osebni razvoj in duhovno rast, ki že dvajset let poteka v vseh večjih krajih po Sloveniji pod okriljem Zavoda za izobraževanje, vzgojo, razvoj in kulturo iz Ljubljane. Šola je namenjena odraslim, ki želijo globlje razumeti sebe, spoznati svoje potencialne in jih tudi uresničiti v vsakodnevnem življenju. Slušatelji poleg sistematičnega ezoteričnega znanja spoznajo učinkovite sprostitvene metode ter se postopoma vpeljujejo v vse bolj napredne oblike meditacije za pristen stik s svojim duhovnim jedrom - pravim notranjim jazom.

Predstavitve Duhovne univerze in vpis v prvi letnik bo v Novem mestu v četrtek, 28. septembra ter 5. in 12. oktobra ob šestih zvečer v prostorih Centra za duhovno kulturo na Kasteleci 9, v Črnomlju 5. oktobra ter v Metliki in v Krškem 19. oktobra v tamkajšnjih knjižnicah ob šestih zvečer.

Sprejem, nakar prst v kahli

Občinska sejna soba je bila lepo okrašena. Na dolgo hrastovo mizo je bila postavljena lepa, razkošna ikebana, prazni kristalni kozarci pa so nakazovali pok penečega vina. Gospod župan je bil prazne odet, v zraku je bilo čutiti svečanost. Trije mladi obrazji so bili polni nestrpnosti, pa tudi ponosa. Gospod župan se je odkašljal.

"Vesel sem, da lahko pozdravim najboljše maturante iz naše občine, mlade ljudi, ki so dosegli na letošnji maturi največje število možnih točk." Nato je govoril gospod župan o znanju, o tem, kako ga cenijo vsi, ki kaj pomenijo v občini, še posebno on.

"Brez znanja ni napredka," je zaključil, se zahvalil maturantom, ker so ponesli ime občine po državi, jim krepko stisnil roke in velel natakarku, naj odpre peneče vino... Močno je počilo. Takrat sem se zbudil s prstom v kahli. Tako smo imeli včasih navado reči, ko je kdo pripovedoval o stvareh, ki bi se težko zgodile celo v sanjah.

TONI GAŠPERIČ

podjetju, s katerim bi radi sklenili posel. Manjših kupčij ne moremo zavarovati pri banki, osebna menica pa ne pomeni kaj dosti, če ne vemo, s čim naš partner sploh jamči: ali ima avto, hišo, poslovne prostore, vikend.

Kadar je stvar že predaleč in se obračamo na sodišče, bi detektiva spet potrebovali. Ta ugotovi, ali ima naš dolžnik kaj premoženja in ali se ga sploh splača tožiti. Če ga nima, so stroški za tožbo, takse in odvjetnike le razmetavanje denarja. Andrej Grubiša, lastnik detektivsko-varnostne agencije iz Novega mesta, pravi, da morajo biti upniki zelo aktivni pri uveljavljanju svojih terjatev. Odvjetnik na sodišču sicer predlaga, da se dolg poplača iz dolžnikovega žiro računa, iz nepremičnin ali premičnin, toda izterjava je mnogo uspešnejša, če upnik sodišču ponudi spisek dolžnikovega premoženja.

Detektiv ima pooblastila, da sme ugotavljati premoženje: dobi lahko podatke o zaposlitvi, stalnem in začasnem bivališču, podatke o imetnikih osebnih vozil. Gre za uradne evidence, do katerih posameznik ne more priti. Prav tako je težko preveriti v zemljiški knjigi lastništvo nepremičnin, če ne vemo parcelnih števil.

K vsemu temu detektiv dodajo še svojo iznajdljivost in marsikaj ugotovijo ali preverijo z delom na terenu. "Upniki vse prepogosto pričakujejo, da bodo odvjetnik, sodišče in izvršitelj spor rešili z zaplenbo dolžnikovega premoženja. Večina se pri tem ne zaveda, da klasični predlog za izvršbo brez konkretnih podatkov o banki, številki računa, vrsti in tipu premičnin ter obliki in lokaciji nepremičnin ne prinaša zelenih rezultatov, ampak večinoma le dodatne stroške za upnika," opozarja Grubiša.

Kot pravi, mora upnik podatke zagotoviti sam (ali s pomočjo usposobljenih fizičnih ali pravnih

oseb) ter jih predati pravnemu zastopniku in preko njega sodišču. "Pri delu ugotavljam, da večina upnikov ne ve, da se za pomoč lahko obrnejo tudi na zasebnega detektiva ali detektivsko družbo. Tem daje zakon pooblastila, da se ukvarja s svetovanjem, ugotavljanjem premoženja dolžnikov in morebitnih poslovnih partnerjev, z zastopanjem upnikov pri rubežih, dražbah in narokih ter tudi z vročanjem sodnih pisanih vseh vrst, kar pride še kako prav v primerih, ko neka oseba nikakor ni dosegljiva," pojasnjuje detektiv Grubiša.

B. DUŠIČ GORNIK

Preteklost gradu oživela

Srednjeveška tržnica, igre, sabljanje, lokostrelstvo in še kaj je privabilo veliko gledalcev - Prihodnjic še več

BOGENŠPERK - Javni zavod Bogenšperk in Valvasorjeva knjižnica, ki ima svoje domovanje na gradu Bogenšperk, sta glavna krivca, da se je grad za en dan prestavil za dobrih 300 let nazaj v čas, ko so po gradovih vitezi prirejali viteške igre. Valvasorjeve viteške igre naj bi postale tradicionalne.

Ze dopoldne je v prisotnosti bogenšperške grajske gospode in gospode drugih gradov ter številnih gledalcev župan občine Litija in Valvasorjeve konjenice Mirko Kap-

Sprehod grajske gospode

"Živimo zdravo za zabavo"

V koledarju prireditev precej napak

Te dni je nekoliko pozno izšel koledar športnih in rekreacijskih prireditev pod geslom "Živimo zdravo za zabavo". Glavna organizatorja prireditev oziroma nosilca projekta sta Ministrstvo za šolstvo in šport in Zavod za šport Slovenije. Žal je v sicer lepem, a premalo preglednem koledarju kar nekaj napak.

Tako sta med lokalnimi organizatorji prireditev navedeni Športno društvo Dobro Polje in Dobro Polje, očitno pa gre v obeh primerih za Dobropolje. Turistično športno-društvo Kostel je največkrat zapisano pravilno, enkrat pa povsem napačno kot TSD Koštel, katerega območje delovanja je "področje občine Kolpe", občine z imenom Kolpa pa v Sloveniji ni in bi očitno moralo pisati, da velja za občine v zgornji Kolpski dolini. Razen tega je za to soboto napovedan spust po Kolpi, namesto po Kolpi, za nameček pa je telefonska številka organizatorja Stanka Nikoliča dvakrat navedena prav (01/802-175), enkrat pa narobe (01/802-127). Preveč je tudi izpuščenih črk pri priimkih. Pri priimku Hengman (BK Ribnica) se da še uganiti, da gre za tiskarskega škrtarja in bi moralo pisati Henigman, nekoliko težje pa je pri kočevskih priimkih, ki so zapisani kot Kamše, Drže in Malna, gre namreč za ljudi s priimki Kamšek, Držek in Malnar.

Tudi ni povsem jasno, od kdaj do kdaj velja ta koledar prireditev. Eden izmed krajevnih organizatorjev je povedal, da prireditev pod geslom "Živimo zdravo za zabavo" potekajo od 15. septembra do 15. oktobra. Vendar so v koledarju navedeni tudi drugi meseci kot pri ŠD Dobropolje, kjer bodo tekmovali v košarki in odbojki od no-

vembra do marca ali v namiznem tenisu od oktobra do aprila.

To je le nekaj pripomb glede območja zahodne Dolenjske. Organizatorji prireditev po občinah pa so še potožili, da so plakati za prireditev, ki so jih prejeli od organizatorja, odločno preveliki. Pripominjajo še, da bi moral koledar iziti nekaj tednov pred začetkom prireditev in ne šele, ko se prireditev praktično že začne.

J. PRIMC

AMALIJA DOPOLNILA 94 LET - Amalija Žen se je rodila konec avgusta leta 1906 v Starem trgu pri Trebnjem. Imela je zelo težko mladost. Njuja je je odpeljala v Ljubljano, kamor se je šla učiti za kuharico. Ko je spoznala Lojzeta Žena, se je vrnila domov in se poročila. Rodili so se jima trije otroci. Sedaj zanjo skrbita hči Slavka in njen mož Žarko. Ob njenem praznovanju jo je obiskalo veliko prijateljev in znancev pa tudi člani občinske in krajevne organizacije Rdečega križa iz Trebnja. (Rezka Majer)

Srečanje gasilcev

KOČEVJE - Mladinska enota PGD Šalka vas se je v soboto v Velenju udeležila meddržavnega srečanja in tekmovanja mladinskih gasilskih enot iz Slovenije in Hrvaške. Kočevski gasilci so zastopali gasilsko regijo Ljubljana 2. Mladinci so med 24 enotami zasedli 6. mesto. Srečanje je bilo priložnost tudi za pogovore. Kot sta povedala predsednik GZ Kočevje Anton Fajfar in poveljnik Jože Mihor, so gasilci z obeh strani meje ugotavljali, da gasilci ne priznavajo meje, zato je njihovo sodelovanje dobro, težave pa so na višjem, državnem nivoju.

90 LET MAME ANTONIJE - Preteklo soboto je v krogu domačih praznovala častitljivih 90 let Antonija Šušteršič s Sel 11. Ob življenjskem prazniku so ji čestitali tudi podžupanja novomeške občine Martina Vrhovnik, predsednik KS Straža Alojz Knafelj, predstavnice KO RK Straža, številno sorodstvo in vaščani vasi ob reki Krki. (Foto: S. Mirtič)

90 LET IVANA VIDRIHA - ŽANA - V Šentpetru pri Otočcu je v začetku septembra na svoji domačiji - gostilni praznoval 90. rojstni dan najstarejši birt in najstarejši član društva upokojencev na Otočcu. Rodil se je v Ameriki, na Lešnico pa je s starši in sestro prišel, ko mu je bilo dve leti. Izučil se je za čevljarkega mojstra in imel svojo obrt, medtem pa je spoznal svojo bodočo ženo iz gostilne v Šentpetru. Prevzel je kmetovanje in pomagal v gostilni. V zakonu se jima je rodilo pet otrok. Še vedno opravlja vsa dela. Ob visokem jubileju sta ga obiskala predsednik društva Otočec Janez Zidarič in članica upravnega odbora Marija Kogovšek. Rojstni dan pa so mu prišle voščiti tudi aktivistke krajevne organizacije Rdečega križa Otočec in predsednica OZRK Novo mesto Anica Bukovec. (H. Murgelj)

Srednja šola naj bi razširila programe

Obsežen dnevni red

KOČEVJE - Na ponedeljkovi prvi popočitniški seji sveta so kočevski svetniki že skoraj na samem začetku seje za v. d. direktorja Centra za promocijo in razvoj turizma imenovali Milorada Draganića iz Kočevja. S tem so svetniki zaključili skoraj tri četrt leta trajajoči mučni proces, ki je botroval tako spremembi ustanovitvene akta centra kot tudi zamenjavi članov upravnega odbora. Vendar tudi tokrat župan in občinska uprava niso imeli lahkega dela. Razprava o tem se je sicer omejila le na pojasnitev svetnika Bojana Kocjana iz stranke Zelenih, da en glas za, dva proti in dva vzdržana pri glasovanju članov komisije za volitve in imenovanja ne pomeni, da komisija ni oblikovala nobenega mnenja, marveč da je podala negativno; so pa člani opozicijskih strank v kočevskem občinskem svetu zgovorno povedali svoje mnenje pri glasovanju. Čeprav je župan utemeljeval večjo primernost kandidata, kot naj bi jo izkazovala kandidatka iz Ljubljane, z dejstvom, da je Draganić domačin, je proti njegovemu imenovanju za v. d. direktorja Centra glasovalo 9 od 24 prisotnih svetnikov.

Povsem drugačno pa je bilo glasovanje po obravnavi problematike srednjega šolstva v občini. Svetniki so sicer tudi tu opozorili na strankarsko obarvanost nekaterih zadev. Kocjan je namreč želel vedeti, zakaj se gradivo Znanje za razvoj, pod katerim je podpisana občinska uprava, uporablja za volilno konvencijo LDS. Sicer pa je razprava, ki jo je vzpodbudilo tudi odprto pismo strokovnih aktivov srednje šole Kočevje, potekala okoli pripravljenega gradiva, ki vsebuje predloge za nove programe. O tem bo kmalu organizirana tudi okrogla miza.

M.L.-S.

NAJSTAREJŠI SLOVENSKE LONČAR - Med staroste lončarskega poklica brez dvoma sodi 90-letni Jakob Nosan iz Prigorice pri Ribnici, ki je menda najstarejši slovenski lončar. Kljub starosti še vedno ustvarja ob kolovratu, ki mu je zvest več kot 60 let. "Pri izdelavi mora glina med prsti dihati in petelinček, 'ki v ritki piska', bo zapel," pojasnjuje Jakob, zelo ponosen na značilni lončarski izdelek iz Prigorice. Najbolj je vesel, da je obrt prenesel na sina, ta pa na zeta. Danes je njihova delavnica ena največjih pri nas. Posebno so se izkazali pred tremi leti, ko so okrasili slovensko božično jelko, ki so jo naravnost iz kočevskih gozdov odpeljali papežu v Vatikan. (Foto: M. G.)

NOVOMEŠKI PLANINCI V OBJEMU VISOKIH TUR - Planinsko društvo Novo mesto je pred kratkim za vodnike in člane upravnega odbora pa tudi za druge člane društva organiziralo dvodnevni izlet na 3283 metrov visoki Petzeck v Avstriji. Vzpon je od planinske kočje Wangenitzseehütte z višine 2508 metrov trajal 5 ur. Pot ni bila težka, saj je vodila ob gorskem potoku. Popoldne smo prispeli do kočje, ki je dve desetletji in pol v upravljanju nizozemskega planinskega društva, v nedeljo pa smo takoj po sončnem vzhodu krenili proti vrhu, za kar smo potrebovali tri ure. Tudi ta del poti je zelo varno speljan, zadnji del pa vodi preko manjšega ledenika. Razgled z vrha je bil prekrasen. Videli smo očaka Triglav, Jalovec, Mangart, italijanske Dolomite pa seveda avstrijske gore z Grossglocknerjem. Počitek na vrhu ni bil dolg, saj je bilo do Novega mesta še daleč. (M. P. in F. V.)

Nekaj domišljije in denarja vam ob pomoči domače in tuje dodatne opreme popolnoma spremeni videz avtomobila.

Opel astra 1,6 16V RDO

Stilski izziv

Že navadni astri se lepo podajo aluminijasta platišča in nekoliko širše pnevmatike, če pa so te celo 17 col velike in 205 široke, je videz zastrašujoč, in če jo odenete še z dodatnimi okrasnimi letvami, spojlerji in jo približate tlom, dobi astra agresivno-sportni videz.

Podjetje RDO (rezervni deli in oprema) iz Ljubljane se že nekaj časa ukvarja s prodajo dodatne opreme za vozila. Pred leti so športno opremlili Fiatovega brava HGT in tudi tokrat so se odločili ob pomoči različnih slovenskih podjetij polepšati vozilo iz srednjega razreda. Z uporabo plastike in nekaj domišljije nastane avto, ki ima izjemno agresiven, športni videz, kljub temu pa pod motorjem ni pokrovom diha povsem klasičen, nepredelan 1,6 16V motor z dobrimi 100 konji. Ker smo astro z 1,6-litrskim motorjem že predstavili v našem časopisu, si tokrat ogledimo, kaj vse so RDO-jevi strokovnjaki postavili na vozilo in vanj.

Vozilo je znižano, kar ob 17-colskih platiščih priznanega italijanskega proizvajalca MOMO-ja, in 205 širokih nizko profilnih pnevmatikah izboljšuje lego vozila na cesti, da se sedaj veliko manj nagiba v zavojih, in tudi nos prične bežati iz zavoja pri precej večji hitrosti. K temu prispeva tudi sprednji usmerjevalec zraka, ki nos vozila bolj pritiska k

tlom, ob tem pa daje lepši videz vozilu. Na nosu vozila ni klasične maske z zaščitnim znakom, ampak je vstavljena gosta mreža, ki omogoča večji pritok hladnega zraka na hladilnik (večji pomen pri dirkalnih avtomobilih). Tudi prednji lučki sta dobili plastične okraske, ki enodelni sklop razbijejo na tri dele. Plastični pragovi vozilo še bolj približajo k tlu in stilsko povezujejo prednji del z zadnjim, kjer je nad petimi vrati nameščen spojler, ki vizualno podaljšuje vozilo, čisto na zadku pa kraljuje velik odbijač, podaljšan v spojler proti tlu. Vsi ti plastični dodatki pa nimajo le lepote naloge, ampak tudi uspešno usmerjajo zrak, zmanjšujejo zračni upor in neljub hrup, ki ga povzroča piš zraka okoli potniške kabine.

Notranjost ne bi bila nič posebnega, če vsi sedeži, volanski obroč in obloge na vratih ne bi bili oblečeni v usnje slovenskega proizvajalca. V črno usnje je všita oranžna črta in napis RDO Styling, vse izredno natančno, brez površnosti. Tudi aluminijasta MOMO ročka na vrhu menjalnika se lepo poda notranjosti, le močno se segreje na soncu.

Nekaj domišljije in denarja, v tem primeru okoli 900.000 tolarjev, ob pomoči domače in tuje dodatne opreme popolnoma spremeni videz vašega avtomobila. Takšno vozilo je prava paša za oči in je vedno v središču pozornosti. Pri RDO-ju pa zagotavljajo, da so takšne predelave lahko tudi precej cenejše, če se odločite kakšnem kosčku opreme (na primer usnju).

Smart

Zelo verjetno ste na cesti že opazili malčka z imenom Smart, pa niste vedeli, kaj je to, komu pripada.

Celo ime malega avtomobilčka je MCC Smart. Prvi del je kratica od Micro Concept Car. To je koncept "polnopravnih" avtomobilov (ne igračk) najmanjših možnih dimenzij (z dolžino vsega 2,5 m), po katerih je poimenovan tudi nov avtomobilski razred - microcar. Ime Smart pa pomeni Swatch Mercedes ART. Avtomobilček je narejen na poslovni filozofiji Swatcha (švicarski izdelovalec ur) in tehnologiji Mercedes-Benz. Projekt se je pričel že leta 1995.

Podjetje MCC je bilo ustanovljeno leta 1994 z 51-odst. lastniškim deležem Mercedes-Benz in 49 odst. lastniškega deleža švicarskega urarskega koncerna SMH. Kmalu je Daimler-Benz povišal svoj vložek na 81 odst., nato pa je DaimlerChrysler prevzel vse.

Novičke

• **Waeco je izdelal enostaven, a zelo učinkovit sistem za ogrevanje notranjosti avtomobila. Sistem je sestavljen iz električne naprave z dvema stopnjama delovanja (1.400 in 1.800W), ki učinkovito zagreje motor in notranjost avtomobila. Naprava se priključi na mestno omrežje, ima pa to prednost da se enostavno vgradi ali vzame iz vozila ob morebitni prodaji. Cena ni pretirana (okoli 800 mark), kar je znatno ceneje od sistema s plamenicami na tekoče gorivo. Čeprav se je poletje komaj izteklo, dobri gospodarji že razmišljajo o zimi.**

• **BOSCH je predstavil novo generacijo klasičnih svinčenih akumulatorjev, ki imajo 30 odst. večjo kapaciteto od prejšnjih (predvsem v hladnih jutrih). Skrivnost je v posebni konstrukciji rešetk z v svinec preoblečenim srebrom, ki preprečuje hitro in prekomerno praznjenje akumulatorja. Cena bo sorazmerna z izboljšavami, tako da bo novi akumulator za tretjino dražji.**

• **SKF je izdelal novo pogonsko polosovino, ki ima v svojem sklopu ob homokinetičnem zglobov še kolesni ležaj. S tem se za 10 odst. zmanjšujejo stroški izdelave in montaže ter povečuje kvaliteta in natančnost izdelave. Problem bo le, ker ležaja ne boste mogli več menjati posamično, to pa pri avtomobilih prihodnosti itak ne bo več potrebno.**

• **Novi Porsche 911 turbo je v ZDA razprodan do konca leta 2001 (!) kljub ceni 140 do 160 tisoč dolarjev. Podprt z močnim turbo motorjem moči 420 KM, razvije 305 km/h, kar je trikrat več od ameriških hitrostnih omejitev.**

Nova Oplova corsa

Majhna astra

Z elegantnejšo in prostornejšo karoserijo, varnejšimi in temperamentnejšimi motorji, bogatejšo opremo ter visoko stopnjo varnosti bo nova corsa prav gotovo velika psovežitev v nižjem razredu. Najpomembnejši sklopi so prevzeti od astre, kar zagotavlja tržni uspeh. Prvi primerki bodo na voljo jeseni, za osnovni model pa bo potrebno odšteti približno 17.000 mark.

Ena od največjih novosti na jesenskem Pariskem avtosalonu bo prav gotovo tretja generacija Opelove corse. Nova corsa sploh ne bo imela lahke naloge, čeprav je bila v devetdesetih najuspešnejši evropski malček. Konkurenca v evropskem nižjem razredu je močnejša kot kdajkoli, zato se bo morala neposredno spopasti z novim puntom, cliom, 206 in aktualnim evropskim avtomobilom leta toyota yaris. Zaradi tega je nova corsa temeljito predelana in jo lahko obravnavamo kot popolnoma nov avto. Da bi ohranili "duha" sedanjskega modela, so obdržali stilski izraz in osnovne proporce. Ostala je podobnost s prednje strani in z boka, največ sprememb pa je vidnih na zadku. Dvignjene luči na zadku spominjajo na punta (iz prve generacije), zadnja vrata pa so izdelana kot pri focusu.

Nova corsa je dolga 382, široka 164 in visoka 144 cm. V primerjavi s sedanjskim modelom je podaljšana za 8, razširjena za 3 in povišana za 2 cm. Medosni razmak se je povečal od 244,5 na 149 cm, kar zagotavlja skoraj limuzinsko prostornost. Kot doslej bo nova corsa na voljo s troje in petero vrati. Za razliko od dosedanjega pa bosta obe izvedbi imeli enako karoserijo in enak prtljažnik s prostornino 260 litrov (sedanjsi model s petero vrati ima daljšo streho, bolj pokončno zadnje steklo in večji prtljažnik od modela s trojimi vrati). Na južnoameriškem tržišču pa se bo corsa prodajala tudi kot trovolumska limuzina, prostoren karavan in zanimiv pick-up.

V svetu majhnih avtomobilov je peugeot 206 roland garros poseben igralec.

Peugeot 206 roland garros

Mestni zapeljivec

Ni lahko ostati v vrhu, to najbolj vedo tudi tenisači. Redki so igralci, kot Sampras, ostali tako dolgo številka 1 na ATP lestvici. V svetu avtomobilov pa ni nič drugače - malo je dolgotrajnih hitov. Eden od redkih je Peugeotov malček, ki je že drugo leto zapored evropski "bestseller". Težko je najti človeka, kateremu ne bi bil všeč že na prvi pogled. Ker pa so Francozi pravi šarmerji, so tudi svojega malčka odeli v najlepše oblečke in mu dodelili zavirljivo opremo.

Izvedbo roland garros dela posebno predvsem edinstven paket opreme. Kot pravi teniški as ta malček nosi le najkvalitetnejše obleke: sedeži in bočne obloge vrat so oblečeni v usnje s kombinacijo alkanterja, usnje pa je tudi na ročici menjalnika in na lepo oblikovanem volanskem obroču, ki odlično leži v roki kot vrhunski teniški lopar. V opremo spada tudi avtomatska klimatska naprava in električni dvig vseh štirih stekel ter električno ogrevani in zložljivi vzvratni ogledali, kar je redkost v tem razredu. Vsekakor pa je največja posebnost roland garrosa popolnoma prozorna streha iz zatemnjenega stekla. Žal se ne da odpreti, vam pa vseeno nudi nemoten pogled v nebo. Več sonca v notranjosti ob svetlih tonih prevlek dela notranjost toplo in prijetno, zaradi zamisli o zaprtem kabrioletu pa se bodo tudi klavstrofobiki počutili udobno. In ko si ponovno zaželite sence, enostavno s pri-

tiskom na gumb premaknete roletto, ki naredi streho ponovno povsem vsakdanjo.

Tudi fizično je vozilo dobro pripravljeno, saj ga poganja 1,6-litrski bencinec. Ta se odlikuje z izjemno elastičnostjo, saj v peti prestavi pospeši od 80 do 100 km/h v manj kot 15 sekundah. Dva ventila na valj in dolgi hodi batov omogočajo spontan odziv na pritisk stopalke za plin že pod 2.000 vrt/min. Ob dobri toni teže 88 konjev in 135 Nm navora niti nimata težke naloge, zato se 206 zapelje tudi preko 180 km/h, vendar postane motor ob priganjanju precej grob in glasen. Tudi menjalnik je natančen. Mehka ročica omogoča hitro prestavljanje in če jo uporabljate pravočasno (okoli 4.000/min), boste pridobili dvoje, saj ne bo nepotrebnega hrupa in tudi poraba bo manjša. No, poraba ni pretirana tudi pri polni obremenitvi in prižgani klimi. Nam je 206 v takšnih pogojih porabil še vedno manj kot 9 litrov.

V svetu majhnih avtomobilov je peugeot 206 roland garros poseben igralec. Eden od redkih, v katerega se ne bo sram uvesti niti gospodi, vajeni veliko večjih limuzin. Malček kljub svojim meram (3.835x1.652x1.432 mm) nudi nepričakovano mero udobnosti in luksuza, zato tudi cena 2.690.000 tolarjev ni pretirana. Imate občutek, da je veliko? Poskusajte izračunati, koliko bi ob enaki opremi stali konkurenti - če kaj podobnega sploh ponujajo.

Renault megane brake 1.6 16V

Družinska prostornost

Zadnji izdelek v družini megane se imenuje brake. Po domače bi mu rekli karavan, vendar Francozi ostajajo verni svojemu nazivu. Težko bi rekli, da je lepote, še posebej zaradi visoko dvignjenega zadka, vendar povečan zadek ni le pesek v oči. Veliko važnejše kot sam izgled zadka pomeni to, koliko se da vanj naložiti, tukaj pa Renaultov karavan premaga vse konkurente v razredu. Izpod rolaja boste lahko skrili za 480 litrov prtljage, če pa podrete naslonjala zadnje klopi in izkoristite prostor do strehe, vam je na razpolago kar 1.600 litrov uporabnega prostora. To pa je številka, s katero se ne morejo kosati niti karavani iz višjega razreda, kakor tudi ne glede na pravilne in ravne stranice v njem. Vrata prtljažnega prostora se odprejo dovolj visoko, da lahko v vozilo nalagate predmete tudi v pokončni drži.

Zanimivo je, da se izvedba brake izdeluje izključno v Renaultovi tovarni v Turčiji. No, brez panike, po kvaliteti izdelave tega sploh ne boste opazili, saj je v tovarni vedno prisotna stroga Renaultova kontrola. Vedeti morate, da Francozi nikakor ne želijo napraviti odlične meganove pozicije na najzahtevnejših evropskih tržiščih.

Pod prednjim pokrovom je v našem primeru prepeval 1,6-litrski bencinski motor, čigar 107 konjskih moči je povsem dovolj za dinamično vožnjo, zaradi solid-

nega navora 148 Nm ne boste občutili tovara v zadku. Prehitevanje je varno tudi ko izkoristite vseh 535 kg nosilnosti. Prazen megane bo po cesti drvel tudi s hitrostjo preko 185 km/h, vendar vas bosta povečana poraba in kakšen radar odvrnila od tega. Menjalnik je z izračunom stopenj prenosa dobro prilagojen motorju. Deluje brezhibno, pretikanje pa je kratko in natančno.

Čeprav je megan ob lanski predelavi izgubil nekaj izvirne mehkobe in vse bolj spominja na nemške avtomobile, je njegova udobnost še vedno na prvem mestu. Vzmetenje temeljito uduši vse udarce s ceste, preden se prebijejo do potnikov, k temu pa prispevajo tudi 15-colska kolesa. Močno so se popravile tudi vozne lastnosti, zato se poraja občutek, da je celo karavanska izvedba sedaj stabilnejša v zavojih od vseh prejšnjih modelov. Nagibanje je izredno blago, nos beži iz zavoja bolj kontrolirano, lahko ukrotljive pa so tudi reakcije ob naglem spreminjanju smeri in količine plina.

Megane brake je prav gotovo družinski avtomobil, v katerem se z lahkoto prevaža pet oseb in vsa potrebna prtljaga. Ne bo se vam izneveril v mestu, kot tudi na daljših poteh ne. Njegova lanska prenovitev pa vam zagotavlja, da bo še kar nekaj časa kazal zobe konkurentom.

Zadnji izdelek v družini megane se imenuje brake.

Nova corsa ponuja številne izboljšave, npr. prednje vzmetenje, ki je po vzoru astre narejeno po sistemu DSA (Dinamic Safety). Pri delovanju vzdolžnih sil se sprednji kolesi kontrolirano premakne nazaj in obrneta navznoter, s čimer se poveča kontrola pri zaviranju in zanašanju vozila. Če prednje levo kolo zavira močneje od desnega, ker ima boljši oprijem, pride do zanašanja vozila v levo. To se uravnovesi z blagim obračanjem kolesa v desno.

Karoserija je popolnoma pocinkana, zato je garancija na prerjavetje podaljšana na 12 let. Zaradi številnih vzdolžnih in prečnih ojačitve ter bogatejših opreme je skupna teža povečana za 100 kg.

Premier pnevmatik je povečan od 13 na 14 col, pri izvedbi GSI pa na 15. S tem so pridobili boljše vozne lastnosti, še posebej pri zaviranju, in večjo udobnost.

Veliko več prostora je na sprednjih in zadnjih sedežih. Spredaj ima voznik za 88 mm več prostora, zadaj pa imajo potniki za 80 mm več prostora med rameni.

Oblika armaturne plošče je zelo podobna kot pri astri, kar daje corsi pridih bolj luksuznega vozila. Velika novost je nova oblika volanskega obroča s polkrožnim sredinskim delom (z zračno blazino ameriških velikosti), kakršen se bo v prihodnje vgrajeval tudi v ostale Opelove modele.

Električni servo volan je v serijski opremi pri vseh modelih in bo zelo poboljšal manevriranje in vozne lastnosti pri majhnih hitrostih brez vpliva na porabo goriva.

Ob ročnem menjalniku s petimi prestavami in avtomatskem s štirimi Opel prvič

v nižji razred uvaja avtomatski menjalnik Easytronic z možnostjo sekvenčnega prestavljanja. Menjalnik je narejen po vzoru na Audijev Tiptronic, kar je velika novost med majhnimi avtomobili.

Varnost je na ravni vozil srednjega razreda. Pri Oplo želijo doseči prvo mesto v razredu po strogih Euro-NCAP crash testih. Osnovna izvedba bo težka natančno eno tono, kar je povsem normalno za avtomobile nižjega razreda. Potniški prostor je ojačen z dvojnimi zaščitnim okvirjem ter številnimi prečnimi in vzdolžnimi ojačitvami. Bogat paket serijske opreme vključuje sprednje in bočne zračne blazine, aktivne naslone na prednjih sedežih in patentiran sistem lomljenja stopalk pri trku.

Koeficient zračnega upora je zmanjšan na 0,32, kar je izredno dober podatek za majhen avtomobil. S tem se bo še dodatno zmanjšala poraba že tako varčnih Opelovih motorjev. Osnovni trovaljni 1,0 motor bo v povprečju porabil 5,6 litra na 100 km, medtem ko bo njegova štirivaljna izvedba 1,2 le za dva decilitra bolj požrešna. Močnejši, 1,4/90 KM, bo porabil 6,2, najmočnejši, 1,8/125 KM pa 6,8 litra na 100 km. Vsi motorji so prilagojeni strogim ekološkim normam Euro 4, ki bodo pričele veljati leta 2005. Pri izdelavi zavornega sistema Oplovi strokovnjaki niso preveč modrovali. Prevzeli so mehanizem iz astre s prednjim diskom premera 256 mm in natančnim ABS sistemom. Pot ustavljanja pri hitrosti 100 km/h bo znašala 40 m, kar so skrajni dometi v nižjem razredu.

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 28.IX.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura, Odmevi; 8.30 Mostovi; 9.10 Pod klobukom; 10.00 Zgodbe iz šoljke; 10.35 Junaki divjine, nad.; 11.25 Naravnih parkov Slovenije; 12.20 Naokoli po Nemčiji; 13.00 Poročila; 14.30 Portret; 14.25 Zoom; 16.30 Poročila; 16.45 Na liniji; 17.20 Robin in Rozi, ris. nad.; 17.45 National geographic, nad.; 18.45 Risanka; 19.00 Kronika; 19.30 Dnevnik, vreme, šport; 20.05 Tednik; 21.00 Volitve 2000; 22.10 Odmevi, kultura, šport; 23.10 Osmi dan; 23.40 Opus; 0.10 Sovražstvo, dok. oddaja

SLOVENIJA 2

8.00 Sidney 2000; 19.30 Videospotnice; 20.05 Olimpijska kronika; 22.00 Grace na udaru, nan.; 22.20 Turistične akcije; 22.50 Poseben pogled, film; 0.40 Videospotnice; 1.15 Železni konj, film

KANAL A

8.15 Dogodivščine Rokca in Binča, ris.; 9.15 Milady, nad.; 10.10 Luz Maria, nad.; 11.00 Oprah show; 12.00 Adrenalina; 13.30 Princ z Bel Aira, nan.; 14.00 Matlock, nan.; 15.00 Ricki Lake; 15.55 Oprah show; 16.50 Milady, nad.; 17.40 Luz Maria, nad.; 18.30 Tretji kamen od sonca, nan.; 19.00 Vsi županovi možje, nan.; 19.30 Dvojčici, nan.; 20.00 Ne pogovarjaj se s tujci, film; 21.40 Lepi časi, film; 22.40 Seinfeld, nan.; 23.10 Roka pravice, nan.; 0.00 Dannyjeve zvezde; 1.00 Odklop

POP TV

6.00 Dobro jutro, Slovenija; 9.30 Tri ženske, nad.; 10.30 Večna ljubezen, nad.; 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad.; 12.30 Volitve 2000; 14.00 Moj bivši mož, nan.; 14.30 Lepo je biti milijonar; 15.30 Urgenca, nan.; 16.25 Tri ženske, nad.; 17.15 Večna ljubezen, nad.; 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad.; 19.15 24 ur; 20.00 Raztresena Ally, nan.; 20.55 Nikita, nan.; 21.50 Prijatelji, nan.; 22.20 Dharma in Greg; 22.50 Stražar, nan.; 23.40 M.A.S.H., nan.

GAJBA TV

9.30 Borzni monitor; 15.10 Živa-magazin; 16.40 Euro PTV; 17.10 Xena, nan.; 18.00 Osvojitev, nan.; 19.00 Živa-novice; 19.15 Beverly Hills, nan.; 20.10 Avtoštevila 1252, film; 22.00 Živa-magazin; 23.00 Euro PTV; 23.30 Zvezdne steze, nan.; 0.20 V imenu pravice, nan.; 1.10 Pop bazar

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani; 17.30 Risanka; 18.45 Nas poznate?; 19.00 Novice; 19.15 24 ur; 20.00 Kontaktna oddaja; 20.40 Nas poznate?; 21.00 Novice; 21.20 Tedenski kulturni pregled; 21.30 Iz združenja lokalnih TV

HTV 1

8.00 Dobro jutro, Hrvaška; 9.00 Poročila; 10.05 Izobraževalni program; 12.00 Poročila; 12.35 Vedno te hočem ljubiti, nad.; 13.20 Ko bi trgi spregovorili, dok. oddaja; 14.15 Poročila; 14.20 Vrnitev Maxa Dugana, film; 16.00 Deček spozna svet; 16.25 Oddaja za otroke; 17.00 Alpe-Donava-Jadran; 17.30 Hrvaška danes; 18.20 Kolo sreče; 19.05 Risanka; 19.30 Dnevnik, vreme, šport; 20.10 Mali antikvariat; 20.45 Kviz; 21.15 Dok. film; 21.50 Nenadoma Susan, nan.; 22.20 Poročila; 22.40 Koncert; 23.40 Poročila; 23.50 V žrelo fašizma, film; 1.40 Zadnje slike brodoloma, film; 3.50 Maščevanje, film

HTV 2

8.00 Turistične panorame; 14.25 Črna kronika, nad.; 15.55 Newyorška policija, nad.; 16.40 Posel vsega spoštovanja vreden, nad.; 17.35 Veliki narodi, dok. oddaja; 18.30 Županjska panorama; 19.00 Hugo; 19.30 Dnevnik, vreme, šport; 20.10 Kviz; 20.25 Zenska vojna, nad.; 21.20 Urgenca, nad.; 22.15 Štirideset revolverjev, film; 23.35 Umetnine svetovnih muzejev

PETEK, 29.IX.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura, Odmevi; 8.30 Priljubljeno tišini; 9.00 Oddaja za otroke; 9.50 Na liniji; 10.25 National geographic, nad.; 11.20 Alpe-Donava-Jadran; 11.50 Letting go, drama; 13.00 Poročila; 13.40 Osmi dan; 14.10 Sovražstvo, dok. oddaja; 15.00 Vsakdanjik in praznik; 16.00 Mostovi; 16.30 Poročila; 16.45 Peter Klepec, lut. igrice; 17.45 Zenit; 18.20 Dosežki; 18.45 Risanka; 19.00 Kronika; 19.30 Dnevnik, vreme, šport; 20.05 Venessa Mae; 21.00 Volitve 2000; 21.50 Deteljica; 22.30 Odmevi, šport; 23.30 Polnočni klub

SLOVENIJA 2

7.25 POI Sydney 2000; 19.30 Videospotnice; 20.05 Olimpijska kronika; 22.00 Doma je najlepše, film; 0.35 Skrb za Jojoa, nad.; 1.25 Taksi, nan.; 2.05 Videospotnice; 2.55 Sydney 2000

KANAL A

8.15 Risanka; 9.15 Milady, pon.; 10.10 Luz Maria, nad.; 11.00 Oprah show; 12.00 Atlantis; 13.30 Princ z Bel Aira, nan.; 14.00 Matlock, nan.; 15.00 Ricki Lake; 15.55 Oprah show; 16.50 Milady, nad.; 17.40 Luz Maria, nad.; 18.30 Tretji kamen od sonca, nan.; 19.00 Vsi županovi možje, nan.; 19.30 Dvojčici, nan.; 20.00 Rajske svet, dok. oddaja; 21.00 Mladoporočenci; 21.30 Zmenkarje; 21.00 Jimmy Hollywood, film; 0.15 Plen, nan.; 1.15 Dannyjeve zvezde

POP TV

6.00 Dobro jutro, Slovenija; 9.30 Tri ženske, nad.; 10.30 Večna ljubezen, nad.; 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad.; 12.30 Življenje teče dalje, nan.; 14.00 Moj bivši mož, nan.; 14.30 Raztresena Ally, nan.; 15.30 Urgenca, nan.; 16.25 Tri ženske, nad.; 17.15 Večna ljubezen, nad.; 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad.; 19.15 24 ur; 20.00 Lepo je biti milijonar; 21.00 Črni sneg, film; 22.45 Teksaški mož postave, nan.; 22.40 Zlobni dvojček, nan.

GAJBA TV

9.30 Borzni monitor; 15.10 Živa-magazin; 16.40 Euro PTV; 17.10 Xena, nan.; 18.00 Osvojitev, nan.; 19.00 Živa-novice; 19.15 Beverly Hills, nan.; 20.10 Pokličite za umor, nan.; 22.00 Živa-magazin; 23.00 Euro PTV; 23.30 Zvezdne steze, nan.; 1.20 Pop bazar

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani; 18.00 Kulturni pregled; 18.20 Kmetijski razgledi; 19.00 Novice; 19.15 24 ur; 20.00 Živimo zato, ker jemo; 20.30 Kako nastane čip; 21.00 Novice; 21.20 Brez panike; 21.40 Motorsport mundial; 22.10 Vesele tačke

HTV 1

8.00 Dobro jutro; 10.00 Poročila; 10.05 Izobraževalni program; 12.00 Poročila; 12.35 Vedno te hočem ljubiti, nad.; 13.20 Raziskovalec, nad.; 14.15 Poročila; 14.20 Očetje in sinovi, film; 16.00 Otroška nad.; 16.25 Televizija o televiziji; 17.10 Sibirske bele noči, dok. oddaja; 17.30 Hrvaška danes; 18.20 Kolo sreče; 18.55 Risanka; 19.30 Dnevnik, vreme, šport; 20.10 Ženska po imenu Jackie, nad.; 21.45 Humphrey Bogart, dok. film; 23.40 Poročila; 23.00 Filmski maraton: Varuška; 0.50 Srebrno mesto; 3.00 OI 2000

HTV 2

8.00 Vremenska panorama; 13.25 Zoja, nad.; 15.05 Omerta, nad.; 15.55 Urgenca, nad.; 16.40 Posel, vsega spoštovanja vreden, nad.; 17.35 Veliki narodi, dok. nad.; 18.30 Županjska panorama; 19.00 Hugo; 19.30 Dnevnik; 20.10 Kviz; 20.30 Ko bi trgi spregovorili; 21.30 Stanje: kritično, film; 23.00 Čas je za jazz; 0.00 Umetnine svetovnih muzejev

SOBOTA, 30.IX.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura, Odmevi; 8.30 Zgodbe iz šoljke; 9.10 Radovedni taček; 9.30 Na liniji; 10.00 Film; 11.30 Srebrnogrivi konj, nan.; 12.00 Tednik; 13.00 Poročila; 13.20 Trgovina, nem. drama; 14.50 Fr. film; 16.30 Poročila; 16.45 Svet Petra Zajca in prijateljev, nan.; 17.10 Filper in Lopatika, risanka; 17.50 Na vrtu; 18.20 Prelomni trenutki zgodovine, nad.; 18.50 Risanka; 19.00 Danes; 19.05 Utrip; 19.30 Dnevnik, vreme, šport; 20.05 Res jet; 21.35 Potovanje predalec, dok. nad.; 22.35 Poročila, šport; 23.00 V New Orleansu, nan.; 23.45 Vran, nan.; 0.25 Mali vojak, film

SLOVENIJA 2

2.55 POI Sydney 2000; 19.30 Videospotnice; 20.05 Olimpijska kronika; 22.00 POI Sydney 2000; 23.00 Zenska v belem, film; 0.55 Svetnik, nan.; 1.45 Sobotna noč; 3.55 Sydney 2000

KANAL A

8.00 Risanka; 10.00 Nora hiša, nan.; 10.30 Korak za korakom, nan.; 11.00 Hughleyjevi, nan.; 11.30 Mladoporočenci; 12.00 Oče Dowling, nan.; 13.00 Kung Fu, nan.; 14.00 Ptčki in čebelice, film; 15.45 Sever in jug, nan.; 16.40 Življenjska priložnost; 17.45 Divje živali, dok. nan.; 18.40 Trol v Centralnem parku, ris.; 20.00 Beli očnjak, film; 22.00 Beli očnjak 2, film; 0.00 Policijska kamera, nan.; 1.00 Cestni bojevniki, nan.

POP TV

7.20 24 ur, ponov.; 8.30 Risanke; 9.00 Hroščeborgi; 9.30 Power Ranger, nan.; 10.00 Harry in Hendersonovi, nan.; 10.30 Košarkarji, nan.; 11.10 Mladi Herkul, nan.; 11.30 Šolska košarkarska liga; 12.30 Sedem let skomin, film; 14.25 Ladja zaljubljenih, nan.; 15.25 Nevarna sreča, nan.; 16.20 Pop'n'Roll; 17.20 Izganjalca vampirjev, nan.; 18.15 Jack in Jill, nan.; 19.15 24 ur; 20.00 Lepo je biti milijonar; 21.00 Očetov dan, film; 22.45 Sijaj, film

GAJBA TV

15.00 Živa-magazin; 16.00 Euro PTV; 17.30 Sodni dan, film; 19.10 Pica, ti in jaz, nan.; 19.40 Družinski hlevček, nan.; 20.30 Posebna enota, nad.; 21.20 Komandosi, nan.; 22.10 Nočno življenje, film; 1.00 Pop bazar

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani; 17.55 Kako biti zdrav?; 18.25 Motorsport Mundial; 18.45 Nas poznate?; 19.00 Novice; 19.15 24 ur; 20.00 Iz združenja; 20.30 Posavski obzorji; 21.00 Novice; 21.15 Od sobote do sobote; 22.20 Živimo zato, ker jemo, dok. film

HTV 1

8.30 Poročila; 8.35 National geographic; 9.25 Festival Šibenik; 10.25 Zvezdne steze, nan.; 12.00 Poročila; 12.30 Črni nacisti, film; 14.05 Dnevi estrade; 15.15 Sirote, am. film; 17.15 Beverly Hills, nad.; 18.15 Melrose Place, nad.; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik, vreme, šport; 20.10 Koncert; 21.15 Film; 22.50 Poročila; 23.10 Nadaljevanja; 0.40 OI 2000

HTV 2

11.55 Nadaljevanja; 15.25 Potovanja, nad.; 16.30 Črno-belo v barvi; 19.30 Dnevnik, vreme, šport; 20.10 Zlata krila, nad.; 21.00 Damon, nad.; 21.25 Svet zabave; 22.00 Pravi čas; 23.30 Umetnine svetovnih muzejev

NEDELJA, 1.X.

SLOVENIJA 1

8.00 Živ žav: Risanke; 9.50 Ozare; 9.55 Nedeljska maša; 11.00 Svet divjih živali, nad.; 11.30 Obzorja duha; 12.00 Ljudje in zemlja; 13.00 Poročila; 14.10 Pomagajmo si; 14.40 Res jet; 16.05 Prvi in drugi; 16.30 Poročila; 16.50 Vsakdanjik in praznik; 17.45 Slovenski magazin; 18.15 Dok. oddaja; 18.45 Risanka; 18.50 Zrebanje lota; 19.00 Danes; 19.05 Zrcalo tedna; 21.40 Večerni gost; 22.35 Poročila, šport; 23.05 V Bachovem letu

SLOVENIJA 2

3.55 POI Sydney 2000; 19.30 Videospotnice; 20.05 Olimpijska kronika; 22.05 Nove pustolovščine Nicholas Hulta, nad.; 22.50 Murphy Brown, nan.; 23.15 Fr. film

KANAL A

8.00 Risanka; 10.00 Nora hiša, nan.; 10.30 Korak za korakom, nan.; 11.00 Hughleyjevi, nan.; 11.30 Zmenkarje; 12.00 Oče Dowling, nan.; 13.00 Kung Fu, nan.; 14.00 Lassie, film; 15.45 Sever in jug, nan.; 16.45 Klik: Kupid; 18.20 Labodja princesa, ris. film; 20.00 101 Dalmatince, film; 21.45 Stilski izziv; 22.20 V soju zvezd, film

POP TV

7.20 24 ur, ponov.; 8.30 Risanka; 9.00 Hroščeborgi, nan.; 9.30 Poew Ranger, nan.; 10.00 Harry in Hendersonovi, nan.; 10.30 Košarkarji, nan.; 11.00 Ameriška gimnazija, nan.; 11.30 Šolska košarkarska liga; 12.30 Pop'n'Roll; 13.30 Neverjetni pasji mladički; 13.50 Taborjenje s sinom, film; 15.30 Smisel življenja, film; 17.20 Puščavski ogenj, nad.; 19.15 24 ur; 20.00 Lepo je biti milijonar; 21.00 Volitve 2000; 21.45 Športna scena; 22.30 Klub Paradiz, film; 0.10 Pet vogalov

GAJBA TV

15.00 Živa-magazin; 16.00 Euro PTV; 17.30 Deževni pragozd, film; 19.10 Pica, ti in jaz, nan.; 19.40 Družinski hlevček, nad.; 20.30 Posebna enota, nan.; 21.20 Komandosi, nan.; 22.10 Mularija, film; 1.00 Pop blazar

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani; 17.00 Graška gora poje in igra; 18.25 Posavski obzorji; 19.00 Novice; 19.15 24 ur; 20.00 Moj kraj; 20.30 Smo dobri gospodarji?; 20.45 Nas poznate?; 21.00 Novice; 21.15 Od sobote do sobote; 21.20 Kmetijski razgledi; 21.35 Kako biti zdrav?

PONEDELJEK, 2.X.

SLOVENIJA 1

8.20 Tedenski izbor: Zrcalo tedna; 8.40 Pomagajmo si; 9.10 Risana nan.; 10.10 Dobri duh iz Avstralije, nad.; 11.10 Dosežki; 11.30 Na vrtu; 12.00 Prelomni trenutki zgodovine, nad.; 12.30 Prvi in drugi; 13.00 Poročila; 13.30 Ljudje in zemlja; 14.20 Polnočni klub; 15.30 Opus; 16.00 Dober dan, Koroska; 16.30 Poročila; 16.45 Radovedni Taček; 17.00 Pleme, nan.; 18.35 Zrebanje 3 x 3 plus 6; 18.45 Risanka; 19.00 Kronika; 19.30 Dnevnik, vreme, šport; 20.05 Komisar Rex, nan.; 21.00 Volitve 2000; 22.10 Odmevi; 22.50 Panel

SLOVENIJA 2

8.25 Videospotnice; 9.00 J.A.G., nad.; 9.45 Euronews; 15.05 Sobotna noč; 17.05 Howard Goodall predstavlja, nad.; 17.30 Po Sloveniji; 18.05 Snežna reka, nad.; 19.00 Lingo; 19.30 Videospotnice; 20.05 Jasnino v glasno; 21.00 Studio City; 22.30 South Park, nan.; 23.00 Brane Rončel izza odra; 0.25 Doma je najlepše, film

KANAL A

8.15 Risanka; 9.15 Milady, pon.; 10.10 Luz Maria, film; 11.00 Oprah show; 12.00 Dannyjeve zvezde; 13.30 Princ z Bel Aira, nan.; 14.00 Matlock, nan.; 15.00 Ricki Lake, pogovorna oddaja; 15.55 Oprah show; 16.50 Milady, nad.

Nagrade v Kočevje, Ljubljano in Škocjan

Žreb je izmed reševalcev 37. nagradne križanke izbral Petra Brunerja iz Kočevja, Arno Radelj-Pečelin iz Ljubljane in Janeza Rangusa iz Škocjana. Brunerju je pripadla denarna nagrada, Radelj-Pečelinova in Rangus pa bosta za nagrado prejela knjigo. Nagrajencem čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 9. oktobra na naslov: Dolenjski list, Germova ulica 4, p.p. 212, 8001 Novo mesto, s pripisom "križanka 39". Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

Rešitev 37. križanke

Pravilna rešitev 37. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SKOKOT, ALTANA, KAINIT, SKEPSA, STAVA, AKRON, TELICA, KSI, OTIS, LOPATA, KRAČNICA, AG, LAN, ANEMONA, ARSEN, NEPER, SHAMO, ATAKA.

- 17.40 Luz Maria, nad.; 18.30 Tretji kamen od sonca, nan.; 19.00 Vsi županovi možje, nan.; 19.30 Dvojčici, nan.; 20.00 Congo, film; 22.00 Roswell, nad.; 22.50 Seinfeld, nan.; 23.20 Kvantni skok, nan.; 0.20 Dannyjeve zvezde; 1.15 Odklop

POP TV

6.00 Dobro jutro; 9.30 Tri ženske, pon.; 10.30 Divji angel, nad.; 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad.; 12.30 Volitve 2000; 14.00 Moj bivši mož, nan.; 14.30 Športna scena; 15.30 Urgenca, nan.; 16.25 Tri ženske, nad.; 17.15 Večna ljubezen, nad.; 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad.; 19.15 24 ur; 20.00 Jezik denarja, film; 21.45 Volitve 2000; 22.30 Nagobčnik za jezikavko, nad.; 23.20 Stražar, nan.; 0.10 M.A.S.H., nan.

GAJBA TV

9.30 Borzni monitor; 15.10 Živa-magazin; 16.40 Euro PTV; 17.20 Xena, nan.; 18.00 Osvojitev, nan.; 19.00 Živa-novice; 19.15 Beverly Hills, nan.; 20.10 Lov na fante, film; 22.00 Živa-magazin; 23.00 Euro PTV; 23.30 Zvezdne steze, nan.; 0.20 V imenu pravice, nan.; 1.10 Pop bazar

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani; 17.00 Graška gora poje in igra; 18.30 Športni pregled; 19.00 Novice; 19.15 24 ur; 20.00 Pokličite župana; 20.45 Nas poznate?; 21.00 Novice; 21.20 Moj kraj, ponov.; 21.45 Športni pregled

TOREK, 3.X.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura, Odmevi; 8.30 Mostovi; 9.00 Risanka; 9.10 Radovedni Taček; 9.25 Štirideset zelenih slonov, nan.; 10.25 Recept za zdravo življenje; 11.15 Potovanje predalec; 12.05 Komisar Rex, nan.; 13.00 Poročila; 14.10 Panel; 15.10 Duhovni utrip; 15.30 Volitve 2000; 16.30 Poročila; 16.45 Oddaja za otroke; 17.10 Moje mestece, nan.; 17.45 Moč in sijaj starega Rima, dok. nan.; 18.45 Risanka; 19.00 Kronika; 19.30 Dnevnik, vreme, šport; 20.05 Na morje, nan.; 21.00 Volitve 2000; 22.10 Odmevi, šport; 22.50 Mosley, drama

SLOVENIJA 2

9.30 Videospotnice; 10.05 Snežna reka, nad.; 10.45 Jasnino v glasno; 11.45 Euronews; 15.10 Tedenski izbor: Nove pustolovščine Nicholas Hulota, dok. nan.; 16.00 Studio City; 17.30 Po Sloveniji; 18.05 Sestre, nad.; 19.00 Noro zaljubljena, nad.; 19.30 Videospotnice; 20.05 Divji vzohod, dok. nan.; 21.00 Svet poroča; 21.30 Reka; tajvan. film; 23.20 Z umetniki...

KANAL A

8.15 Risanka; 9.15 Milady, nad.; 10.10 Luz Maria, nad.; 11.00 Oprah show; 12.00 Atlantis; 13.30 Princ z Bel Aira, nan.; 14.00 Matlock, nan.; 15.00 Ricki Lake, pogovorna oddaja; 15.55 Oprah show; 16.50 Milady, nad.; 17.40 Luz Maria, nad.; 18.30 Tretji kamen od sonca, nan.; 19.00 Vsi županovi možje, nan.; 19.30 Dvojčici, nan.; 20.00 Kviz; 20.30 Zadnja nina, film; 21.50 Tretja izmena, nad.; 22.45 Seinfeld, nan.; 23.45 Kvantni skok, nan.; 0.15 Dannyjeve zvezde

POP TV

6.00 Dobro jutro; 9.30 Tri ženske; 10.30 Večna ljubezen, nad.; 11.30 Ne pozabi me nikdar, nad.; 12.30 Volitve 2000; 14.00 Moj bivši mož, nan.; 14.30 Pop'n'Roll; 15.30 Urgenca, nan.; 16.25 Tri ženske, nad.; 17.15 Večna ljubezen, nad.; 18.15 Ne pozabi me nikdar, nad.; 19.15 24 ur; 20.00 Pomoč za brata, film; 21.45 Volitve 2000; 22.30 Bolnišnica upanja, nan.; 23.20 Stražar, nan.; 0.10 M.A.S.H., nan.

GAJBA TV

9.30 Borzni monitor; 15.10 Živa-magazin; 16.40 Euro PTV; 17.20 Xena, nan.; 18.00 Osvojitev, nan.; 19.00 Živa-novice; 19.15 Beverly Hills, nad.; 20.10 Nemogoč izhod, film; 22.00 Živa-magazin; 23.00 Euro PTV; 23.30 Zvezdne steze, nan.; 0.20 V imenu pravice, nan.; 1.10 Pop bazar

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani; 17.30 Risanka; 18.30 Športni pregled; 18.45 Nas poznate?; 19.00 Novice; 19.15 24 ur; 20.00 Rdeči škorpjon, film; 21.35 Novice; 21.50 Športni pregled; 22.00 Pokličite župana, pon.

SREDA, 4.X.

SLOVENIJA 1

7.55 Tedenski izbor: Kultura, Odmevi; 8.20 Dober dan Koroska; 8.50 Oddaja za otroke; 11.30 Obzorje duha; 12.00 Na morje, nad.; 13.00 Poročila; 13.30 Manifesta; 15.00 Mostovi; 15.30 Volitve 2000; 16.30 Poročila; 16.45 Male sive celice; 17.45 Junaki divjine, nad.; 18.45 Risanka; 19.00 Kronika; 19.30 Dnevnik, vreme, šport; 20.05 Nočni metulji, nad.; 21.00 Volitve 2000; 22.10 Odmevi, kultura, šport; 22.55 Alica, evrop. kult. mag.; 23.20 V Bachovem letu

SLOVENIJA 2

9.30 Tedenski izbor: Videospotnice; 10.05 Sestre, nad.; 10.45 Reka, film; 12.40 Divji vzohod, dok. nan.; 13.25 Euronews; 15.00 Glasbeni festival; 16.00 Roka pravice, film; 17.30 Po Sloveniji; 18.05 Prostost, nad.; 19.00 Kakšnega me hočeš, nan.; 19.30 Videospotnice; 20.05 Sydney 2000, oddaja; 21.05 Športna oddaja; 23.00 Morlock, nem. nan.

KANAL

Salezijanski mladinski center

Salezijanski mladinski center Sevnica je bil formalno ustanovljen v začetku leta 1998 - številne delavnosti znotraj mladinskega centra pa se izvajajo že deseto leto zapored

SEVNICA - Osemčlanski strokovni svet društva načrtuje in usklajuje program dejavnosti društva. Posamezne skupine vodijo animatorji - prostovoljci, ki za svoje delo niso plačani. Vse dejavnosti, ki jih organizira društvo, potekajo na prostovoljni bazi in so zato tudi zelo dobro izpeljane in vodene.

Člani in simpatizerji Salezijanskega mladinskega centra Sevnica si prizadevajo, da bi na področju občine Sevnica mladim nudili celostno vzgojo. Zato skrbijo za športne dejavnosti, intelektualno in duhovno rast posameznikov in s tem v zvezi tudi za kulturno raven mladine. S tem namenom se aktivno vključujejo v najrazličnejše dejavnosti mesta Sevnice in občine kot celote. Vključujejo pa se tudi v nacionalne in mednarodne projekte.

Osnovne programske usmeritve sevnškega mladinskega centra z glavnimi nameni in cilji delovanja so: celostna kulturna, športna in duhovna vzgoja mladih in razvoj pozitivnih značajskih lastnosti kot so resničnost, ustvarjalnost, vztrajnost, samoiniciativnost, smisel za življenje v skupnosti, razvi-

janje ljubezni do Boga, domovine, prizadevanje za mir med posamezniki in skupinami, negovanje kulturne in zgodovinske dediščine slovenskega naroda, razvijanje in poglobljanje osebne odgovornosti za lepoto in urejenost mesta Sevnica in bližnje okolice, odprtost za različnost mišljenja in prepričanja. Delo društva tvori še veliko podrobnosti, ki nujno prispevajo k dobri rezultati delu, vendar vseh ni mogoče opisati. Društvo organizira aktivnosti za vse populacije mladih ne glede na njihovo pripadnost oz. nazorsko opredelitev, zato mu uspeva v svoje delo vključiti zelo širok krog ljudi.

Od prvih pa do zadnjih počitniških dni so se v SMC Sevnica odvijale številne dejavnosti. Počitnice smo začeli z Oratorijem, ki je potekal od 3. do 7. julija. To je bilo organizirano druženje osnovnošolske in srednješolske mladine, ki je tako dobila priložnost aktivno preživeti del svojih počitnic. Dopoldan so mladi sodelovali v delavnicah, kjer so se veliko novega naučili o nujnosti človekovega sožitja z naravo. V popoldanskih urah pa so bila organizirana različna tekmovanja, izleti in pikniki.

Od 23. do 29. julija je skupina dvajsetih otrok preživela lep teden na morju v Ankaranu. Športne ekipe se vneto pripravljajo za odhod na gostovanje v Italijo, kamor so jih povabili organizatorji športnega turnirja v okviru salezijanskih mladinskih športnih iger.

V tednu otroka tudi otrokom prijazne trgovine

Delavnice, ure pravljic, izlet...

NOVO MESTO - Društvo prijateljev mladine Mojca iz Novega mesta se po uspešno zaključeni sezoni v Taboru mladih pripravlja na Teden otroka, ki bo med 2. in 8. oktobrom. Ob tej priložnosti bodo skupaj s še nekaterimi ustanovami organizirali več dejavnosti. Tako se bodo ves teden v Knjižnici Mirana Jarca, v Kulturnem centru Janeza Trdine, v Dolenjskem muzeju, v Razvojni - izobraževalnem centru in drugod vrstile delavnice, učne in zabavne urice, na ogled bodo filmi, otroci bodo lahko prisluhnili uram pravljic. V ponedeljek bo novomeški župan dr. Tone Starc sprejel delegacije učencev vseh osnovnih šol v občini, kasneje pa se bodo dolenjski otroci vključili v vseslovensko akcijo ob dnevu otroka: na platoju pred Zavarovalnico Tilia bodo spustili s helijem napolnjene balone, na katere bodo napisali svoja sporočila na letošnjo temo: Družine, nosilke razvoja. Teden otroka bodo zaključili s tradicionalnim veleizletom po Sloveniji, ki je namenjen otrokom vseh dolenjskih osnovnih šol.

Društvo prijateljev mladine Mojca je ob tednu otroka našlo tudi otrokom prijazne trgovine, ki bodo pri nakupu izdelkov za otroke nudile 10-odstotni popust. Tega vam bodo priznali v specializiranih prodajalnah Mercatorja - Dolenjske in v trgovinah Novoteksa.

L. M.

Sevniški mladinski center pa razpolaga tudi s skromnimi klubskimi prostori, ki so bili v času počitnic odprti vsak dan od 12. do 22. ure. Mladina je čas namesto z drogami in alkoholom preživela ob igranju biljarda, ročnega nogometa, pikada, namiznega tenisa, odbojke in košarke. Ob petkih pa je bila v kletnih prostorih organizirana zabava s plesom.

M. TRAVEN

Sejem elektronike

LJUBLJANA - V ponedeljek, 2. oktobra, bodo odprli že 47. sejem Sodobna elektronika. Razstava profesionalne elektronike, telekomunikacij, komponent, avdio-vizualne elektronike, elektro materiala, pisarniške avtomatizacije in zabavne elektronike bo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprta do petka, 6. oktobra.

Državne obveznice

LJUBLJANA - Še do 5. oktobra, do 12. ure zbirajo ponudbe za desetletne (RS18, 3. izdaja) in triletne (RS19, 2. izdaja) obveznice Republike Slovenije. Prodaja poteka preko avkcij, na katerih sodelujejo v glavnem banke in nekateri drugi udeleženci, vse ostale pravne in fizične osebe pa lahko sodelujejo preko bank. Informacije pri bankah ali na spletni strani ministrstva za finance.

Območno srečanje literatov

GROSUPLJE - Danes, 28. septembra, bo ob petih popoldan v Kulturnem domu območno srečanje literatov seniorjev, na katerem se bodo predstavili Stanka Ahlin, Antonija Pugač, Jožica Sklepč, Jožica Skubič, Dragica Zakrajšek in Jožefa Zrimšek. V kulturnem programu bo nastopil upokojenski ženski pevski zbor Lastovke.

Na Prekopi slavil Ormož

Državno prvenstvo radioamaterjev

DOLNJA PREKOPA - Tu so v soboto podelili medalje zmagovalcem odprtega jesenskega kratkovalnega prvenstva Slovenije v amaterski radiogoniometriji, popularno lovu na lisico. Tekmovanje je organizirala Zveza radioamaterjev Slovenije z menedžerjem Francijem Žankarjem, kot gostitelj in soorganizator je nastopil radioklub Iskra Prekopa S59DDT. S sobotnim prvenstvom so obeležili tudi 35-letnico kluba s Prekope, katerega predsednik je Mojmir Pustoslemšek, ki ga je v soboto nadomestil podpredsednik Jože Zagorc.

Udeleženci - skupno se jih je iz Slovenije in Hrvaške zbralo 42 - so skrite oddajnike začeli iskati v Kostanjevici, njihov končni cilj na 7 do 10 km dolgi progi je bila Dolnja Prekopa. Nekateri predelali Kostanjevico in Prekopo, skozi katere so morali radioamaterji, so bili po besedah udeležencev težko ali sploh neprehodni, zato so morali tudi dobro poznati zemljevid. Tekmovanje je bilo odlično organizirano, je razmere komentiral na cilju Janez Kuselj, radioamater iz Krškega, trikratni svetovni prvak v vzpostavljanju radijskih zvez z malo močjo, do 5 W, na kratkih valovih.

Na sobotnem nastopu je v točkovanju za prvenstvo Slovenije dosegel 1. mesto radioklub Ormož, 2. Domžale in 3. mesto radioklub Krško. Med posamezniki so bili zmagovalci: v skupini pionirjev Žiga Mlinarič (Ormož), pri ženskah Cvetka Mavsar (Krško), pri juniorjih Zoran Furman (Slovenske Konjice), seniorjih Boris Hrovat, pri veteranih Sine Mermal (oba Domžale) in v skupini starejših veteranov Jože Onič (Slovenske Konjice).

M. L.

Policija odkrivala računalniške pirate

LJUBLJANA - Kriminalistična služba ministrstva za notranje zadeve je poleti po Sloveniji opravila več kot 20 hišnih preiskav pri osebah, ki so osumljene prodaje piratskih kopij računalniških programov. V široko zastavljeni akciji so uslužbenci osmih uprav kriminalistične službe v enem dnevu zasegli 27 osebnih računalnikov z napravami za presnemavanje, preko 2.500 zgoščenek in 640 disket s programsko vsebino ter nekaj drugega materiala. V akciji slovenske policije je sodelovala tudi podružnica mednarodnega združenja BSA, Business Software Alliance.

LOJZE URBANČ (1930 - 2000)

Umrli je Lojze Urbanč. V naših srcih je ostal spomin na velikega človeka, prijatelja in gospodarstvenika, ki je svoje življenje daroval na oltar današnje Dolenjske.

Lojze Urbanč je bil človek, ki je vedno več dajal, kot jemal. Takšnega se ga spominjajo generacije Dolenjskih delavcev, ki jim je bil skoraj tri desetletja več kot samo direktor. Zapisal se jim je kot oče, ki je ustvaril največje dolenjsko trgovsko podjetje. Njegovo ime je neločljivo povezano z Dolenjko od njenih začetkov in do leta 1989, ko jo je kot zdravo in trdno podjetje prepustil naslednikom.

Danes največje slovensko trgovsko podjetje Mercator iz Ljubljane se je na svoji poti širitve proti jugu Slovenije v Novem mestu srečalo z razvejenim regionalnim podjetjem. Logična pot širjenja ljubljanskega trgovskega sistema se je na Dolenjskem razpletla z združitvijo obeh podjetij. Kaj je Mercator na Dolenjskem pridobil z Dolenjko, je moč izluščiti iz besed predsednika Mercatorjeve uprave Zorana Jankoviča, ki je Lojzeta Urbanča ob njegovi smrti označil kot graditelja dolenjske trgovine.

Osebnost Lojzeta Urbanča je opredeljevala posebna vrsta karizme, vedno navdahnjena z neuničljivim optimizmom, s katerim je združeval ljudi okoli sebe. Bil je pravcati spiritus agens družabnega življenja najuglednejših gospodarstvenikov na Dolenjskem, ki so v njegovi družbi vedno našli navdih za reševanje tudi najbolj zapletenih vprašanj. Njegova široka in mehka dolenjska duša pa je prav po svoje risala tudi zanimivo identiteto dolenjskega človeka, katere šarm pogosto očara tudi največje biznismene in ugledne ljudi po svetu. Lojze Urbanč je bil v svojem Novem mestu in v zidanicah na Vinjem Vrhu največji dolenjski lokalpatriot, a je v isti sapi izražal vse pozitivne lastnosti svetovljanja.

Kot tak nam je pokazal pot k sreči in uspehu v našem gospodarskem in javnem delovanju. Zapustil nam je dragoceno sporočilo, za katero mu bomo vedno hvaležni.

Hvala ti, Lojze!

Prijatelji

POLETJE ZAKLJUČILI NA KORČULI - V sklopu tradicionalnih izletov, ki jih prireja Dolenjski list in turistična agencija Mana je enainpetdeset izletnikov od prejšnje srede do nedelje uživalo na Korčuli. Trgatev smo sicer za mudili, ne pa tudi degustacije vrhunskega vina pošip in vsega, kar spada zraven. Poleg Dolenjcev je bilo v skupini kar nekaj naročnikov, ki so prišli celo z Ble da, iz Savinjske doline in Zasavja, marsikomu pa je Dolenjski list in druženje z nami še edina vez z domačimi kraji. Po zaslugi novomeščanke Marjane Antič Trčinar, ki že šestnajst let živi na Korčuli, smo ta dalmatinski otok spoznali in doživeli v vsej naravni danosti in bogati zgodovini. (Foto: Majda Luzar)

ZDRAVSTVENI DOM METLIKA

Zdravstveni dom Metlika razpisuje prosti delovni mesti

DIREKTORJA

ZDRAVSTVENEGA DOMA METLIKA

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

1. da ima visoko strokovno izobrazbo medicinske, ekonomske ali pravne stroke,
 2. da ima 5 let delovnih izkušenj v stroki,
 3. da ima pravilen odnos do družbenega premoženja in ljudi.
- Delovno razmerje sklepamo za določen čas 4 leta.

in

POMOČNIKA DIREKTORJA
ZDRAVSTVENEGA DOMA METLIKA

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

1. da ima visoko ali višjo strokovno izobrazbo nemedicinske smeri,
2. da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj na vodilnih in vodstvenih delovnih mestih.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom pričakujemo v 8 dneh po objavi tega razpisa na naslovu: Zdravstveni dom Metlika, CBE 71, 8330 Metlika.

PODGORJE, d.o.o. TOVARNA PLOSKOVNEGA POHIŠTVA Trubarjeva c. 24 8310 Šentjernej

vabi k sodelovanju več

1. LESNIH TEHNIKOV IN MIZARJEV
(z možnostjo opravljanja pripravništva)
za vodenje proizvodnje in delo na lesno-obdelovalnih strojih.

Pogoji za zasedbo so naslednji:

- končana IV. ali V. stopnja srednje lesne šole
- vozniški izpit B kategorije
- poznavanje računalniških aplikacij
- državljanstvo RS

2. VEČ DELAVCEV Z KONČANO POKLICNO ŠOLO - katerekoli smeri

Pod 1.

Za zgoraj navedena delovna mesta bomo z izbranimi kandidati sklenili delovno razmerje za nedoločen čas, s poizkusnim delom treh mesecev.

Pod 2.

S kandidati bomo sklenili delovno razmerje za določen čas, kasneje pa je možnost tudi sklenitve delovnega razmerja za nedoločen čas. Vaše ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 (osmih) dneh po objavi na naslov: **PODGORJE, d.o.o., Tovarna ploskovnega pohištva, Trubarjeva 24, 8310 Šentjernej**, v kadrovsko splošno službo.

Vsi, ki se bodo prijavi na razpis, bodo o izbiri obveščeni v petnajstih dneh po preteku roka za prijavo.

ZAHVALA

Na nebu zvezdic je milijon,
vsa noč je razsvetljena,
milijon je ptic, milijon cvetic,
a mati je le ena!
(Mamica)

V 24. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustila naša draga žena, mamica, hčerka, sestra in teta

SABINA HUMEK

roj. Koncilja
z Dvora 62

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage Sabine se zahvaljujemo sorodnikom, sodelavcem iz Gostišča Cikava, Tratnik, d.o.o., Novo mesto. Novolesu iz Straže, podjetju Varing, vsem znancem, sosedom, prijateljem in sošolcem za vso pomoč, za ustne in pisne izraze sožalja, denarno pomoč, podarjeno cvetje in sveče. Iskrena hvala osebju Intenzivnega oddelka Interne bolnišnice Novo mesto in Nevrološkemu oddelku Kliničnega centra v Ljubljani, ki se je trudilo za življenje naše Sabine. Posebna hvala g. Oklešnu in dekanu Francu Povirku za lepo opravljen obred, pevcem, Živi Može in Gasilskemu društvu Dvor za poslovilne besede. Hvala vsem, ki ste pokojno imeli radi.

Žalujoci: mož Andrej, hčerkica Lara, mamica, oči ter sestra Jadranka z družino

RADIOAMATERJI IZ NAJBOLJŠIH KLUBOV - Žiga Mlinarič (Ormož), Cvetka Mavsar (Krško) in Sine Mermal (Domžale), predstavniki slovenskih radioklubov, ki so se najbolje izkazali na sobotnem odprtem jesenskem državnem prvenstvu. Medalje je zmagovalcem podelil Leopold Kobal, predsednik Zveze radioamaterjev Slovenije. (Foto: M. L.)

IZ PORODNIŠNIC

V času od 13. do 24. septembra so v novomeški porodnišnici rodile: Darja Kastelic iz Jablana - Nežo, Alenka Grabrijan iz Črnomlja - Tio, Jožica Jerman iz Hrastulj - Lejo, Tatjana Gregorič iz Svibnika - Maja, Marjeta Smolič iz Dobrave - Marka, Darka Šterk iz Otovca - Natalijo, Pavla Hudorovič iz Roj - Julijano, Lidija Bezek iz Semiča - Lejo, Erika Škrabec iz Straže - Jana, Durdica Badovinac

iz Brezovice - Majo, Brigita Fabijan iz Gor. Kamenc - Uroša, Ljiljana Mijatovič iz Smolenje vasi - Marcela, Darja Ferlin Kvenderc iz Vel. Dola - Janjo, Simona Končina iz Polja pri Tržišču - Jakoba, Joži Smrke iz Škovca - Klavdijo, Marija Ana Tomažin z Gmajne - Andraža, Maja Bošnjak iz Ljubljane - Črtomira, Mojca Hrušovar iz Jelenika - Matijo, Ksenija Saje iz Breze - Jasmino, Tatjana Špehar iz Nove Loke - Roka, Marta Breznik iz Dol. Selc - Nušo, Helena Švajger iz Dragatuša - Evo, Janja Matkovič iz Dolenjskih Toplic - Žiga,

Darja Kos iz Cerovega Loga - Blaža, Petra Štasberger iz Osrečja - Kristjana, Slavka Korene iz Segenj - Mateja, Darja Perkovič iz Križevske vasi - Kristijana.

IZ NOVEGA MESTA: Stanka Rozman, Ragovska 14 - Roka, Alenka Kovač Juršak, Šegova 3 - Manco, Martina Zupančič, Ulica Slavka Gruma 40 - Benjamina, Anita Frlan, Ilke Vašte 5 - Kristijana, Dušanka Majstorovič, Kočevarjeva 10 a - Sandro, Marijana Gorkovič, Nad mlini 31 - Mašo, Silva Kirar, Koštalova 32 - Lucijo.

Čestitamo!

Po Slomškovi poti

Okoli 100 romarjev iz župnije Šempeter-Otočec nas je v soboto, 2. septembra, romalo po poti Antona Martina Slomška. Najprej smo na Teharju molili za pobite, potem smo se odpeljali na Ponikvo. V cerkvi sv. Martina, kjer je bil Slomšek krščen in birman, je naš župnik Blaž Gregorc daroval mašo. Odpeljali smo se tudi v vas Slom, kjer smo si ogledali rojstno hišo in film o Slomšku. Zatem smo se odpeljali v baročno cerkev na Sladko Goro, kamor je romal tudi Slomšek. Ogledali smo si cerkev v Olimju, ki je posvečena Mariji Vnebozeti, in najstarejšo lekarno v Sloveniji. V Olimju je Slomšek obhajal svojo novo mašo pri Jakobu Prašnikarju.

H. M.

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen

K Roku 26
Novo mesto

☎ 068/33 70 200
delovni čas: NON STOP

Vsi, ki so upravičeni do povračila pogrebnih stroškov, imajo pri celotni storitvi le minimalno doplačilo. Opravljamo tudi prevoze v tujino in v nekdanje jugoslovanske republike.

ZAHVALA

V 78. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, brat, dedek in pradedek

ŠTEFAN HREN

iz Srednjega Lipovca 5

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, darovano cvetje, sveče in sv. maše ter številno spremstvo na zadnji poti. Hvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred, pogrebni službi Oklešen, pevcem in ge. Mari za poslovilne besede ob grobu v imenu upokojencev. Vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

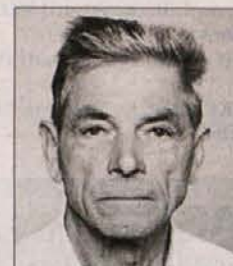
V 7. letu starosti nas je po hudi bolezni mrtvo prezgodaj zapustil naš ljubi sinek, vnuček in nečak

PRIMOŽ SKUBIC

z Gor. Prekope 25
pri Kostanjevici na Krki

Ob boleči in prezgodnji izgubi našega sinka se iskreno zahvaljujemo vsem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče, denarno pomoč ter za tako množično spremstvo do njegovega preranega groba. Iskrena hvala Jožetu Pirnarju, vsem ostalim sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, delavcem Podgorja Šentjernej in Cestnega podjetja Novo mesto, LD Kostanjevica, osebju ZD Kostanjevica, urgentni službi ZD Krško, osebju Nevrološkega oddelka Pediatrice klinike v Ljubljani, pogrebni službi Žičkar ter g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi
Septembra 2000

ZAHVALA

Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar družijo.
So vezi močnejše.
Brez pomena zanje so razdalje,
kraj in čas.
(M. Kacič)

Prezgodaj in boleče nas je zapustil naš dobri ata

JOŽE URBIČ

iz Šentruperta

Hvala vsem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in sv. maše ter vsem, ki ste našega ata tako številno pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se g. Zupanu za prelepe poslovilne besede in g. Brcarju za odigrano Tišino. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Njegovi najbližji

Nazaj ne bo ga nikdar več.
Postal je val, oblak goreč.
Postal odmev, ki se lovi
na hudi poti k večnosti.
(T. Pavček)

Minilo je žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi

SAŠO KOVAČIČ

Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga ohranili v spominu in obiskujete njegov prerani grob.

Mami, oči in bratec Gregor

ZAHVALA

Po dolgoletni bolezni je v 82. letu starosti prenehalo utripati plemenito srce ljube mame

ANGELE KAPŠ

s Sel pri Vrčicah

Iskrena zahvala vsem za izraze sožalja, darovano cvetje in svečke ter za udeležbo pri pogrebu. Zahvala tudi govornikom za tople poslovilne besede, dobrim sosedom za pomoč, g. župniku za opravljen obred in g. Kukarju za organizacijo pogreba.

Žalujoci: mož in hčerke z družinami

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

JOŽEFA KRAKAR

iz Mirne vasi 11, Trebelno

Iskreno se zahvaljujemo vsem za izraze sožalja, darovano cvetje in sveče ter spremstvo pokojne na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da je 18. septembra umrla naša sodelavka

SABINA HUMEK

natakarica v Gostišču Cikava

Od nje smo se poslovili 21. septembra ob 16. uri na pokopališču na Dvoru.

KOLEKTIV GOSTIŠČA CIKAVA

ZAHVALA

V 89. letu starosti je umrla

MARIJA METELKO

roj. Peterlin

z Gmajne pri Raki

Zahvaljujemo se vsem prijateljem in vaščanom, ki so pokojno pospremili na njeni zadnji poti. Še posebej pa se zahvaljujemo g. župniku, pevskemu zboru in sosedu Alenki.

Vsi njeni

Sporočamo žalostno novico, da nas je v 78. letu starosti zapustil

VINCENC URBANIJA

borec XIV. in XV. divizije NOV
s Kandijske ceste 44 v Novem mestu

Od pokojnika smo se poslovili v petek, 22. septembra, na pokopališču v Ločni v ožjem družinskem krogu.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustila naša draga mama, stara mama, tašča, sestra in teta

MARIJA KLOBUČAR

z Uršnih sel, Vaška cesta 78

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in za sv. maše ter pokojnico pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala dr. Čehovi in ostalemu osebju Internega oddelka SB Novo mesto, vsem prijateljicam, ki ste pokojno v času bolezni obiskovale, Krajevni skupnosti Uršna sela, sodelavcem Novoline Commerce, d.o.o. in POSTT, d.o.o., pogrebni službi Oklešen, pevcem, govornici in izvajalcu Tišine. Iskrena hvala g. župniku za molitve in g. kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: sin Brane in hčerka Marija z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Življenje celo si garal,
vse za dom, družino dal.
Sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

V 69. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, oče, brat, stari oče in stric

JOŽE POTOČAR

iz Gor. Maharovca 1
pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki ste se prišli posloviti od našega očeta, mu prinesli cvetje in sveče ter darovali za sv. maše. Posebno se zahvaljujemo g. Jožetu Miklavčiču in g. dekanu Antonu Trpinu, cerkvenemu pevskemu zboru ter pogrebni službi Oklešen. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ustavljen življenja se je korak
narobe prekrila tišina je groba
v srcih naših živela boš, mama
za vse, za ljubezen večna ti hvala!
(Zali)

V 83. letu nas je zapustila naša dobra mama, stara mama in prababica

ROZALIJA DRČAR

roj. Mole
z Gomile 8 pri Mirni

Ob izgubi naše mame se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče, sv. maše in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo g. dekanu Petku in župniku g. Jamniku za lepo opravljen obred, ge. Mari Logar pa za ganljive besede. Hvala g. Avgustu Gregorčiču, pevcem in pogrebni službi Novak. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste pokojno spoštovali in imeli radi!

Žalujoci: vsi njeni
Gomila, 15. septembra 2000

tedenski koledar

Četrtek, 28. septembra - Venčeslav Petek, 29. septembra - Mihael Sobota, 30. septembra - Sonja Nedelja, 1. oktobra - Julija Ponedeljek, 2. oktobra - Bogumil Torek, 3. oktobra - Žarko Sreda, 4. oktobra - Franc

kino

BREŽICE: Od 28. do 30.9. (ob 18.30), 1.10 (ob 18.30) ter od 2. do 4.10. (ob 20. uri) Mož brez telesa. Od 28. do 30.9. (ob 20.30) Mirno jezero.
ČRNOMELJ: 29.9. (ob 20. uri) in 30.9. (ob 18. uri in 20.30)

MALE OGLASE

sprejemamo tudi po pošti in na telefonsko številko
07/39 30 512

Izven delovnega časa lahko mali oglaš oddate na avtomatski telefonski odzivnik.

OSMRNICE in ZAHVALE

sprejemamo tudi po pošti in na faks številko
07/39 30 540

Male oglase, osmrtnice in zahvale sprejemamo tudi po elektronski pošti na naslov:
info@dol-list.si

Male oglase objavljamo na internetni strani
Dolenjskega lista na naslovu:
http://www.dol-list.si

KUPIM

GOVEJE KOŽE odkupujemo. Alojz Rogelj, Rdeči Kal 34, ☎ (068)65-194. 2576

MOTORNIA VOZILA

OPEL VECTRO 2.0 i, 5V, letnik 1993, letnik 1993, lepo ohranjen, prodam. ☎ (041)628-851. 425
126 P, letnik 1990, registriran do 8/01, prodam. ☎ 33 42 361. 2538
Z 35 8, dolgi kason, letnik 1989, vozen z B kategorijo, dobro ohranjen, prodam. ☎ (041)533-119. 2541
TAM 260 kiper, letnik 1986, prodam. ☎ (041)652-347. 2546

KEBOR, d.o.o.

Novi trg, Novo mesto

PREPIS VOZIL
041/546-159

SAXO 1.0 i, letnik 1997, registriran do 6/01, 27.000 km, 5V, kovinsko moder, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)27-131. 2557

JUGO KORAL 55, letnik 1990, registriran do 25.5.01, prodam. ☎ (068)27-796. 2564

CITROEN BERLINGO, letnik 1999, rdeč, kot nov, prodam. ☎ (068)83-147. 2583

POSEST

V OKOLICI Krškega prodam stanovanjsko hišo s prizidkom. Možna manjša obrt. ☎ (0608)25-517. 2494

OPREMLJENO obnovljeno kmečko hišo z vrtom, 16 km iz Novega mesta, oddam. Sifra: 50.000 SIT. 2534

ČRNOMELJ - CENTER

HIŠO z gostinskim lokalom in nedokončanimi poslovnimi prostori prodam za 21,9 milijona tolarjev. ☎ 031/ 503 314.

RENAULT

Podjetje RENAULT najame za svojega uslužbenca v Novem mestu ali bližnji okolici (do 15 km) novejšo neopremljeno enodružinsko hišo (mirna okolica, 3 spalnice, velika dnevna soba, velik vrt, garaža) za obdobje 4 let.

Ponudbe pisno na REANULT-EXPORT, p.p.37, Novo mesto, ali na tel. št. 068/315-127.

DOLENJSKI LIST

Izdajatelj: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o. Direktor: Drago Rustija Uredništvo: Jožica Dornič (odgovorna urednica), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Breda Dušič Gornik, Tanja Jakše Gazvoda, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc in Igor Vidmar

Izhaja ob četrtek. Cena izdaja 220 tolarjev; naročnina za 26 izdovodov v 2. polletju 5.460 tolarjev, za upokojence 4.914 tolarjev, za pravne osebe 10.920 tolarjev; za tujino letno 70 evrov oz. druga valuta v tej vrednosti. V ceni izdaja oz. naročnini je upoštevan 8-odst. DDV.

Naročila in pisne odpovedi sprejemamo samo s prvo številko v mesecu.

Oglasi: Cena 1 cm v stolpcu za oglaš (in mali oglaš pravnih oseb) 2.900 tolarjev (v barvi 3.100 tolarjev), na prvi ali zadnji strani 5.800 tolarjev (v barvi 6.200 tolarjev); za razpis 3.500 tolarjev. V ceni oglasa oz. razpisa ni upoštevan 19-odst. DDV.

Mali oglaš do deset besed 1.900 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 190 tolarjev. V ceni malega oglasa je upoštevan 19-odst. DDV.

Žiro račun pri Agenciji za plačilni promet v Novem mestu: 52100-601-59881. Transakcijski račun pri Dolenjski banki, d.d., Novo mesto: 970-7100-4405/9.

Naslov: Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Germova ulica 4, p.p. 212.

Telefoni: uprava 07/39 30 500, odgovorna urednica 39 30 528, propagandna služba 39 30 514, naročniška služba 39 30 508 in 39 30 510, mali oglaš in osmrtnice 39 30 512, računovodstvo 39 30 504 in 39 30 506.

Telefaks: 07/ 39 30 540.

Elektronska pošta: info@dol-list.si Internet http://www.dol-list.si

Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo.

Računalniški prelom in filmi: Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.

Tisk: DELO - TČR, d.d., Ljubljana, Dunajska 5.

STAREJŠO HIŠO v Novem mestu ali okolici najamem. ☎ (041)347-727. 2542

PREKLICI

PAVLA MIKEC zahtevam od Milana Nosa na z Rateža 14 a, da do jeseni zapusti mojo parcelo na Ratežu, ki jo je uporabljal 15 let in ni njegova last! 2544

PRODAJ

SMREKOVO OBLOGO, ladijski pod, širine 5, 7, 9 in 11 cm, debeline 13, 16 in 20 mm, od 550 SIT, bruna, okrasne zaključne letve prodam. Možna dostava. Mizarstvo Blažič, Družinska vas. ☎ (068)73-587. 2033

OPAŽ in ladijski pod, smrekov, z dostavo, prodam. ☎ (063)451-082. 2064

"CVIBELMUSTER" klasične izvedbe, za 12 oseb (z dodatki 107 kosov), žensko gorenjsko narodno nošo št. 44, lep lesenelec (umetno kovaštvo), ročno delo, za kmečko hišo, elektro omario za samodejno vkapljanje agregata do 6 KW in moško krzno bundo, nepremočljivo, primerno za traktoriste, prodam. ☎ (064) 401-338. 2539

JABOLKA, zimska, neškropljena, za obiranje in pobiranje, prodam. ☎ (068)84-336. 2547

ZIMSKE GUME 175/70/13 s kolesnimi obroči in verige št. 3, 5 in 6 prodam. ☎ (068) 326-221. 2548

JEDILNI KROMPIR, 500 kg, 5 hrastovih sodov po 300 litrov, malo rabljenih in R 5 top fun, letnik 1993, lepo ohranjen, grafitne kovinske barve, prvi lastnik, registriran do 30. 4. 2001, prodam. ☎ (068)44-274. 2549

MONTAŽNO GARAZO Strešnik z nadstreškom, 14 x 6 m, postavljeno pri blagovnici KZ Jazba vas prodam. ☎ (041)717-149. 2549

MOŠT modre frankinje iz Leskoveca pri Krškem prodam. ☎ (031)329-526. 2562

KROMPIR za nadaljnje sajenje sorte sante, romana in jerla prodam. Lampret, Gatina 23, Grosuplje. ☎ (061)7862-316. 2567

KORUZO v zrnu in letošnji cvček prodam. ☎ (07)30 81 484. 2585

RAZNO

ODKUPUJEMO sekundarne surovine (železo, aluminij, baker, svinec, medenina) ter ostale kovine in kable. Plačilo takoj! ☎ (041)612-861, Novo mesto. 2132

GRADITELJI! Po konkurenčnih cenah in kvalitetno izdelujemo strojne tlake, strojne omete in termo fasade. ☎ (041)642-762.

V NAJEM oddamo poslovni prostor, primeren za trgovino ali mirno obrt, v centru Krškega, na CKZ 34, 58 m². ☎ (07)4903 730.

GOTOVINSKA IZPLAČILA za delnice skladov in podjetij. Pokličite v Mercator center Novo mesto! ☎ (07)39 30 262. 2555

VEČJO poslovno stavbo, primerno za razne dejavnosti (možnost najema strojev za brizganje plastike), oddam v najem, in 500 kg granulata Acemib za glavniče ter 10 vrst orodij za glavniče različnih velikosti zelo poceni prodam. ☎ (07) 30 81 256. 2556

POUČUJEM diatonično harmoniko. ☎ (041)980-326. 2566

ČE POTREBUJETE varstvo za vašega malčka, pokličite na ☎ (068)48-7971! 2569

ZELIŠČAR Rizvič. Moč narave. Zeliščni čaj in prašek za želodčne in črevesne bolezni ter za bolezni prostate in hemoroidov. ☎ (041) 886-345, non-stop. 2570

TESNENJE oken in vrat s silikonskimi tesnilci. Velik prihranek pri ogrevanju. Izvajam tudi vsa mizarška popravila. Tel. 07/33 22 750, GSM 041/242 701.

ROLETARSTVO BAYER
Bayer Aleksander, s.p., Štopiče 37 a
068/ 80 210
040/ 202 868

ŠPORTNI CENTER FIT & FUN
FITNESS - SOLARIJ - MASAŽA
Voraneva ulica 1
(Regrške košnice)
Novo mesto
Tel.: 068/322-827

Suzuki darilo: do 1.000 l goriva!
UGODNI PLAČILNI POGOJI!

UMETNI KAMEN

za oblaganje fasad
po najugodnejših cenah!

Izdelujemo ga v sivi, beli in rjavi barvi ter kombinacijah barv.

CENA Z DOSTAVO IN POLAGANJEM od 3.000 SIT m².

KOŠMRLJ, s.p., Meniška vas 7, Dolenjske Toplice

Tel.: 068/65-882, 65-557
GSM: 041/509-612

ODER za fasado, plošče in kovinske pulte za opaž posodim. ☎ (068) 33 46 106. 2573

SNEGOLOVE za vse vrste kritin ugodno prodajamo. ☎ (068)83-147. 2582

VARSTVO OTROK na svojem domu nudim. ☎ (068)28-695. 2584

SLUŽBO DOBI

PRIKUPNO DEKLE ali FANTA iščemo za delo v šanku v eni od novomeških okrepčevalnic. Omočimo opravljamo pripravnost. ☎ 07/33 22 765 ali 041/628 385.

BREZ TVEGANJA in stroškov odličen zaslužek. Ni akviziterstvo! Nudimo kredit. ☎ (040)227 071. 2540

MOST, d.o.o., Vavta vas 41 a, Straža, ☎ 84-295 ali 83-162
pogodbeno zaposli dekle s prakso v živilski trgovini za delo ob vikendih.

REDNO ZAPOSIM trgovskega potnika. Pogoji: dostavno vozilo. ☎ (041)667-900.

ZASTOPNIKE za lastnim prevozom zaposlim v Novem mestu, okolici, Sevnici in Krškem za trženje oglašov v PIRS imenikih. Slovenska knjiga, d.o.o., PE PIRS, Stegna 3, Ljubljana. ☎ (041) 746-823. 2552

V SALONU POHIŠTVA zaposlimo oblikovalca notranje opreme ali trgovca z izkušnjami v prodaji pohištva. Pisne vloge pošljite na naslov: Mirena, d.o.o., Potok 21, 8351 Straža. 2552

Če imate odnos in smisel za duhovno krščansko literaturo, ste urejeni, imate lasten prevoz in vam terensko delo ni tuje, bi se redno zaposlili in zaslužili vsaj 150.000 SIT mesečno, potem ne odlašajte. Pokličite 01/43-83-550 - čaka vas urejen delovni kolektiv.

ŠOFERJA C- in E- kategorije za vožnjo na relaciji Dolenjska - Italija zaposlimo. ☎ (041)620-291. 2572

ŠIVILJE z izkušnjami iz Šentjerneja ali bližnje okolice iščemo. Možna redna zaposlitev. Alfa Novo mesto, d.o.o., ☎ (041)610-737, od 8. do 16. ure. 2581

STANOVANJA

TRISOBNNO STANOVANJE, 73 m², v Šegovi ul., drugo nadstropje, obnovljeno, vseljivo septembra, prodam. ☎ (041)622-531. 2389

OPREMLJENO garsonjero oddam. ☎ (068) 24-834, od 19. do 21. ure. 2545

ENOSOBNO STANOVANJE, Ul. Slavka Gruma, drugo nadstropje, CK, telefon, prodam. ☎ (068)33 22 430, po 19. uri. 2551

NEOPREMLJENO garsonjero na Seidlovi c. oddam. ☎ (031)225 227. 2553

STANOVANJE v Črnomlju kupim. ☎ (031) 575-450. 2559

PRIMERNO STANOVANJE v

Krškem ali okolici najamem. ☎ 041/ 679 470.

DVOINPOLOSNO STANOVANJE, 68 m², na Jakčevi 19, četrto nadstropje, prodam. ☎ (068)23-063. 2563

V NOVI MESTU oddam sobo s sanitarnimi študentki. ☎ (068)25-362. 2575

ENOSOBNO STANOVANJE, 32 m², v Novem mestu prodam. ☎ (031)823-625.

OPREMLJENO garsonjero s posebnim vodom oddam. ☎ (068)325-387 ali 85-962.

DVOBNO STANOVANJE, 54 m², v Novem mestu, prodam. ☎ (041)929-084.

Avtomehanika

Jurij Murn, s.p.

Resslova 4, Novo mesto

☎ 068/24-791

- prodaja vozil
- mehanika
- kleparstvo
- ličarstvo

VULKANIZERSTVO

ŽIVALI

VALILNICA IZ SENOVEGA obvešča, da zbira naročila za bele kilogramske piščance, rjave in grahaste nesnice ter bele težke kokoši. ☎ (07)49 71 375. 2236

SPREJEMAMO NAROČILA za bele kilogramske in večje piščance ter purane, ki jih lahko dobite po 15. septembru. Martin Metelko, Hudo Brezje 16, Studenec. ☎ (0608)89-038. 2383

MLADE NESNICE, hisex, rjave in grahaste, pred nesnostjo, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodni ceni. Naročila zbira: Jože Zupančič, Otovce, Črnomelj. ☎ (068) 52-806, Gostilna Krulc, Mostec, Dobova. ☎ (0608)67-587, in Dušan Sajevec, Vavta vas 9. ☎ (068)84-111. 2412

VEČ brejih kobil z žrebeti prodam. ☎ (068)67-470 ali (041)358-455. 2482

BREJE TELICE in breje krave simentalke prodam. ☎ (07)30 72 104 ali (041)717-754.

PRAŠICE, težke 25 do 150 kg, prodam. ☎ (07)30 72 104 ali (041)717-754. 2536

ČRNO-BELEGA BIKKA, starega 10 dni, prodam. ☎ (068)45-236. 2537

TELIČKO SIVKO, staro 10 dni, prodam. ☎ (068)75-471. 2558

PERUTNINARSTVO METELKO obvešča stranke, da lahko ob delavnih dneh dobijo bele težke piščance, primerne za zakol ali nadaljnjo rejo in purane. ☎ (0608)89-038. 2560

BIKKA sivčka, težkega cca 140 kg, prodam. ☎ (041)275-472. 2561

3 BIKKE, težke 150 do 250 kg, simentalce ali šarole, kupim. ☎ (031)821-950. 2568

TELIČKO sivko, staro 10 dni, prodam. ☎ (07)30 24 069. 2571

2 KOBILI, breji, ena z žrebetom, in enoletno žrebičo hanoveranko prodam. ☎ (031)722-885. 2574

KOMUNALA NOVO MESTO, d.o.o.

OBVESTILO

Občane občin Novo mesto, Šentjernej, Škocjan, Dolenjske Toplice, Mirna Peč in Žužemberk obveščamo, da bomo v času od 2.10. do 12.10.2000 organizirali odvoz kosovnih odpadkov iz gospodinjstev po točnem terminskem planu, ki je napisan na vaših računih.

Med kosovne odpadke **SODIJO**: kosi pohištva, sanitarni elementi (bojlerji, grelniki, WC školjke, kadi itn.), TV, vzmetnice, radio aparati, preproge, različne peči, radiatorji, stara okna in vrata.

Med kosovne odpadke **NE SODIJO**: zaupuščeni avtomobili, deli karoserije ali motorja, avtomobilske gume in ostali avtomobilski deli, kmetijski stroji, razni gradbeni odpadki (kritina, les, betonski odpadki, opoka, izolacija), nevarni odpadki (akumulatorji, baterije, laki, barve, topila, razredčila, gnojila, stara zdravila, zaščitna sredstva - premazi itn.)

Občane prosimo, da se točno držijo terminskega plana, odpadke naj pripravijo in odložijo poleg obstoječih zabojnikov za odpadke dan pred odvozom.

V mesecu oktobru bo organiziran odvoz NEVARNIH ODPADKOV iz gospodinjstev, o čemer boste pravočasno obveščeni.

Za vse informacije smo vam na voljo na telefonsko št.: 07/39-32-568 ali 07/39-32-566.

NE SPREGLEJTE IN NE ZAMUDITE!

OBČINA METLIKA

OBČINSKI SVET

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja

razpisuje na podlagi 14. člena Odloka o preoblikovanju Javnega podjetja "Komunala Metlika" (Uradni list RS, št. 21/95) in 50. člena Statuta javnega podjetja "Komunala Metlika, d.o.o." prosto delovno mesto

DIREKTORJA JAVNEGA PODJETJA

"KOMUNALA METLIKA, d.o.o."

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo visoko ali višjo izobrazbo ustrezne smeri
- da imajo vsaj šest let delovnih izkušenj v stroki, od tega vsaj 3 leta na vodilnih delovnih mestih;
- da imajo sposobnost za uspešno gospodarjenje in organizacijske sposobnosti, razvidne iz dosedanjih zaposlitev.

Kandidati morajo obvezno k prijavi priložiti tudi kratek opis dosedanjega dela in program dela - vizijo podjetja.

Mandat direktorja traja štiri leta, isti kandidat pa je lahko po končanem mandatu ponovno imenovan.

Kandidati naj prijavi priložijo življenjepis in dokazila o izpolnjevanju pogojev ter jih v 15 dneh po objavi pošljejo na naslov: **Občina Metlika, Mestni trg 24, 8330 Metlika, "Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja"**, s pripisom NE ODPIRAJ - PRIJAVA NA RAZPIS DIREKTORJA JP "KOMUNALA METLIKA, d.o.o."

Kandidati bodo o imenovanju obveščeni v zakonitem roku.

Tovorno skladišče - železniški muzej?

LITJA - Pred kratkim je litjski župan Mirko kaplja prvič javno povedal, da naj bi Slovenske železnice nekdanje železniško tovorno skladišče na litjski železniški postaji, ki ga nameravajo podreti, odstopile občini Litija za preureditev v železniški muzej. V njem naj bi bila stalna železniška razstava, ki je bila prvič na ogled ob 150-letnici izgradnje železne ceste skozi Litijo in je bila obiskovalcem na ogled v kulturnem domu. Poleg pa naj bi svoje mesto dobili tudi litjski rudarji, ki so dolga leta služili kruh v sitarjevskih rudnikih. Kakšna bo usoda skladišča na železniški postaji Litija bo znano po pogovoru predstavnikov občine Litija in vodstva Slovenskih železnic v Ljubljani.

NOVO!

Semenarna Ljubljana ima od marca 2000
novo prodajalno v Črnomlju v Coni Majer 9,

kjer vam nudijo:

- okrasne čebulice, vrtnice, mačehe • čebulček in česen • ozimna žita
- okrasno drevnino in sadne sadike ter lončnice • semena in sadike vrtnin in cvetlic • semena poljščin in semenski krompir • lonce in cvetlična korita, vrtno orodje, škropilnice, zalivalke, plastenike, folije • organska in mineralna gnojila, substrate in šoto • ugoden nagrobni program (pesek, zemlja, substrati...) • ugoden nakup sredstev za varstvo rastlin

Ugodnosti:

• Ponudba meseca

akcijske cene vsak mesec v drugi polovici meseca

• popusti pri večjih nakupih

5% pri nakupu nad 10.000, 7% pri nakupu nad 30.000, 9% pri nakupu nad 60.000 SIT

• popust za upokoјence

vsak 2. in 3. delovni dan v mesecu 5% popust pri nakupu nad 1.000 SIT

• strokovno svetovanje

Delovni čas: od 7. do 19. ure, ob sobotah od 7. do 13. ure, tel.: 07/305-32-59

Obiščite nas in izkoristite ugodnosti tudi v:

- prodajalni Semenarne Ljubljana, CBE 64, Metlika, tel.: 07/305-80-26
delovni čas: od 7. do 19. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure
- prodajalni Semenarne Ljubljana MOJ DOM, Velika Bučna vas 1, Novo mesto, tel.: 07/332-39-00
delovni čas: od 7. do 19. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure

Nagradno žrebanje:

V nagradnem žrebanju lahko sodelujete vsi, ki boste pravilno odgovorili na vprašanje in kupon oddali do 27. 10. 2000 pri blagajni katerekoli od naštetih prodajaln.

Nagradno vprašanje:

Kdaj je Semenarna Ljubljana odprla novo franšizno prodajalno v Črnomlju?

Ime in priimek:

Naslov:

Kraj:

Nagrade:

1. nagrada: okrasne čebulnice v vrednosti 15.000 sit
 2. nagrada: okrasne in sadne sadike v vrednosti 10.000 sit
 3. nagrada: gnojila in substrati za rože v vrednosti 5.000 sit
- 20 tolažilnih nagrad

Žrebanje bo v soboto, 28. 10. 2000 ob 10. uri v prodajalni Semenarne Ljubljana
v Coni Majer 9 v Črnomlju, kjer bodo objavljeni tudi rezultati.

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

Sporočilo zavarovancem Vzajemne zdravstvene zavarovalnice

VZAJEMNA
zdravstvena
zavarovalnica, d.v.z.

Vse prejemnike vabil k preureditvi obstoječih zdravstvenih zavarovanj za doplačila bi radi spomnili, da nam podpisane dodatke k pogodbi vrnejo najkasneje do 30. septembra 2000. S tem si bodo zagotovili 6,5-odstotno znižanje premije že od 1. novembra 2000 dalje.

Vsem tistim, ki ste nam dodatke v tako množičnem številu že vrnili, se iskreno zahvaljujemo za izkazano zaupanje.

Če imate dodatna vprašanja ali potrebujete nasvet, nas pokličite. Z veseljem vam bomo pomagali.

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica

Podjetje
za varovanje
premoženja
in oseb, d.o.o.

Novo mesto, Seidlova 5
tel.: 068/325-325
faks: 068/3917-305

Poleg kegljišča
na Germovi 6
v Novem mestu
posluje

Postregli vas bodo s:

- picami
 - hamburgerjem
 - giricami
 - pomfritom
 - sladoledom
 - ledeno kavo
 - sadnimi kupami
- in raznovrstnimi pijačami.

☎ 07/ 33 21 878

Vabljeni!

DOLENJSKI LIST

**DESET
DOMAČIH**

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado Tini Plut iz Gribelj 89 a. Nagrajenki čestitamo! Lestvica, ki je na sporedu vsako nedeljo ob 17. uri (ponovitev pa je ob torkih o polnoči), je ta teden takšna:

1. (6) Hvala za kruh - ansambel Mladi Dolenjeci
 2. (1) Mehanik - ansambel Marjana Kočevarja
 3. (2) Gobarska - ansambel Vrisk
 4. (3) Sezimo si v roke - ansambel Nagelj
 5. (4) Pojoča skrinjica - ansambel Poljub
 6. (5) Vesela Dolenjka - ansambel Rubin
 7. (-) Rože iz domačega vrta - ansambel Slapovi
 8. (7) Zdaj vse drugače je - ansambel Franca Potočarja in Podlipski fantje
 9. (8) Kamen na srcu - ansambel Vasovalci
 10. (9) Avto moj ne ve - Kvintet Dori
- Predlog: Sosed sosedu - Trio Francič

Kupon št. 39

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto

TONDACH
SLOVENIJA

TONDACH opekarna, d.o.o.
Boreci 49, 9242 Križevci pri Ljutomeru

20 % PROMOCIJSKI POPUST

NA BOBROVEC dimenzij 19 x 40 cm

Tel.: 02/587 11 23, ter vse večje trgovine z gradbenim materialom, Internet: www.tondach.si, E-mail: info@tondach.si

Vsi na tej strani že imajo nove telefonske številke.

Kličite jih na nove!

086 + stara številka

<http://tis.telekom.si>

Nove številke izveste, če vtipkate:

Telekom Slovenije

Nataša Mirtič

Kadar so starši želeli umiriti malo Natašo - bila je zelo živahen otrok - so ji potisnili v roke svinčnik in list papirja, saj so vedeli, da bo tako nekaj časa mir. Takrat seveda niso slutili, da bo iz otroka, ki se je tako lepo zamotil z risanjem, zrasta talentirana likovna ustvarjalca, umetnica, ki bo kot mlada diplomirana slikarka in skorajšnja magistra umetnosti prešla odkupno nagrado Novega mesta na 6. Bienalu slovenske grafike in se kot prva od novomeških likovnih ustvarjalcev okitila s tako ugledno nagrado.

Pa saj tudi sama dolgo ni vedela, da ji je bila z umetniškim darom položena v zibelko tudi življenjska pot v umetniški poklic. Nataša Mirtič je šele v srednji gradbeni šoli v Novem mestu začutila, da njen poklic ne more biti gradbeništvo ali kaj drugega, da jo mami drugačen klic v drugačno življenjsko poslanstvo. Pri tem ji je veliko pomagal prijatelj akademski slikar Jože Kumer, ki je kaj kmalu odkril, da se v drobnem dekliču skriva močan ustvarjalni talent. V njegovem ateljeju je prebivala veliko ur, slikala in pod vodstvom izkušenega umetnika spoznavala umetnostne sloge in različne umetniške prakse, kar ji je odpiralo vrata v zanimivi,

zanjo pa še dodatno privlačni svet likovne ustvarjalnosti. Kumer jo je tudi spodbudil, da se je po končani srednji šoli prijavila za vpis na ljubljansko likovno akademijo in jo pripravil na zahtevni sprejemni izpit, ki ga je Nataša med številnimi kandidati tudi uspešno opravila. Ves čas študija je vedela, da se je prav odločila, čeprav je bilo včasih težko in se je pojavljalo dvom. A dvom je sprejela kot nekaj, kar lahko koristi ustvarjalcu, saj mu ne dopušča uspavanja. Diplomirala je leta 1997 pri prof. Andreju Jemcu, nato pa nadaljevala s podiplomskim študijem pri prof. Lojzetu Logarju na grafični specialki, ki jo bo letos končala.

Letošnje leto se tako zapisuje z velikimi črkami v Natašino življenje. To je leto zaključka podiplomskega študija in z nagrado slovenskega grafičnega bienala tudi leto vstopa med pomembne grafične ustvarjalce. Osebnost pa leto 2000 doživlja tudi kot čas grenke izkušnje, ko so se ji je v mladostno upajoče zrenje življenja zarisale temne sence. Zbolela je za sladkorno boleznijo, ki bo poleg njene stalna življenjska spremljevalka in ji bo do neke mere odredila način življenja. Marsikoga bi to potrla, a Nataša je pokazala izjemno notranjo trdnost. Bolezen je sprejela kot tisto, kar ji je pač dosojeno, njene vere v življenje pa ni podrla, nasprotno, globlje je dojela resnično vrednost življenja in čar vsakdanjih stvari, ki jih ljudje, zazrti v vsakršna slepila, običajno prezejo.

Nataša Mirtič enako zavzeto kot prej kuje načrte za prihodnost. Razmišlja o ureditvi svojega ateljeja in o statusu svobodnega umetnika. Kaj bi tudi drugače, saj v nji ni več dvoma, kam je usmerjena njena življenjska pot in kaj jo trajno osmišluje.

MILAN MARKELJ

iz slovenske lirike

Veseli hribček

En hribček bom kupil,
bom trte sadil,
prijatelj povabil,
še sam ga bom pil.

Tam gori za hramom
en trsek stoji,
je z grozjem obložen,
da komaj drži.

Že črček prepeva,
ne more več spat,
v trgatav veleva,
spet pojdemo brat.

Konjički škrebljajo
in vozjo težko,
ker vince peljajo,
ki je močno sladko,

prelepo rumeno,
kot čisto zlato.
Le pijmo pošteno
prežlahtno blago!

ANTON MARTIN SLOMŠEK
(1800-1862)

Srečanje zbiralcev

LJUBLJANA - Vsi, ki zbirate in želite menjati ali prodati star denar, razglednice, značke, odlikovanja in telefonske kartice, se lahko udeležite mednarodnega srečanja zbiralcev, ki bo v soboto, 23. septembra, v Mercatorjevem hotelu Ilirija v Ljubljani, v Derčevi ulici 4. Mizo je potrebno rezervirati na telefonski številki 01 507 85 12.

Delegata

Glej, glej! Je res al' se le zdi,
da ob cesti tvoja slika spet visi?
Prav zvito se na njej smehljaš,
mar adut ali figo v žepu imaš?

Enkrat smo že izvolili te, poslanec,
pa si le zase poskrbel, prekanec.
JURE MURN

Valvasor gradu ni kaj dosti dodal!

Arheološka odkopavanja na gradu Kostel so prinesla zanimivo odkritje - Dobrodošla pomoč za pripravo projektov in določitev vsebine - Ustanovili posebno fundacijo za obnovo gradu

KOSTEL - Na gradu Kostel, ki sodi med 60 kulturno-zgodovinskih spomenikov državnega pomena, so letos poleti nadaljevali z lani začeti arheološkimi izkopavanji. Ob tem so med drugim prišli na dan tudi odkritja, ki nakazujejo, da je Valvasorjeva upodobitev gradu v Slavi Vojvodine Kranjske precej bližje podobni, ki jo je grad nekoč imel, kot so se do nedavnega mislili.

Mejni grad Kostel, katerega posebnost je, da je edini grad na Slovenskem, za čigar obzidjem še vedno živijo ljudje, datira v 12. stoletje. Pred dvema stoletjema ga je porušila Napoleonova soldateska, zaradi česar se je njegova podoba močno spremenila. Predvsem zaradi stolpov in stolpičev, ki jih danes ni več, so za Valvasorjevo upodobitev gradu, za katero je ob siceršnji raz-

potegnjeni obliki gradov značilno mnoštvo stolpičev, strokovnjaki domnevali, da je deloma tudi plod domišljije. Vendar so nedavno zaključena arheološka izkopavanja pokazala, da je med vsemi upodobitvami in videnji kostelskega gradu Valvasorjeva verjetno še najbližja nekdanji podobi gradu.

Lani so z arheološkimi odkopavanji odkrili dvorišče z vodnjakom, kamnito stopnišče in veliko keramiko, letos pa so z deli na dvorišču od vzhodnega, že pokritega stolpa nadaljevali. Odkrili so večji prostor, drugega pa začeli odkopavati, pri čemer so dobili kvalitativne arhitekturne elemente. Odkrili so izvirni kamniti tlak, na podlagi katerega bodo strokovnjaki lahko določili originalne etažne višine, hkrati pa tudi odkrili, kako so potekale navidez zelo zapletene notranje komunikacije v gradu. Ta je bil namreč zgrajen v različnih nivojih, saj je pozidava smiselno sledila razgibanemu terenu, vendar so

vse do letošnjega poletja strokovnjaki lahko samo ugibali o smiselnih povezavah cele množice stopnic, odkritih po vsem gradu. Letos opravljena dela so veljala 5 milijonov tolarjev, dodatno pa so jih porabili še tri za obnovo cerkvice ob vzhodju gradu, ki jo bodo z dokončanjem fasade in položitvijo kamnitih tal v celoti obnovili prihodnje leto.

Odkritja arheologov bodo v veliko pomoč strokovnjakom pri pripravi projektov za restavriranje gradu pa tudi občini Kostel pri določitvi vsebine, ki naj bi jo obnovljeni grad imel. V ta namen so v Kostelu ustanovili posebno fundacijo, ki naj bi pospešila obnovo gradu, ki traja že desetletja. V občini še razmišljajo, da bi v gradu uredili restavracijo v slogu 17. stoletja, manjši muzej ter ob vzhodju kamnitega amfiteatra, ki ga znotraj odkopanega dvorišča tvorijo stopnice, prireditveni prostor.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Dodatek za rojstvo otroka

VELIKE LAŠČE - V občini Velike Lašče so se že v lanskem letu odločili za vzpodbujanje rodnosti na poseben način. Patronažna sestra in matični urad sporočita vsako rojstvo otroka, ki ima stalno bivališče in tudi živi na območju občine Velike Lašče, na Občino, in novopečeni starši kaj kmalu dobijo obisk župana Antona Zakrajška, ki jim prinese voščilnico in knjigo. V tem času je to priročnik dr. Helmuta Kendla Otroške bolezni. Starši tudi prejmejo za 40.000 SIT Mercatorjevih bonov, ki za sedaj še niso predmet dohodninske napovedi.

Medved skočil pred avto

KOSTEL - Na magistralni cesti v Colnarskem klancu pri odcepu za Dren je prišlo pred kratkim do prometne nesreče. Anton Kajfež iz Ljubljane je vozil osebni avto po magistralni cesti od Petrine proti Banja Loki. Nenadoma pa mu je pri odcepu za vas Dren skočil na cesto medved. Trčenju se ni dalo izogniti. Na avtu je bilo škode za okoli 50.000 tolarjev, povzročitelj trčenja pa je po nesreči pobegnil v gozd. Na policijski postaji v Kočevju smo zvedeli, da se je od avgusta letos zgodilo na območju občine 14 prometnih nesreč z udeležbo divjadi. Največkrat so bile udeležene srne in jelenjad pa tudi dve lisici. Po oceni je izgubilo življenje v prometnih nesrečah letos že toliko divjadi, kot znaša letni plan odstrela manjše lovske družine. Previdnost na cesti je potrebna še posebno te dni, ko je ruk jelenov in je divjad pogostejša na cestah.

Letos spet kros

LOŠKI POTOK - V petek, 6. oktobra, bo v Loškem Potoku kros osnovnošolcev. Prvič je bil kros lani, ko se ga je udeležilo 6 osnovnih šol, letos pa pričakujejo še večjo udeležbo.

KOSTELSKI GRAD - Grad je kot pomemben pomnik preteklosti že sredi 80-ih let zaščitila kočevska občina, lani pa ga je med svoje kulturnozgodovinske spomenike uvrstila tudi država. (Foto: M. L.-S.)

TRGATEV ZAUPANA MARTINČIČEVIMA SINOVOMA - Potomko najstarejše trte na svetu, ki raste na Vrbovcih, sta potrgala sinova vinarja in trsničarja Franca Martinčiča Jernej in Martin, ki sta tudi sicer vse leto pridno delala v domačem vinogradu in trsnici. Sedem let stara potomka je imela 55 grozdov. (Foto: T. J. G.)

55 grozdov na potomki z Lenta

Cepiči najstarejše žlahtne trte na svetu kot znak prijateljstva v 14 občinah, tudi nad Šentjernejem, kjer je bila v petek trgatav

ŠENTJERNEJ - Za mariborski Lent je trgatav najstarejše žlahtne vinske trte na svetu, ki rase in rodi že preko 400 let, svojevrsten praznik, slavnostno pa so prejšnji petek potrgali tudi grozde, ki jih je obrodila 7 let stara modra kavčina ali žametna črnina, potomka trte z Lenta. Ob tej priložnosti je župan občine Šentjernej podelil patronat nad trto kulturnemu in etnološkemu društvu Gallus Bartholomaeus, ki bo tako skrbelo za promocijske aktivnosti, povezane s trto.

Mesto Maribor v znamenju spoštovanja in prijateljskega sodelovanja goji navado, da vsako leto podari cepič z listino o izvirnosti stare trte izbranim prijateljskemu mestu. V družbi izbranih mest je sedaj 14 občin, od letos raste tudi na Otočcu, prešla pa sta ga tudi olimpijoni Leon Štukelj in papež Janez Pavel II. Leta 1992 je županja občine Maribor Magdalena Tovornik ob trgatvi predala rozgo najstarejše trte tedanjemu županu občine Novo mesto Marjanu Dvorniku. Viničar mariborske trte mag. Anton Zafošnik je poveril strokovni nadzor in status viničarja trte trsničarju Francu Martinčiču iz Šmalčje vasi. "Še se spominjam, ko so mi v času prešanja prinesli roz-

go, shranil sem jo in cepil. Na martinovo soboto, 13. novembra 1993, pa smo se odločili, da bomo en cepič slavnostno posadili. Takratni župan novomeške občine Franci Koncilija je napisal, da bomo sadili v vsakem vremenu. In tako se je zgodilo, da je bilo pri obnovljenem križu na Vrbovcih, kamor smo nameravali trto posaditi, snega do kolen. Takratni minister za kmetijstvo Jože Osterc je zaradi snega uspel priti le do Trebnjega, iz Maribora pa so prišli vsi povabljeni," je pred trgatvijo pripovedoval trsničar Franc Martinčič. Ko se je leta 1994 iz občine Novo mesto izločila samostojna občina Šentjernej, je potomka trte prešla v last nove občine, župan Hudoklin pa je prejel tudi posebno listino o posedovanju trte.

Potomka trte z Lenta je letos dobro obrodila. Martinčičeva sinova, ki jima je bila zaupana trgatav, sta odrezala 55 grozdov, s katerimi sta brenoto napolnila skoraj do vrha. Mag. Zafošnik je preveril tudi sladkorno stopnjo grozdja, ki je pokazala popolno zrelost. Pravzaprav je bolj ustrezala pozni kot normalni trgatvi. Najstarejša trta na svetu pa na trgatav še čaka.

T. JAKŠE GAZVODA

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Slovenija ne dolguje Avstriji nič - Kdaj bo mirnopoški svetnik začel izpolnjevati svoj predvolilni program? - Zahvala Branku Švajgerju za pomoč - Prepočasna obnova banke

Bralec iz Novega mesta se je ogorčen spraševal, kako more Avstrija kot nacistična in okupatorska država, napadalka Slovenije v drugi svetovni vojni, zahtevati kakršnokoli odškodnino. "Mene kot štiriletnega otroka z rodne grude ne bo nihče prepričal, da Slovenija karkoli dolguje Avstriji! Nasprotno, avstrijska škoda v naši državi je tako velika, da nam je nikoli ne bodo mogli povrniti," je povedal Novomeščan. Lotil pa se je še "domače zadeve". Zanima ga, kako je sploh mogoče, da je direktor Intertoba 80 odst. lastnik podjetja in kako lahko tako izkorišča delavke, ki delajo za borih 50 tisočakov na mesec!

Bralec iz okolice Mirne Peči sprašuje mirnopoškega svetnika Janeza Slugo, kdaj namerava izpolniti svoj predvolilni program, ki ga je izdal celo na zgibanki, saj mu za to ni ostalo več prav veliko časa. Med cilji, ki jih je tam omenjal, so tudi prizadevanja za boljšo infrastrukturo, med drugim za asfaltiranje medkrajevnih cest Jordankal-Dečja vas in Jordankal-Rdeči Kal. "Toda tu se ni še nič premaknilo. Trebanjci so pred tedni dokončali

asfaltiranje svojega dela na cesti Rdeči Kal-Jordanal, za Mirnopočane pa je ostalo še 550 metrov makadama do vasi. Odsek je pomemben, saj vodi do neštetihs vinskih gor in Šmavru. Stroji so bili že tam, ali ne bi bilo lažje, ko bi bili to storili že takrat?"

Novomeščanka je poklicala v zvezi s plačevanjem v novomeških vrtcih. Sprašuje se, zakaj v primeru bolezni otroka odštejejo le hrano, pa tudi poleti, ko je otrok manj in jih združijo v eno ali dve skupini, morajo starši, čeprav takrat otroke le varujejo, plačevati polno ceno. Sicer pa bralko moti, da na položnicah ni natančno opredeljeno, kolikšna je cena hrane, kolikšna izobraževanja in kolikšna varstva. Ob koncu je omenila še bralno značko v vrtcih, imenovano Malček braleček. "Po novem naj bi starši plačali po 200 tolarjev mesečno za otroka. In če je v skupini 24 otrok in 10 skupin v vrtcu, je to več kot petsto tisočakov na leto. Zanima me ali bo res vse to šlo za nakup novih knjig!" je dejala.

Vesna iz Novega mesta se zahvaljuje Branku Švajgerju iz Lebanove 20 za njegovo nesebično pomoč. Vesni in njeni hčerki, ki sta z avtomobilom nesrečno obstali na cesti pred pljučnim oddelkom novomeške bolnišnice, ni pomagal umakniti vozila s cestišča nihče od mimo vozečih mlajših voznikov, pomagal jima je šele gospod Branko, ki je nato šel celo po bencin, da sta lahko prišli do najbližje bencinske črpalke.

Bralca iz Primoža zanima, kakšna bo usoda tamkajšnje vrtine za vodo. Menda naj bi jo sedaj, ko so jo naredili za KS Primož, uporabljali tudi v KS Studenec. "Mi imamo že dovolj težav z vodo. Kdo bo odgovoren, če Primož ne bi imel vode Studenec pa?". Roman Perčič, vodja oddelka za okolje in prostor na sevniški občini je povedal, da bodo prihodnje leto naredili projekt, v katerem bo natančno zapisano, katera naselja se bodo iz

omenjene vrtine napajala, seveda pa je vrtina bila narejena predvsem za KS Primož. Res pa je, da bodo nanjo priključili tudi vodovodni sistem za manjši del KS Studenec in del KS Boštanj. Če ima bralec še kakšno vprašanje, Perčič svetuje, naj se obrne na predsednika krajevne skupnosti ali nanj osebno.

Poklical nas je tudi stari znanec Leopold Korevec iz Črnomlja. Tokrat je pokomental prepočasno adaptacijo Dolenjske banke sredi mesta. Meni, da je prav, da so se lotili adaptacije, vendar bi vsaj dela na strani, obrnjeni proti cesti, lahko potekala hitreje, saj zaradi nje prihaja do velikih zastojev v prometu. Motijo ga tudi neurejene izlozbe trgovine Pod lipo.

M. Ž.

MOJE ZLATO - Na sprejemu, ki ga je ob vrnitvi s svetovnega prvenstva v raketnem modelarstvu na Slovaškem za slovenske reprezentanta Draga Perca in Igorja Striclja pripravil sevniški podžupan Andrej Stricelj, je bilo najbolj prisočno snidenje svetovnega prvaka Perca z dveletnim sinkom Samom. Samo je po skoraj tedenski odsotnosti močno pogrešal očeta. Očitno pa si je zelo zaželel tudi modelov ter bleščeče zlate in srebrne kolajne okoli očetovega vratu, saj je Samo kar ponavljal: "Moje, moje" in hlatal za novimi "igračkami". (Foto: P. P.)

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev - pokličite nas! Pristupili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki 07/ 39 30 522 vas čakamo vsak četrtek med 20. in 21. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.